

Munkatársak és közírók

SZUBOTICA

CMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-88

Munkatársak 6-10, 8-88

NAPILÓ

Kiadóhivatal és postaközpont

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárKijelentem
ezzel a nap. kétfőre és
annak utáni napokra is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. FEBRUÁR 10.

41. SZÁM

VASÁRNAP

Adjatok!

A szuboticiai törvényszéken nemrég egy lopásért elítélt vádlott azon a címen nyugodott bele az ítéletbe, hogy télvíz idején, munka, hajlék és kenyér nélkül nem tud miltez kezdeni a szabadságával. Kell-e ennél élesebb illusztráció a nyomor demoralizáló hatásának megvilágítására? Az ember legnagyobb ellensége az éhség és a hideg s ha meg van fosztva az ellenük való védekezés eszközeitől, kísértésbe jön, hogy — a börtönbe meneküljön. A jótékonyágnak nemcsak a könnyorületesség a motívuma, hanem az a belátás is, hogy minden falat kenyér, amivel az éhezők jóllakításához hozzájárulunk, minden hasáb fa, amivel a didergők melegedését lehetővé tesszük, a társadalom nyugalma és biztonságát támasztja alá.

A Bácsmegyei Napló február hatodikai vezércikke, amely felhívta a közvélemény figyelmét a tömegnyomor katasztrófális arányaira és a társadalom fokozott karitatív tevékenységét sürgette, az adakozási kedvnek jelentős eredményekkel kecsegtető hullámát indította el. Egy szuboticiai kereskedő a vezércikkre hivatkozva egy vagon tűzfűt ajánlott fel a szegények részére és azóta állandóan érkeznek hozzánk kisebb-nagyobb adományok, amelyek kiosztását hétfőn kezdjük meg. Ezzel a mi akciónk szerves összefüggésben társadalmi mozgalom indult meg a jótékonyágot szuboticiai tényezőnek egyesítésére és a gyorssegélyezés haladéktalan megszervezésére. A társadalmi, kulturális és emberbaráti intézmények képviselői és az egyházak vezetői ma délelőtt tízeneg órakor összejárnak a Lloydban, hogy a teendőket megbeszéljék és a különböző humanitárius szerveket az egyetemes mentő munka közös nevezőjére hozzák. Kíváncsok volna, hogy ez az anket ne sekélyesedjék el halogató határozatokban, hanem azonnal lássanak dologhoz. Egyeseknek a gyűjtést, másoknak a nyomorgók összeírását, ismét másoknak az adományok elosztását kell magukra vállalniuk. Az összehívott anketnak az a hivatása, hogy ennek a hármas feladatnak elvégzésére a maga kebeléből végrehajtóbizottságot válasszon, amely már hétfőn működésbe lép. Nincs helye a habozásnak, mert — *iam proximus ardet Ucalegon* — itt az utolsó pillanat, hogy a meleg étel és fűtőt szoba nélkül tengődők ezreit kiszabadítsuk a tél borzalmas ostromgyűrűjéből.

Az adakozásnak nem lehetnek akadályai azok a súlyos gondok, amelyeket a mostoha gazdasági viszonyok rónak minden szociális rétegre. Akármilyen nagyok az adók és akármilyen kiesnyek a keresési lehetőségek, az akinek a sors kegye rendes lakást, élelmet és ruhát jut, nábobnak érezheti magát a hidegben fagyoskodó, korgó gyomru szerencsétlenekhez képest. A bőség adja oda fölöslegnek egy hányadékot, a polgári jónő a maga szerényebb helyzetéhez mérten vegyen részt az áldozatkészség nemes demonstrációjában és szükség van azoknak a kisembereknek önkéntes adakozására is, akik, ha ügyel-bajjal is, de normálisan meg tudnak élni a munkájukból. A fűszeres, a mészáros, a hentes, a fakereskedő, a mezőgazda és más hasonló kategóriák természetben, a bank, a biztosító intézet, a nagyipar pénzzel segítsen számottevő készlettel szélesíteni azt, amit mi publicisztikai propagandával egy-két nap alatt gyűjtöttünk.

Kétszáz mázsa fa és néhány ezer dinár vár nálunk kiosztásra. Elenyésző csekélyesség az igénylők nagy sokaságához viszonyítva, de kezdetnek nem lekicsinyelni való, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy szervezett gyűjtés nélkül egy általánosságban tartott cikk buzdítására két nap alatt adták össze olvasóink. A ma összeülő jótékonyági értekezletre az a misszió hárul, hogy az adakozásnak ezt az impozánsul megnyilvánuló hajlandóságát továbbfejlessze és a szegénység javára kiaknázza. Mindenki adjon, mindenki gyűjtson és mindenki működjék közre

annak a nagyszerű célnak megvalósításában, hogy a város valamennyi inségese helyet kapjon a társadalom védőszárnyai alatt. Parsang-utoljának mulatók hangulatában senki se feledkezze meg azokról, akik a vigasság egész szezonját végigbőjtölték és végigfűtötték.

A szokatlanul kemény tél kimélyítette a jótékonyágot lelki diszpozícióját, amely azonban

csak akkor válik valódi szociális értéké, ha akadnak, akik rendszeresen megművelik, termőerejét fokozzák, gyümölcsöseit betakarítják és arányosan elosztják. Ez a szerep jut a ma ösztönözött jótékonyágot gyűlekezetnek és erős a hitünk, hogy az iniciatíva egy olyan nagyszabású akció kiindulópontja lesz, amelyet a nyomor grandiózus méretei megkövetelnek.

Egyre több állam csatlakozik a keleti garanciapaktumhoz

Moszkvából jelentik: Oroszország, Románia és Lengyelország delegátusai a keleti garanciászövetség aláírására kitűzött határidő előtt megérkeztek abban, hogy az aláírással mindaddig várnak, amíg megérkezik a revali birodalmi gyűlés döntése. Szombatra virradó éjjel kevéssel éjjel után megjött a távirati értesítés, hogy

az eszt kormány felhatalmazta moszkvai követét, hogy a többi hatalmakkal együtt írja alá Esztország nevében a Litvinov-paktumot.

A lett parlament külügyi bizottsága pénteken tárgyalta a keleti paktum kérdését és úgy döntött, hogy noha a Kellog-paktum ratifikálásáról szóló javaslat csak kedden kerül a rigai parlament elé,

a lett kormány már most utasítja a moszkvai lett követet, hogy írja alá a Litvinov-féle jegyzőkönyvet.

Herbette moszkvai francia nagykövet péntek este a Moszkvában összegyűlt delegátusok tiszteletére lakomát adott, amelyen hosszasan tárgyalt a román és orosz delegátusokkal.

A moszkvai francia nagykövet rá akarta venni az orosz és román delegátusokat, hogy bírák rá kormányukat arra, hogy mielőbb vegyék fel a normális diplomáciai kapcsolatot. Azt természetesen nem lehet tudni, hogy ezek a tárgyalások milyen eredményre vezettek, mert a tárgyalásokról hivatalos jelentést nem adtak ki.

Legközelebb kinevezik a legfelsőbb törvényhozó tanács tagjait A kormány átszervezi a vasuti adminisztrációt és revízió alá veszi a nyugdíjas-kérdést

Beogradból jelentik: A legfelsőbb törvényhozó tanács tagjait, amelynek megalakulását új törvény rendeli el, az igazságügyminiszter a legközelebbi időn belül ki fogja nevezni.

A törvény értelmében ennek a szervnek az lesz a feladata, hogy áttanulmányozza az új törvényjavaslatokat, amelyeket a reszortminiszterek terjesztenek be. A törvényhozás folyamata az új rendszer szerint az lesz, hogy a reszortminiszter benyújtja a törvényjavaslatot a miniszterelnöknek, a miniszterelnök véleményezés végett átadja a törvényhozó tanácsnak és a véleményezés után aláírás végett beteriesztí Ofélségének. Ilyen módon a törvényhozó tanácsnak parlamentszerű jellege lesz, de azzal a különbséggel, hogy a tanács véleménye nem bír kötelező erővel, hiszen a törvényeket Ofélsége a király adja ki.

A törvényhozó tanácsot az igazságügyminiszternek kell megszerveznie. Az erről szóló törvény nem állapította meg a tanács tagjainak számát, de értesüléseink szerint nem lesz sok tagja a tanácsnak, amelyben képviselve lesz az ország minden része és a jogtudomány, a gazdasági és a társadalmi élet kitünőbb szakértői lesznek.

Már a legfontosabb közjogi reform, a legfelsőbb igazgatásról szóló törvény, amely a miniszteriumok számát fogja csökkenteni, valamint az ország új tartományi beosztásáról szóló törvény is a törvényhozó tanács elé fog kerülni és ezért késik ezeknek a törvényeknek meghozatala.

Dr. Srskiés Milan igazságügyminiszter, aki jelenleg Szarajevóban tartózkodik, hétfőn tér vissza Beogradba és rövidesen meg fogja alakítani a törvényhozó tanácsot.

A közlekedés megjavítása

Az új kormány működésének egyik legfontosabb része a közlekedés megjavítása lesz. Ebben a tekintetben a vasuti személyzetnek a különböző állomásokon való aránytalan elosztását fogják elsősorban revideálni. Az egyes állomásokon

ugyanis a forgalom olyan rendkívül nagy és a személyzet vállaira szinte elviselhetetlen munkateher nehezedik, míg másutt sok az ember és kevés a munka. Az eddigi pártpolitikai kinevezési rendszer következményeképp viszont sok protekcióval rendelkező vasutas olyan fontos pozícióba jutott, amelynek ellátása felülmúlja képességeit. Az ilyen alkalmazottak összekötötéseikre támaszkodva a fegyelmet is megbontották. A közlekedési minisztérium most ezeknek az anomáliáknak megszüntetésére készül. Hogy pontosan megállapítsák a helyzetet, a minisztérium bizottságot állít össze, amely a helyszínen fog meggyőződni az egyes vasutállomások tisztviselői létszámáról és a tisztviselők munkamennyiségéről. A bizottság jelentésének beteriesztése után fogja a közlekedési miniszter a tisztviselőket átcsoportosítani.

Más fontos reformokra is készül a közlekedési minisztérium. A minisztériumban most tanulmányozzák a francia vasutak szervezetét és valószínű, hogy az SHS vasutak adminisztrációját is francia mintára fogják átszervezni. Ebben az esetben a vasuti vezérigazgatóság megszűnnék és hatáskörét a közlekedési minisztérium venné át.

A nyugdíjas probléma rendezése

Az állam egyik legfontosabb és legsürgősebb rendezésre váró kérdése a nyugdíjas probléma. Az ország évenként 120 millió dinárt fizet ki nyugdíjakra. Ez az összeg a költségvetés egy tízed részét teszi ki. Értesüléseink szerint a kormány már tárgyalás alá is vette ezt a problémát, amelyet a legközelebbi időn belül rendezni fognak.

Azok a nyugdíjasok, akiknek helyzetét az új törvény gyökeresen megváltoztatja, három csoportba tartoznak. Először azok, akik az állam megalakulásakor voltak szolgálatban és azonnal nyugdíjazásukat kérték. Megállapítást nyert, hogy ezeknek legnagyobb része elhelyez-

kedett a gazdasági életben és ma is aktív, munkaképes elemnek tekinthető.

A második csoportba azok tartoznak, akiket a különböző pártok küldtek nyugdíjba, amikor hatalomra kerültek. Egész tömege van a pártpolitikai szempontok miatt nyugdíjba küldött fiatal munkabíró és sok esetben igen jól használható volt tisztviselőnek. Ezeknek az állami szolgálatba való visszatérése az állam érdeke.

A harmadik csoportba azok tartoznak, akiknek nem volt meg a megfelelő kvalifikációjuk arra az állásra, amelyet betöltöttek és nyugdíjaztatásukat kérték a tisztviselőtörvény meghozatala, illetve a tisztviselő általános rangbeosztása előtt, nehogy kisebb állásba degradálják őket és később alacsonyabb nyugdíjjal távozzanak.

Mindezek mellett a nyugdíjasok mellett szinte elenyészően csekély azoknak a száma, akik az állam szolgálatában eltöltött évek során megrokkantak, megöregedtek és valóban rászolgáltak a nyugdíjazásra.

Az új kormány mindezeket az eseteket revízió alá fogja venni és reméli, hogy igen nagy megtakarítást érhet el. Az új törvényben ezenkívül minden valószínűség szerint a nyugdíjazás korhatárát tizenöt éves szolgáltról felemelik huszra.

Igen fontos kérdés az is, hogy a nyugdíjakat maga az állam fizesse ki, vagy pedig autonóm nyugdíjintézetet létesítsenek, amelybe a tisztviselők és az állam is fizetnének be pénzt. Valószínű, hogy az autonóm nyugdíjintézmény létesítése mellett fognak dönteni.

Ujabb merényletet terveztek Hoover ellen

Golyóval fenyegették meg és eltűntették a tanukat

Miamiból jelentik: Herbert Hoover, az Egyesült Államok megválasztott elnöke, csak néhány hét múlva foglalja el hivatalát és azt az időt, ami hivatalbalelépéséig még rendelkezésére áll, nagyrészt utazással tölti. Így az egész világ élénk érdeklődéssel kísérté délamerikai látogatását, amelynek nagy jelentőséget tulajdonítottak. Braziliából visszatérve Hoover Floridába ment és Miami-ban töltött több napot.

Már délamerikai látogatása alatt állandóan kísértett az a süttőgő híresztelés, hogy a megválasztott elnök nincs biztonságban, mert

merényletek sorozatát készítették elő ellene,

Miami-ban pedig a rendőrség összeesküvést leplezett le és három embert le is tartóztatott

azzal a váddal terhelve, hogy meg akarták ölni az elnököt. A floridai sajtó az ügy könnyességére való tekintettel nem írt a dologról és a newyorki lapok is elhallgatták az esetet.

Csak most került kerüli uton nyilvánosságra annak a három embernek neve, akit őrizetben tartottak. Willis Callahan pénztáros, Thomas Mulligan táncos és J. B. Sommers szabó voltak a gyanúsítottak, akik ellen számos tanút gyűjtöttek össze.

Amikor azonban kihallgatásokra került a sor, csodálatos módon kiderült, hogy

a terhelő tanuk eltűntek.

Sem hozzártartozóik, sem ismerőseik nem tudtak felvilágosítást adni arról, hogy hová lettek ezek az emberek.

Igy azután bizonyítékok hiányában a gyanúsítottakat szabadlábra kellett helyezni és a rendőrség nem tehetett mást, minthogy valamennyiüket megfigyelés alá helyezte arra az időre, amíg Hoover Floridában tartózkodik.

Általános az a vélemény, hogy a merényletterv mögött a Ku-Klux-Klan embe-
rei rejtőznek.

miután megállapították, hogy Hoover ellen főleg azt a vádat hozták fel és azért ítélték halálra, mert »közönséges négerbarát»-nak tartották. Ebben az irányban is folyt a nyomozás, de tanukat nem lehetett szerezni.

Azt is megállapította a nyomozás, hogy a tanuk, akiknek vallomása az ügyben döntő lett volna, tizenkét órával nyomtalanul eltűntek előtt levelet kaptak. A levél feladóját nem lehetett megállapítani, de annak szövege a rendőrség kezébe került és így szólt: — **Golyó vár rád, ha kinyitod a szádát.**

Közvetlenül ezután a tanuk nyomtalanul eltűntek. Bizonyosra veszik, hogy az érdekeltek segítettek az eltűntetésben és a tanuk esetleg külföldre utaztak.

Erdélyinek visszaadták polgári ruháit

Március végén kerül a tábla elé az Erdélyi-ügy

Budapestről jelentik: Gál Jenő dr. Erdélyi Béla védője, amikor tudomást szerzett arról, hogy Erdélyt rabruhába öltöztették, haját levágtatták, megvonták tőle a kívülről való élelmezés kedvezményét és kiszállították a Maglódi-uti gyűjtőfogházba, panasszal fordult Zsitvai Tibor igazságügyminiszterhez. A miniszter helyt adott Gál dr. érvelésének és nyomban rendelkezett, hogy Erdélyinek adják vissza polgári ruháit és újból részesítsék mindazokban a kedvezményekben, amelyekhez jogerős cseleltetésük joga van. A miniszter intézkedése folytán még szombaton visszaadták Erdélyi Béla ruháit, megengedték, hogy úgyneműt és kosztot hozathasson be magának és intézkedés történt arra nézve is, hogy ha Gál dr. beszélni akar védencével, Erdélyit minden esetben hozzák be a Markó-uccai fogházba.

A Schadt-tanács egyik tagja Piacsek Győző táblabíró a napokban fogott hozzá az Erdélyi-ítélet írásb-foglalásához. A munka hosszabb ideig el fog tartani és az Erdélyi-ügy előreláthatólag csak március végén kerül a tábla elé.

Egy rókáról csak egy bőrt lehet lehuzni

Vildovics főispán erélyes rendeletben elrendelte a noviszadi utak átadását a bácskai tartománynak és megtiltotta a külön városi utadó szedését

Noviszadról jelentik: Vildovics Antun főispán erélyes rendelettel vet véget most annak az áldatlan harc-nak, amely Noviszad és a tartomány között régóta folyik és amely már annyira eliault, hogy a város presztizskérdésből megtagadta a város kezelésében levő utak átadását a tartománynak és inkább külön utadót szedett. Noviszad város lakossága így kétszer fizetett utadót: a tartományi pótdadóban már benne foglaltatott az utadó is és a város ennek ellenére újból beszédette az utadót. Nem kisebb összegről volt szó, mint évi kétmillió dinárról, mellyel jogtalanul terheltek meg az adók súlya alatt ugyanis eléggé roskadozó noviszadi lakosságot.

A bácskai tartományi választmány, hivatkozással a tartományok szervezetről szóló törvényre, Noviszad város lakosságára, éppúgy mint az egész tartományra, huszonöt százalékos tartományi adót vetett ki. A városok és ezek sorában Noviszad is erélyesen állást foglalt az új adó ellen, de miután a legfelsőbb közigazgatási fórumok a tartomány javára döntötték el a kérdést, a városok kénytelenek voltak a huszonöt százalékos tartományi adót beszédetni és azt a tartománynak beszedeltetni. A lakosság ilyképpen az addig fizetett adókon kívül, mint új adót 25 százalékos tartományi pótdadót is kénytelenek fizetni, ezzel szemben azonban miután a tartomány átveszi a városok által fenntartott utak kezelését, elesett a város által addig beszédett 40 százalékos utadó. A két adó kiegyenlítőddött és a város lakosságát eszerint tulajdonképpen károsodás vagy újabb megterhelhetés tulajdonképpen nem érte.

A bácskai tartományi választmány időközben felszólította Noviszad városát, hogy adja át haladéktalanul a gondjaira bízott utakat további fenntartásra a tartománynak, mert a tartományokról szóló törvény értelmében cseppet a tartomány gondoskodik az utak jákárban tartásáról. Noviszad városa azonban, amely azon az állásponton volt, hogy nem tartozik tartományi adót fizetni, elkészítette költségvetését és abban továbbra is szerepeltek az addig kezelt utak fenntartási költségei. Az utadó, mint bevételi tétel kétféle dinárral szerepelt a költségvetésben, amelyet valószínűleg elnézésből, a belügy- és pénzügyminisztériumok jóváhagytak és a város erre való hivatkozással továbbra is beszédte az utadót, noha a lakosságra már kivetették a 25 százalékos tartományi adót, mely mentesítene a lakosságot a városi utadó külön megfizetésétől.

Noviszad város mindaddig nem adta át az utakat a tartománynak, amely ismételt panasszal élt a város ellen, mire Vildovics Antun főispán erélyes rendeletben, fegyelmivel való fenyegetés terhe mellett felhívta a városi tanácsot, hogy az utakat most már haladéktalanul adja át a tartománynak, egyben szüntesse be sürgősen az utadó kivetését és beszédését.

A városi tanács a rendeletet a jövő hét esütőtök-jén megtartandó városi közgyűlés napirendjére tűzi fel és a városi képviselőtestület fog ebben a kérdésben újabb határozattal állást foglalni. Értésülésünk szerint a város nem fog többé ragaszkodni eddigi álláspontjához s átadja az utakat a tartománynak és megszünteti az utadó külön kivetését és beszédését. Felmerül azonban a kérdés, mi lesz az eddig jogtalanul beszédett utadóval? Visszakapja-e azt a város lakossága vagy jóvá írják-e más adófelvitelések terhére? Ebben a kérdésben is a közgyűlésnek kellene határozni.

Gépfegyverharc Bombay uccáin

A kibékülés után újra gyilkolják egymást a hinduk és a mohamedánok Bombayban

Londonból jelentik: Miután délben megtörtént Bombayban a hinduk és mohamedánok kibékülése, amelyet háláadó körmenettel ünnepeltek meg, délután a hatóságok már-már azt hitték, hogy a hat nap óta tartó zavargásoknak vége szakad, de az esti órákban a véres uccai harcok ismét fellángoltak hinduk és mohamedánok között és sokkal nagyobb vér-

marosan a többi városnegyedre is áterjedt. A késő éjszakai órákban beérkezett jelentések szerint

az újabb véres harcoknak eddig harminckét halottja és több, mint száz sebesültje van.

A katonaság megszállotta a verekedések színterét, mint-hogy azonban a tömeg nem engedelmeskedett a tiszték

Bombay látképe

Előzetes követeltek, mint a hatnapos harc bármelyikén.

A mohamedánok között azzal bujtogattak, hogy a hinduk csak színlelik a kibékülést, de titokban új támadásra készülnek a mohamedánok ellen, akiket csapdába akarnak csalni. A felízgatott mohamedán lakosság a hírek hatása alatt a pökhönei kerületben megtámadta a hindukat és a véres harc ka-

parancsainak, ismét sortűzzel tisztították meg az uccákat.

Ejjel a helyzet már olyan veszedelmes lett, hogy a forgalmasabb uccakereszteződéseknel feállított gépfegyvereknek is akcióba kellett lépniük.

Ejjeltájban egész Bombay-ban dúlt a harc és a sebesültek száma több száz.

Megmérgezett egy szuboticiai családot a földből felszívárgó világító gáz

A gázmérgezésnek egy halottja és három súlyos betege van

Kilakoltatták a veszélyeztetett ház lakóit

Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt szombaton hajnalban Szuboticián. A Bene Szudarevicseva uca 46. szám alatti házban

gázmérgezést kapott egy család, amelynek egyik tagja, mire segítség érkezett, már meghalt, három tagját pedig életveszélyes állapotban szállították be a kórházba.

A mérgezés különös körülmények között történt. A házba ugyanis nincs bevezetve a gázvilágítás és a gáz a megrepedt uccai vezetékéből szivárgott be a lakásba,

amelynek lakói nem is sejtették a fenyegető veszélyt.

Ugyanaz az eset ismétlődött meg most Szuboticián, amely a napokban történt Budapesten a Tabánban, ahol tizen betegedtek meg gázmérgezésben és mint a nyomozás megállapította, a gáz körülbelül egy kilométernyi távolságból szivárgott be a lakás-

ba. Amióta a nagy hideg tart, tömegesen fordulnak elő szerencsétlenségek gázömlés következtében. Ennek az a magyarázata, hogy a gázcsövek a nagy hidegben összehúzódnak és azokon a helyeken, ahol egymáshoz vannak illesztve, vagyis a muffoknál rés támad, amelyen a gáz kiszivárog. Pőkép azokra a házakra jelent ez veszélyt, amelyeknek nincs pincéjük, ahol a kiszivárgó gáz összegyűlhetne.

A Bene Szudarevicseva uccai szerencsétlenséget már majdnem az utolsó pillanatban fedezték fel és ha még néhány percet késnek, akkor az életveszélyesbe került család valamennyi tagja meghalt volna. Ezideig még nem lehet tudni, hogy terhel-e valakit felelősség a szerencsétlenségért, amelynek a véletlen folytán csak egy áldozata van, azonban érdekes az a körülmény, hogy

ebben a házban évekkel ezelőtt hasonló körülmények között már történt gázmérgezés, bár akkor nem volt oly súlyos kimenetelű, mint most.

Felfedezik a katasztrófát

A Bene Szudarevicseva ucca 46. szám alatti lakik családjával Völgyi Lajos nyugalmazott vasúti tisztviselő. A földszintes sarokház uccára eső részén lakik Völgyi két leányával és egyik fiával, míg az udvarra eső lakásban, amelyet azonban az uccai részétől csak egy lezárt ajtó választ el, Völgyi másik fia, Völgyi Ernő vasúti hivatalnok lakik a feleségével. Este amikor Völgyi Lajos és három gyermeke a közös hálószobában lefeküdtek, semmi gyanusát sem észleltek, reggel hat óra tájban azonban a szomszéd szobában alvó Völgyi Ernő erős hörgésre ébredt fel. Rosszat sejtve ugrott ki az ágyból és a lezárt ajtóhoz rohant, amelynek résein erős gázszag szivárgott át. Sietve feltörte az ajtót és ekkor rémülten látta, hogy

huszonéves testvére Mária a padlón fekszik eszméletlenül, az ágyban pedig ugyan-
csak eszméletlen állapotban fekszik apja, valamint huga, a tizenéves Margit és öccse, a kilencéves Dezső.

A szobában elviselhetetlen gázszag töltötte be a levegőt, amiót néhány pillanat alatt Völgyi Ernő is rosszul lett, de nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem az ablakhoz ugrott és azt kinyitotta. Völgyi apjához ment és élesítgetni próbálta, a szerencsétlen ember azonban nem nyerte vissza eszméletét. Mellette az ágyban mozdulatlanul fekvő a kisfiú, ugyancsak a két leányon sem mutatkoztak az élet jelei.

Völgyi látva, hogy apja és testvérei a friss levegőn sem nyerik vissza eszméletüket, orvosért futott és néhány perc múlva a közelben lakó dr. Szántó Gábor főorvossal tért vissza.

Dr. Szántó Gábor megállapította, hogy súlyos gázmérgezés történt. Elsősorban Völgyi Lajost vette ápolás alá, mesterséges légzéssel kísérletezett, de eredménytelenül. Völgyi nem nyerte vissza eszméletét. Dr. Szántó Gábor melótt még az eszméletlenül fekvő család többi tagját megvizsgálta volna, utasította Völgyi Ernőt, hogy a történetekről értesítse a rendőrséget és a mentőket, mert apját kórházba kell szállítani. Majd a kilencéves Dezsőt vizsgálta meg és megállapította, hogy

a szerencsétlen gyermek már halott.

Alsó teste derékig meg volt meredve és a halál valószínűleg órákkal előbb következett be. A két leány állapotát szintén súlyosnak találta az orvos, különösen a fiatalabb leány, Völgyi Margit állapota aggasztó. Az orvos nála is kísérletezett mesterséges légzéssel, azután szíverősítő injekciókat adott neki, de Völgyi Margit nem nyerte vissza eszméletét. A padlón fekvő Márián a mérgezési tünetek nem látszóttak annyira súlyosnak. Bár eszméletlen volt, de később hányinger vett rajta érte, ami már javulást jelentett. Völgyi Mária az éjjel bizonyára észrevette, hogy gáz szivárgó be a szobába és felkelt, hogy az ablakot kinyissa, de ehhez, úgy látszik, már nem volt ereje és a padlón eszméletlenül összeesett.

Megindul a nyomozás

Időközben a helyszínre érkezett a rendőrségről Miatov Tósa ügyeletes rendőrkapitány és dr. Plavics Koszta rendőrorvos, ugyancsak a mentők is. Dr. Szántó közölte a rendőri bizottság tagjaival, hogy mi történt és dr. Plavics miután megvizsgálta a gázmérgezés áldozatait, intézkedett, hogy a mentők Völgyi Lajost és két leányát szállítsák ki a kórházba. Habár a kisgyerekekről kétségtelenül megállapították, hogy gázmérgezés idézte elő halálát, kiszállították a

hullaházba, ahol valószínűleg felboncolják.

Miatov Tósa rendőrkapitány megindította a nyomozást és kihallgatta a házbelieket, elsősorban Völgyi Ernőt, aki a szerencsétlenséget észrevette.

Völgyi Ernő elmondta, hogy apja és testvérei korán szoktak lefeküdni és pénteken is a megszokott időben már ágyban voltak. Ekkor még nem lehetett érezni a lakásban a gázszagot.

— Én és a feleségem — folytatta vallomását Völgyi — szintén gyanútlanul fekvődtünk le. Reggel hat óra tájban arra ébredtem fel, hogy a szomszéd szobában, ahol apám és három testvérem aludt, valaki hörgő. Odaugrottam az ajtóhoz, amely állandóan le van zárva és hallgatóztam. Ekkor gáz szaga csapott meg, mire feltörtem az ajtót, de ekkor már valahányan eszméletlen állapotban voltak.

Másodszor történt gázmérgezés a Völgyi-házban

Miatov rendőrkapitány további kérdéseire Völgyi elmondta, hogy a lakásba nincs bevezetve a gáz, hanem az az uccán elhúzódo gázvezetékéből, amely valószínűleg a hideg következtében megrepedt, szivárgott be a lakásba. A gázcső közvetlen a ház előtt húzódik el és állítólag egy része a ház alatt van lefektetve.

— Ebben a házban, mint Völgyi kihallgatása során elmondotta — már

másodszor történt gázmérgezés hasonló körülmények között.

1922-ben történt, hogy a ház alatt elhúzódo gázcső megrepedt és reggelre, akik az uccai szobában aludtak, valamennyien rosszul lettek. Különösen Völgyi-né állapota volt ekkor súlyos és be is kellett szállítani a kórházba, ahol hetekig fekvő, míg jobban lett. Akkor vizsgálhat indult és a gázgyár vezetősége kárpótlásul fát és kocsot ajánlott fel, egyben megígérték, hogy a gázvezetékét távolabb viszik az épülettől. Ez azonban még máig sem történt meg.

Miatov rendőrkapitány kihallgatta Völgyi feleségét is és a vallomásokról jegyzőkönyvet vettek fel.

Életveszélyes a gázmérgezés áldozatainak állapota

A Bács megyei Napló munkatársa beszélgetést folytatott dr. Szántó Gábor főorvossal, aki elsőnek érkezett ki a szerencsétlenség színhelyére.

Dr. Szántó elmondta, hogy a gázmérgezés áldozatainak állapota rendkívül súlyos. Völgyi Lajos már idős ember, akinél az ilyen mérgezés sokkal súlyosabb következményekkel járhat, mint a fiatalabbnál. Tartani lehet attól is, hogy komplikációk állnak be, mert az öregember a nehéz lélegzés következtében a sok fekvéstől tüdőgyulladást is kaphat. A fiatalabb leány állapota is életveszélyes, de remény van arra, hogy hosszas kezelés után felépül. Az idősebb leány állapota már nem annyira aggasztó, bár rendkívül súlyos.

A kórházból szerzett értesülésünk szerint a Völgyi-család állapota életveszélyes és még nem lehet tudni, hogy sikerül-e őket megmenteni az életnek.

Szakértői bizottság a helyszínen

Szombaton délelőtt szakértői bizottság szállt ki a Bene Szudarevicseva ucca 46. szám alá, hogy megállapítsa, hogyan következett be a szerencsétlenség. A bizottság tagjai: Cankovics Miodrag büntügyi rendő-

AZ ORVOS URAK FIGYELMÉBE!
LEGJOBBAN ÉS LEGBIZTOSABBAN
VEDEKEZÜNK ÉS GYÓGYITJUK

**SPANYOLNATHÁT
(INFLUENZÁT)**

Arcanol

TABLETTÁKKAL *Schering*
KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTÁRBAN

kapitány, dr. Plavics Koszta rendőrorvos, Sibulics vasúti gázgyári művezető és Gutwein Adám mérnök, a városi gázgyár igazgatója elsősorban kihallgatták a házbelieket, majd megvizsgálták a lakást, ahol még mindig erős gázszag volt érezhető. Bent a lakásban azonban nem fedezték fel azt a helyet, ahol a gáz beszivárgott. Az uccán a ház sarkán álló gázlámpa előtt próbafurást végeztek és megállapították, hogy

a föld ezen a részén nincs nagyon átitatva gázzal.

A bizottság elrendelte, hogy a szoba padlóját bontsák fel és a szoba alatt ássák fel a földet, mert az a vélemény alakult ki, hogy a szoba alatti laza földrétegen keresztül szivárgott be a gáz a lakásba, miután előződen valahol a vezetékben csőrepedés történt.

A bizottság a második szemlélet délután négy óra tüzte ki.

Két munkás rosszul lett a gázmérgezés színhelyén

A szakértői bizottság utasítása alapján a gázgyár igazgatósága még a délelőtti folyamán munkásokat küldött ki, hogy a szükséges ásatásokat elvégezzék. A munkások közül Ország Ferenc és Sós Ferenc Völgyiek lakásán kezdték meg az ásást, felbontották a padlót és ekkor erős gázszag csapott fel a laza földből.

A munkások tovább ástak, de néhány perc múlva mindketten rosszul lettek és társaiknak ki kellett vezetniük őket a friss levegőre.

Most már nagyobb óvatossággal folytatták az ásást és mintegy méternyire mentek le, de a szivárgó gáz útját nem sikerült felfedezni. Megállapították, hogy a lakás alatti földtől erősén át van itatva gázzal.

Ezzel egyidejűleg megkezdtek az uccán is a megfagyott föld felásását, hogy a gázvezető csövekhez juthassanak. Ez a munka rendkívül nehezen haladt előre, mert a föld úgy meg van fagyva, hogy még csákmánnyal is alig lehetett feltörni. Délután négy óra, amikor a bizottság tagjai ismét kiszálltak a helyszínre, elérték a gázlámpához vezető mellékesövet. Megállapították, hogy a vezeték csak a gázlámpáig húzódik, míg a fővezeték a másik oldalra vonul tovább. A házbelieknek az a feltevése tehát, hogy a gázvezeték a ház alatt húzódik el, megdőlt, a mellékesvezeték azonban alig egy méternyire van a ház alapfalától.

Nem találják a hibát

A gázlámpához vezető csőnél a bizottság tagjai nem észleltek gázömlést és így a gáz erről az oldalról nem szivároghatott fel a lakásba. A mellékescsőnél még a föld sem gázszaga.

A gázömlés tehát valahol távolabbi helyen képződik és minthogy a megfagyott földön keresztül nem talál utat a felszínre, a föld alatt húzódo lazább földrétegen át terjed tovább és így jutott Völgyiek lakásába is.

A bizottság nem tudta megállapítani, hogy körülbelül merre lehet a gázömlés és tekintettel arra, hogy a nagy fagy miatt nem lehet nagyobb területen ásni, addig, míg nem javul az időjárás, nem is lehet a hibát megtalálni.

Ez a körülmény természetesen nagyobb óvatosságra inti a környék lakóit, mert tartani lehet attól, hogy a vezetékéből kiszivárgó gáz más irányba is utat talál magának.

Ép ezért ajánlatos, hogy ha bárhol gázszagot éreznek, jelentsék be azonnal a gázgyárnak, amely intézkedni fog az esetleges veszély elhárítására.

Kilakoltatták a Völgyi-házat

A bizottság tagjai nagy gondossággal vizsgálták meg a Völgyi-házat és miután megállapították, hogy a gázszivárgás még mindig tart abban a lakásban, ahol a szerencsétlenség is történt és miután tartani lehet attól, hogy a gáz áthúzódik a szomszédos lakásba is, ahol Völgyi Ernőek laknak,

szükségessnek találták az egész épületszárny kilakoltatását.

A gázlámpához vezető mellékesövet óvatosságból szintén elzárták a fővezetékétől.

A rendőrség az ügyben tovább folytatja a nyomozást és a ház lakóit kihallgatásuk végén beidézték a büntügyi osztályra.

A diszkrét vádlottak

Elévülések napja a becskereki törvényszéken

Becskeréről jelentik: A becskereki törvényszéken rendszeresített új büntetőtanács pénteken tartott először tárgyalásokat Pejovics Velimir tanácselnök elnöke alatt. Csupa régi büntügy került tárgyalásra, még 1922. és 1923. évekből.

Az első ügynek öt vádlottja volt és pedig Szanka Mihály oranjevói napszámos, Koller Miklós novibecsei kereskedő, Kofler Ferenc pansevói kereskedő, azonkívül Boda Péter és Szaniszló Gyula novibecsei legények, de ezt a két utóbbit már nem lehet felelőségre vonni, mert időközben kivándoroltak Amerikába. Mind az öt vádlott súlyos testi sértéssel van vádolva, mert 1923-ban Novibecsen egymást kölcsönösen összeszurkálták.

Szanka Mihály, a fővádlott, a következőképpen mondta el a tényállást:

— Éjjel két óra volt, mikor kijöttem a kocsmából egy lányal...

— Ki volt az a lány? — kérdi az elnök.

— Ne tessék hirtatni kérem, tetszik tudni, azóta férjhez ment... hát amint megyek, egyszer csak a sötétben se szó, se beszéd, valaki hátulról fejbévág, de nagyon... Megijedtem és megfordultam, hogy — mondok magamba, elszaladok én, de akkor eszembe jutott, hogy délután segitettem a nagybátyámnak, aki mérszáros és hát a kést magamnál felejtettem. Elővettem és visszafordultam, hát valaki hirtelen kétszer mellbeszurta, a sötétben nem láttam, hogy ki volt. Én nem sokat spekuláltam, hanem belemártottam a kést a vállamra, hogy elterüljön a földön. Erre egy másik rohant rám, meg akart szurni az is, de megelőztem. Az én késem szalad bele hamarabb. Ekkor oda-jött a két Kofler, az egyik egy bottal fejbévágott, erre leszurtam, a másik pedig engem szurkált meg többször hátulról, miközben én menekültem.

Kofler Ferenc, a másik vádlott a következőket vallotta:

— Két óra lehetett éjszaka, mikor kijöttem a vendéglőből, ahol akkor nagy multság volt. Nem egyedül jöttem ki, hanem egy kislánnyal...

— Hogy hívták azt a lányt? — kérdi megint az elnök.

— Férjhez ment azóta kérem, hát ne említsük a nevét... Egyszer csak látom, hogy a sötétben veszekedés folyik. Odamegyek és szétválasztom őket. Ekkor valaki belém szurta a kést és futni kezdett. Én utána, találtam egy botot, azzal ütöttem, közben oda-jött az öcsém is és segített, mire lefegyvereztük, elvettük a kését, aztán futni hagytuk.

Végül Kofler Miklós mondja el védekezését:

— Mikor én odaértem, már nagyban folyt a veszekedés...

— Egyedül volt maga? — kérdi az elnök.

— Nem, kérem, egy lányal, akivel kijöttünk a mulatságból...

— Hogy hívták azt a lányt?

— Nagyon nehéz helyzetbe tetszett hozni elnök ur azzal a kérdéssel. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a lány azóta férjhez ment és én mint lovagias ember nem lehetek olyan indiszkrét.

— Jól van no. Folytassa.

— Mikor odaértek, azt mondja a bátyám: »Miklós, valaki megszurta engem.« Látom, hogy egy legény menekül, utánavelem magam, ő a késsel csapkod felem, nálam nem volt kés, csak olló, azt vettem elő és azzal kezdem szurkálni. Egyszer ő szurt felém a késsel, de én mindig elugrottam és nem talált, egyszer meg én szurtam az ollóval, de én mindig eltaláltam. Végre kiejtette a kést a kezéből, ekkor abahagytam az üldözést.

A bíróság valamennyi vádlottat felmentette, mert megállapította, hogy a bűncselekmény elévült.

Az őrmester udvarol

Karácsonyi gróf miltsevói birtokán a dobrovljácok széthordták a legett istálló falait. Elhordták a téglákat, a csendőrség feljelentése szerint nem kevesebb, mint hatezer darabot. Emiatt lopás címén eljárás indult Babics Száva, Dizia Péter, Vracevics Száva és Reblcs Gyula ellen, akiknek ügyét most tárgyalta Pejovics Velimir büntető-tanácsa.

— Megértette a vádat? — kérdezte Pejovics elnök Babics Szávától.

— Érték én mindent kérem. Igaz is, hogy hordtam téglát, csak hogy Csubrila Jövő részére hordtam. Földmárt ígért minden darab tégláért, de nem fizette meg, mert nem sokára meghalt. Mondtam neki, nem lesz-e baj belőle, de ő azt mondta, jóban van az őrmesterrel és mivel tudtam, hogy az őrmester csakugyan udvarol a feleségének, hát nyugodtan hordtam neki a téglát.

Dizia Péter, a másik vádlott is azt mondta, hogy Csubrila Jövőnek hordta a téglát. Mikor őt Csubrila megfogadta, jelen volt a csendőrorrmester is, aki maga is biztatta, hogy csak hordja bátran a téglát. Kovacevics Száva is Csubrilára hivatkozik.

— Maga is azért hordta a téglát, mert az őrmester udvarolt Csubrila feleségének? — kérdezte az elnök.

— Hát persze. De még mennyire udvarolt, hi-

szén mikor Csubrila meghalt, az őrmester az özvegyét feleségül vette.

Mics Jóna községi bírót mint tanu eladja, hogy mindössze ötszáz darab téglát hordtak el, az is nagyrészt lőrtött volt, nem ért meg az egész száz dinárt.

A bíróság ezek alapján megállapította, hogy csak vétségéről van szó, mire az ügyész elévülés miatt a vádat elejtette.

Se ló, se pénz

Resin Bózza és Sztokics Milán beodrai parasztlélek ezután a vádlottak padjára. Resin hatósági személy megsértésével, Sztokics pedig súlyos testi sértéssel volt vádolva, Resin ugyanis kétszer pofonütötte Sztokicsot, aki akkor rendőr volt, Sztokics erre több társával alaposan elverte Resint.

Huszonhatezer dinárt sikkasztott

a becskereki munkástözsde öngyilkos vezetője Akszamovics Milos, aki még nem nyerte vissza eszméletét, a jobb szemére megvakult

Noviszadról jelentik: Noviszadon, mint jelentetik, csütörtök délután a téli kikötőben levő »Vig tengerészhez« címzett dunaparti vendéglőben föhelőtte magát Akszamovics Milos, a noviszadi munkástözsde becskereki kirendeltségének vezetője. Akszamovics a központi hivatal főnökéhez intézett levelében azt írta, hogy tettét azért követi el, mert nagyobb összeget sikkasztott és a hitnyt nem tudja pótolni.

Akszamovicsot tudvalevőleg váratlanul leváltották vezetőállásából és helyébe még szerdán kiueveztek Milics Urost, aki szerdán délután Becskerekre utazott, hogy Akszamovicsot átvegye a becskereki kirendeltség vezetését. Akszamovics szerdán Noviszadon időzött és a központi hivatal főnökének utasítása ellenére sem utazott vissza Becskerekre és így Milics nem is vehette át tőle a becskereki hivatal vezetését és pénztárát. Akszamovics Noviszadon föhelőtte magát és beszállították a noviszadi kórházba, ahol állapota még mindig életveszélyesen súlyos, mert a fejébe lőtt golyó megakadt az agyvelőben és azt egyedire nem is lehet eltávolítani. Akszamovics az öngyilkosság elkövetése óta nem tért eszméletre és orvosi feladatk a reményt, hogy felépül.

Az öngyilkosság elkövetése után a központi munkástözsde vezetősége utasította Morotvánszki Gábor főszámvevőt, hogy vizsgálja meg a kirendeltség pénztárát. Morotvánszki főszámvevő elvégezte a rovan-csolást, aminek befejezése után szombatn reggel

visszatért Noviszadra és részletes jelentésben számolt be a vizsgálat eredményéről.

Morotvánszki jelentése szerint az elsikkasztott összeg pontosan 26.000 dinár. Megállapítást nyert az is, hogy Akszamovics a pénzt a pénztárból több kisebb részletben vette ki. A becskereki munkástözsde kirendeltséget alig három hete létesítették és annak Akszamovics volt első vezetője. Alig vette át hivatalát, máris megkezdte a kirendeltség pénztárának dézsmálását. Elcinte kisebb összegeket vett ki, majd egyre nagyobbakat, amíg az összeg 26.000 dinárra növekedett.

Amikor Akszamovics kedden Becskeréről Noviszadra jött egy napi szabadságra, még nem tudta, hogy állásától felmentették. Csak Noviszadon közölték vele ezt a hírt. A felmentés azért történt, mert Akszamovicsot vissza akarták hívni a központba, ahol szükség volt a szorgalmasnak ismert hivatalnokra.

Morotvánszki főszámvevő a becskereki rendőrségen Akszamovics ellen hivatali pénzek elsikkasztása miatt büntetőfeljelentést tett, melyet a becskereki rendőrség megküldött a noviszadi rendőrségnek, de Akszamovicsot eddig nem lehetett kihallgatni, mert még mindig eszméletlenül fekszik.

Akszamovicsot szombatn délután újabb megvizsgálták a kórház sebészeti osztályán és amikor sehet átkötötték, megállapították, hogy jobb szemét elvesztette.

A kis Prpics és társai a bitófa árnyékában

Hart, az új állami hóhér Zagrebba érkezett

Zagreből jelentik: A kis-Prpics és társainak bünpörében a földi igazságszolgáltatás végső aktusaira került a sor. A sokszoros rablógyilkosok büntetésének iratait a hét személyes tábla formai okokból szombatra visszatarították és a keddre bejelentett kivégzést valószínűleg csak jövő kedden, de mindenesetre február 15-ike előtt végrehajjták.

A hét személyes tábla az ügy iratait szombatn megküldte a zagrebi kerületi törvényszéknek. Kiszivárgott hírek szerint az igazságügyminiszter és a báni tábla

Prpics Pavle, Brdarics Nikola, Vrhanac Mijó és Krmpotics Marijan halálos büntetését helybenhagyta.

Kiszivárgott hírek szerint a halálraítelt Szmojver Iván büntetését tizenötvi feygházra, Krkics halálraítelt büntetését huszvi feygházra, Budak huszvi feygházbüntetését tíz évre és Prpics György ötvi börtönbüntetését négy évre szállították le.

A zagrebi államügyészségben már megtették minden előkészületet az ítélet végrehajtására. A jövő hét elején fogják kihirdetni az ítéletet az elítéltek előtt és a halálosítéletet másnap reggel öt órakor hajtják végre. A zagrebi államügyészség szombatn délelőtt telefonon Sarajevóból Zagrebba rendelte Hart Dragutint, az új állami hóhér. Hart szombatn este már meg is érkezett Zagrebba. A fogház udvarán villanylámpákat állítottak fel, mert még sötét lesz, amikor az ítéletet végrehajjták.

A zagrebi lapok jelentése szerint a halálraítelt Krmpotics Marijan édesanyja Likából Beogradba utazott és az a szándéka, hogy Őfelsége a királyné elé járuljon és kegyelmet kérjen fia számára. Egy zagrebi újságírónak Krmpotics anyja könnyes szemekkel mondotta:

— Ha rablógyilkos is, mégis csak az én fiam. Én adtam neki életet, hátha siberián fog megmenteni... Zagrebban a legnagyobb igazsággal és érdeklő-

dóssal várják a bíróság döntését a kivégzés napjáról. Általában azt hiszik, hogy a bíróság kedden délelőtt tizenegy órakor fogja kihirdetni az ítéletet és a kivégzést szerdán kora reggel hajtják végre. A horvát fővárosban már hosszabb idő óta nem volt kivégzés. Illetékes helyről azt a hírt kolportálták, hogy az ítéletvégrehajtásra nem engedik be a közönséget, csupán a sajtó képviselőit.

Egy bírósági tisztviselő a napokban látogatást tett az elítélteknél és látogatásáról a következőkben számolt be az újságíróknak:

— Minden elítelt tudja, hogy a báni tanács és a minisztérium hogyan döntött. Tudják azt, hogy közülök csak négyet fognak kivégezni és ezek: Prpics, Brdarics, Vrhanac és Krmpotics lesznek. Deprimáltak valamennyien azok is, akiknek hatálos ítéletét átváltoztatták, mert sajnálják halálraítelt társaikat. Az elítéltek mégsem vesztették el utolsó reménységüket. Még él bennük a remény utolsó szikrája: hátha az utolsó percben a bitófa árnyékában megkegyelmeznek...

— Mindannyiar gyáván viselkednek. Nincs meg bennük többé az a bátorság, amellyel legvadabb vérengzéseiket elkövették. A tárgyaláson még úgy viselkedtek, mint a hősök, akik tudatában vannak hogy mi lesz büntetésük következménye. Rablógyilkosok voltak, de nem legendás rablógyilkosok. Alapában gyáva gonosztevők s ez most igen jól visszatükröződik lelki életükben. Fegyvertelen emberket tudtak csak megölni.

— Hogy viselkednek azok, akiknek halálos ítéletét megváltoztatták?

— Szmojver egészen vidám. Egész napon át mesél, beszélget és bátorítja halálraítelt »kártyásait.« A halálraítelték séta alkalmával összebújnak, titokban sugdolóznak és minden beszélgetésnek csak egy a vége: hátha az utolsó pillanatban megkegyelmeznek.

Sulyos hajószerecsétlenségek az Oceánon

Két hajó elsüllyedt, egy hatalmas japán gőzös vészjeleket adott le

Sidneyből jelentik: Az *Annie Miller* nevű hat-száz tonnás parti gőzös pénteken Sidney magasságában elsüllyedt. A katasztrófa időpontjában erős délnyugati szél dühöngött és a tenger nyugtalankodott. A világítótorony őre látta, hogy a hajó teljesen ki-világítva, normálisan haladt a kikötő felé.

Hirtelen éles dörrenést hallott és látta, hogy a hajóról tűzszlop csap fel és néhány pillanattal később a hajó elsüllyedt.

Segítségül siető hajók fényszórókkal kurattak és megtalálták az egyik mentőcsónakot hat emberrel. A hajó kapitánya és a személyzet öt másik tagja eltűnt

és valószínűleg a tengerbe vesztett.

Mint Palermóból jelentik, a *St. Guisette* szicíliai gőzös a parttól néhány mérföldnyire hajótörést szenvedett és kilenc főnyi legénységével elsüllyedt.

Londoni jelentés szerint a hatezer tonnás *Alloway* japán gőzös a Csendes-óceánon, az amerikai partoktól körülbelül ezer mérföldnyi távolságban hajótörést szenvedett és vészjeleket adott le.

Két japán gőzös teljes sebességgel sietett a sulyos helyzetben lévő hajó megmentésére.

Japán legyőzte Kinában az angol befolyást

Japán nem akar kivonulni Santungból

Londonból jelentik: Kína és Japán az elmúlt napokban szerződést kötött Shantung tartomány kiürítésének kérdésében. Ezt a szerződést az angol diplomácia a japán diplomácia legügyesebb sakkhúzásának tartja a század elején kötött angol-japán szövetség óta. Miként Japán akkor is kihasználta Anglia, Németország és Oroszország távolmaradását, hogy pozícióját megerősítse Kinában, épp úgy most is kihasználta az angol-szász domíniumok keletkezési politikájában felmerült ellentéteket, hogy a zavarosban halásszon és befolyását egyszer s mindenkorra biztosítsa Kinában.

A szerződéssel Japán két nyereséget könyvelhet el. Először kivonhatja csapatait Kinából s így nagy anyagi áldozatoktól szabadul meg, másrészt pedig a visszavonulás fejében óriási gazdasági előnyöket biztosíthatott magának a pekingi kormánynál. De a kínai nemzeti kormány szempontjából is óriási hasznot jelent e szerződés. Amennyiben ugyanis Japán elismeri, hogy gazdasági érdekeit a kínai nemzeti kormány

kellőképpen meg tudja védelmezni Shantung tartományban és a japán alattvalók védelmére nincs többé szükség a kontinensen állomásozó japán katonaságra, egyúttal elismeri a kínai nemzeti kormány stabilitását is.

Ujabb londoni jelentés szerint a ci-non-fui véres incidens rendezése ügyében

Kína és Japán között megkötött tárgyalások megújultak.

A japán kormány, mint ismeretes, teljes elégtételt és kártérítést követelt a nankingi kormánytól, amivel szemben Nanking arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elégtételt és a kártérítést csak akkor adja meg, ha a japán kormány előzőleg visszarendelt Santungból a japán expedíciós hadosztályt. A tárgyaló felek

ebben a pontban nem tudtak megegyezni és miután a megegyezésre most már semmi kilátás sem volt, a tárgyalásokat pénteken véglegesen megszakították.

Az angol királyt Bognorba szállították

A tengerparti kastélyban Mary királyné fogadta az uralkodót

Londonból jelentik: György királyt szombaton Bognorba szállították. Az utóbbi napokban lázasan dolgoztak a Bognor felé vezető összes utak rendbelerésén, hogy a betegszállító autó a legesekélyebb zökkenő nélkül, meglehetősen nagy sebességgel száguldhasson azon az utvonalon, amely egyike a legrosszabb autópályáknak, amelyet a király az utóbbi években megtett.

A Buckingham-palotából dél felé fél tizenegykor indult el a hatalmas betegszállító autó György királlyal és minden baj nélkül érkezett Bognorba,

ahol már várta Mary királyné. Az udvari orvosok egyi-

ke kísérte a királyt és a kocsiiban a király függőágya mellett ült. A többi orvos már előre utazott Bognorba, ahol a tengeri levegőn újabb speciális kezelésben fogják részesíteni az uralkodót.

Az autó ablakfüggönyeit leeresztették, a közönséget pedig iekérték, hogy ne éljenzen.

A királyné minden igyekezete arra irányult, hogy egy a király elutazásánál, mint a villába való megérkezésénél személyesen felügyeljen. Ezért csak öt perccel az uralkodó elindulása után ült autóba és a másik uton nagy sebességgel utazott Bognorba, ahova előbb érkezett mint a király, úgyhogy a villában a királyt újból ő fogadta.

Megszökött a fogházból a szuboticaai betörőkirály

Szalai György, a tizenkét évi fegyházra ítélt rabló a fogház emeleti ablakánál kötéllel leereszkedett és eltűnt

A szuboticaai ügyészség fogházából pénteken este megszökött Szalai György, a tizenkét évi fegyházra ítélt veszedelmes szuboticaai rablóvezér, akit büntetésének jogerőre való emelkedéséig itt őriztek.

Szalai György, mint ismeretes, Szuboticaán bandái szervezett és sorozatos rablásokat és betöréseket követett el a városban és a tanyákon. A rendőrség és a csendőrség csak véres puskaharc után tudta elfogni Szalait, aki a harcban maga is súlyosan megsebesült. A rabló többször rált az üldöző csendőrökre, majd futásnak eredt, de egy csendőrgolyó leterítette és így került a fogházba. A szuboticaai törvényszék a büntetett előlétü gonosztevőt tizenkét évi fegyházra ítélte. Szalai több társával a fogház kefégyártó műhelyében dolgozott. A súlyosan beteg, tuberkulotikus ember nagyon csendesen viselkedett, engedelmes volt és egy esetben sem volt panasza ellene. Egyike volt a legszorgalmasabb munkásoknak és senki sem sejtette, hogy a ravasz és tapasztalt fegyenc szökési tervekkel foglalkozik.

Pénteken, mint rendszeren, hat óráig dolgozott ötven elítelt társaságában a fogház műhelyében. Hat órákor a foglyok abbahagyták a munkát és felsorakoztak, hogy a fogház rendje szerint levonuljanak a cellájukba. A műhelyből távozó rabokat egy fogházőr előzőleg meg szokta motozni, nehogy valamit magukkal vigyemnek a műhelyből a cellába. Most is így történt. Az el-

ítettek egyes sorokban felálltak és Szalai valószínűleg előre megbeszélt terv alapján a sor legvégére állt. Mialatt a fogházőr egyenként megmotozta a rabokat Szalai észrevétlenül bemért az egyik gépszobába, ahol elrejtőzködött. Amikor a motozásnak vége lett, a fogház kulcsára végigjárta a szobákat, mindegyikbe benézett és bezárta az ajtókat. Szalai ugy elrejtőzködött, hogy az őre nem vette észre és rázárta az ajtót.

A betörő a műhelyből ellopott egy darab husz méter hosszú erős kenderzsalagot, amelyet a kefék átkötésénél használnak. A kötelet a dereka köré csavarta és amikor egyedül maradt a szobában, egy vasdarabbal szétfeszítette a rácsot annyira, hogy a feje kiférjen. A kötelet a rácshoz kötötte és a végét kidobta a vasut felé néző és a gondnok irodá feletti levő ablakon, majd levette a kabátját, kibújt a rácson és leereszkedett az utcára.

A szökést csak akkor fedezték fel, amikor az esti fogolyvizsgálatnál nem találták a cellájában Szalai Györgyöt. Azonnal nyomozást indítottak és felfedezték az ablakon kilógó kötelet, telefonáltak a rendőrségre és a csendőrségre, amely azonnal járőrt küldött ki, a rendőrség pedig Cankovics Miodrád rendőrkapitány vezetésével az éjszaka folyamán razziait tartott és értesítette a határrendőrségeket is, mert valószínű, hogy Szalai az általa jól ismert utakon ismét át fog szökni

Magyarországra. A szökés hét óra tájban történt és a mire felfedezték, Szalai nagy egérutat nyert. A szökésén nem volt kabát és a dermesztő éjszakában vékony, rongyos ingben szökött meg. Bizonyos, hogy Szalai felkereste valamelyik szuboticaai ismerősét, aki-nél meleg ruhát szerzett, de nem valószínű, hogy a városban maradt.

A fogházban, ahol a szigorú felügyelet miatt már régen nem fordult elő szökés, nagy izgalmat keltett a veszedelmes rabló szökése. Bizonyos, hogy Szalainak segítőtársai is voltak, akikkel gondosan kidolgozta a szökés részleteit, mert csak így képzelhető el, hogy feltűnés nélkül elmaradhatott a csoporttól. A rendőrhatalóságok széleskörű nyomozást indítottak a veszedelmes gonosztevő kézrekerítésére.

A gyilkos féltékenység

Nyolcévi fegyházra ítélték a feleséggel együtt a vukovári kereskedőt

Oszijekről jelentik: Az oszijekai törvényszéken most játszódtott le annak a szerelmi drámának az utolsó felvonása, amelynek áldozata Reinthal Paula, Filzinger Iván vukovári kereskedő feltűnően szép és fiatal felesége volt. Filzinger Iván, akinek jólmenő üzlete volt Vukováron, halálosan féltékeny volt feleségére és ez a féltékenység adta kezébe a gyilkos kést.

A kritikus napon — hangzott az ügyész vádirata — Filzinger már odahaza volt és a gyermekekkel játszott. Az asszony bevásárolni járt és később ért haza. Filzinger nem élt boldogan férjével és Gasser Istvánnal tartott fenn szoros barátságot, akinek kedvéért már elhatározta hogy elhagyja Filzingeret...

— Ez nem igaz! — kiáltott közbe az ötven év körüli vádlott. — Nem úgy volt.

— Nem? — csodálkozott az elnök. — Hát akkor mért tette azt, amit tett?

— Ugy történt — állt fel Filzinger és remegő hangon kezdett bele vallomásába, — hogy november 26-ikán otthon voltam és elgondolkozva néztem ki az ablakon. Ekkor jött haza a feleségem és amikor meglátta, hogy otthon vagyok, maga után bezárta a szoba ajtaját. Zavartan viselkedett... Tudtam, hogy miért. Láttam, hogy a Gasser kísérte haza és be is jött volna, ha a feleségem nem látott volna meg az ablakban. Az ajtót is azért zárta be, hogy Gasser ne jöhessen utána. Gasser még ott állt az előszobájú előtt.

— Itt van Gasser — mondtam — nyisd ki az ajtót. — Nem nyitom — mondta feleségem. Én erre kinyitottam az ablakot, odaszállítottam Gassert és megkérdeztem, hogy mit akar. Gasser azt mondta, hogy velem semmi dolga, a Paulával akar beszélni és a Paula menjen át a szomszédos sörcsarnokba, mert máskülönbben nem felel a következményekért. Feleségem erre az ablakhoz ugrott, becsukta, majd az asztalról felvett egy kést és kezembe nyomta: »Kérlek szépen, Jani, vedd a kést és ölj meg. Jobb lesz, ha engem ölsz meg, mint Gassert.« És én a kezébe szurtam...

— De maga máshova is szurt — szakította félbe az elnök — a kéz-szurás nem halálos. Azonkívül még öt helyen szurta meg, ugy hogy a felesége bele is halt. Vagy talán nem így volt?

— Nem tudom... nem tudom, hogy mi történt az első szurás után. Lehet, hogy többször is szurtam... nem emlékszem... fájt nagyon a szívem... és minden homályos volt előttem...

A bíróság a vádlott kihallgatása után be is fejezte a bizonyítási eljárást és a perbeszédre került a sor, amelyek elhangzása után a bíróság Filzinger nyolcévi fegyházra ítélte.

Ugy az ügyész, mint a vádlott három napi gondolkodási időt kért a felebbezésre.

Alma Rubens leszurta orvosát

A hollywoodi filmsztár a véres tett után eltűnt

Hollywoodból jelentik: Alma Rubens, az ismert és szép amerikai filmszínésznő, az utóbbi időben sokat betegeskedett és ez az idegét is megrongálta. A kaliforniai partvidék több bírósága előtt kellett volna felnie apróbb kihágásokért és rendzavarásokért, amelyeket idegességében uccán és nyilvános helyen követett el.

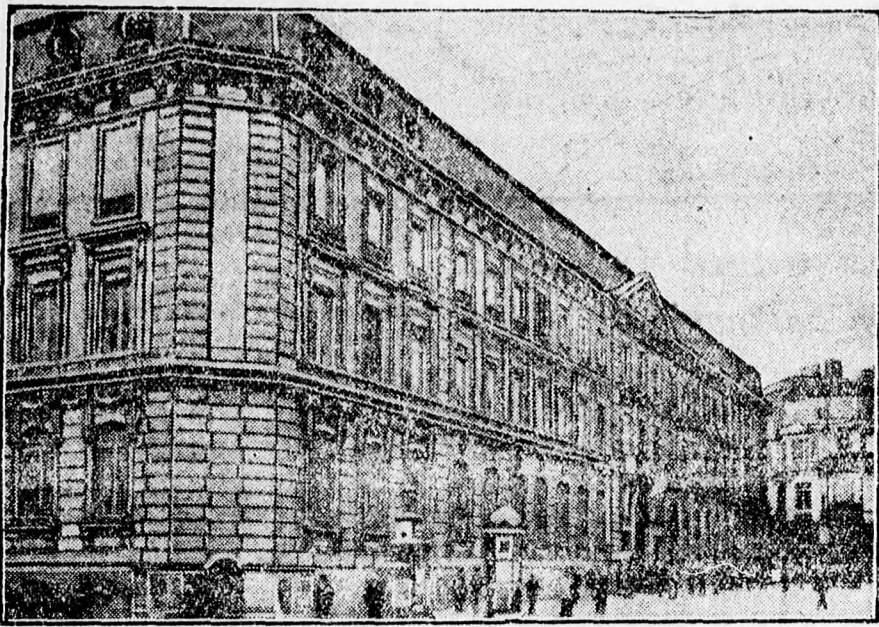
Kezelőorvosa, dr. Harris Brown, megbeszélte a filmszínésznővel, hogy szanatóriumba vonul és ott igyekszik idegét rendbehozni. A megbeszélés értelmében Alma Rubens és orvosa autóba ültek és a szanatórium felé indultak el. Amikor a kocsi a kapu előtt megállt, a színésznő minden ok nélkül kést rántott elő, Brown mellébe szurta, azután kiugrott a kocsiból és eltűnt. Azóta nyoma vesztett. Az orvos sérülése szerencsére nem veszélyes és nem is tett feljelentést igazságügyi és szép páciense ellen.

Megkezdődtek Párisban a jótételési tárgyalások

A bizottság elnöke Young amerikai szakértő lesz

Párisból jelentik: A pénzügyi szakértők most már valamennyien megérkeztek Párisba. Szombat délelőtt a Francia Bank hivatalos helyiségeiben összejövetelt tartottak, hogy megbeszéljék bizonyos előzetes kérdéseket.

A plenáris üléseken kívül, amelyre — különösen a tanácskozások elején — aránylag ritkán kerül a sor, a delegátusok sűrűn fognak magánbeszélgetéseket folytatni, ami megkönnyíti az álláspontok kiegyeztetését. A szakértők előreláthatólag két albizottságot fog-

A Francia Bank palotája, ahol a jótételési tárgyalások megkezdődtek

amelyek az értekezlet megszervezésével álnak összefüggésben. Minden valószínűség szerint az elnöki tisztelet egyhangú megválasztásával Young amerikai szakértőnek ajánlják fel, aki bizonyára nem fog kitérni kollégái választása elől.

nak létesíteni. Az egyik a Németországtól követelendő anuitások számával és összegével fog különösebben foglalkozni, a másiknak rendeltetése az lesz, hogy kuttassa azokat a módokat, amelyek alkalmasak a német birodalom részéről történő fizetések esetleges korrekcionalizálására.

Gasparri vatikáni államtitkár lemond

Az egyház és az olasz állam közt létrejött megállapodás aláírása után a biboros távozik állásából

Bécsből jelentik: A *Stunde* tudósítójának jelentése szerint Rómában az a hír terjedt el, hogy Gasparri biboros államtitkár az egyház és az olasz állam között létrejött megállapodás hatályos aláírása után benyújtja lemondását. Gasparri azzal indokolja lemondását, hogy magas kora és megrongált egészségi állapota alkalmatlanná teszi a Vatikán ügyeinek intézésére. A lap jelentése

szerint Rómában ezzel szemben úgy tudják, hogy Gasparri lemondásának igazi oka abban rejlik, hogy személye a fasiszták körében nem élvezend magas kedveltséget. A Vatikán és a Quirinal között létrejött megegyezés hétfői aláírását követően a pápa koronázási évfordulója alkalmából nagy egyházi ünnepségek fognak követni.

Száz mázsa fa a Bácsme gyei Napló gyűjtésének szombati eredménye

A szubotocai társadalmi, kulturális és emberbaráti egyesületek vezetői vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Lloydban értekezletet tartanak a jótékony egységes megszervezésére

A Bácsme gyei Napló inségakciójának harmadik napján is egyre gyűlnek az adományok a kiadóhivatalba. Azok a sorok, amelyeket a szubotocai munkanélküliek nyomorának feltáráására szenteltünk, termékeny lettek bizonyultak. A Bácsme gyei Napló telefonjain szombaton is több új bejelentést vettünk fel és jegyeztünk elő az adományok listájába. Az adományok bejelentésével egyidejűleg azonban jönnek, egyre jönnek a foszlott ruhéjú, könyörgő tekintetű nyomorgók is, akik a részükre érkezett adományok kiosztása felől érdeklődnek csendben, félős szerénységgel. Szinte ötpercenként kopogtatnak a szerkesztőség ajtaján, mindegyiknek van elmondani való keserve, panasza, tragédiája, mind-egyiknek a szemében ott ég a nélkülözés öröktüze és minden ajkon az örök, vigasztalan reírén: *Ne engedjenek éhenhalni bennünket...*

Pénteken Beck Imre nyitotta meg az adományok sorát. Huszonöt méter tűzfát ajánlott fel a szubotocai munkanélkülieknek, a Transport d. d. pedig elvállalta a fa díjtalan befuvarozását. Adám Aladár fakereskedő harminc métermázsa, a Goldner Testvérek cég huszonöt, Liska Sándorné huszonöt métermázsa fát adományozott az inségeseknek, egy magát megnevezni nem akaró jótévő 500, egy szubotocai banktisztviselő ötven, egy nyomdász vacsorajegymegváltás címén husz-

dinárt adott készpénzben. A szombaton bejelentettekkel együtt eddigi következő adományokat gyűjtötte a Bácsme gyei Napló:

A Bácsme gyei Napló kiadóhivatal	1000	dinár
Treflikant József	300	"
Kemény Dezső	100	"
N. N.	1000	"
K. E.	100	"
Egy banktisztviselő	50	"
Özv. Strelitzky Antalné	50	"
N. N.	35	"
N. N.	20	"
N. N.	500	"
Egy Szubotocán tartózkodó berlini gyógyszer	500	"

N. N. 100 mm. tűzfát.
Beck Imre 25 mm. tűzfát.
Adám Aladár 30 mm. tűzfát.
Goldner Testvérek 20 mm. tűzfát.
Liska Sándorné 25 mm. tűzfát.
Tarit d. d. 25 mm. tűzfát tetszés szerint helyre való díjtalan befuvarozása.

Eszerint eddig összesen 3655 dinár készpénz és 209 métermázsa tűzfát áll rendelkezésre a szubotocai nyomorgók között való szétosztásra.

A szubotocai társadalmi, kulturális és emberbaráti egyesületek vezetői vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Lloyd helyiségében értekezletet tartanak, amelyen a sürgős segélynyújtás módjait kivánják megbeszélni és az adományok gyűjtésének, továbbá szétosztásának idejéről és módjáról fognak dönteni. A kezdeményezőkhöz meghívókat küldtek szét az értekezletre, ezután is közülük azonban hogy mindenkit, azokat is, akik nem kaptak hívólevelet, szívesen látnak a megbeszélésen és minden kezdeményezést, indítványt, tevékenységet hálásan fogadják.

A Bácsme gyei Napló tovább folytatja inségakcióját és újból közli, hogy a kiadóhivatal a szubotocai munkanélküli inségések enyhítésére szánt adományokat akár készpénzben, akár pedig természetben készpénzzel fogadja és továbbítja rendeltetési helyükre. A nyomor enyhítésére még sok adományra van szükség.

Kétezerötven száz nyomorgó munkanélküli reménységét tolmácsoljuk, amikor adományokat kérünk a számukra. Segítsünk a nyomorgóknak!

A varjuvadászat — kenyérkereset

A vadászszövetség tiltakozik a bácskai tartomány varjuirtása ellen

Novisadról jelentik: A bácskai tartományi választmány a vetések védelme érdekében elrendelte a kártékony madarak irtását és főleg a varjak pusztítását, sőt az elpusztított varjak után darabonként tíz dinár jutalmat tűzött ki és felszólított mindenkit, hogy támogassa ebben az akciójában a tartományi választmány mezőgazdasági osztályát.

Lakis János novisadri polgármesterhelyettes, a vajdasági vadászszövetség elnöke terjedelmes beadványban tiltakozott a tartományi választmánytól a rendelet ellen, mely lehetetlen állapotokat teremtene, mert ezzel lehetővé tenné, hogy mindenki vadászgyevert tartson és nemcsak varjakra és kártékony madarakra vadásszon, hanem minden más nemes vadra is, ami ellenkezik a vadászati törvény szellemével és a vadászterületeket bérlok érdekeivel.

Hogy ez a helyzet ne következhessen be, a vadászszövetség elnöke kéri a tartományi választmányt, hogy bizza meg a kártékony madarak pusztításával a vadászgyeleteket és ha jutalomban kívánja a madarak pusztítását részesíteni, juttassa ezeket az összegzeket a vadászgyeleteknek, amelyek majd gondoskodnak a varjak és más kártékony madarak pusztításáról.

A lakosság a kifizetett jutalmak ellenében ugyanis mindenképpen a varjak elpusztításán fáradozik, de ezt gyakran meg nem engedett eszközökkel próbálja keresztülvinni. Előfordultak olyan esetek, hogy egyesek megmérgezték macskákat, tyúkokat és azokat a mezőre tették ki, hogy a varjak és más kártékony madarak a megmérgezett állatokra vessék magukat és azoknak husából fogyasztva lehulljanak. A megmérgezett állatokkal való »varjuvadászatnak« kiszámíthatatlanul súlyos következményei lehetnek, mert kutyák, disznók könnyen hozzáfuthatnak a megmérgezett állatokhoz és így azok is elpusztulhatnak, sőt másokat is inficiálhatnak.

A beadvány végül rámutat arra, hogy a magas jutalom annyira csábítja az embereket, hogy valóságos új kereseti forrássá lett a varjak üldözése és van olyan vadász, aki egy hét alatt 200, sőt ennél is több varjart ejtett el és ezért 2000 vagy ennél is nagyobb összeget kap. Ha megindul a varjak tömeges pusztítása, akkor a tartománynak esetleg egy évben fél millió dinárnyi terhet jelent. Ha azonban a vadászgyeletek végeznek ezt az irtást, akkor a tartomány sokat megtakaríthatna. Vadászörökből érdeklődésel várják a tartomány állásfoglalását.

Ez a híres fájdalomcsillapító

Aspirin
tabletták
csomagolása.

Ügyeljünk a kék-fehérsárga védjegyre!

Eltemették Hühnefeld bárót Hindenburg elnök és a német kormány tagjai is résztvettek a német oceanrepülő temetésén

Berlinből jelentik: Impozáns temetése volt szombati délután Hühnefeld bárónak, a világhírű német oceanrepülőnek, aki Köhl kapitánnyal együtt a »Bremeren« elsönek repülte át keletről nyugatra az Atlanti Óceánt. Hühnefeld báró, aki az aviatikán kívül irodalommal és politikával is foglalkozott, néhány nappal ezelőtt tudvalevőleg operáció előtti narkózis-

Báró Hühnefeld, az elhunyt német oceanrepülő

ban halt meg. Hühnefeld báró koporsója a berlini főszékesegyházban volt felravalozva, ahova nagy tömegek zarándokoltak.

A székesegyházban megtartott gyászertartáson megjelent Hindenburg birodalmi elnök, a birodalmi kormány tagjai csaknem teljes számban, a német hazafias szervezetek küldöttségei, a volt császári család képviselője, az aviatika, a tudomány és a művészet képviselői és a koporsó mellett állt a hozzátartozók között Köhl kapitány oceanrepülő is.

Báró Hühnefeld koporsóját örösi tömeg kísérte ki a stegltzi temetőbe.

Apa és fiu halálos kispárba

Az osztrák törvényszék felmentette az apagyilkos urbanjei cipészt

Osztrákról jelentik: Az osztrák törvényszék most tárgyalta Kiss Antal urbanjai fiatal cipész bűnügyét. Kiss a vád szerint a múlt év novemberében több készséggel megölt apját, Kiss Iván cipészemestert.

Az apának cipészműhelye volt, de az nagyon rossz szul ment és egy napon Kiss Iván átadta fiának a műhelyt, hogy vezesse tovább, csak tőle ne kérjen több semmit. A műhely még egy embernek sem biztosított megélhetést és Kiss Antal nagyapjától kért segítséget, aki bár maga is szegény volt, megosztotta a fiatal emberrel otthonát.

— Nekem — mondotta a gyilkos fiu a tárgyaláson — nem volt otthonom. Édes gyereke voltam, de elzavart, mint egy kutyát. Anyám szeretett, de félt apámtól. Éheztem, de apámtól egy falatot nem kaptam soha.

A kritikus napon Kiss Antal apja és anyja üzleti ügyben eltávoztak a községből. Kiss felhasználta az alkalmat és elment házukhoz, hogy kabátját, amelyet ott hagyott, elhozza. Bekopogott az ablakon, egyik testvére nézett ki, aki megkérdezte, hogy mit akar.

— A kabátomért jöttem — válaszolta a fiu.

— Te már nem tartozol ide, itt semmi keresni való nincs, takarodj! — válaszolta a testvérem, mire én dühömben — mondotta a vádlott — betörtem két ablakot, hazamentem öregapámhoz és egész nap sírtam, hogy így bának velem. Este hazatért apám és amikor meglátta a két törött ablakot, nagyon dühös lett, felkapott egy nagy kést és eljött nagyapámhoz. Mi épen újságot olvastunk, amikor berontott. »Gazember! — kiáltotta apám. — még te mered beütni a házam ablakát, ez a köszönet amiért felneveltelek, no de most majd adok én neked. Ezzel nekem jött és fejbe szurt a késsel. Erre fájdalomban és elkeseredésben én is felkaptam az asztalról egy kést és feléje szurtam.

A vallomásnak ennél a részénél a gyilkos fiu egészen elsápadt és könnyes szemmel így folytatta vallomását:

— Nem tudom, hogy hová szurtam, nem tudtam, mit csináljak, kitámolyogtam az udvarra, a sebem fájt és összeestem apám mellett.

Kauscsu Ferenc a gyilkos fiu nagyapja tanuvalomlásában elmondotta, hogy a gyilkosság és a veszedelmes egy szempillantás alatt játszódott le. Csak azt látta, hogy Kiss István szurt először, a fiu feje véres lett, hadonászott és kitámolygott az ajtón. Később az udvaron találták meg őket, de az öreg már halott volt. Mellette két véres kés feküdt: az övé és a fiáé.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint Kiss Antal felmenté, mert bebűnyösödött, hogy tettét önvédelemből és elkeseredésben követte el és a tett pillanatában nem volt beszámítható állapotban. Az ügyész felebbezett az ítélet ellen és ezért a vádlott továbbra is vizsgálati fogságban marad.

Agrárkonferenciát tart Zagrebben a földmivelésügyi miniszter

Az új agrártörvény koncessziókat ad a földbirtokosoknak

Zagrebból jelentik: Szombaton Zagrebbra érkezett dr. Franges Ottó földmivelésügyi és helyettes agrárreformminiszter, aki konferenciát fog tartani a horvátországi agrárszakértőkkel az új agrártörvény ügyében.

A konferencia célja megbeszélni az agrárreformtörvény alapos revízióját, mert a miniszter olyan törvényt akar hozni, amely az egész országban egyöntetű agrárviszonyokat teremtene. Az új agrárreformtörvény a jelek szerint nem lesz radikálisabb az eddiginél, sőt bizonyos te-

híntetben a földbirtokosoknak is koncessziókat ad. A megoldás az, hogy az agrárreform céljára igénybevevett földeknek nem lesznek kizárólagos tulajdonosai az agrárreflektánsok, hanem társtulajdonosai a földbirtokosoknak. Rendezni fogják a telepítési viszonyokat is és a miniszternek az a célja, hogy a parlagon heverő, de természeti kincsekben rendkívül gazdag Macedóniát benépesítse.

Az új agrártörvényt valószínűleg a jövő hó folyamán tető alá hozzák.

Az átmeneti enyhülés után ujabb erős hideg várható

Bécsét árvíz fenyegeti, mert a Duna az egész szakaszon befagyott

A meteorológiai intézet által megjósolt borulás és havazás szombaton bekövetkezett és a hőmérséklet jelentékenyen enyhült. Szombaton reggel még dermesztő hideg volt az egész Vajdaságban, a délutáni órákban azonban beborult és hat óra tájban sűrű hóesés kezdődött.

Szerbiából hatalmas hideget jelentenek. Cetinjében 24 fok hideg van és farkasorodák jelentek meg a falvakban. Plevlje környékén komoly veszedelmet jelentenek a farkasok, amelyek hatalmas csoportokban száguldoznak és bémérszkednek a községekbe és óriási pusztítást visznek végbe az állatállományban. Az ordosokat esendőrék és katonaság ildözi. Gackov kis heregegyinai községet a hó elzárta a világtól és a község lakosai csak telefonon tudnak érintkezni a külvilággal. A községet éhínség fenyegeti, mert nem lehet megközelíteni. Beogradban szombaton napközben nagy hideg volt, de este felé itt is beborult és havazni kezdett.

Egy méter vastagon befagyott a Tisza

Szarakanizsáról jelentik: A Tisza Szarakanizsánál az egész szakaszon egy méter vastagon befagyott, úgyhogy megerhelt kocsik veszélytelenül közlekednek a két part között. A Tisza mentén egyébként olyan dermesztő hideg van, hogy az erdőkhöz megfagyottan hullanak le a fárol a madarak, sőt sok helyen a házi szárnyasok is elpusztultak. Ha a hideg tovább tart, súlyos veszély fenyegeti az állatállományt, az erdei és mezei vadak és szárnyasok pedig menthetetlenül elpusztulnak. A borzalmis hideg a forgalmat is megbénította, a hetipiacokat alig látogatják a tanyaiak és aki csak teheti, nem hagyja el a lakását.

Megindul a forgalom Zagreb és Split között

Zagrebból jelentik: A líkai vasútvonalon a pályatisztítási munkálatok annyira előrehaladtak, hogy a forgalom a három hét óta jéggel és hóval fődött pályán megindulhat. Egy-két napon belül megindul a forgalom a Zagreb-Split vonalon, ami égetően sürgős is, mert az egyes állomásokon óriási árutömegek halmozódtak fel.

Átmeneti lesz az enyhülés

A fagyhullám, amely pénteken érte el Közép-Európát, továbbvonult nyugat és dél felé és eközben enyhült is. Az enyhülés átmeneti lesz, amennyiben gyorsan követi az újabb erős hideg. Észak-Németországban és Lengyelország déli részén még eléggé enyhe az idő (Berlinben —5), Krakkóban azonban —17, Varsóban —26, Vilmában —32, Königsbergben —28 fok a hideg.

Árvízveszély fenyegeti Bécsét és környékét

Bécsből jelentik: A helyzet a Duna mentén egyre veszélyesebbé válik. Az alsó jégtorlasz, amely Mohács-tól feltételezhetően 40 kilométer hosszú, most már elérte az osztrák fővárost is. Ugyanakkor Régenburg felől is jégtorlasz közeledik, úgyhogy a helyzet komolyává vált. Nincs kizárva hogy a jégtorlasz a Duna egyik

vagy másik pontján annyira összerúródik, hogy elzárja a víztömeg lefolyását, amely esetben a vízszint emelkedésével és árvízveszéllyel kell számolni.

A partvidék alacsonyabban fekvő részei ebben az esetben víz alá kerülnek. Az alsóausztriai tartományi kormány minden intézkedést megtett az árvízveszély elhárítására. Az alacsony gátakat lázasan emelik és a Duna alsóausztriai szakaszát husz részre osztották fel. Minden egyes szekcióban egy-egy árvízmérnök teljesít szolgálatot, akinek kellő számu személyzet áll rendelkezésére. Az árvízveszély még fenyegetőbb lenne, ha hirtelen olvadás állana be.

A befagyott Duna Bécsben egyébként oly szokatlan és ritka látvány, hogy az államvasutak igazgatósága vasárnapra több különvonatot állított be, amelyek a Nagy-Dunához viszik a kirándulókat, hogy láthassák a befagyott folyamat.

Bécsben a vízhiány miatt tilos a lakásban fürdeni

Szombat reggel a hőmérő Bécsben már csak 5 fok mínusz mutatott. A prognózis szerint az olvadás valószínűleg csak átmeneti lesz, amelyet néhány napon belül újabb fagyhullám fog követni.

Bécs város vízellátásával egyre nagyobb bajok vannak.

A városi tanács szigorú rendelkezéseket adott ki, amelyekkel segíteni akar a vízhiányon. Minden vízpoeszkolás szigorúan tilos és büntetik azokat is, akik főlegesen csurgatják a vízvezetékét. A fürdőszobák vízesapjainak használata a legszigorubbant tilos s azokat a lakókat, akiket fürdésben érnek, 200 silling terjedő pénzbüntetéssel vagy 14 napig terjedő elzárással büntetik.

A kávéházakban is korlátozzák a vízkiszolgáltatót és a kávé mellé egy-egy vendég legfeljebb tépohár vizet kaphat, annyit is csak akkor, ha kér. Az emeltek vízesapjainak elzárásától, amit eredetileg ma reggelre terveztek, egyelőre ellóltott a városi hatóság.

A Simplon-expressz egy hét óta vesztegel Cserkeszkőjénél a hófúvás miatt

Londonból jelentik: A Times jelelnti Stambulból: Nagy az aggodalom a Simplon keleti expresszvonat miatt, amely január 29-ikén este indult Párisból Stambulba. A keleti expresszvonatnak február elsején kellett volna Stambulba érkeznie, de egy héttel ezelőtt a kelettrácial Cserkeszkőjénél hófúvás miatt elakadt. A vasut hatóságok kijelentik, hogy az utasok nem szenvednek szükséglet sem élelmiszerekben, sem vízben és Cserkeszkőjében elegendő szén van, hogy a vonatot fűtsék.

Időjárás

A meteorológiai intézet jelentése szerint élénk északkeleti szelekkel újabb hőssülledés várható, 18 fok keleten és délen erős havazásokkal.

Az újabb hideghullám betörését elősegíti az a körülmény, hogy Dél-Oroszországban mélyülő depresszió van jelen, amelynek nagy mozgási energiát jelent és gyorsítja a hidegtömegek mozgását.

Az átmeneti enyhülés után tehát ismét a hideg erősödésére van kilátás.

A lövöldöző noviszadi vendég- lős a vizsgálóbíró előtt

Pecárszki ellen elrendelték a vizsgálati
fogságot

Noviszadról jelentik: Február 5-ikén, kedden a késő délutáni órákban, mint a *Bácsme gyei Napló* jelentette, Pecárszki Toma noviszadi vendéglős nyílt utcán többször rálőtt Hadnagy Ignác autotaxitula jdonosra, a golyók azonban célt tévesztettek.

A lövöldözés előzménye az volt, hogy Pecárszki felszólította Hadnagy sofförjét, Ignátovic Nikolát, fizesse meg neki annak a liter bornak az árát, amellyel már régen tartozik. Hadnagy közbeszólt a vitába, ami annyira felbőszítette Pecárszkit, hogy revolvért rántott és lövöldözni kezdett. A lövöldöző vendéglőt nyomban a történet után letartóztatták és bekísérték a noviszadi ügyészség fogházába, ahol szombaton hallgatta ki a vizsgálóbíró. Pecárszki kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a kritikus dőben az öntudatlanságig ittas volt.

Azon a napon — vallotta — Moravicára akartam utazni házastársam után, aki néhány héttel ezelőtt otthagytott. Meg akartam kérni az asszonyt, hogy térjen vissza hozzám. Nagyon elkeseredett voltam, amikor a vonat indulása előtt betértem a vasúti vendéglőbe, ahol nagymennyiségű szeszes italt fogyasztottam. Annyira lerészegedtem, hogy el is feledkeztem tervezett utazásomról, visszafordultam a város felé. Ilyen állapotban találkoztam Hadnaggal és sofförjével. A történetre egyáltalán nem emlékszem vissza.

Pecárszki ezután kijelentette, hogy bűnösnek érzi ugyan magát, de a körülményekre való tekintettel enyhé büntetést kér. A vizsgálóbíró kihallgatás után kihirdette a vendéglős előtt a vizsgálati fogságot elrendelő végzést, ami ellen Pecárszki a noviszadi törvényszék vádtanácsához felebbezett.

TÖZSDE

Zürich, február 9. (Zárlat.) Beograd 9.125, Páris 20.31, London 25.24, Newyork 519.85, Brüsszel 72.30, Milánó 27.21, Madrid 81.50, Amszterdam 208.15, Berlin 123.37, Bécs 73.025, Szófia 3.755, Prága 15.885, Varsó 53.30, Budapest 90.615, Bukarest 3.10.

Noviszadi terménytőzsde, február 9. Buza bácskai, felsőbácskai, tiszavidékibácskai 79—80 kilós 244—246, felsőbánáti és bánáti paritás Vrsac 79—80 kilós 235—237.50, szerémi 79—80 kilós 245—247.50, árpa bácskai 65 kilós 252.50—257.50, bácskai tavaszi 68—69 kilós 270—280, zab bácskai, szerémi és szlavóniai 245—250, bánáti 240—245, tengeri bácskai és szerémi 257.50—260, bácskai és szerémi III—IV—V 275—280, liszt 0gg és 0g bácskai 340—350, 2-es számú 320—330, 5-ös számú 300—310, 6-os számú 275—280, 7-es számú 260—265, 6-as számú 205—215, korpá bácskai és szerémi juttá zsákokban 180—185. Irányzat: buza változatlan, a tengeri csöves. Forgalom: 51 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, február 9. Határidőüzlet: Buza októberre 26—26.15, zárlat 26.08—26.09, márciusra 25.07—25.16, zárlat 25.08—25.10, májusra 25.90—26, zárlat 25.91—25.92, Rozs októberre 23.81—23.85, zárlat 23.81—23.82, márciusra 22.98—23.02, zárlat 22.99—23, májusra 23.76—23.85, zárlat 23.78—23.79. Tengeri májusra 28.42—28.44, zárlat 28.42—28.43, júliusra 28.42, zárlat 28.40—28.42. Készárúpiac: Buza 24.95—26.10, takarmányárpa 25.25—25.65, tengeri 27.25—27.75, korpá 19—19.25, rozs 22.70—22.80, sórárpa 26—27.

Cikcagol terménytőzsde, február 9. Középpárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza március (124) 123 háromnegyed, május (127 háromnegyed) 127 egynyelcad, július (129 egynyelcad) 128 hétnyelcad, Tengeri március (110 egynegyed) 95 egynyelcad, május (109 háromnegyed) 98 háromnyelcad, július (108 háromnegyed) 100 ötnyelcad, Rozs március (52) 110 egynyelcad.

Winnipeg terménytőzsde, február 9. Középpárfolyamok: Buza május (128 háromnegyed) 128 háromnegyed, július (130 és fél) 131 háromnyelcad, október (128 és fél) 128 és fél.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 124 (—6), Apatin 219 (—15), Bogojevó 260 (—12), Vukovár 186 (—4), Falánka 168 (—6), Noviszad 160 (—10), Zemun 184 (—2), Pancsevó 154 (—4), Szmederevó 265 (—0), Orsava 86 (—6). Dráva: Osijek. Száva: Zagreb —156 (—), Szisak 4 (+4), Jasenovac 60 (+4), Bród 162 (—3), Samac 153 (—15), Sabac 33 (—12), Beograd 120 (—0). Tisza: Becsei 30 (+6), Titel 197 (—5). Orsavanál a Dunán uszik a jég. Bezdán, Apatin, Vukovár, Noviszad, Zemun, Pancsevó és Szmederevónál a Dunán, Osijeknél a Dráván, Jasenovac, Bród, Sapca és Beogradnál a Száván, ugyszintén Titelnél a Tiszán áll a jég.

HIREK

BÁLI NAPTÁR

Báli meghívókat, táncrendeket
olcsón, izélesen, gyorsan készít
Minerva-nyomda, Subotica

Február 10. A csantaviri ipartestület műsoros estéje Bazsó Mihály vendéglőjében. Szinre kerülnek »A Motor«, »Lövésár«, »A cég arája« és »Testamentum« című egyfelvénásos vígjátékok. Az előadást tánc követi.

Február 10. A szuboticei borbélymesterek tarka estje. A szuboticei borbélymesterek február 10-én este nyolc órakor Sztipics Márkó éttermében bankettet rendeznek. Megeelőzőleg revü-képpen vonulnak fel a legdivatosabb estélyi frizurát viselő nők. Külön szenzáció, hogy az estélyen résztvesz Zoro és Huru is, akik Párisból érkeznek a borbélyok bankettjére.

Február 10. A sztaribeceji Polgári Dalkör álarcsóbálja a katolikus legényegylet nagytermében.

Február 10. A noviszadi NAK sportegyesület álarcsóbálja az »Olimpiában.«

Február 10. Farsang vasárnap este 8 órai kezdettel a Népkör és az Iparos és Polgári Dalárda tea-estét rendez reggelig tartó táncsal. Teajegyek a rendezőknél és a Népkör gondnokánál kaphatók. Tea-jegy ára 15 dinár.

Február 10. A szuboticei »Szeretet Növeglet« jótékonycélú teadélutánja a Bárány-szállóban.

Február 10. A szuboticei Graucsar dalegylet szentai jótékonycélú hangversenye és táncestéje a Royalban a szerb növegylet rendezésében.

Február 10. A petrovoszelói önkéntes tüzoltóegyesület bálja, a nagyvendéglő és a Legényegylet színi nagytermében.

Február 10. A szuboticei Zemljodilszka Kaszina táncmu'atszga a Bunjevacska Matica helyiségeiben.

Február 10. A szuboticei ipartestület vasárnap este, február 10-ikén tagjai részére táncsal egybekötött vacsorát rendez saját helyiségeiben.

Február 11. A noviszadi újságírószekció műsoros estéje a Szlobodában.

Február 12. A sztarakanizsai zsidó növegylet zárókörü táncestéje a Gazdakör összes termeiben.

Február 13. Cigánybál a sztarakanizsai Gazdakörben Kókény Dezső primás rendezésében.

Február 14. A noviszadi jogászok bálja a Szlobodában.

Március 2. A SzAND piros-feltete álarcsóbálja a Bárány-szálló termeiben.

Báli meghívókat, táncrendeket
olcsón, izélesen, gyorsan készít
Minerva-nyomda, Subotica

*

— Az új beogradli lengyel követ bemutatta Öfelségének akkreditáció levelét. Beogradból jelentik: Öfelsége szombaton délelőtt kihallgatáson fogadta Babinszki Vaclav új beogradli lengyel követet, aki bemutatta Öfelsége akkreditáció levelét. Az ünnepélyes aktus alatt az udvari zenekar a longyel himnuszt játszotta.

— A Narodna Banka kormányzója Öfelségénél. Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király szombaton kihallgatáson fogadta Bajonni Ignjatot, a Narodna Banka kormányzóját és dr. Novakovic Dragoljubot, a Narodna Banka vezérigazgatóját.

— A belügyminiszterium felhívása a közönséghez. Beogradból jelentik: Zsvikovic Petár miniszterelnök-belügyminiszter figyelmezteti a polgárságot, hogy az ügyek első fokon való elintézésére ne forduljanak a belügyminiszteriumhoz olyan ügyekben, amelyek első fokon nem tartoznak a belügyminiszterium hatáskörébe. Az ilyen ügyeket a helyi hatóságknál intézzék el, mert a belügyminiszterium az ilyen ügyekben semmit sem tehet. Ha az ilyen ügyek felsőbb fokon való elintézése ügyében fordulnak a miniszteriumhoz, akkor is sokkal célszerűbb személyes odautazás helyett írásban megfelelő illeték lerovásával kérni az ügy elintézését. Protekciót a belügyminiszterium nem vesz figyelembe. A belügyminiszteriumban egyébként csak az osztályfőnökök fogadják a leveleket, még pedig hétköznapokon délelőtt tízenegyől tízenkét óráig.

— Elhalasztották a kisanant gazdasági konferenciáját. Beogradból jelentik: A külügyminiszterium sajtóosztálya hivatalos jelentést adott ki arról, hogy a kisanant gazdasági konferenciáját február 20-ikára halasztották el. A konferenciát Bukarestben tartják meg.

— A királyi gárdezenekar jótékonycélú hangversenye Noviszadon. Noviszadról jelentik: A királyi gárda zenekara vasárnap este fél kilenckor az Ingenyenyér egyesület javára hangversenyt rendez a noviszadi Szloboda-szállóban. A koncerten Csalet Vika, a zagrebi opera volt énekesnője is közreműködik. A műsor a következő: Kalemikov I. színi. G-moll. 1. allegro moderato, 2. andante, 3. terzo, 4. finale. Előadja a gárdezenekar. Konjovics: Szanok, Milojevics: Japán. Verdi: Ária a »Sors hatalma« című operából. Előadja Csalet Vika. Szmctanz: Vltava (Szimfonikus szerzemény), Massenet: Soñnes pittoresques, Urbán: Szerb táncok, Debussy: Golliwogs Sándor, Cake Walk. Előadja a gárdezenekar. Beethoven: Ária a Fidelio-ból, Weber: Ária az Oberon-ból. Éneklő: Csalet Vika. A hangverseny pontosan fél kilenckor kezdődik. A koncert megkezdése után a teremajtókat lezárják, úgyhogy a későn érkezők csak a színelben juthatnak be.

— A csehszlóvak pénzügyminiszter Beogradban. Beogradból jelentik: Dr. Englis Korel csehszlóvak pénzügyminiszter a legközelebbi időben dr. Svrliuga Sztankó pénzügyminiszter személyes meghívására Beogradba jön.

— Meghosszabbították a noviszadi színházi tervpályázat határidejét. Noviszadról jelentik: A noviszadi színházépítési bizottság, mint jelentettük, a február 15-ikén lejáró színházi tervpályázat határidejét március 4-ikére toltá ki. A meghosszabbításra az adott okot, hogy a hatvanhárom pályázni szándékozó építész közül többen kérték a bizottságot, hogy pályamunkáik gondos kidolgozása céljából újabb határidőt engedélyezzenek. A jugoszláv építészeken kívül dr. Bürfer drezdai műegyetemi tanár is készített egy tervet, amellyel résztvesz a pályázaton.

— Szabadonbocsátották az amnesztiában részesült politikai elítélteket. Noviszadról jelentik: Dr. Vukovljac Zsárkó államügyész szombaton utasította Lázics Péter fogházfelügyelőt, hogy azokat a királlysértésért elítélt egyéneket, akik az amnesztiarendelet folytán kegyelemben részesültek, haladéktalanul bocsássa el az ügyészség fogházából. Az államügyész rendelkezése folytán szombaton tizenhat politikai elítélt hagyta el a fogházat.

— Lorásért tíz nap elzárás. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták Koncsár Tamás földműves büntügvét, akit az ügyészség lopás büntetvével vádol. Koncsárt tíznapi elzárásra ítélték.

— Amnesztiát kapott a Narodni Val egy évre ítélt szerkesztője. Zagrebből jelentik: Szombaton érkezett meg Zagrebba dr. Szubotics Dušanának az állami bíróság elnökének a zagrebi törvényszékhez intézett távirata, amely szerint a felségérsítésért egy évi fogházra ítélt Deskics Kresimir, a Narodni Val szerkesztője amnesztiát kapott. A törvényszék elnöke nyomban magához hívatta Deskicset és közölte vele a távirat tartalmát. Deskics még szombaton délelőtt elhagyta az ügyészség fogházát.

— Ötvenezer dinár a noviszadi népkönyháának. Noviszadról jelentik: A legközelebbi városi közgyűlésen ötvenezer dinár újabb segélyt fognak megszavazni a Vöröskereszt egyesület kebelében működő noviszadi népkönyha céljaira.

— Letartóztattak egy jugoszláv vasuti tisztviselőt a makaróniá miatt. Postumából jelentik: Az olasz hatóságok február 6-ikán letartóztatták Berberovics beogradli vasutigazgatósági tisztviselőt, aki a közlekedési miniszterium egy delegációjával utazott Párisba. Berberovics, amikor a delegáció vonata olasz területre ért, tréfásan azt mondta társainak: »Na most jól fogunk lakni makarónival.« Emiatt egy utas feljelentést tett ellene és a fasiszták az állam kigunyolása miatt letartóztatták és Triesztbe szállították. A külügyminiszterium interveniált a letartóztatott tisztviselő érdekében, azonban a tiszti prefekturán azt a választ adták, hogy még nem kaptak Rómából utasítást Berberovics szabadlábra helyezése ügyében.

— Meghosszabbították az egymilliórdos vasuti árlejtés határidejét. Beogradból jelentik: Korosec Antun közlekedési miniszter az egymilliórd dinárt kitevő vasuti anyagbeszerzési árlejtés határidejét február huszadikától március huszadikára halasztotta.

— Rákosi Jenő holttestét a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokában ravatlozták fel. Budapestről jelentik: Rákosi Jenő vasárnap délután három órakor temetik el az Akadémia előcsarnokából. A temetésen a magyar kormány gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter fogja képviselni. A kormány a nemzet halottjának tekintti Rákosit és államköltségen temeteti el a keresetiuti temetőben felesége mellé, a sírba, amelyik fölé Horvay János emelt síremléket. Szombat reggelre összegyűlt a halottaság körül a Rákosi-család. Megérkezett Budapestre Lajos fia, aki csehszlóvakiai földbirtokos és ugyancsak szombat reggel Budapestre érkezett az elhunyt huga, Rákosi Szidi is, aki Bécsben töltött néhány napot. Rákosi Jenő holttestét szombaton átszállították a Magyar Tudományos Akadémiába, amelynek előcsarnokát fekete lappal vonták be. A temetésen az Ottón Irók és Hirlapírók Körenek rendezőgárdája fog a rendről gondoskodni.

— Minden napra egy tízdináros, A Bácsmegyei Napló tíz dinárt száz dinár akciójára tovább folyik és a tízdinárosvadászok napi eredménye átlag száz dinár, az utóbbi napokban ugyanis minden nap behoztak beváltásra egy száz dinárt érő tízdináros, ugye-hogy a tízdináros vadászat, ha nem is hoz ezeket, mégis minden nap meghozza gyümölcsét. Szombaton Kovacevics Péter (Szubotica, Palmoticeva-ut. 65.) az 521 M. 91 számú százdinárt érő tízdináros váltotta be a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában. A jelenleg forgalomban levő száz dinárt érő tízdinárosok a következők: Régi kibocsájtású (kék) bankjegyek:

B 447033
M 589992
AM 100207
AO 52626
B 304885
P 42156
U 376128
B 821499
AM 367248
AK 307476
AO 246092
E 189324

Új kibocsájtású tízdináros bankjegyek:

149 M 232
998 Y 548
702 Y 442
655 M 101
743 L 203
098 T 71
023 K 326
229 A 173

Aki ezek közül egyet megtalál, száz dinárt kap érte a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában.

— Két hadsereg vonul Kabul ellen. Milánóból jelentik: A Corriere della Sera Kabulba kiküldött tudósítója jelenteti lapjának, hogy Ali Achmed Jan, az egyik aigán trónkövetelő, döntő támadást kezdett a főváros ellen. Habibi Ulla csapatai alig néhány kilométernyire állanak Kabultól és a főváros elestét minden nap várni lehet. Már dörögnek az ágyuk és a fővárosban nagy a rémület. Amanullah serege negyvenöt kilométer távolságban van Kabultól. Ő is a főváros ellen nyomul. Ali Achmed Jan és Habibulla csapatai között áll a harc, Amanullah serege pedig mintegy huszonnégy kilométer távolságban van a harctérrel.

— Hatmillió lejt sikkasztott a román királyi család volt sóffője. Bukarestből jelentik: Az Epoca felütést keltő hírt közöl, amely szerint Ovidiu Russo, a királyi család volt sóffője, a királyi ház vagyonából hat millió lejt sikkasztott. A Banca Generalában volt a királyi családnak bankbetéje és Russo kiutaló levelet mutatott fel Sibirbey Barbu herceg nevével. A bank pénztárnoka azt hitte, hogy a herceg még mindig legfőbb adminisztrátora a királyi ház vagyonának, régebbiről tudta, hogy Russo, a királyi család sóffője és a pénzeket mindig kiadta. Csak most derült ki, hogy a herceg aláírása is hamisított volt. A sóffőrt letartóztatták.

— Történelemelőtti ősember és őriási bivaly csontvázeit ásták ki Afrikában. Londonból jelentik: A transwaali Springbock-Flats városka közelében, Pretoriától százhusz kilométerre északra, őriási jelentőségű történelemelőtti leletek bukkantak. Kistáskák egy történelemelőtti ősember csontvázát és a csontvázról nem messze egy őzönvizelelti őriásbivaly csontjait. Az őriásbivaly szarvainak egymástól való távolsága négy méter. A megbecsülhetetlen értékű leletek Pretoriába szállították és a transwaali múzeumban helyezték el. A szakértők azt állítják, hogy a springbock-flatsi lelet a legbecesebb történelemelőtti afrikai lelet, amelynek igen nagy tudományos jelentősége van.

— Százötvenháromeves a világ legöregebb embere. Alexandriából jelentik: Egyiptomban a Faiking oázisban lakik Ibrahim El Badram, a világ legöregebb embere. Itt van kis birtoka, ahol eddig teljes egészségben élt, csak mostanában kezdett betegeskedni. Látása és hallása meggyengült. Beszélőképességének teljes birtokában van, emlékezőtehetsége gyermekkoráig terjed. 1776-ban született, tehát most 153 éves. Amikor Mohamed Ali, a mai egyiptomi dinasztia megalapítója, trónra lépett, huszéves volt. Negyvenháromeves korában katonának sorozták be és két háborúban vett részt. Háromszor nősült, utóljára huszonhat évvel ezelőtt 127 éves korában. Sok gyermeke közül csak hat fia és három lánya van még életben, akik közül a legidősebb hatvankilencéves, a legfiatalabb még nem töltötte be huszonötödik esztendőjét. Az öreg Ibrahim El Badram 153 életéve alatt sohasem volt beteg. Vénységét és egészségét annak tulajdonítja, hogy nagyon kevés húst evett, főleg zöldséggel és rizzsel táplálkozott.

— Kivégezték Obregon tábornok gyilkosát. Mexikóból jelentik: Toralt, Abregon tábornok gyilkosát, akinek kegyelmi kérvényét a legfelsőbb bíróság pénteken visszautasította, szombaton délelőtt kivégezték. A kivégzés a fogház udvarán történt. Az agyonlövéshez, a sajtó néhány képviselőjét kivéve, közönséget nem bocsátottak be. Az elítélt rokoni pénteken látogatták meg utóljára Toralt, aki misztikus kábulat állapotában volt. Pár nappal ezelőtt végrendeletet készített, amelyben egész vagyonát két gyermekére hagyta.

MEGÁLLÓHELY

TELE VAN A VÁROS...

A város sajnos — népdal ide, népdal oda — egyáltalán nem akácvirággal van tele, hanem egy vérfigyasztó vézhírrel, amely a legnagyobb mértékben alkalmas arra, hogy a legjégbehűtöttebb kedélyeket is bizonyos kényelmetlen érzéssel töltse el. Ellenőrizhetetlen, régióiban keringő hírek szerint ugyanis farkasok garázdálkodnak Szuboticán. A Fruska Gorából bőszejai vendégszereplésre rándult ordasokról szóló színes tudósítások gyűlést székeltetnek küssé az újságolvasói gyomrokat és idegeket, mert a kiéhezett vadak végleg bevonultak a közvéleménybe, hogy a legkülömbözőbb körítésekkel rémitgessék a jótét lelkeket.

A legnagyobb óvatosság a farkaskutyatulajdonosok számára ajánlatos. Civilizált és adófizető ebeik élete a legnagyobb veszélyben forog, pusztán azért, mert meglepően hasonlítanak erdei rokonaira. Kutyák idők járnak a szegény farkaskutyákra, akikből egy kettőre dühös erdei fenevadat kreál a nyugtalan fantázia.

A farkasinvázióról szóló hírbírók egyre szélesebb körökben találnak hitelt. Mari nőt a gyümölcsplaci haruspex például már részletes adatokkal is szolgál a nem mindennapi eseményről és levelezőlaphívásra házhöz jön megfigyaszítani ereidben a vért:

— Verusicson már úgy szaladgálnak mint a kutyák. A szemük egy tiszta vér, lelkem, én egy éljek. Embert keresnek azok.

Mások Radonovácon láttak néhány jól fejlett példányt a legendás fenevadakból, ismét másoknak pedig Alekszandrovon volt szerencsájuk szabályszerű őles farkasokhoz. De vannak olyanok is, akik egyenesen a főuccán korzózó bestiákról tudnak. Ebben lehet is valami, csak hogy a főuccaiak valószínűleg báránybőrt viselnek, hogy fel ne ismerjék őket. Esetleg, ahogy a mesekönyvben áll, egy-egy Piroška kíséretében jelennek meg a gyanu elhárítása céljából.

A közhangulat mindenesetre meglehetősen izgatott annyira, hogy a legkisebb véletlen is kirobbanthatja a lappangó farkas-pánikot. Direkt veszélyes lehet például nyilvánosan kijelenteni, hogy »éhes vagyok, mint a farkas, vagy künn a bárány, hem a farkast játszani, sőt egyelőre indexre tehetjük Goethe-t is, aki állítólag szintén Farkas.

Ezek után pedig bizalommal várhatjuk az első hamisítatlan jegesmedve felbukkanását a Jagnei előt: Hogy a virgona fókákról ne is beszéljünk... (de, jó.)

— Tízheti börtönre ítéltek az Immertreuk vezetőit. Berlinből jelentik: Szombaton vonta felelősségre a bíróság az Immertreu egyesület tagjait, akik, mint ismeretes, nemrégiben a sziléziai vasút pályaudvara mellett egy korezmában megtámadták a Hamburgi Ácsok nevű szervezet tagjait és a két szervezet között véres uccai harc fejlődött ki, amelynek halottai és sebesültelei voltak. A bíróság az Immertreu szervezet elnökét verekedéssel párosult uccai rendezésért tízheti börtönre, a szervezet egyik tagját pedig uccai rendezésért ötheti börtönre ítélte, míg a többi vádlottakat felmentették.

— A sztaribecseji szerb iparos dalárda évi közgyűlése. Sztaribecsejéről jelentik: A sztaribecseji szerb iparos dalárda a napokban tartotta meg évi közgyűlést, amelyen a régi vezetőség beszámolójának meghallgatása és jóváhagyása után megválasztották az új vezetőséget.

— Öngyilkos lett Newyorkban Fokker repülőgépgyáros felesége. Newyorkból jelentik: Fokkernek, az ismert repülőgépkonstruktőrnek felesége, aki egy idő óta beteg volt, öngyilkosságot követett el. Kiugrott a tizenötödik emelet egyik ablakából, ahonnan az uccára zuhant és szörnyethalt.

— Tízezer font díjat tűztek ki annak, aki először repül körül leszállás nélkül a világot. Párisból jelentik: Az Evening News jelentik, hogy az Egyesült Államokban fekvő Denver városka egy gazdag polgára tízezer font díjat tűzött ki annak az aviatikusnak, aki 1931 december 31-ike előtt megvalósítja a leszállás nélküli világmegkerülést Denver és Denver között.

— Eljegyzések. Gall Évi Gajdobra és Tulfner József Bačka Palánka jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) — Schossberger Nelly Novi Vrhas és Komlós Márton, az »Urania« nyomda- és lapvállalat tulajdonosa Novi Sad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szenvedő nőknél a természetes »Ferenc József« keserűvíz könnyű, erőltetés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a Ferenc József víz kitünő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalmi volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Vérmérgezésben meghalt egy szegedi táblabíró. Szegedről jelentik: Tragikus körülmények között halt meg Meszlényi Andor szegedi táblabíró. Meszlényinek seb támadt a lábán és az infekció gyorsan terjedt, úgyhogy az orvosi segítség már nem használt, a táblabíró vérmérgezésben meghalt.

— Egy nap — négy tíz Szuboticán. Mozgalmas napja volt pénteken a szuboticiai tüzoltóknak, amennyiben egy nap leforgása alatt négy esetben vonultak ki tüzekhez. Délelőtt tizenegy órakor Óvári József VII. kör Jugovics-ucca 24. számú házában kéménytüzt ütött ki, amelyet gyorsan elfojtottak. — Horváth József V. kör Varoska-ucca 12. számú házában tetőtűz volt, de ezt is idejekorán elfojtották. — Veszélyesebb tüz pusztított a Vilsonova-ucca 21. számú házában, amely özvegy Schulmann Fülöpné tulajdona. A padláson befagyott a rezervoár és a jeget fel akarták olvasztani. Valószínűleg parázs maradt a padláson, ettől tüzet fogtak a gerendák és a fél tető legett. A tüzoltók derékas munkával megmentették az épület többi részét. A kár ötezer dinár. — A negyedik esetben a Savics-ucca-ucca 11. szám alá vonultak ki a tüzoltók, Kovács Ferenc lakásában menyezeti tüz pusztított, de idejekorán lokalizálták. A kár ezer dinár.

— A hideg miatt elhalasztották a szuboticiai Vöröskereszt napot. Az országos Vöröskereszt Egyesület Szubotica, szervezete február hó 10-ikére ünnepségekkel egybekötött Vöröskereszt-napot hirdetett Szuboticán. Az egyesület vezetősége most elhatározta, hogy a jótékonyt napot az abnormisan hideg időjárás miatt február hó 24-ikére halasztja.

Aki olcsót és jót keres hajmosáshoz,

G a m m á t

vesz, mert irtja a korpát és zsirt, haját puhít és selymesít!

878

— Értekezlet a szuboticiai Lloydban a záróról. A szuboticiai Lloyd e hó 10-ikén (vasárnap) délelőtt 10 órakor olvasótermében értekezletet tart az üzleket nyitásáraól szóló miniszteri rendelet módosítása tárgyában. A vezetőség kéri a tagokat, hogy ezen az értekezleten, az ügy fontosságára való tekintettel minél nagyobb számban jelenjenek meg.

ÁGNES krém és rádió
Két világszenzáció
Mindenuzt kaplató.

— Házasság. Szilágyi Pannika és Uborka János folyó hó 11-én délután 1/2 órakor tartják esküvőjüket St. Kanjizán.

— Kifosztottak egy sztaribecseji gazdálkodót. Gerencsér Mihály sztaribecseji földműves a betipiacon sertéseket adott el. A gazdálkodó betért az egyik vendéglőbe és este nyolc óra tájban elindult hazafelé. Gerencsért, aki egy kissé ittas volt, a parkban utolérte egy ismeretlen fiatalember, aki karon fogta azzal, hogy haza vezeti. Utközben azonban a fiatalember elvált tőle és Gerencsér csak otthon vette észre, hogy 1400 dinárját ellopták.

Dr. Dohányiné Claasens Anny hangversenyénekéről több oldalról kifejezett érdeklődésre közzli, hogy elfogad tanítványokat ének-, Gítár- vagy Lanttanításra. Jelentkezni lehet délutánonként 3-tól 1/2-ig, Noviszadon Duna ucca 10. alatt.

igly tisztít kezeket VIM!

Vim a napi munka végeztével minden egyében kívül gyorsan tisztítja a kezeket is

— **Előadás a rákbetegségről a sztarakanizsai uel kaszinóban.** Sztarakanizsáról jelentik: Dr. Doktor Sándor, a kiváló szülészorvos a napokban érdekes ismeretterjesztő előadást tartott a rákbetegségről a sztarakanizsai kaszinóban. Dr. Doktor élvezetes előadásban ismertette a betegség keletkezését, a vesélyét, amelyet ez a betegség a szervezetre jelent és a gyógyítás lehetőségeit. Az érdekes előadás után a nagyszámú előkelő közönség melegen ünnepelte dr. Doktor Sándort.

— **Áthelyezett szubotical tanár.** A közoktatásügyi miniszter Radojcsics Milán szubotical tanítóképző intézeti tanárt saját kérelmére a nési gimnáziumhoz hasonló minőségben áthelyezte.

— **A legidősebb magyar nyugdíjas színész nő hála Szubotícán.** A régi színészgárda legidősebb tagja, özvegy Kultsár Jánosné született agyafalvi Udvarhelyi Róza nyugdíjas színész nő nyolcvanhat éves korában meghalt Szubotícán. Kultsárné Udvarhelyi Róza a legidősebb magyar nyugdíjas színész nő volt. Annak idején tagja volt a budapesti Népszínháznak és a szubotical színháznak is évekig át volt népszerű színész nője, aki főképpen népszínművekben aratott szép sikereket. A régi színészgárda értékes tagja szállt vele sírba.

**Ha a haja megbetegszik,
használja a**

G a m m á t

— **A nóta vége.** A szubotical törvényszéken szombaton tárgyalta Pavlovics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa Tikvicki Jakov villanygári lakatos bűnügyét, akit az ügyészség a szerb büntető törvénykönyv 103-ik szakaszába ütköző büncselekménnyel vádolt. A vádlott az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. A kritikus napon teljesen részeg volt. Több vendégfőben és korcsmában megfordult és barátaival nagymennyiségű bort fogyasztott el. Részegen került az éjjeli mulatóhelyre és csak arra emlékszik vissza, hogy a zongoramesternek adott tíz dinárt és azután arra, hogy egy rendőr bekísérte a városházára. A bíróság ebben az ügyben több tanút hallgatott ki, akik a történetet szinte szó szerint egybehangzóan ismertették. A bíróság úgy határozott, hogy az ítéletet nyolc nap múlva fogja kihirdetni. A vádlottat az ítéletkiírásig szabadlábra helyezték.

**Agnes-krém és Rádió
Két világszenciació**

— **Egy anya és két gyermeke szénázmérgezés áldozata lett Bécs közelében.** Bécsből jelentik: A Frankfurti Biztosító Társaság bécsi intézeténél, mint matematikus van alkalmazásban Gröger János városi főtisztviselő, aki a biztosító társulatnál biztosította magát, feleségét és két gyermekét baleset ellen. Pénteken az a hír érkezett Bécsbe, hogy Gröger felesége és két gyermeke, akik néhány nappal ezelőtt kirándultak a Bécs közelében lévő Hochscheitbe, szerencsétlenségnek estek áldozatul. A hír szerint egy autó elgázolta mindhármukat, majd elszárgult és úgy az asszonyt, mint a két gyermeket később vérfagyva, holtan találták. A frankfurti biztosító társaságnál ezzel szemben azt a felvilágosítást adták az újságíróknak, hogy nem auto-elgázolásnak, hanem szénázmérgezésnek esett áldozatul Grögerné és két kislánya Hochscheitben.

Uj ügyvédi iroda. Dr. Grün Sándor megnyitotta ügyvédi irodáját Szubotícán, Aleksandrova ul. 9. sz. házban, I. emelet, (Halbrohr-ház.)

— **Alaptalan vádaskodás miatt letartóztatták a hajduszoboszlói városi főurvat.** Debrecenből jelentik: Két héttel ezelőtt a debreceni ügyészség névtelen levél érkezett, amely azzal vádolta Erdős Kálmán hajduszoboszlói polgármestert, hogy 1919 márciusában a Debrecebe visszavonuló kommunisták az ő felbujtására végeztek ki több embert. A debreceni vizsgálóbíró Hajduszoboszlón folytatott vizsgálata során megállapította, hogy a vád alaptalan, sőt Erdős polgármestert magát is elfogták annak idején Szamuelyi emberei. A vizsgálóbíró ezután a névtelen feljelentés írója után kezdett kutatni és akkor kiderült, hogy Balázs Endre dr. hajduszoboszlói városi főurvat a névtelen levelet, aki régi ellensége Erdős polgármesternek. Dr. Balázs főurvat csütörtökön a vizsgálóbíró utasítására letartóztatták és bekísérték a debreceni ügyészség fogházába. Hamis vád büntette címén indult meg ellene az eljárás.

**Ova od-
ék a spanyolnáthától**

A kórokozók a legkönnyebben a száj-és paratífuszon át hatolnak szervezetünkbe. A száj-és garatürege fertőzésre és ellenálló-képességének fokozására a legjobb az abba szer a kelleme izü

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

amelyek mérsékelt áron minden gyógyszertárban és drogériában kaphatók 303

— **Városi közgyűlés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Dr. Borota Braniszláv polgármester hétfő délután öt órára hívta össze a városi képviselőtestület szerdán megalakított gazdasági és pénzügyi bizottságát. Az ülés napirendjén több fontos városi kérdés szerepel. A polgármester csütörtökre egybehívja az új képviselőtestületet az első munkaközgyűlésre.

— **Élő és színházi nyakgyöngyök, ridikül-ujdonságok olcsón beszerezhetők Balog Lina cégnél, Szubotica.**

— **A SzAND álarcos báija.** A SzAND március 2-ikán nagyszabású álarcos bálát rendez a Bárányszállóban. A bál külön érdekessége, hogy a kosztümöknek az egyesület piros-fekete színeiből kell készülni. A bálra kizárólag a meghívott és igazolvánnyal ellátott vendégek bocsájtják be. A rendezőség nagy előkészületeket tesz a mulatság sikerének biztosítására.

— **Orvosi hír.** Dr. Török Béla igazgató főorvos hazakerkezett és rendeléseit újból megkezdte.

— **Legett az osztrák kereskedelmi akadémiá épülete.** Osztrékról jelentik: Nagy tűz pusztított pénteken hajnalban Osztrékben. Éjfél után két órákor kigyulladt a Radics István-uccában levő kereskedelmi akadémia kétemeletes épülete és a nagy szélben a tűz gyorsan terjedt a tetőzetten. Nyomban értesítették a tűzoltókat, akik teljes felkészültséggel vonulak ki, de a 22 fokos hidegben szinte elképzelhetetlen volt az oltás. A tűznél megjelent Horvát Cvetko osztrák rendőrök is. A tűzoltókat két csoportba osztották és minden csoport fél óráig dolgozott, azután melegezni mentek. Megfeszített munkával reggel hat órára sikerült megmenteni az épület legnagyobb részét és a tüzet lokalizálták. A tűz teljesen elhamvasztotta a tetőzetet és a második emelet plafonzata beomlott. Az iskola könyvtára szintén megsemmisült a nagy víztömegtől, amelyet a könyvtárszobára zúdítottak a tűzoltók. Oltás közben két súlyos sebesülés is történt. Egy vastag tűzes gerenda leesett a tetőről és Lorenc József tűzoltóparancsnokra esett, akit a kórházba kellett szállítani. Szerencsétlenül érte még Konrad Ádám tűzoltót, aki a kiömlő gáztól eszméletlenül esett össze és szintén kórházba szállították. A kár meghaladja a fél millió dinárt. Az osztrák városi tanács a főispán elnökletével rendkívüli tanácsulást tartott, amelyen elhatározták, hogy az épület minél előbb rendbehozzák. Az épület nem volt bebiztosítva tűz ellen és így a várost igen nagy károsítás érte.

— **Uj géplerakat Velikibecskereken.** Velikibecskereken ma egy nagy új géplerakat nyílt meg. A világhírű Hoffner-Schranitz-Clayton-Shuttleworth cég vezérképviselete fióküzletet alapított *Miletó u. 3. szám alatt (Buzsá téren)*, amiáltal az általánosan elismert és kereset mezőgazdasági géppel a bánáti piacra vétképen bevonult. Ez a gazdasági esemény nagy jelentőséggel bír Velikibecskerek kereskedelmi fejlődésére, egész különös fontossága van azonban a bánáti mezőgazdaságra, mert a mezőgazdasági gépipar legmodernebb és legszolidabb termékeinek első kézből való ellátásával mezőgazdaságunk emeléséhez és racionalizálásához nagy mértékben fog hozzájárulni. Bánát érdekelte körei azért őszinte örömmel üdvözölték ezt az eseményt, mután az egy részóta fennálló sürgős szükségletet elégitelt ki. A fióküzletben gondosan megszervezett és rendkívül érdekes állandó kiállítás áll majd az érdekelte közönség mindenkori rendelkezésére, ahol egyuttal előzékeny és minden tekintetben kielégítő kiszolgálásáról is gondoskodás történt. Az új fióküzlet birja az International Harvester Company, Mc. Cormick képviseletét is, mely cég Bánátban már a legjobban van bevezetve, ugy hogy egyuttal a Mc. Cormick produktumai is, tehát traktorok, kéveközőzők és minden egyéb gép, valamint az összeszemes alkatrészek is könnyen kaphatók lesznek. Az új fióküzlet létesítése Velikibecskerek gazdasági fejlődésében jelentős haladást jelent. 1201

— **Adományok az újságírószekcióknak.** Noviszadról jelentik: Stefanovics Stevan, a vajdasági vendégfő szövetség elnöke a noviszadi és beogradi újságírószekcióknak 500—500 dinárt adományozott.

— **Rogaska Slatina.** A »Tempel« forrás, a legjobb asztali víz, elősegíti a szénsav kiválasztódását, megjavítja a székélet. A »Styria« gyógyvíz kitűnő hatású gyomor- és bélhurtnál, a legkiválóbb gyógyszer a máj, a vese megbetegedéseinél, cukorbanjál és egyuttal a legjobb székletszabályozó. A »Donat«-forrás erős, hatása főleg bélbántalmaknál, epekönel, cukorbanjál, elhíjasodásnál feülmulhatatlan, Vojvodinal és szerémségi képvisele Cselikovics Testvérek cég Noviszadon, szlavóniai képvisele Cselikovics Emil Osztrékben. Prospektust díjmentesen küld a Fürdőigazgatóság.

— **Talált kulcsosomó.** A városháza udvarán szombath délelőtt több Wertheim-kassza és trezor-kulcsot találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti a kulcsosomót dr. Tordai Izsó ügyvéd irodájában.

SPORT

Egy héttel elhalasztják Szubotícán a bajnoki mérkőzéseket Az alszövetség szerdán dönt az elhalasztásról

Február a téli sportok hónapja, azonban a téli sport is befagyott, mert a példátlan hidegben csak kevesen merészkednek ki a szabadba. Érihető tehát a szubotical sportolók aggodalma, ha arra gondolnak, hogy egy hét múlva meg kell kezdni a tavaszi futball-szezon bajnoki mérkőzéseit, csak azért, mert a J. N. S. kényelmes bürokráciája, minden értelmes cél nélkül április 15-ikére rendelte el a bajnokságok befejezését. Most, hogy a zagrebi és beogradi alszövetségek a nagy hidegre való tekintettel, egy-egy héttel már elhalasztották a bajnoki meccsek megkezdését, Szubotícán is komolyan kell gondolni arra, hogy a J. N. S. népszerűsége a lehetőségekkel összhangzásba hozzák. Husz fokok hidegben senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy egészségének kockázatával futballozzon és gondolni kell arra is, hogy a zárt kapuk mögött lejátszott mérkőzések teljesen tönkreteszik az anyag is rosszul szitált egyesületeket.

A *Bácsmegeyi Napló* egy ízben felvetette már azt az eszmét, hogy Szubotícán vissza kellene lépni az országos bajnokságtól, amelyekben ezuttal — sajnos — ugy is csak egészen alárendelt szerepre lehet az alszövetségnek kilátása. Ezzel szemben ugy intézhetné a maga bajnokságát, amint ez sportbéli és anyagi érdekeinek legjobban megfelel. Ez a gondolat az egyesületek és a közönség körében nagy tetszéssel találkozott, de illetékes helyen nem talált méltánylásra. Február 17-ike, a bajnokság startja azonban veszedelmesen közeledik és ezért érdeklődtünk az iránt, hogy az illetékeseknek erre vonatkozólag mi a véleményük.

Megállapíthatjuk, hogy maga az alszövetség is lehetetlennek tartja a jelen körülmények között a bajnoki szezon megkezdését és máris komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a február 17-ikén kezdődő bajnoki mérkőzéseket legalább egy héttel elhalasztják. Szegedinszki Nesztor, az alszövetség főtitkára munkatársunknak a következőket mondta:

— A bajnoki mérkőzések sorsolását a JNS ismeretes határozata következtében ugy ejtette meg az alszövetség, hogy biztosítsa a bajnokság befejezését ap-

rilis 15-ikére. Az utolsó forduló a sorsolás szerint április 7-re esik, de így is igénybe kell venni a husvétot, ami eddig mindenkor az egyesületek szabad rendelkezésére állott.

— Az abnormis hideg miatt már most kötelességünk arra előkészülni, hogy a bajnokság startja nem történhet meg február 17-ikén és ehhez képest foglalkozniuk kell azokkal az intézkedésekkel, amelyeknek megtertele a bajnoki mérkőzések elhalasztásával szükségesé válik.

— Mután a mérkőzések február 17-ikével vált kisorsolására az igazgatótanács utasította az intézőbizottságot, ezért most az igazgatótanács határozata szükséges ahhoz is, hogy az intézőbizottság a terminusokát megváltoztassa.

— Még a mai nap folyamán érintkezésbe fogok lépni az elnökséggel és megbeszéljük az igazgatótanács összehívását. En az ülés szerdai megtartását indítványozom, hogy az ugyanekkor össze ülő intézőbizottság megkaphassa az elhalasztáshoz szükséges utasításokat.

— Másról nem lehet szó, minthogy a bajnoki meccsek kezdését február 17-ikéről 24-ikére halasztjuk el, mert a mérkőzések így is április 14-ikén, tehát a JNS által kiszabott időpont utolsó napján érnek véget. Ebben az esetben azonban egyetlen mérkőzést sem szabad többé elhalasztani és szükség esetén még hétköznap is játszani kellene, hogy a bajnoki kampányt határidőre befejezhessük.

— Az elhalasztás ugy fog történni, hogy az egész bajnoki programot, változtatás nélkül egy héttel kitoljuk.

A főtitkár nyilatkozata mindenesetre meg fogja nyugtatni a sportolókat, akik legalább egy hetet nyertnek a mérkőzések elhalasztásával.

SzAND—ZsAK. Vasárnap délután két órákor a SzAND és ZsAK első csapatai barátságos mérkőzést játszanak a SzAND-pályán. A mérkőzés, ha a hideg elviselhető lesz, nagyon érdekesnek ígérkezik.

KÖZGAZDASÁG

Érzékeny károkat szenved a Vajdaság
közgazdasági élete a vonatbeszüntetések miatt

A február 15-én életbe lépő új rend sérti az utazó közönség érdekeit

Jelentette már a *Bácsme gyei Napló*, hogy a szubotici vasutigazgatóság elhatározta, hogy február 15-én üzenőföldikétől kezdve több vonatjáratot megszüntet. Ez a határozat a vajdasági közgazdasági körökben nagy elégedetlenséget keltett, mert hiszen a közlekedési viszonyok eddig sem voltak túlságosan kedvezőek a Vajdaságban és a vonatbeszüntetések nagyon sok rúcióban megbénítják a forgalmat.

A *Bácsme gyei Napló*ban megjelent közlemény óta több panasz érkezett a szerkesztőségbe, amelyek szerint a vonatok számának csökkentése súlyosan sérti az utazóközönség érdekeit. A hozzánk érkezett panaszok közül a különösen kirívóakat közöljük abban a reményben, hogy a vasutigazgatóság, mint mindig, most is tekintettel lesz a közönség érdekeire és orvosolja a sérelmeket.

A vasutigazgatóság közlése szerint február 15-től megszűnik az 1435. számú személyvonat, amely közvetlen vonat volt Szuboticiától Szentán és Csókdán át Dáldj és Szuboticiáig reggel 4.35-kor indult. Ezzel a vonattal Novakanizsára lehetett utazni úgy, hogy az utas reggel hét órakor már ott volt és Novakanizsán vagy környékén egész nap rendelkezésére állott ügyveinek elintézésére és este már vissza is térhetett. Most ezen az útvonalon csak délután fél kettőkor lehet utazni és este háromnegyed hétre ér az utas Novakanizsára, ahol nyomban gondoskodhat is éjjeli szállásról, mert aznap már ugyem intézhet el semmit. Így a vonat megszüntetése egy teljes napot vont el a kereskedelmi és gazdasági élettől. Az ellenvonat megszüntetése természetesen ugyanilyen bonyodalmakat okoz.

Beszűntetik február 15-től a 811. számú személyvonatot, amely Szuboticiáról éjjel 11 órakor indult Szombor Oszijek felé. Ennek a megszüntetésnek a következménye, hogy azok, akik Noviszadról, vagy a Noviszad—szuboticiai vonal valamelyik községéből akarnak Oszijekre utazni és megérkeznek Szuboticiára este 10.45-kor reggel 6 óra 9 percig kénytelenek Szu-

boticán várakozni, míg tovább utazhatnak.

A legnagyobb hátrányt az utazó közönség az 1414-es számú személyvonat megszüntetésével szenvedti. Ez a vonat Dragutnovo—Szubotica között közlekedett és közvetlen összeköttetése volt a *Becskekere*—*kikindai* vonathoz. Így, ha valaki délután akart *Becskekere*ről, vagy akármelyik bányai városból vagy községből Szuboticiára jönni, akkor ezt a vonatot használta, délután elindult és este ideérkezett. Most a vonat megszüntetésével ez a helyzet áll elő, hogy *Becskekere*ről csak reggel háromnegyednyolckor lehet Szuboticiára utazni és ha valaki nyolc óra után kap értesítést arról, hogy utaznia kell, vagy ami leggyakrabban előfordul, valamelyik bányai vicinálissal utazik *Becskekere*ig és a háromnegyednyolcas vonatot nem éri el, kénytelen egész éjszaka tizenegy óráig várni és utazhat egész éjszaka kereszttel, hogy másnap reggel Szuboticián legyen.

Ez a vonatbeszüntetés különösen a kereskedelmi utazókra jár nagyon nagy hátránnyal. Az utazók ugyanis többnyire a hét végén fejezik be turájukat és szombaton térnek vissza Szuboticiára. Ha már most az utazó szombat este meg akar érkezni, hogy a heti megrendelést még este leadhassa, el kell indulnia szombat reggel *Becskekere*ről és ezzel a szombati napot teljesen elveszti, de ha bányai községekben dolgozik, esetleg a péntekje is kárba veszt, mert már pénteken el kell indulnia, nehogy lekésse *Becskekere*re a 7.45-ös vonatot. A mostani közlekedés mellett az utazó szombat délelőtt még elvégezheti napi munkáját *Becskekere*re, vagy esetleg szombat reggel indulhat el a bányai kisközségből és este Szuboticiára ér, rendelkezést leadja, vasárnap kipiheni magát és hétfőn reggel már esetleg Baranyába utazhat.

A többi vonatmegszüntetése szintén hasonló hátránnyal járnak az utazóközönségre és a kereskedelemre és épen ezért a közönség reméli, hogy a szuboticiai vasutigazgatóság a rendeletet még annak életbelépése előtt revízió alá veszi.

dalmi és állami érdekeket. Stünnes esete viszont azt bizonyítja, hogy ilyesmi megtörténhetik nemcsak kezdő ipari államokban, hanem a rendkívül fejlett ipari, Németországban is.

Goszár dr. azzal fejezi be cikkét, hogy *szociális törvényhozásunkat csak az általános társadalmi és általános gazdasági szükségéből szabad bírni, de semmi esetre sem az ipari túke szempontjából. Főleg nem kell kommunista szelektől és drákói intézkedésekről beszélni*, mert ezek csak üres frázisok. Ebből Goszár dr. azt a következtetést vonja le, hogy közgazdasági körökben felülkerelkedett a szellem, amely politikai életünket az utóbbi tíz évben teljesen megbénította és amelyet ők ezeltől annyira eltűntek.

Megválasztották a sztáribecsei gazdakör szakbizottságait. Sztáribecsejől jelentik: A sztáribecsei gazdakör, a Vajdaság egyik legnagyobb gazdasági egyesülete a napokban tartotta meg ezévi első választmányi ülését, amelyen megalakították az egyes szakbizottságokat. A bizottságok tagjai a következők: Allattenyészési bizottság: Dégi Mihály, Szonomár László, Onódy Ferenc, Zsótér Andor, Gortva József, Zsvivkovics B. Száva, Komáromi József, Botka György, Cseszák Ferenc, Hjabbb Deák János és Berkes Mihály. Magtermelő bizottság: Komáromi István, Komáromi Mihály, Berkes István, Sági Ferenc, Komáromi József, Gortva László, Balzam János, Szabó Gábor, Szonomár László és Gyurcsik András. Munkásügyi bizottság: Id. Cseszák Ferenc, Börcsök János, dr. Buzogány Mátyás, Cseszák Vince, Mózes Károly, Terék József, Börcsök Vida és Horváth. Ezenkívül megválasztották a felügyelő és a vigalmi bizottság tagjait.

FILM

Vera Mirzeva

A Városi Mozi új műsora

A regény és a színpadi dráma után most filmmé dolgozták fel a *Vera Mirzeva*-t. Még pedig kitűnő filmmé. Rudolf Meiner nagyszerű rendező, aki a logikával és nagy raffinement-al felépített kitűnő szcenáriumot mesteri módon formálta izgalmas és fordulatos filmdrámává. A cselekmény ebben a filmben egyenes vonalban fejlődik, sehol sincs esés, vagy zökkenő és nemcsak logikálanságtól mentes, hanem minden cselekedetnek megtaláljuk a pszichológiai rugóját is. A mese olyan érdekfeszítő, hogy szinte percről percre nagyobb izgalommal követjük a cselekmény fejlődését és a végén teljes kerek egészet kapunk, minden tekintetben kielégítő filmdrámát.

A film egyéb szempontokból is hibátlan. A rendező egész kevés feliratot használ csak segédeszközüül és képekkel magyaráz meg mindent. A felvevőgép lencséje itt nemcsak a tárgyakat és embereket örökíti meg, hanem mint valami Röntgen-sugár, bevilágít az emberek lelkébe is és megmutatja benső érzéseiket, gondolataikat és vívódásaikat is. A gazdag és izléses interieurök meglepők, a tiszta, szép fotográfiák kifogástalanul modernnek és a rendező ötletek egészen finomnak. Ilyen felejthetetlenül szép például a törvényszéki tárgyaláson az itéletelhetés előtti jelenet, amikor a férj és feleség szó nélkül, némán ül egymás mellett. Általában itt nem ágnálnak feleslegesen a szereplők, egy arcjáték, egy szemrebbetés többet mond a kilométeres feliratoknál.

A címszerepet Maria Jakobini játssza és elmélyült művészetével feledhetetlenül teszi alakítását. Nagyszerű megjelenésű, hódítóan elegáns színésznő, aki azonban nem ezekre a külsőségekre, hanem a játékra helyezi a fősúlyt és a legkomplikáltabb lelki vívódásokat is érthetően fejezi ki. A férj szerepében Jean Angelo bizonyul egészen elsőrangú, nagyon intelligens, póz nélküli és rendkívül rokonszenves színésznek. Warwick Ward kitűnő alakításán kívül Natalie Rosenthal szépsége, Ida Wüst ábrázolóereje, Szőreghy Gyula mulatságos figurája és valamennyi szereplő kitűnő munkája járul még hozzá a film sikeréhez.

A *Vera Mirzeva*-t a Városi Mozi mutatja be hétfőtől kezdve és a másort még egy érdekes film-híradó és *A féltékeny csikó* című mulatságos burleszk egészíti ki, amelyben egy idomított ló csodálatos dolgokat produkál. A műsört a *Vera Mirzeva* nagy sikerre fogja vinni.

(I. I.)

A Marietta királysága a Lifka-moziban. A Lifka-mozi hétfőtől kezdve a *Marietta királysága* című filmet mutatja be. A vígjátékban tobzódik a jó öreg filmromantika, amely logikálanságokba kergeti a mesének egyébként vékony fonatát. Mariettával, a víz partján talált gyermekkel egész szokatlan dolgok történnek, de ő a legnagyobb változásokat is meglepő nyugalommal fogadja. Így egyik nap még parasztlány, másnap pedig már egy tréfa következtében hercegnő, aki nagy földbirtok ura, harmadnapra pedig világhírű táncosnővé lesz. Mindez alkalmat ad arra, hogy Lia M-ra ez a kedves filmszínésznő és kitűnő táncosnő minden formában és rengeteg tolettben mutatkozzék a vásznon, amelyen néhány szép svájci tétel felvétel és párisi képet is látunk.

A túke és a munka harca
szociális törvényeink reformjáért

Dr. Goszár volt miniszter éles állásfoglalása a munkaadók törekvései ellen

Az ország gazdasági köréit élénken foglalkoztatja a munkanélküliség és ezzel kapcsolatos szociális törvényhozás reformjának kérdése. Az egyik részről a munkásszervezetek, a másik részről a kapitalista szervezetek vezetik a harcot és így érdekes adatok kerültek nyilvánosságra az egyes gazdasági jelenségekről.

A központi munkáskamara titkárságának jelentése szerint 1927-ben és 1928-ban az előbbi évekhez képest 30 százalékkal emelkedtek, ami annyit jelent, hogy az ipar fejlődött és így nem fogadható el az ipari túkének az az érvelése, hogy az ipar visszafordulásban van és indokoltá tenné a munkabérek leszállítását.

Az állami terhek az egyes foglalkozási ágak között így vannak felosztva:

Közvetlen adók:

Ezer dinár jövedelem után az			
őstermelő	17.79	dinár	adót fizet
kiskereskedő, iparos	40.00	»	»
bankárok, gyárosok, tőkepénzesek	26.97	»	»
munkások és tisztviselők	59.00	»	»

Közvetett adók:

őstermelő	82.49	»	»
kiskereskedő és iparos	85.06	»	»
bankárok, gyárosok stb.	18.25	»	»
munkások és tisztviselők	163.28	»	»

A kimutatás szerint tehát az őstermelő ezer dinár jövedelem után összesen száz dinár harmincnyolc parát, a kiskereskedő és iparos százhuszonöt dinár ög parát a bankár, gyáros és tőkepénzes negyvenöt dinár huszonkét parát, a munkás és a tisztviselő kétszázhuszonkét és huszonnyolc parát fizet. Tehát az adók a legérzékenyebben a munkás és tisztviselői osztályt sújtják.

A munkaadók és a munkások között folytatott vita a napokban beleszólt Goszár volt szociálpolitikai miniszter is egy rendkívül érdekes cikkel, amely a ljubljani Szlovenec-ben jelent meg.

Goszár dr. volt miniszter többek között a következőket írja cikkében:

— Azok a közgazdasági tényezők, amelyek ami szociális törvényhozásunk reformjának kérdését újból napirendre tűzték, ebben a tekintetben igen kevés kon-

krétumot mondtak. Azok az állítások, hogy a mi szociális törvényhozásunk nem felel meg közgazdasági állapotának, hogy ez a közgazdasági életnek, ugyszólván béklyója. Ezek volnának mindazok a dolgok, amiket évek óta hallunk minden indokolás nélkül. Ezek a körök a lapjelentések szerint a legmagasabb helyen ugy állították be a kérdést, hogy a szociális törvényhozás »kommunista szeleket« hozott és hogy a munkásvédelemről szóló törvény drákói rendszabályokat tartalmaz, amelyeket ki kell küszöbölni. Természetes, hogy ez a mozgalom, amely országos jellegűt öltött, nagy vihart idézett elő a munkásság körében.

— Goszár dr. teljesen jogosnak tartja a munkásság igaztosságát, mert a gazdasági körök szándékát csak ugy lehet értelmezni, hogy a törvényekben biztosított jogokat el akarják venni a munkásságtól. Ha valami helytelen, nem korszerű intézkedést tartalmazna a szociális törvényhozás, azt konkrét formában kell megjelölni, de nem kell az egész törvény hatályon kívül helyezésére érdeklődni. Nem lehet sem általános irázisokkal, sem egyes izolált példákkal bizonyítani, hogy szociális törvényeink kerékkötői az ipar fejlődésének.

— Meg kell állapítani — írja Goszár dr. — hogy minden nehézségnek, a rossz adminisztráció az oka.

— El kell ismerni, hogy még nincs elegendő számú kvalifikált hivatalnok, hogy a munkafelügyelőség intézményét ugy kezeljük, ahogy azt kellene. Erre iskola kell, sok évi tapasztalat, hozzáértés, hogy a hivatalnokok minden nehézség nélkül tudják végrehajtani a munkásvédelmet a törvény helyes magyarázatával és akkor a munkások jobban védve lesznek mint ma.

— A mi közgazdasági körökünk ugy viselkednek, mint nemzetgazdaságunk egyedüli legitim képviselői és, mint állami közgazdaságunk valamilyen funkcionáriusai. Nem akarom azt mondani, hogy közgazdasági körökben nincsenek öntudatos emberek, de sajnos, vannak olyanok, akik gazdasági tevékenységének egyetlen és főcélja, hogy minderre való tekintet nélkül minél nagyobb »profitot« szerezzenek maguknak. Nem csak nálunk van ez így. Azokban az államokban, ahol az ipar még csecsemő korát éli, mindig megcsúsz, hogy egyesek minél többet akartak összeharacosolni, nem véve tekintetbe semmit, de legkevésbé a társa-

Takarékosságra szoktat a „PYRAM” növényi paszta,

mert csak leheletszerűen vékony réteg kell belőle és a cipő mindamellert tündökösen fényes!

TÁRCA

Az asszony lelke

Irtá: Sz. Szigethy Vilmos

Kamrájába zárkózva már hónapok óta dolgozott valami csodálatos szerkezeten a tudós. Mikor a csillagos égbolt ráterült a földre, mintha millió gyémánttal kivarrott lepel érné, a tudós homlokán csókolta fehér képű asszonyát s fölmászott a toronyban levő műhelyébe.

Ott már égett akkor a légszusz, a lombikokban tarka kotyvalékok forrtak, gőzzel volt tele a levegő és annak misztikus kódében bolondos koboldok kergetőztek.

A tudós teleszivta lelkét ezzel a levegővel és boldog volt. Közel ahhoz a pillanathoz, amelyben innepet ül a tudomány, a szaklapok pedig külön számot adnak ki a találmányról. Ebben is csak az bántotta, hogy szó esik róla is, dicsérni fogják, amit nagyon nehéz lesz elviselni. Mert az ember semmi, az lényegtelen, — az a fő, hogy mit produkált.

Korszakalkotó lesz a találmány, ez kétségtelen. Jót hoz magával, föltétlenül jót, habár csak közvetve következik is az el. Messzilatót szerkeszt, szentre csak olyan, mint a többi, azonban lényegében mennyire más! A szoba sarkába állítva akárki elhíheti, hogy csillagok vizsgálatára van szánva, bolygók útját kíséri, holdak idegen, színezetlen világába enged bepillantást. Ha azonban belenéznek, csoda történik. Akire ráirányítják, annak feltáru a lelke, annak nincs többé tika.

A tudós, szegény feje, nagyon okos ember hírében állt s úgy számított, hogy ezzel a találmányával egyszeriben megjavítja a világot. Ha-

zát veszít az álnokság, őszinteség foglalja el a helyét; titkos bűnök köddé válnak, hiszen nincs többé titok a világon; gonosztevők elnyerik a büntetésüket, főképpen azonban a szerelem diadalmaskodik. Félénk ifjak, akik álmatlanul vergődnek az édes vallomás magukbafojtásával, csak belenéznek a csoda-messzelátóba, odafordítják azt kedvesük szíve felé és bátorságot kapnak, mert ugyanazt az álmot olvassák benne, ami őket mámorosította meg.

Elégülten mosolygott a tudós, aztán nekifogott a munkának. Bevonta a messzelátó lencséjét a titkos szerrel, aztán bezárta az aítót, hogy ne lépje meg senki, elkezdte a próbát.

Pici fehér ház tárult először is előbe. Töprödött asszony ül ilyenkor az imakönyve előtt, a lámpa fénye szelíden csókolja fehér haját.

— Az édes anyám!

Nézte, amíg elhomályosodott, akkor vette csak észre, hogy az a sok káprázató csillag a szeméből kristályosodik ki. A fülében pedig megcsendült messze mértőfűdek, idegen tájak imádsága.

— Drága jó Istenem, csak még egyszer láthassam az én jó fiamat!

Nagyon a szívébe markolt a látomány, abahagyta, leült pihenni. Időbe telt, amíg rendezhette az érzéseit s két részre választotta önmagát. Most a tudós kísérletezése az első. Azért nem alszik a gyermek szeretet.

Később elmosolyodott.

— Ejnye, nézzük meg a sarki fűszerest, ezt az örökké töprengő kis öreget. Olyan egyszerű-e, amilyennek látszik? A kurtapipák, a kocsi-kenőcs birodalmán kívül van-e benne más érzés is?

Fordított a csővön, máris ott volt előtte az embere.

— Istenem, Istenem, sóhajtozott, az idén kevés a hering, nagyobb az ára. Magam se kapom

olcsóbban. Vajjon elhiszi-e a telekkönyvi iktató ur ezt, vagy ravasznak gondol?

— Megnézem a plébánost, mondta azután.

Nem is kellett sokat forgatnia a csövet, ugyanabban az irányban látott.

— Furcsa ember ez a káplán, mondta az öreg pap lelke, furcsa ember és föltöbb igazságtalan. Eladtam a tavasszal a buzámot, meg a repcém a Manónak, adott rá előleget, ami kellett a templom javítására, most pedig csak a repcét vette át. Azt mondja a káplán, hogy Manó lelketlen spekuláns s azért nem kell neki a buza, mert lement az ára, nem akar rajta veszíteni. Hát csak természetes, hogy nem jut miattam koldusbotra! Azt is mondja a káplán, hogy a repce ára a duplájára szökött, azzal pompás üzletet köt. Én édes Istenem, hát miből éljen a szegény?

— Igen, ez ő! — sóhajtott a tudós. Ilyen örök-gyermekek.

Aztán boldog mosoly ült az ajakára, szinte ujjongott.

— Édes kis babám, drága asszonykám, sutogta maga elé, most a te lelkedbe nézek. Tudom ugyan, hogy hófehér az és ragyogó, mint a frissen fakadt rózsza. De nem akarom előbb bemutatni a találmányomat, mielőtt nem vagyok biztos minden részletében. A folytatását nézem meg annak a drága titoknak, amit ma sugtál a a repcém a Manónak, dott rá előleget, ami van, de akít még csak te is sejtessz.

A tudós belenézett a messzelátóba, aztán bámult, bámult, előbb idegesen forgatta, majd egyre nyugtalanabban, amíg reszketni kezdett minden tagja. Akkor megragadta a csodaszámot, odavágta a sarokba, hogy ezer darabba tört. A lombikok tarka keveréke kiszállt a csappon, gomolygott, forrongott, mintha csatába akarna állani a mindenséggel, — aztán csend lett. Csak a tudós ember sirt nagyon keservesen az asztalra borulva.

Olesó, de jó javítási, kész és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló
Készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Rheuma

**köszvény
ischias
neuralgiák**

feltétlenül gyógyíthatók
paraffinnal!

PARAFFIN
gyógy- és kozmetikai intézet

Vel.-Bečkerak
Hajduc Vojkova 14.

Orvosi felügyelet! 13

Elismerő nyilatkozat.

Megboldogult férjem, Szanka János, Szubotica, 1926-ban a „PHÖNIX“ Életbiztosító Társaság Wien, beogradi igazgatóságánál

50,000 dináros

életbiztosítást kötött.

Férjem halála után én az életbiztosítás liquidálásáért a „PHÖNIX“ Biztosító Társasághoz fordultam, amely kérésemnek azonnal eleget tett és a biztosítási összeget, 50.000 dinárt azonnal kifizette.

A PHÖNIX Életbiztosító Társaság ezen gyors és kifogástalan elintézése késztet arra, hogy mindenkinek ajánljam, aki magát és családjának jövőjét biztosítani akarja.

Subotica, 1928. április hó

özv. Szanka Jánosné

Billiárd

mandinergumi, zöldposz-
tó, dákó, golyó, sakk, do-
minó, újságtartó, csutore
és minden más esztérgő-
yos áru legolcsóbban
beszerezhető

Ehrlich J.

esztérgőipar, SOMBOR
Pariška ulica 1. 6713

Hirdetéseket

entán a Bácsmegyei Napló
részére

Holnár Sz. Vince
könyvkeres edése vesz fel.

“Dama” Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

NYILT-TÉR

Uj temetkezési intézet
megnyitása

Van szerencsém az igentisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy az **I. kör, Jelašićeva ul. 9. szám alatt**, a Dimitrijević-féle házban, a volt Petrović fűszerüzlet helyén (Palatinus kőfaragó mellett) a mai igényeknek teljesen megfelelő modernül berendezett

temetkezési intézetet
nyitottam.

Tekintve, hogy úgy az érc, mint a fakoporsók saját gyáramban készülnek és a többi temetkezési cikket pedig a legelső forrásból szerzem be, abban a helyzetben vagyok, hogy úgy a fenti, mint a Rókusi intézetben (a templom mellett) a már eddig is ismert olcsó áraimat még mélyebbre szállítsam le és a t. közönséget a legolcsóbb árban szolgálhatom ki, amire garancia az én tízéves működésem.

Midőn magamat továbbra is a t. Közönség szives jóindulatába ajánlom, vagyok

teljes tisztelettel

Pletl Antal

1274 első suboticiai dísztemetkezési vállalkozó

Figyelmeztetés!

Táncos Mátyás ur tölem folyó hó 1-én kilépett, így nevemben sem vételre, eladásra, sem pedig pénzfelvételre feljogosítva nincsen.

Tisztelettel

Crniaković János
malomtulajdonos

1191

Értesítés

Van szerencsém igentisztelt vevőimet értesíteni, hogy külföldi tanulmányutra utazom. Áldozatot nem kímélve, arra fogok törekedni, hogy nagyrabecsült vevőkörömnök a legszebb és legmodernebb dolgokat megszerezzen, valamint hogy a szabótechnikában a legmodernebb szabátszatot elsajátítsam.

Igentisztelt vevőim további támogatását kérvem, maradok

kiváló tisztelettel

Vasiljević Vojislav

angol uriszabó

1255

Bogojevo—Vajska—Živa ármentesítő és belvízvezető társulat.

Hirdetmény

A Bogojevo—Vajska—Živa ármentesítő társulatnak szüksége van nagyobb mennyiségű 150—200 cm. hosszú és 5—6 cm. vastag akácia karóra.

Ajánlatok a társulat igazgatóságához február 10-ig küldendők.
1119

Az igazgatóság.

LEA VIZ

kiváló hatású speciális aszer pattanások és mitoszerek ellen, valamint kigyógyítja a szőrszálakat a legújabb eljárás szerint. Ára pontos használati utasítással 60.— dinár. Készíti és postán utánvetéssel szétküldi.

LEA KOZMETIKA

Beograd, Knez Mihajlova 18
III. Telefon 45—46

MODERN
FATELEP

Suboticán, Palički put 7 szám alatt, a teherpályaudvar tözsomzédságában, 1340 négyszögöl területtel, rajta 2450 m² részben emeletes, fedett fészterrel, 4 lóra istállóval, 4 szoba-fürdőszobás és minden mellékkel felszerelt lakással, külön 2 helyiségből álló irodával, továbbá házmesteri lakással **f. évi március hó 14-én** önkéntes birói árverésen, Suboticán a járásbírói telegkönyvi hivatalában (21. szoba) d. e. 9 órakor törvényes feltételek mellett eladásra kerül

A telep kitünően alkalmas fakeskedésnek, gyár- és nagyobb iparvállalatnak

Előzetes felvilágosítással szolgál **Sipos Károly Fiai** butorgyára is, Subotica, Oslobodjenja ulica 3. — Telefon 205 1057

BÁRÓ A KATEDRÁN
NOVOSZEL ANDOR
POSTHUMUS REGÉNYE

21

A hegedű kikerült tokjából és a mesterhegedű csodálatos hangja betöltötte a tágas termet. És egyik dal a másik után viharzott át a hurokon. S mikor a hegedű letette, az öreg Kerekes hozzá lépett:

— Tanító ur, igazán köszönöm hogy ilyen gyönyörűséget szerzett nekünk. Nem akarok áradozásaimmal a terhére lenni, de végtelenül örülök, hogy fiamat barátságával tüntette ki. Igazán büszke vagyok, hogy kedves hugát és önt vendégemül tudom. Elhiheti nekem, öreg embernek, ezt még senkinek sem mondtam.

László szinte megilletődött Kerekes szavainak halatára. A hős katona, aki még a leghevesebb ütközetben is tudta mit kell tennie, nem tudott felelni.

Hanem Vera alig tudta magát visszatartani, hogy ezekért a bensőséges szavakért édesapját meg ne ölelje.

Ella valamit mondott Jenőnek. Jenő úgy látszik nem értette. Ella pedig integetett is neki. Az integetést László észrevette. Kedélyesen rászólt hugára:

— Ella, te valami összeesküvésen törtöd a fejed, mert látom, hogy Jenőnek nagyon integetsz.

Ella elkezdett nevetni, majd Verához fordulva, annak sugott valamit.

Vera elpirult, majd akaratlanul is a suttoágás helyett félhangosan mondta: *Nem merem.*

Ella László felé fordult mosolyogva:

— Laci, Vera nem mer téled kérni valamit. Légy szives biztads. Hisz tudod, te engem is mindig biztatsz, ha valamit nem merek kérni.

Olyan kedvesen, olyan bájosan mondta, hogy mindenki önkéntelenül elmosolyodott.

László évődve felelt: *Ugy látszik, te magad akarsz valamit kérni, hanem nyomtatok kedvéért ártatlanokat is bele keversz ebbe a dologba.*

— Nem, nem, sietett Vera közbeszólni, én akarok valamit kérni, de ígérje meg, nem tart követelőnek.

— A világért sem. Kérem parancsoljon velem.

— Énekeljen valamit.

Jenő most már hirtelen megértette mit suttozott Ella. Persze, persze, milyen kellemetlen, hogy nem hallotta jól az élőbb. Ella talán azt hiszi, nem akarta László

lót megkérni az éneklésre. Node most ő is kérlelni kezdte Lászlót.

Amilyen egy könnyen, egy szóra kezébe vette a hegedűt, mos olyan nehezen akart énekelni.

Tudom, ugymond, ez Ella műve, de ne tessék neki felülni. Az én hugom azt hiszi, hogy nekem kellemes hangom van, pedig igazán mondhatom, hogy a legnagyobb jóakarattal sem lehet annak tartani. Igazán csalódnának.

Hiába szabadkozott, énekelni kellett.

Ella szokatlan élénkséggel ült le a zongorához, hogy kísérje s már bele is kezdett egy végtelen szomorú magyar nótába.

László az áldozati bárány szelidségével ugyan, de látható kedvetlenséggel várta, hogy Ella újra kezdje a dalt. Félt, hogy huga nagyon is sokat mesélt s tartott tőle, nem fog tetszeni a rögtönzött hangverseny. Hiszen már az idejére sem emlékezett, mikor énekelt utóljára.

És a dal, mintha az éneklő lelke mélyéből indultna, zokogó fájdalommal tört a magasba. Az érces hang néha olyan lágy, olyan szivrelhatóan tudott halkulni, suttozóvá tompulni, hogy a hallgatók nem is figyeltek az éneklőre, magát a dalt hallották s valahogy úgy tűnt fel nekik, mintha messze-messze távol sirva panaszkodnék valaki s mire a panasz ideér, csodálatos, lelket megrengető dallá változik.

A dal hatása semmivel sem maradt mögötte az előbbi sikernek. Kerekesné szinte hangosan zokogott. Vera pedig odalépett Lászlóhoz: — László, nagyon, de nagyon lekötelezve, ha soha senki más előtt, mint mi előttünk nem énekelné ezt a dalt. Ne értsen félre, szeretném, ha ez csak a miénk lenne.

Ez a kérés nem kevésbé lepte meg Lászlót, mint az öreg Kerekest. László szó nélkül meghajolt.

S Vera köszönetképpen a kezét nyújtotta s úgy sugva hogy senki ne hallja, Ella tegnapi szavait idézte: *megengedem, hogy megcsókolja a kezem. Hanem amíg elsuttozta, mind a vér az arcába szökött.*

László kezét csókolta.

Körülbelül éjfélre járt, mikor hazaértek. A szánkázás valóban kellemes volt a holdvilágos éjben. Ella igazán élvezte is, László erősen gondokodott. Alig várta, hogy haza érjenek. Szeretett volna már egyet-mást megkérdezni Ellától.

Még ébren találták Gáspárt. A világért le nem felelt volna addig, amíg haza nem érkeznek.

(Közl. könyv)

Vetemény-
magvak
1929

Ajánlunk új tavaszi veteménymagvakat szavatolt északnémet fajazonos répamagvak:

Mam th., vörös és sárga
Eckendorfi, vörös és sárga

Takarmány-cukorrépa
Lucernamag, francia, olasz vagy belöldi, államilag ólomzárolt

Fümag, valdij angol pázsit
" angol pázsit
" olasz pázsit

Nyári búkköny
Muharmag

MAUTHNER-féle
konyhakerti és virágmagvak

Rafiaháncs
Kékkő, Zorka, olasz stb.

Gépojós, **kenőcsök**, **benzin**, **gyanta**, **toz**, **ta-zsír**. — Kipróbált legjobb minőségben és előnyös áron

Klein Géza és Fiai
ubotca

Bözendorfer zongora-Steinvey, Förster vállalkozás első Produkty, Stelzhammer, Lira, tin I, Lanberger, Glosz, Pallik-Stasznyz, L. Edmund, Hoffmann zongora-ak rendkívül nagy választékban kaphatók. Áraim János Árván a legolcsóbbak és legjobbak. Előzetes részletek kaphatók KAIN-ban szerzésre Subotica, Városháza

Olcsóbb lett a
zöldborsó
zöldbab

1 kgr. 18 din.

Sugár Manó

Telefon 47

T. C. Van szerencsénk tudatni, hogy összes

TAVASZI ÉS NYÁRI

angol és francia

FÉRFI ÉS NŐI DIVATLAPJAINK

valamint cipéslapok megérkeztek. — Kivánatra árjegyzékkel szolgálunk.

SCHMOLKA (azelőtt Papyrus)

könyv- és papírkereskedés

1773

Novisad, Jevrejska ul. 7

Pažnja hmeljarima!

Bogojevo—Vajska—Živa vodna zadruga potrebuje oko 100 komada zdravih bagrenovih stubova 6—7 metara dužine. Ponude se imaju poslati na Upravu Vodne Zadruga u Bogojevu do 15. februara ove godine.

1143

Uprava.

Felhívás!

Tekintettel arra, hogy Horváth István bácskópetrovozelői kereskedő üzletét átveszem, felhívom ennek üzleti hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetés megjelenésétől számítva nyolc nap alatt dr. Draskóczy Ede sztaribecseji ügyvédnél jelentsék be, mert ellenkező esetben a követelésekért a felelősséget nem vállalom.

Bácskópetrovozelő, 1929. évi február hó 6-án.

1266

Weiss Mór

Piukovits József központi irodájában

Subotica, Jelašićeva ulica 4 (Telefon 541)

Székács-féle nemesített

vetőmag sörárpa

74 grm. fajsúlyú, első utántermésből kapható, míg a készlet tart.

1279

szőlőoltványt

vásárol, tekintve meg személyesen szőlőültetvényeket, holt a legújabb előzetes olványokat, amerikai vadlányra olva jutányos árral szeresheti be

SÉVÁR LÁSZLÓ

Petrovaradin, Bakacseva ulica 523. Ugy az alany, mint a faj tisztaságát teljes garanciát vállalok.

1238

Egész nagy biztosító intéze szubotica-ió na szorgalmas és nagy ismeretséggel rendelkező urakat alkalmaz, valamint Bácska minden községbe eljuttatja

KÉPVISELŐKET KERESK. akik a gazdákhoz feljött be vannak vezetve előnyben részesít nek. Kérlek az egyes biztosítási áru árakkal nagy jóvedelmet biztosítunk. C. axis levélben ajánlatokat kérjük. Szó ga mas 777* jelgére a kiadóba.

Iparvállalat keres irodai gyakornokot

Ajánlatokat 19.9/64 jelg alatt Radio Reklam Jugoslavia, Subotica Pašićeva 7 — továbbít

1287

Révai Adolf, Subotica

Sokoiska 2 — Telefon 551 Ajánl elsődrendű meszet, beočinai portland cementet, szá az. portland és bitkfa-szenet, kovács-szenet és prima tűz lát. Gyors és pontos kiszállítás!

10-2

KINTORNA

A bíró megkérdi a tanutól: — Miből gondolja ön, hogy a vádlott a tett elkövetésekor részeg volt?

— Abból, hogy egy dinárost dobott be a postaszekrénybe, miközben a toronyórára nézett és azt mondta: Szent isten, már megint lefogytam négy kilót.

*

A paciens panaszkodik az orvosnak: — Kérem, doktor ur, nekem az emlékezőtehetségem nagyon gyöngül.

— Akkor kérem a honráriutnot előre fizetni.

*

Két asszony beszélget: — Mondd, drágám, szobalányt tartasz, vagy magad végzed a házimunkát?

— Igen. — Melyikre felelted, hogy igen? — Mind a kettőre.

*

A kereskedő megkérdi a biztosító társaság igazgatójától:

— Ma bebiztosítottam a mozimat. Mit kapok, ha holnap leég?

— Tíz évet.

*

Értesíten a n. é. kö-zön-séget, hogy az Első Szubotical Tejesarnokot megvettem. A mai naptól kezdve személyesen vezetem, ahol a legjobb minőségű tejtermékek szereshetők be. Gulyás Antal Rudićeva ul.

Uveg és porce lán városi és vidéki ár. Csak vizront ladóknak! Kereskedők legobb beszerzési forrása. Legolesobb napi árak. Karlo Kopp Vel. Bečkerek. Raktár: II. külkerület 3/4, a Geyer-vendéglő közelében. 5464

Z S Á K PONYVA ZSINEG

eredeti gyári árban. Afrik Léször Gyári lerakat Takarók Halászati cikkek stb. SCHIFF ABRAHÁM NOVISAD zsák- és ponyva-kölcsönző intézet

Tel. 24-05 Távirat: Jutekít PIÓK: BEOGRAD - Sava Körben ajánlatok: 1-845

No pontos elcsúsz. kincses, alpakka és arany élelmiszeri külön-paullóval, hanem kezelje mérég-mutató

Elektrolittel! A tisztítást és áztatást szonnel csak feljuttja, de a víz, bronz, alpakka és elhízást tárgyát szonnel megcsúsztat. 50 grammos próbacsomag bármenny 15 dinár, 100 grammos 20 dinár, a péna előleges beklídeso ollandában. Politzer Zs., Senta Egyedárusított minden városban keresetnek. 924

Ötszobás lakás fürdőszobával, összes mellékkeliségekkel a város központjában teljesen újonnan épült házban kiadó. Ugyanott szuterén kiadó. Érdeklődni Miladinović Slo'odan ügyvédi irodájában Park Kralja Petra 8. 788

egészséges GYOMOR és a rekes székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, előlét vessz k sok olyan betegségnek, amelyek az általános vany időnkint fellépő szorulás okoz, mint a felfűlés, vérszegénység, gyomor-fékély, bél- és mábajok, sárgaság, epebakok, a vizelet szivek mindennemű megbelegedése, véredényel-meszesedés, vértisztátalan-ság, étvágytalanság, stb. Minderoket a legskikeresebben gyógyítja a PURGATIN TEA

mely felszógyításhoz köszül, közlő és utóvető szal- (ja egy do oz 30 dinár, két doboz 55 dinár)

Sv. TRAJKOVIC gyórszeriára BEOGRAD a Nemzet színház mellett. ... Kérlek nekem még egy do oz PURGATIN TEA-t, amelytől nagyon jól érzem magam és amek barátainnak is ajánlom és hiszem, hogy az ok n remél. Kívánok telettel Csodimir Z. asszjevit a 30. na ártóza zad órmeser. Bos'j Gra. 1938 november 21

Könnyítések a magyar vízumok beszerzésénél

A budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vízumot szerezni, mert az utasok magyar vízum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapestben kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vízumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vízumnélküli Képviselőt Utazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviselőnél (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS. vidéki kereskedelmi testületknél és

Szubotican: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Rádió Reklam Jugoslavia, Pašićeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schimiedt Frigyes.

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsopolai Takarékpénztár.

Veliki Bečkerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár.

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Senta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör.

Velika Kikinda: Centralna Štedionica.

Osziljek: Kereskedelmi Kamara, Jugoszláv Bank. Čakovec: Horvát Általános Hitelbank, Hoffmann Elemér

Novisad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási iroda, Merkurbank, Lusztig Bank.

Kula: Hitelbank.

Odzaci: Takarékpénztár.

Vrsac: Szalay Utazási Iroda, Deutsche Gewerbe-Genossenschaft.

Varasdin: Horvát Általános Hitelbank.

Murszka Szubota: Preamurska Banka.

Ada: Leszámitolóbank.

Az apatini járás részére Berlekovich Sándor ügy-ségirő Apatin.

Sztari Becej: Népbank, Potiska Banka.

Novi Becej: Általános Hitelbank.

Bela Crkva: Trgovačko Uduženje.

Pancevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank.

Sarajevo: Kereskedelmi Kamara, Agrárbank, Putnik.

Szoptje: Kereskedelmi Kamaránál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vízum Budapestben 50%-os kedvezményrel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógycélokot szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vízum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselőt Utazási Osztályánál (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is beszereshető.

Penti vízumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utas a beutazás és kiutazás napjait is beleszámítva, összesen legalább 3 napot tölt Magyarországon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vízumdíjat utánfizetik.

A HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA D.D. (TEERAG A. G., WIEN-PRAHA)

Képviselője: Veilmir Lederer, Szubotica Manojlovićeva 7. — Telefon 6—28

Ajánlja szuboticali raktárából ezen géár összes kézi ményeit, nevezetesen építési anyagokat:

- Fedőlemezt (katrá gypapint)
Facement
Szigetelőlemezt Bitument
Rub roid Benzolt
Köszekétrányt Karbolneumot
Nafitalint
Köszekétrányt Lohsolt fertőtlenítésre, farvarok és férgék irtására.

Ezen világhírű TEERAG-gyártmány nem hasonlítható össze a gyengébb minőségű, hasonló elnevezésű más gyártmányokkal!

Vagontételeiben speciális árak!

LEVELEZÉS

Barány kávéházban látott vidéki kislány, aki olyan figyelmesen olvasta a Bács-megyei Napló pénteki vezércikkét, írjon »Autóklub« jellegre, hogy ismerkedés lehetséges-e. 1246

Utazók, akik kitűnő légyfogók árusításával óhajtanak foglalkozni, jelentkezzenek Haasz Ferencnél, Sr-hobranban. 1242

Kékszemesű kisleány levelezne intelligens uriemberrel. Leveleket »Lila ibolyák« jellegre a kiadóba kérek. 1265

Melyik csinos urifü szökezoztatna csinos szöke urileányt. Leveleket »Előbb leveleznék« jelleggel a kiadó továbbít. 1214

Jömegejelenésű, intelligens önálló fiatalember, kedves hölgy barátságát keresi, aki magános pereit felvidítaná. Leveleket ismerkedési lehetőséggel »Hallgatok mint a sir« jellegre a noviszadi kiadóba kér. 1268

Kedves Pistal! Mielőtt igent mondanék, egy kikötésem volna, hogy az uriszobát is a Brauchler cég szállítja. 1211

Leveleznék helyes, szöke urileánnyal szórakozás céljából. Leveleket »Keresem a párom« jellegre a kiadóba kérek. 1213

HÁZASSÁG

Házasságában csalódott 21 éves független jómódú szeszony jövendő élettársát megtalálni és megismerni szeretné. E célból levelezni kíván olyan intelligens úrral, akiben finomság, tapintat, megértés, szép lélek párosul életrevalósággal. Jövendő élettársa számára biztosítja a gondtalan megélhetést, a maga számára biztosítani kívánja leendő férje megérte szeretetét. Aki hivatottságot érez magában s van türelme hosszabb ideig levelezni, írjon »Mancs« jellegre a kiadóhivatálba. 1245

Csinonak mondott fiatal urileány lakással, butorral és némi hozományjal férjhez menne szerényebb igényű urifühoz. Leveleket »Csinos legyen« jellegre a kiadóba kérek. 1215

FOGLALKOZÁS

Egészséges szoptatósáda ajánlkozik azonnaira. Cim: Szilágyi Józsefné, Debeljaca, Újporta. 1235

Pénzüntözethez könyvelői állásra biztositó társasághoz bel- esetleg külszolgálatra ajánlkozik 19 éves bankgyakorlattal rendelkező 38 éves, mérlegképes könyvelő Szives megkereséseket 50.000 dinár kaució« jellegre a kiadóba kérek. 1262

Kifutófiu, jobbhaból való fiu február 15-ikére felvétetik. Sonnenberg i Drug Karadjordjev trg 9. 1272

Soffür középkortú állást keres. Megkereséseket a noviszadi kiadóba kér. 1269

Fiatl vaskereskedeseged, jó detailista szerb és magyar nyelvismerettel felvétetik. Stössel és Spiró vaskereskedésében Szentán. 1239

Fiatl, jó fellépésű utazók, akik magánházakat és kereskedőket látogatnak és magukkal vitt árut elhelyezik, megfelelő övadékkal kerestetnek. Kimerítő ajánlatokat B. Kassowitz, Zagreb, Ilca 246. kér. 1241

Elhelyezé irodámba keresek pincorleányokat, zenészlányokat, szobalányokat, szakácsnöt, főpincért. Keresek konyhakertészt, feleségével, aki szakácsnő. Ajánlok üres és butorozott lakásokat. Lang agentura, Vilsonova ul. 5. 1253

Verlässliches deutsches Fräulein mit Jahreszeugnis sucht passende Stelle zu 1-2 Kindern im besseren Hause. Adresse: Louise Hochegger Maribor, Koroska cesta 56. 1188

Megbízható, perfekt szobalány kerestetik pasztára magányos nőhöz. Jelentkezések Trumbiceva ulica 24. sz. alatt 9-12 óra között. 1234

Gyermektelen házaspár házmesternek felvétetik. Cim a kiadóban. 1060

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olasz kőszívesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbőgyezett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésfelvetésben válasszunk mellékletet.

Cukrárszda-büffébe jó megjelenésű, szép kiszolgálónő felvétetik. Cim a kiadóban.

Faszobrászsegédek, ügyes szakembert, keresek állandó munkára azonnali belépésre. Weisz Zagreb, Pantovčak 1/B. 1228

Gépeszek, géptulajdonosok. Szalma és törekrázó tengelyeket csakis Kozma Imrénél, Cantavir, Bačka, szerrezzék be. Hasznavehetetlen cséplőket teljesen újjáépíttek. 934

Helyi képviselőket Subotica és környékére felveszek könnyű és uri kerestre, jelentkezni lehet délelött 8-10, délután 4-6 óráig. Peić ügynökségnél, Cara Dušana 5. Subotica. 1165

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő 6 HP Marschal kazán Ruston cséplőszekrény eladó. Érdeklődni Csikos Máttyás, Orom, állomás. 1263

Eladó 1922-beli Hofherr cséplőgarnitúra, speciális magánjáró. Kanyó József Kula. 829

Borbélyüzlet forgalmas helyen bétőség miatt eladó. Cim »Eros« ügynökségnél. 1271

Szölő és komló birtokosok ismét kapható nálunk eredeti és valódi kecskeméti metszőöll. Tessék megtekinteni, Barzel d. d. géposztálya, Subotica. 1223

Horgosi Kamarás Erdön az állomás közelében levő jól épült Bánki-féle villa másfél hold földdel s gyümölcsös-szel eladó. 1180

Acélkeretes 1070 milliméteres, egyéves Hofherr cséplő és egy ugyanolyan fakertes cséplő, továbbá több teljes, idösebb MAV és egy nyolcas Első Magyar Gazdasági garnitúra kedvező feltételek mellett eladó. Régi gépeket ráfizes ellenében becsesélő ujakra »MASINA« géppüzlet, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár képviselete, Velikibeckerek. 1236

Hároméves és egy öt éves komplett Hofherr gözmagánjárós garnitúra, ezenkívül több régiebb garnitúra kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Ráfizes ellen becsesélőnk régi gépeket ujakra. »MASINA« géppüzlet, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár képviselete, Velikibeckerek. 1237

Jókarban levő gramofon lemezekkel eladó. Masarikova ulica 32. 1197

Eladó 509-es Fiat-autó, mely 15.000 kilométert futott, új gumikkal, kedvező fizetési feltételek mellett. Romoda János, Bajmok. 1286

Bácskai nagyközségben 20 éve fönálló jóforgalmu vegyeskereskedés főtéren házzal és bovlimentes raktárral más vállalat miatt eladó. Felvilágosítással szolgál Merkovics István, Bajmok. 1257

Luxusautó, csukott, hat-hengeres, még teljesen új állapotban, sürgösen eladó. Cim a kiadóban. 1244

Halbrohr és Társa telepén Danicéev put különféle használt butorok szabadkézből eladók. Megtekintethetők 12-2 óra között. 1254

Használt, jókarban levő perzszabunda megvételre kerestetik. Radio Reklam, Subotica, Pašičeva ul. 7. 1252

Egy szobabutor eladó. Meštovičeva ul. 30. 1140

Ujjonan épült ház a Pirosi ulon (új házior) olcsón eladó. Érdeklődni Novisad, Futoška ulica 18, az ügykereskedésben. 1141

Jégszekrényt ne vegyen addig, míg Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin, meg nem nézi. Prospektus ingyen. 1189

Eladó ház 40.000 dinárért, III., Obradevičeva ulica 18. 1195

Balkaros gép, bármilyen finom és erős munkára alkalmas, jókarban, eladó. Gelela István, Horgos. 1198

Vendégül Bačka-Topolán, jó forgalommal, a gabonapiac uccájában, saroképület, 2 nagy pincével, borraktárnak is megfelel, továbbá pálinkakazán eladó, vagy hasznóberbe kiadó. Érdeklődni Kasza Miklós fodrásznál, Bačka-Topola, Pöucca. 1205

Nagyobbmértű fűszerüzletberendezés külön üvegezett irodafal ajtóval, alkalmas bodegának is, eladó. Szilágyi István, Subotica, gázgyárral szemben. 1212

Istállótrágya kapható Herceog László fatelepén, Sombori ut. 1219

Eladó tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű némes gyümölcsfa. Diszák és diszacseregk Mária telepi Gyümölcsfa-iskolába. Arjogyézetek kívánatra díjmentesen küld. Faiskola kezelő, Nagy Mihály Antal, Novakaniža. 1227

Kukoricaszár 40 láncról, 15 öl pelva, 20 öl szalma eladó Weigand Istvánnál, Čikera, Bajai ut, az iskola mellett. 1226

Fűzők és melltartók minden szinben legdivatosabb ruhákhoz készen és rendelés után legolcsóbban kaphatók Stein, Subotica, kis-kápolna mellett. 1159

Eladó Hofherr Kurir 10 HP teljes gözmagánjáró garnitúra. Érdeklődni lehet Papp Andrásnál Mali Idjösen. Csak komoly vevőkkel tárgyalok. 1185

Vendégül jóforgalmu, lakással elköltözés miatt eladó. Nagy Lajos, Mali Idjos. 1187

TÜZIFA KOKSZ legolcsóbb napi árak mellett kapható SCHLANGER Skotus Viator 82 - Tel. 6-48

Házlebontás miatt uborka, paprika, savanyított káposzta és különféle főzelék-konzervek olcsón kiárultatnak. Uhorka hája 4-10 din. Paprika „ 6-10 din. Ecet- és kon ervgyár I., Vejnovičeva ul. 5

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmi-ment szerencsés találmányomat ismertető könyvet. Cim »Patent 608« Ciu (Kolozsvár) 1622 1. sz. postafiókbérlé.

Láncos használt magánjáró gépszerkezet, acél fogaskozsrukkal eladó. Kozma Kálmán, Cantavir. 1086

20-30 HP traktort, kifogástalan, üzembépes állapotban rögiebb megvételre keresek. Ajánlatokat Georg Pastal, Sremska Mitrovica címre kérem. 1139

Eladó mézszáros piaci sátor keményfából és egy erős kerékpár. Huth nőszáros, Bajmok. 1232

Keresek megvételre jókarban levő szódavízgyárral teljes felszereléssel. Kurin János, Mali Idjos. 1231

Költőgépek, petróleumfűtéses, jó állapotban, megvételre kerestetik Baranyi Károly, Novi Vrbas, Andjevova ulica. 1258

Megvételre keresek 80-90 HP faszivógázmotort vagy Diesel-motort. Ajánlatok ár-és fizetési feltételek megjelölésével. Szabó Lajos Pančovo címre küldendők. 1251

Kötőgépek 6-40 cm, 7-36 cm, 8, 9, 10, 12 és 30 cm széles, jó állapotban, nagyon olcsón eladó. Stevan Pahl, Subotica, VII., Gvetna ulica 4. 1248

Valódi szépségápoló- és gyógyszerek

A Feller-féle El-szappanok nemcsak a bőrt és a haját kímélik, hanem a közönséges lea et-áppanoktól, hogy tu ományosan is kímélik a bőrt, amelyek a bőr szépségének és egészségének fenntartásához kellenek.

Elsa lilioszappan. Különösen finom virágszappan, amellyel a bőr puha és üde lesz.

Elsa tojássárga-szappan, valódi enyhe szappan, még a legkisebb gyermekeknek is jó.

Elsa gl. crin-szappan, főleg erősen kirepedezett bőrnek való

Elsa kátrány-szappan, fertőtlenít, különösen jó hatása van a bőrre és a hajra, főleg gyermekeknek

Elsa borotva-szappan, egyuttal fertőtlenít is, a szőrt puhítja, nagyon habzó és nem csipeli a bőrt.

Használja fel az alkalmat és rendeljen próbára a következő szerekből is;

Feller-féle Elsa arc- és bőrkendőcs, fagyolva 12 dinár

Elsa-lanolin-hajnövesztő kenőcs, 1 golye 12 dinár

Elsa-Sampón, fejmosásra 3 dinár 30.

Eladott og'trem jübusa 8 dinár 80.

Elsa illatosító párnácska, (sachet) 6 dinár

Kérjen mindenütt Feller-féle szappant »Elsa« védjegyel. Próbára postán 5 darab Elsa szappan tetszés szerint kiválasztva 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, mert utánvétellel a portó 10 dinárral drágább. A rendeléseket pontosan így címezze:

FELLER V. Jenő, Gyogyse ész Stubica Donja, Centrala 185 Hrvatska 12376

Kellemesmodora, fiatal, szorgalmas és jó beszélő képességgel rendelkező úgynökök, akik az átveendő árua övadékat tudnak adni, felvétetnek. Ajánlatokat »Marmorit« múmárvány-szobor-műhely, Zagreb, VI., Peščenica 47. B. 1240

Nem okleveles gyógyszerész-segédet keresek szerb, magyar, német nyelvtudással. Belépés azonnali, esetleg meggyezés szerint. Ivacković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 1182

Nevelőnőket, okl. tanító-nőket nyelvi- és zenetudással vagy anélkül, gyermekkeztetésüket egyszereji fräuleinokat aínál a legelkíméretesebben: Pädagogenbund, Wien, IV., Karlsplatz 7. Az összes ifjusági felvőiratok lerakata. Távtanítás, 1929 január 1-től; Wien I. Kumpfigasse 7. 13579

Helyügynök kerestetik magánrodák és üzletek látogatására. Mamuzic könyvkereskedés, Subotica. 1225

Harisnya stoppolást és szemfelszedést vállalok. Skotus Viator a ul. 4. (Posta mellett). 1126

Nőtlen fahivatalnok, tízéves praxszissal, aki nagyobb vállalatnál vezető állásban volt, beszél szerbül, magyarul és németül, ugy a fűszer, mint a detail üzleti munkálatokban teljesen perfekt, megfelelő állást keres. Ajánlatokat »Agilis« jellegre a kiadóhivatálba kér. 1099

Perfekt német levelezőt, ki kereskedelmi vállalatnál már alkalmazásban volt, napi egy órai munkára keresek. Cim a kiadóban. 1103

Korrespondentia, perfekt serbo-kroatisch und deutsch, teilweise englisch und ungarisch, mit kroatischer und deutscher Stenographie, sowie cyrillischer Maschinenschrift, sucht Nachmittagsstellung. Anträge erbeten unter »Erstklassige Kraft« an die Administration. 1107

Jól bevezetett lakatosárnyár, melynek szabadalmái is vannak, társat keres 4-500.000 dinárral azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 1131

Helyi pénzbeszedő-ügynököt keresünk azonnali belépésre. Singer varrógép-üzlet, Kula. 1172

Gyümölcsös-hódó, cementből építve, forgalmas helyen, trafiknak nagyon alkalmas négyévi joggal eladó. Cim a kiadóban. 1264

Sürgösen eladó 2 komplett gözmagánjáró cséplőgép, 1 darab 6-os fiatal Magyar Mezőgazdasági 1 darab Ruston-Proctor kazán Shuttleworth cséplővel. Mindkét garnitúra jó kerben, elevátorral együtt. Levélre nem válaszolok, csak személyesen tárgyalok. Keiper Lajos, Fekető. 1233

Eladó 6 HP Umrath komplett magánjáró garnitúra, hatos, nyolcas, tízes cséplők, magánjárók, elevátorok. Mudrinszki gépműhely Srubran. 1208

Szlavóniában, Virovitica környékén, magyar községben négyjártu vāmörő motoros malom lakóházzal, gazdasági épületekkel, 13 hold földdel, 16 hold nagyon olcsó örkőbérlettel, 12 hold vetéssel, élő és holt felszereléssel külföldre költözés miatt nagyon olcsón eladó. A vám ugy szita, mint köőrésnél 10%. Közzelebbi felvilágosítást levélben adok. Josip Berda, Novi Gradac, z. p. Gradina kod Suhopolja. 1190

LIFKA-MOZI

Vasárnap utóljára
2 diadalmas sikerű újdonság
Szép Heléna szerelmi éjszakái
Cirkus Roberts
Hétfőtől szerdáiig
Lya Mara, Louis Lerch
Marietta királysága
ZORO-HURU HADIGAZDAGOK

Modern és stílus
butorokat

továbbá a szakmába vágó
őszes munkákat készítenek
az újonnan átépített mű-
butorgyárakban
SIPOS FIAI
Zenai ut. 3. Telefon 206.
Allandó raktár!

Köser sel-pesach bort és
pálinkát a legjobb mino-
ségben ajánl a legutányo-
sabb áron Lipkovié bortar-
melő. 1157

Wolner gépszij, csapágy-
lém I-a 80%-os, aszbeszt-
lemez, zsinór, grafitosma-
golás, gummitömítés és
más műszaki cikkek kap-
hatók. Barzal vaskereske-
dés, Subotica. 998

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kísérettel szedve. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felbontatlanul juttatott leveleket továbbítunk.
Kérve tartózkodni a vázlatosság mellőlendé.

Mielőtt **VETÍTŐGÉPET**

vásárol, tekintse meg legújabb rend-
szerű, ventilátor hűtéssel ellátott
A. E. G.
„Successor” és „Triumphator”
gépeinket!
ORIENT-FILM D.D. Subot'ca
Ciril-Metoda 10

mégis csak **jobb!**
Bebizonyíthatóan a legtöké-
letesebb! 147/2

VÁROSI MOZI

Vasárnap utóljára
Menekülés a pokolból
Főszereplők
Es terháy Agnes, Luis Ralph
A NAP HÓSE
Főszereplők: Tom Mix és Illy Douve
HÉLFŐ-SZERDA
FILM UJSÁG
A FÉLTÉKENY CSIKÓ
VERA MIKZEVA
Főszereplő: Marj. Jakobini

Szivőgáz- vagy benzinmo-
tor 15-20 lóerőig megvé-
telre kerestetik. Novisad
Trafika Bristol. 773

Irodának is alkalmas két-
szobás lakás konvuhaszna-
lattal kiadó. Cím a kiadó-
ban. 1247

Házvezetőnői iskola inter-
nátussal Zemunban. Elmé-
let és gyakorlat. Engede-
lyezve a közoktatásügyi mi-
nisztérium által. A tanfo-
lyam február 25-től június
25-ig tart. Zeneiskola, to-
vábbá internátus (tanulók-
nak, akik a zemuni és beo-
gradi közép- és főiskolákat
látogatják. Bővebb felvilá-
gosítást a zemuni Iskoláné-
vőrek intézete nyújt. 1202

Elvállalok különféle árakat
bizományi eladásra garan-
cia mellett Bácska Palánka
és környékére. Ajánlatokat
„Biztos elhelyezés” jellegre
a kiadóba kérek. 1261

Patkányokat irt a Ratol,
mezei egereket az Arvicin
konyhai rovarokat a Ga-
madin, poloskát a Ste-
nol, bolhát a Pulaksin.
Mindenütt kaphatók! Bio-
kemija Zagreb, Hatzova 25,
telefon 59-69. 1290

Ingyen kap 1 próbadoz
eredeti Daruvary krémét,
ha portóra beküldi bélyeg-
ben 2 dinárt. A Daruvary
krém ezideig a legjobban
bevált szer arctisztatálansá-
gok, szepők, májfoltok ellen.
Kapható szaküzletekben. —
Készíti Blum gyógyszerár,
Subotica, főpostával szem-
ben. 375

„Monori Maja” vezérképvi-
seletet átvettük. Csak jó
vetőmag adhat jó termést!
Kérjen árjegyzéket. Bed-
nárz kertész, Sztara Kan-
jizsa. 962

Üzlethelyiség Frankopanska
ul. 1. sz. alatt május 1-re
kiadó. 1106

Nagy raktárhelyiség 5-6
vagon befogadó képességűt
és 2-3 szobából álló iro-
dahelyiséggel együtt ke-
restetik. Singer varrógép-
raktár, Subotica, halpica. 1149

Különbejárata csinosan bu-
torozott uccai szoba fe-
bruár 15-re kiadó. Karadži-
ceva ul. 7. 1151

Különbejárata butorozott
szoba azonnal kiadó. Paja
Kujundžiceva ul. 4. 1156

Azonnal kiadó kétszobás
lakás mellékkelhelyiségekkel,
azonkívül május 1-re egy
három- és egy ötszobás la-
kás mellékkelhelyiségekkel. —
Lederer Leó, Szombor. 1176

Irodának két egymásbanyi-
ló különbejárata helyiség
május 1-re kiadó. Vilsonova
ul. 21. 1179

Mégános ház 6 szobával
azonnal kiadó. Bővebbet
Donat Vilsonova 6/a. 1192

Vasárnap Paličon Stantič-
nál narancsszűretű bál, reg-
geli tartó vicces postával
szépség és táncversennyel,
értékes nyreménnyel. Hélfőn
este páros-bál, kedden
este álarcos-bál. 1193

LIFKA

UFA a vezető világmárka

Csütörtöktől

vasárnapig

Hazatérés

(Három igaz ember)

Joc May mesterműve

2 rész 10 felvonásban, egyszerre

Olombányákba vitték a szökevényeket . . . huzták a súlyos kötelet
és felhangzott a szomorú dal . . . EJ UHNJEM . . .
Feszítsd meg . . .

Enekes fiim 6 énekszámmal

Minden előadáson 20 tagu orosz fé.fikar

Fűszerüzlet, kocsmá és ké-
nyelmes lakással, olcsó
házhárral forgalmas helyen,
esetleg ház is kedvező fi-
zetési feltételek mellett el-
adó. Ajánlatokat „Fényes
megélhetés” jellegre a ki-
adóba. 1171

Autó, hathengeres, Over-
land gyártmányu, na-
gyon jókarban levő, eladó
vagy kisebb kocsival elcsé-
relhető. Erdéklődni Mirko
Djordjević, Zemun, Kej 37.
1174

Fűszerüzlet forgalmas he-
lyen trafikál más vállalat
miatt sürgősen eladó. —
Geszler Györgyné, Senta-
Tornyos. 1183

Ponny hátasú gyermek ré-
szére kerestetik. Dr. Voj-
nich Bačka-Topola, posta-
fiók 24. 696

Katonanyelvek, szabálysze-
rűen készíve, allandóan ju-
tányos áron kapható. And-
rássy és Fazekas, Csirke-
piac. 719

Irógép vétel, eladás, javi-
tás és karbantartás szak-
szerűen Gémesi egyedüli
írógép-specialistánál, Su-
botica, Paja Dobanovackog
ulica 8. 207

Veszek ezüstkoronát 8.60
dinárért, forintost 9.40 di-
nárért, régi, törött aranyat.
Josip Kaltnecker, Osijek 1.
Zrinjska 22. 766

Virágmez, házi, egészséges.
5 kg. os postacsomag 120
dinár franko. A. Maček ve-
ledebelar, Vrhnik (Szlové-
nia). 18451

Többféle gyártmányu és
nagyságu, használt eséplő-
garnitúra eladó olcsón és
kedvező fizetési feltételek
mellett Schumacher Rezső-
nél, Sztari Becejejen. 917

Veszek használt eséplő-
garnitúrákat, cserélek új
MÁV-gépeket kedvező fi-
zetési feltételek mellett. —
Schumacher Rezső, MÁV.
gépgyár kerületi képvise-
lete Sztari Becejejen. 918

Családi ház nagy telekkel
eladó. Madjarska ul. 13. Erdé-
klődni lehet VI. Militiče-
va ul. 32. 995

Gyümölcsfák, diszfák, cser-
jék, rózsafák kitűnő fajek-
ben kaphatók Bednárz ker-
tészeten, Sztara Kanji-
zsa. 963

Zálogjegyet

aranytárgyakról legnaga-
sabb áron sabb áron ve-
szek Donáth Arthur ék-
szorész Subotica, Skofna
Viator ulica 10. 127

Egyszerűen biztosító listát
és csere üzlet más vállalat-
közös miatt eladó és azon-
nal átvehető. Cím a kiadó-
ban. 1129

Alig használt fűszer beren-
dezés azonnal eladó. Sze-
keres Istvánné, Horgoš. 1096

Ferzum-gyár közelében,
szőlőkben, négy házhely
270 m²-szögletes párcellán-
ként 20.000. dinárért el-
adók. Cím a kiadóban. 1007

8 HP magánjáró garnitúra,
nyolcas vasrámas eséplő
eladó. Magánjárót elcsérel-
nek traktorra. Horváth Pál
Boodra (Vinceér) Bánt. 1148

Megvételre keresek jó ál-
lapotban levő MÁV vagy
Hofherr 42-48 collos csép-
lőszekrényt, Marković Ivan,
Silbaš (Bačka). 877

Olcsón eladó: 1 Wertheim-
kassza, 3. szám, 1 teljes
fűszerberendezés puldok-
kal, 2 drb tizedes mérleg,
1 drb fiakker, 1 drb pa-
rasztkocsi, 4 lóra szerszám,
kétszámnyas üvegezett ajtó
rollóval „Fortuna”, Kara-
džiceva ul. 12. 1120

Nincs egészség jó emész és né kül.

Szakott gyomorpanasz vagy felülváladott-
ságot savanyú szájjal érezni étkezés után? Ne-
héz a székelse, szédül vagy szenved-e álmat-
lanságban? Szokta fejfájás, gyomorbaí vagy
lágyékíajás kínozni? Van az arcán vagy tes-
tén kiütés és pattanás a rossz emésztéstől?
Győződjék meg ön is arról, hogy a kítü-
nően bevált FIGOL-elixír gyógyszerkülönlegé-
ség rendbehozza az emésztést és visszaadja
önnök az egészségét.
A FIGOL-t előállítja és postán utánvéttel
együtt szétküldi
Dr. Semelíc gyógyszerár Dubrovnik 2
Eredeti lád'ka 3 üveggel csomagolással és
postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245
dinár, egy üveg 40 dinár.
Allandóan érkeznek hozzánk köszönőleve-
lek a FIGOL eredményes hatásáról.

Mindennemű ügyet gyor-
san, pontosan „Eros” Áltá-
lános ügynékség több év
óta fennálló irodája köz-
vetít. 1270

Csinosan butorozott garzon
szoba íróasztallal azonnal
kiadó. Pietsch-ház, Nem-
zeti szállodával szemben. 1250

Szalagfűrészgép és szalag-
fűrészgép kombinálva kör-
fűrész-, maró és hosszuk-
furóval 750 kerékkel, újak,
Kirchner gyártmányu, ol-
csón eladó. Használt gé-
pek vétele és eladása. Jel-
linek, Vilsonova ul. 51. 1125

Eladó egy jófogalmu hen-
gemalom, jókarban lévő
25 HP stabil szivőgázmo-
torral, amely a malnot
hajtja. A szivőgázmotor
külön is eladó. Ugyanott
egy jókarban lévő MÁV
gyári nyolcas elevátor is
kapható. Tóth Mihály, Baj-
sa, Bačka. 1124

KÜLÖNFÉLE

Jól bevezetett és jövedelme-
ző iparvállalat üzennagyob-
bitás miatt 40-50.000 di-
nár tökével társat keres. —
Leveleket „Rentabilis” jel-
lege alatt a kiadó továbbít. 1259

Egy szoba-konyha kiadó. —
VII., Jugovicéva ul. 28. 1243

Üzlethelyiség Paja Kujun-
džiceva ulica 8. szám alatt
kiadó. Bővebbet dr. Bards
ögyvődnél. 1267

Hegyek koszoruja

A Gorszki Venac a szerb irodalom reprezentatív alkotása, de minden irodalomban a klasszikusok között foglalna helyet. Petrovics Njegus Petar Montenegró utolsó pap-fejedelmének drámai költeménye örök dicsősége a szerb nemzeti szellemnek nemesak hazafias tartalma, hanem a benne megnyilatkozó filozófiai tartalom miatt is.

Djalsalovic Veszelu dr., akinek szinte tökéletes szótárából tanuljuk mindannyian az államnyelvet, már régebben lefordította a Gorszki Venac-ot Hegyek Koszoruja címen s a fordításból most a második kiadás jelent meg.

Djalsalovic munkája nemesak azért érdemel meg minden figyelmet és elismerést, mert a nagyjértékű szerb klasszikust a magyar irodalomnak is kincsévé tette, hanem azért is, mert a fordításban sikerült leküzdenie azokat a nem jelentéktelen tartalmi és nyelvi nehézségeket, amelyekkel a Hegyek Koszoruja olvasóinak is meg kell küzdeniök. Ahhoz, hogy Petrovics Njegus drámai költeményét eredetben olvashassuk, nemesak a szerb nyelvet kell ismerni tökéletesen, hanem tisztában kell lenni azokkal a történelmi, mondai, vagy a népszokásokon alapuló vonatkozásokkal is, amelyekkel a Gorszki Venac szinte mindegyik lapján találkozunk.

A Gorszki Venac-nak jelentékeny kommentátorai és említésre méltó irodalma van már. Djalsalovic Veszelu sikorult a hatalmas művet úgy lefordítani, hogy meg is magyarázza a vonatkozásokat, de amellett visszaadja a mű magas költői lendületét, belső szépségét, tartalmilag és formában is hű tolmácsolója a kiváló alkotásnak.

A Gorszki Venac magyar fordítása most második kiadásban jelent meg s mi igaz szívbeli gyönyörűséggel hívjuk fel erre az új kiadásra a művelt magyar olvasóközönség figyelmét. Az első kiadás megjelenéséről a magyar olvasó alig szerezhetett tudomást. Azóta szerb irodalmi ismereteink kibővültek s érdeklődéssel vártuk az alkalmat, amely a szerb irodalom reprezentatív kincsével megismertet bennünket. Kulturérték Djalsalovic munkája, mert egy kulturalkotáshoz hoz közelebb bennünket s lehetővé teszi, hogy a mi lelkünk-re is hasson, ami a szerb lelket megihlette.

Hogy a fordítás tökéletességét megismerhesse s az eredeti mű sajátos szépségeiből is izelítőt kapjon az olvasó, a Hegyek Koszoruja első jelenetét Djalsalovic fordításában itt közöljük:

I. Kép.

Népgyűlés Pünkösöd előestéjén a Lovtyen¹⁾ hegyen. Sötét éj, minden alszik.

Dániel püspök, (egyedül).

Dániel püspök (egyedül).

Ördögi lény hét bíborpalásttal,
Két karddal és kettős koronával.
K...dr... hiva, Turk dedumokdja?²⁾
Pokol átka hada jön nyomdában
Elliporni a földkerekséget,
Mint sáskaraj eltípor mezőket.
Ha francia gát nem állja útját,
A mór tenger elnyeli volna mindent.³⁾
Gonosz diom! Te adtad Oszmánnak
A koronát, Holdat, a szép almat,
S Európának gyászvendéggül Urchán.⁴⁾
Nem egyéb már Bizanc, mint az ifjú
Theodóra fényes hozomány.⁵⁾
Gyászos végzet csillaga felette,
Palaeolog Murad szultánt hívja
Eltemetni görögöt és szerbet,
Brankovic és Gerluka is tervel.⁶⁾
Ugy Mohammed, ugy kell Gerlukának!
Ázsiából, fészkeből kilépve
Népeket fal fel az ördöglajzat,
(Egy nap egy nép, mint veréb kirvinknak)
Murad Szerbiát, Bajazid Boszniát,
Murad Epirt és Mohammed Helaszt.
A két Szelim Afrikát és Cipruszt.⁷⁾
Két egyet, nem marad már egy sem
Hallani is szörnyű, ami készül:
Kicsiny a föld a pokol torkának,
Sokat fált bár, nem csillapul éhe.
Uldszónak védi Jánk országát.⁸⁾
Minek védi, meg nem védi ugy sem!
Szkenderbég is, igaz Oblics-szív,
Számkivetve pusztul el nyomorban.⁹⁾
En mit kezdjek, avagy kikkel kezdjek?¹⁰⁾
Nincs bardom, az eröm meg gyenge,
Szalmaszál a vihar közepette,
Szegény árva, ki maradt magára!
Holuk ótmát alussza a törzsem,
Szülőkeblet nem tel könnyem árja.
En feletem a magas ég zárva,
Meg nem nyílna se imám, se könnyem.
A világ csak pokol én előttem,
Az emberek pokol gyermekei.
Oh te, gyásznap, gyászos végzet napja!¹¹⁾
Szerencsétlen Szerbország klottva,
Látam minden csapást, amely érte,
A legsúlyosb nékem van fenntartva.
Mert ha, laj, a test fejed levéged.
Elhal kinek közti a többi testrészt.
Gyilkos dögvész, verjen meg az Isten!

Tán kevés, hogy már a fél világot
Megittad gonoszságod mérget,
Hogy most gonosz lelkednek jaltékdát
Még e sziklás hegyekre is ontod?¹²⁾
Itt nem elég áldozat Szerbország
A Dunától le a sik tengerig?¹³⁾
Jogtalanul elvett trónon székelsz,
Büszkélkedel véres fogaroddal,
Szent oltártól háromlod az Isten,
Féltold ál im helyén tört keresztnek.
Arnyékdát is tönkretenni vágyol!¹⁴⁾
Melyet ósim menekítve hoztal?¹⁵⁾
E hegyekre örök vigaszhépen
És elhaltott hősök emlékére?
Szászor volt az megfűrösztve verben,
A földben, a mlenkben százsor.
Néz a dögát a gonosz császárnak,
Két az ördög tanít minden rosszra:
»Montenegrót le nem igazhatal!
»Birtokomd sehogy sem tehettem,
»Véte pedig majd ékképen végezek,
»E a démon messiasa!¹⁶⁾ kezdte
Néki álhit csaléket künáni,
Átok rátok, undok korosszúított!
Mit keres a török hit müköztünk?¹⁷⁾
Elbírjátok öscitek akát?
Milos¹⁸⁾ előtt hogy fogtok megállni
És a többi szerb vitézek előtt,
Akké ének, amíg a világ áll?
Ha a mai gyűlésre¹⁹⁾ gondolok,
Már is éget a rémület lángja:
A testvérek testvérharcba szállnak,
És a vére szomjazó vad gyilkos
Már anydában írta ki a magvat!
Átkozott nap, verjen meg az Isten,
Hogy engem e rút világra hozd!
Elátkoztam százsor azt az órát,
Amikor a török ki nem végezt,²⁰⁾
Hogy ne csaljam nemzetem reményét.

(Mityunovic Vuk a püspök közelében fekszik, alvást szinlel, de minden egészen jól hall.)

Mityunovic Vuk

Ne ugy, püspök, az ég szerelmérel
Nagy csapása ért talán a sorsnak,
Hogy ugy gyászolsz gyászmadár módjára,
És a szerbérti ugy esel kétségbe?
Hát nem hívad össze Montenegró
Országfiót ünnepi gyűlésre,
Hogy e földrőt a pogányt kürtsuk?
Bucu napja van ma ugy is nálunk,
Melyre vitéz újak gyülekeznek.
Hogy mutassa kiki képességét,
Gyors futását, karja edzettségét,
Társával versenyt céiba löjön,
Juliapeckát egy csapással vágjon,²¹⁾
Isten szavát másén meghallgassa,
Templom körül szép körtáncot lejtisen,²²⁾
Büszkeségtől duzzadjon a keble,
Tömjénűst ez elesett hősöknek,
Legényeknek ez megedzi szívét!
Félre hát a keserűséssel, gyázzsal!
Férfi tőrjön, asszony jajveszékél!
Félnék vezér nem végezhet semmit,
Hisz nem állasz árván a világon:
Látod ezt az ölszáz bátor ifjút?
Ügyességnek micsoda csodált,
Mennyi erőt láthatunk ma bennök!
Tán nem látad, hogyan lönek célba,
Mily ügyesen ment a körbelabda?²³⁾
És mily türgön kapkodták a sapkát?²⁴⁾
Farkaskölykök aig állnak lábba,
Máris anyjok körül játszadozva
Adáz fogat fennek egymás torkán,
Sólyomfiók, ha kezd nőni tolla,
Nem tud többé fészékben nyugodni,
Meleg fészket, otakonát felátja,
Majd felkapva egy-egy szalmaszálát
Villogással az égnek csap fel.
Bizony mi is tanulhatnánk tőlük,
Az újakon kívül, kik itt vannak,
Hatször annyi maradt ottlón vissza,
Az erejük — az a te erőd is.
Mig a török rajtok erőt venne,
Sok török nő fog borulni gyászba:
Küzdelmünknek nem lesz addig vége,
Mig ki nem vész a török vagy népünk.
Senki másban nincs nekünk reményünk,
Csak Istenben és saját karunkban,
Mert jóvónak, szép reményeinknek
Rigómező lett a temetője.
Jó időkben könnyű lenni hősnek,
Hogy ki térli, az csak balban dől el.

¹⁾ Monte Sella, Kotor (Cattaro) közelében.

²⁾ A püspök lelki szemel előtt megjelenik a török szultán, sok ország, két világrész urának, alakja; őse a török monda szerint Turk, Japhet nyolc fiának egyike.

³⁾ Martel Károly, a frank majordomus, a Spanyolországból betörő mórokat legyőzte 732-ben Tours és Poitiers között, majd 737-ben Narbonánál.

⁴⁾ Oszmán, a szeldszuk szultánok szolgálatában

álló, török zsoldosok vezére, az utolsó szeldszuki szultán halála után megalapította a török birodalmat. A monda szerint Oszmán azt álmodta, hogy Elehádi seik kebléből hoid szállott az ő keblébe, a holdból fényes nőtt ki, melynek árnyékában volt az egész föld. A seik az álom családiak egyesülésére és nagy jövőjére magyarázta és szép leányát, Kamerit (= holdhoz hasonló), feleségül adta Oszmánhoz. Oszmán (1299-1326) fia, Urchán (1326-1359), az első török uralkodó, ki Európában is hódított elfoglalván Gallipolit és vidékét.

⁵⁾ Kantakuzen VI. János, V. Palaeolog János uralkodótársa, leányát, Theodorát, nőül adta Urchánhoz; ennek alapján követelték később a törökök Konstantinápolyt.

⁶⁾ Terveket kovácsoltak; Gerluka (ill. kyr Lukas) XI. Konstantint elárulta, amiért II. Mohammed őt jutalom helyett kivégeztette.

⁷⁾ I. Murad (1389) Marica mellett 1365-ben legyőzte Uros cárt, 1371-ben Vukasin királyt, Lázár fejedelmet pedig 1389-ben a Rigómezőn, 1381-85-ben Epirusra is kiterjesztette hatalmát. Fia, Bajazid, serege kirabolta Boszniát, melyet II. Mohammed igazott le 1463-ban, miután Konstantinápolyt már elfoglalta 1453-ban. — I. Szelim (1512-20) elfoglalta 1517-ben Egyiptomot, II. Szelim meg 1570-ben Cipruszt Velencétől.

⁸⁾ Ulászló 1444-ben esett el a várnai csatában; Hunyadi János vitézil védte Magyarországot Ulászló halála után is, de függetlenségét nem biztosíthatta; 1526-ban bekövetkezett a mohácsi vész.

⁹⁾ Észak-Albánia hős fejedelme (1443-67) haláláig védte trónját, nem volt földművelő, mint a költő tévesen gondolta; a törökök csak 1478-ban alakították át parasitkává az ő országát.

¹⁰⁾ Montenegrón kívül a többi balkáni országok 1700 körül török kézben állottak.

¹¹⁾ Vid napja, június (14) 27-ike, a rigómezői csata évfordulója.

¹²⁾ Montenegróra.

¹³⁾ Az Aegei tengerig.

¹⁴⁾ Montenegrót, az egyetlen balkáni szabad országot.

¹⁵⁾ A rigómezői csata után a levett szerbség egy része Montenegró hegyei közé menekült.

¹⁶⁾ A török szultán.

¹⁷⁾ A montenegróiak egy része mohamedán vallásra tér, Czrnovic Ivan fejedelem ifjabb fiával együtt.

¹⁸⁾ Obilics Milos (történelmi nevén Kobilovic), aki a Rigómezőn I. Murad szultánt leszurván, vértanúhalállal halt ki.

¹⁹⁾ Gyűlésbe hívta a törzsfőket, hogy a mohamedáknak az országból való kiküszöböléséről tanácskozzanak.

²⁰⁾ A püspök a szkutarii basa engedelmével török földön, a zetai Szrpszka faluban egy ujonnan épített templomot akart felszentelni, de a törökök hitszegéssel elfogták és csak 3000 arany váltságdíj ellenében bocsátották szabadon.

²¹⁾ Montenegróban az ifjak fogadni szoktak arra, ki fog juhlapockát egy csapással kettévágni.

²²⁾ A templom védőszentjének napján s általában nagy ünnepeken a balkáni szlav nép ma is körtáncot (kóló) lejt a templom mellett.

²³⁾ Játék, melynél a társaság egyik fele körben áll s egyikök keblébe rejt a labdát, másik fele meg a körön belül csoportosul s találgatja, kinél van a labda; ezalatt a birtokosa alkalmas pillanatban előveszi a labdát s megüti az ellenfél egy emberét, mire egész pártjával futásnak ered, az ellenfél meg felkapva a labdát utának dobja s ha megdobott valakit, szerepet cserélnek.

²⁴⁾ A játékos fele egy körön belül négykézláb áll, másik fele igyekszik lekaptani azok feléről a sapkát, ami ellen azok lábukkal védekeznek.

Fagyás bütykök

A lábon és a kézen szoktak támadni. Először vöröses-lila foltok jelennek meg, amelyek, ha elhanyagoljuk őket, fájdalmas sebekké változnak. A fagyás bütykök legbiztosabban úgy távolíthatók el, hogy veszünk kb. 3 liter forró vízből lábfürdőt, amelybe egy evőkanál Szent-Rókus lábsót hintünk. A bütykös testrészt 20 percig áztassuk ebben a fürdőben, dörzsöljük be azután azt tiszta vazelinlinal és kötözzük be egy puha, finom kendővel.

A Szent-Rókus lábsó hetenkint egyszeri használata megakadályozza a fagyásbütykök képződését.

Egy nagy csomag Szent-Rókus lábsó 16 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

A nizzai Karnevál

Élet a francia Rivierán

Nice, február.

Itt már tavasz van. Gyönyörű napsugaras tavasz. Langyos szellő. Tiszta kék ég. A világ legké-
kebb tengere. Pálmáligetek. Virágos kertek, narancs-
fák.

A Cote d'azur. Monte Carló. A casino terasza
napsütésben zsufolva a déli apéutionél. A levegőben
egy repülőgép vakmerő mutatványival szórakoztat.
Mesés, isteni kilátás a csodaszép, végtelen, kék ten-
gerre. A tengerparton galamblovó verseny. A tenger-
en yachtok, motorosok, vitorlások. A hatalmas au-
tomobilok egymásután érkeznek. Emberek a világ
minden tájáról. Hölgyek színes, tavaszi kosztümök-
ben. Az egész úgy hat, mint egy álom, mint egy
színes mesekép.

A casino — a modern Babel. Benne zajlik, vi-
hazlik az élet — az ördögkeréke körül. Roulette,
troupe et quarente, baccarat, chemin de fer — ami
tetszik, nagy a választék. Fortuna szekere már elin-
dult ugyan — de még egy, két hely van a siető, pénz,
szerencsényüket hajszolók részére. A világitás gyenge,
kiszéretes. A hőség szinte fullasztó. Ideges fejek,
Reszkető kezek. Nyugalman mosolyok. Milyen kár,
milyen sok értékes ember. Mennyivel többet érnek,
mint amennyit itt mutatnak — e pokolban.

Nizza. Lobogódiszben, felvirágozva, kivilágítva,
zenével várja Carneval herceget. Uccái hangosak a
karnevál-indulótól. Déliben a Promenade des Anglais-on
nagy, hullámzó, sétáló embertömeg — szép asszo-
nyok, híres kokottok elmaradhatatlan kutyáikkal, a
világ gazdagai, mind az öt világrész képviselői.
Uszó-, tenisz-, golf-, automobil-, löverseny.

Cannes. A riviera gyöngye. Zöld pálmáligetek.
Színes, nagy virágos kertek. Előkelő csend. Impozáns
nagyserenység. Fejedelmi pompa. Királyi vendégek.

Este — mindenütt koncert, estély, bál, opera.
Szédítő elegancia. Vagyonokat érő ékszerek. Forró
ritmusú tangózene. Tánc. Pezsgő. A világ legnagyobb
kokottjai. Sok, sok pénz.

Ezeket találja itt a jámbor idegen — aki pihenni,
vagy mulatni jön ide.

Ez a riviera.

*

A Riviera, az egyetlen földszáv Európában, ahol
járában nem tizenhárom fokos hidegről, erős fagy-
ról, nagy havazásról — hanem tizenhárom fokos me-
legről, ragyogó napsugárról, tiszta kék égről írnak
hosszu cikkeket az újságok. Természetes tehát, hogy
a szórakozni, mulatni, sportolni akaró vagy az üdül-
ni, pihenni vágyó, napsugarat kereső emberek érdek-
lődése Oslotól—Athenig most a Riviera felé fordul.

A ködös, hideg Angliából, Svédországból, az el-
viselhetőbb, enyhébb éghajlatú Közép- és Dél-Európa
országából naponta harminchárom különböző luxus;
gyors- és személyvonat, a híres Train Blenc, ha-
jóstársaságok és magánosok yachtaival, az automobi-
lok százai futnak be a riviera állomásaira, kikötőbe,
garajba; ontva magukból a Cote d'azur tavaszi
levegőjére, kék tengerjére, napsugarára, melegére vá-
gyók, sportlehetőségeiben résztvenni óhajtok, látvá-
nyosságaira kíváncsik, mulatni és kártyázni alkalmat
keresők ezreit.

Ha végig nézem a Rivierára érkezők hatalmas
névsorát — örömmel látom, mert az ottani gazdasági
viszonyok fokmérőjének tekintem — hogy a joga-
szlávialak jelentős számban érkeznek. Nizzába, Monte
Carlóba, Cannesba jönni nem is olyan régen még
szinte az álmok világába tartozott. Éveken keresztül
fervezgették az emberek — egyszer mi is lemegyünk
a Rivierára, megnézzük a nizzai karnevált, Monte
Carló híres kártyavárát. A régi mentalitás ebben a
tekintetben is megváltozott. Ma már csak huszonnégy
órát gondolkoznak ezen. Csak részben megfelelő
anyag eszközök birtokában nem olyan nagy problé-
ma ezt a harminchat órát akár egy zsúfolt vas-
úti kocsiban is megtenni. Két hétre lerándulni a rivie-
rára — egy pillanatnyi elhatározás kérdése lett.

Sőt a nászutasok megszokott utirányja is megvál-
tozott. Ma már sokkal divatosabb a velencei Szent
Márk-tér helyett — a nizzai tengerparton etetni a
sirályokat. Yardin Albert tavain a hattyukat, a monte
Carlói casinó teraszán a galambokat. Hazafelé men-
tet a nászutasok már nem a velencei canale grand
gondolatában eltöltött mámoros órákról, hanem a
rouge és noir teóriáiról ábrándoznak.

*

A program változatos. A komolyabb szórakozá-
sokra, klasszikus zenére vágyók igényei épügi kielé-
gítést találhatnak, mint azoké, akik tényleg az otthoni
gondokat elfelejteni, Carneval herceget megláto-
gatni, táncolni, mulatni akarnak a Rivierán.

A sportok kedvelői februárban is láthatnak uszó-,
vívó-, tenisz-, golf-, vitorlás-, yacht-, löversenyeket,
football- és rugbymeccseket.

A magányt, a csendet, a nyugalmat keresők, a
természet szépségeiért, a virágzó narancsfákért, ra-
jongók Cap martin, Cap d'ail, Cagnes sur mer öse-
dében, virágos kertjében, La Turbie, Sospel hegyen-

csán találják meg — amit keresnek.

Monte Carló híres casmója, Sporting Clubja, Niz-
za, Cannes Casino Municipaljai, ahol naponta millió
és millió dollár cserél gazdát — Európában egyedül-
állók. Most januárban pedig megnyit a nizzai Pro-
menade des Anglais-on a világ legfényesebb, legele-
gánsabban berendezett casinoja — a Palais de la
Mediterranée.

A három nagyobb fürdőhelyen kívül még számos
kisebb is van: Menton, Beaulieu, Villefranche, Yuan
les Pius, St. Raphael, Antibes, Beausoleil, Grasse,
Bandol jur Mer, Capferrat, Vence Hyères, stb.

Ezek mindegyikének is meg van a külön Carne-
val hercege, amely megfelelő kísérettel természetesen
mindenhova pontosan megérkezik. Estélyek jel-
mezés és álarcos bálók, kivilágítások, tűzijátékok ke-
retében gondoskodnak fényes fogadtatásról. Mind-
egyik fürdőhelynek meg van a saját »Casino Muni-
cipál«-ja, ahol naponta teadélutánok, koncertek, szin-
házi előadások vannak, de mindenütt megtalálja a
játsszani akaró idegen — egy fürdőhely casinójának
elengedhetetlen kellékét, a maga bouleját, chemin de
ferjét, baccaráját is

A. L.

Az ima

Irta: Govorkovich János

A nyírfák izzó aranyán gyenge őszi napsugár
reszkettett. A reményteljesen haldokló természetbe
derült színek olvadtak: a sárga szín minden lehetséges
változatával, néha átcsapva az égő pirosba. A plátá-
nok barna tenyerein átcsillogott a rét éltető zöld ragyo-
gása, mint az ujjoniszültöt patina a régi szobrokon. Egy
kopasz fán családai tanácsot tartott egy verébesoport,
kissé messzebb tollas dalnok küldte a légtérbe bucsudalát
egy még lombos fa ágán.

A magas fassorral beszegett park mellett tisztán és
csendesen haladt a patak, szabadon tárva fel bensejét
a két vándornak. Magasztos volt a hangulat — a csend
móla. Ilyen környezetben születnek az álmok és
nyugszik a szenvedély. Itt könnyebben ver a szív és
ábrándba vesz a gondolat. Mély csend férközött a
lassan andalgó pár közé, vágyáncsúlló, szent hallgatás
— ezt megtörni bűn volna.

És a nő mégis beszélni kezdett.

— Te azt mondtad nem régen, az imában nem ta-
lálsz semmi lélekemelőt. Meg tudom érteni, hogy a
magad módja szerint gondolkodol a bennünket környe-
ző titkos erőkről, hogy hited abban, amit te igazságnak
tartasz erősebb, mint a mi Mindenhatóba helyezett
bizalmunk, de ha elgondolom, hogy te, akinek annyi
érzéke van a fenséges iránt, közömbös tudsz maradni
az emberi lelkek megnyilatkozásánál, ez végtelenül el-
szomorít.

A férfi komolyan nézett rá, azután lassan felett.

— Azóta egy esetem volt, amikor nem maradhat-
tam közömbös.

Meglepetve nézett rá a nő. Tekintetében remény
csillogott és hangja örömtől rezgett, amint mondta:

— Akkor még sem csalódtam benned!

— Ne érts félre. Talán fájdalom okozok neked,
ha megmondom az igazat — de nem tehetek róla.
Hallgass meg nyugodtan és ne keress bennem érzel-
meket amelyeket nem találhatsz. Az emberi szenvedés-
ek és örömeik keltette érzéseknél semmi közük sincs a
földöntúli gondolathoz. A bűnület, amely a természet
jelenségeink a szemléleténél előg, a Természet szépsé-
gének az imádása, nálam nem kelti fel a hálát egy
magasabb hatalom iránt, és a nekem drága lényekért
érezett fájdalomra nem keresek vigasztalást odafönn.
Talán azért hatnak reám sokkal mélyebben a külső je-
lenségek, mert én azokat csak természetesen tünény-
nyeknek tartom. Én nehezen tudom elviselni a sértést,
mert nem hiszek a megtorlásban, én azért örülök minden
engemet környezőző színeknek, mert reám közvetlen-
ül hat ami szép, anélkül, hogy a végüket keresném.
Téged a saját Éned miatt szeretlek, és ez a szerelmem
boldoggá tesz. Viszonyunkban nem keresek regényes-
séget, természetellenest. Ha ibolyaszemed mélyébe né-
zek, ha édes pici ajkadat csókolom és karjaimban tar-
tom ream testedet, akkor kimondhatatlan boldogsá-
gomnak részese minden idegem és ezt a boldogságot
nem zavarja meg frigyünk természetessége, az illúziók
tökéletes hiánya.

A szép asszony hálásan mosolygott felé.

— De te eltérsz a tárgytól, mondta. Az imádsá-
gról beszéltünk. Egy pillanatig azt hittem, hogy jobb
utra tértél. Valamikor beszéltél egyetlen esetről s én
abban bízom, hogy ha ezt tüzetesebben megvizsgálod,
magad is meglátod, hogy lelked legeslegmélyén mégis
van egy titkos rekesz, amelyet még magadnak kell
felfedezned. Ez a rekesz megnyílik az ima varázs-
szavára és azelőtt soha nem ismert zsolozsmák hatolnak
ki belőle.

— Nem... Ilyen zsolozsmák nincsenek az én lel-
kemben. Gyermekkoromban anyám imádkozni tanított.
Ismételtetem a meg nem értett szavakat, minden este,
gépiesen, félálomban, a jól idomított kutya kötelessé-
gűdásával. Számtalanszor hallottam anyámtól ezeket
a szavakat, hozzászóltam.

— Egyszer heves zivatar fogott el a hajón. A fe-
délzetem voltam és csodálva figyeltem a haragzó ter-
mészetet. A hullámok zuvva csaptak át dióhéjhoz ha-
sonló hajónkon és dörögve hullottak alá. A kapitány
parancsára el kellett hagynom a fedélzetet.

— Bosszankodva mentem le a szalónba. Csak
egyetlen utas volt ott, egy asszony, valami festőnő.
Egész utas untatótt üres természetimádásával. Emel-
lett lehetetlen képeket festett. Üres szemével folyto-
nosan rám bálult és a nagy gözönsz nem tudtam
rejtékhelyet találni a hova félregázott cipőiben ne kö-
vetett volna. Utálatos volt. Ez a szörnyeteg ott tár-
dolt most magában a fényesen kivilágított teremben

és áhitatosan imádkozott. Csuf nézésű meredt szemel-
ben a rémület örülete ült. Sápadt arcáról eltűnt a
festék és felbomlott hajfonatának a kigyói keretbe fog-
lalták a fejét — a Meduza fejét. Eltorzult arcát vá-
gyódva fordította az ismeretlen alkotó felé, kegyelmet
könyörgőve nyomorult életének.

A férfi összerázkódott, mintha ennek a jelenetnek
az emlékéit le akarná magáról rázni.

— Másik kép... Anyám ravatala mellett álltam.

Messe vidékről jöttem öt üdvözölni, de csak holttes-
tét találtam. Mélyen meghatva, magamba szállva áll-
tam ott, gyermekkori emlékeimbe meredve. A pótolha-
talan veszteség utáni vágy, a visszamenetérő mult
zord bizonyossága nagy teherrel neheztedek a lelke-
mre és könnyebbülés után sóvárogtam. Könnyeimet el-
sirtam már és a rokonok kötelességszerű zokogása
bántott.

— Hirtelen felhangzott a pap egyhangú imája,
foglalkozás-szerűen, érzéketlenül és felzavart tűnő-
déséből... Meghatottságom eltűnt. Magam láttam a
temetésnél általános, banális jelenetet. Elnéztem az
emberfejek felett és kíváncsi pillantásokkal találkoztam.
Ezek vizsgálva, bírálva szemlélték mindent, a
szoba festését, az asszonyok ruháit, a koporsót, en-
gem és a halottat. Emellett az ajkak másutt járó ész-
szel sutogták a Miatyánkot. Utálat fogott el. A kö-
zönséges, szívtelen jelenet a fájdalom érzését, hathatós-
sággal, emberibbél pótolta: — haraggal!

Azután gondolatokba merülve mondta:

— Hanem nem régen erre sétáltam. Szép őszi nap
volt, a természet remek kései adományokat két kézzel
szórt. Az erdő még megtartotta nyári ruháját, de a
levegőben már uszott a fehér őszi fátyol. Bárányle-
hők száguldtak az égen és versenyeztek a towarepülő
vadludakkal.

— A mezőn egy hadba induló század gyülekezett.
Gyermekeikre fiuk ártatlan nézésük váltakoztak mar-
cona férfivonásokkal. Ezeket meglátszott az idő eke-
jének a nyoma, amelyik mélyen beásta az arccokat
gondbarázdákkal. Fegyverzetük új volt, csillogott a
napsugárban, szemek szintén csillogtak. Feszesen áll-
tak itt a mi fiaink, a mi testvéreink, a mi védőink.
Mióta a háború kitért, nem tudtam a hadba vonuló ka-
tonákat belső felindulás nélkül szemlélni. Ha egyedül,
céltalanul bolyongunk, a legkisebb kavics is okot ad a
tünődésre, és mióta a mérhetetlen véget a nemzetek
felett függ, a legesekélyebb tárgy, a legártatlanabb
esemény ugyanazon irányba tereli a gondolatainkat.
Azán mindig akad alkalom az utcai jeleneteket a fan-
tázia képeivel összefüggésbe hozni.

— Nem tudom, hogy gondolataimnak a befolyása,
vagy maga a fenséges jelenet volt-e, ami bensőmet
megreszkettette. Megálltam a csapat mellett. Csendes
csodálattal néztem a feszesen ott álló katonákat és
áhitatosan hallgattam az őrnagy beszédét.

— És most szerencsét kívánok nektek és jó egész-
séget a szerencsés viszonylításra, fejezte be beszédét.

Azután »imára« vezényelt.

Mintha elektromos szikra érte volna, egyszerre
felemelkedtek az addig mozdulatlan jobbak a sapká-
hoz, feszesen és bátran néztek a szemek és felharsant
a katonazene. Ünnepiessen szűrődtek a melankólikus
hangok a levegőbe, tisztán és egyszerűen húzódtak az
»ima« ezer emberi szív legbelsejében. Az első hangok-
ra megváltozott a katonák arckifejezése: a határozott
dacos vonások ellágyultak, a büszke tartás megma-
radt, de mintha a feszelő kéz megreszkettett volna,
nem a félelemtől, hanem a belső felindulástól, és az
elhatározás közé egész gyenge színeződése vegyült az
alázatnak, az ellenségnél hatalmasabb Fenség előtt
való alázatnak. Vajjon mit gondolhattak ebben a pillan-
tatban a hadba vonuló fiúk?

— Nem hiszem, hogy egy is lett volna köztük, aki
a pillanat magasztosságát teljes magatudattal átérte
volna. Meghatározatlan érzés tartotta fogva lelkei-
ket, amely az összes emberi érzések apró részecskéi-
ből szövődött össze, a miszticizmus fátyolába takarva
— sejtelmek, a valóságból folyton távolodva. És én
magam is ennek a megmagyarázhatatlan benyomásnak
az áldozatává lettem. Egynek éreztem magamat a ka-
tonákkal az imádságban, amelyet talán utóljára mondtak
el szülőföldjükön.

... És amint beszélt, könny csillogott a szemében...
A szép asszony szerelmesen nézett rá, aztán
gyengéden megfogta a kezét és lassan ajkaihoz
emelte.

Rákosi Jenő

(1842—1929)

Irta: BAEDEKER

Február 8.

Rádión hallom a szomorú hírt, amelyre a lelkem hetek óta bánatosan készült; Rákosi Jenő, az élő magyarok egyik legnagyobbja, meghalt, s hogy oly férfinak a kezéből hullott ki a toll, aki azzal két emberöltőn által lelkesen és művészi készséggel harcolt s verkedett a maga nemes ideáljainak a megvalósításáért s mozdította elő csodás eredményekkel a hazája kultúráját. Az ily kiválóság elmulása, bármily magas korban következik be, mindig korán történik. Öregem, nagyon öregem hagyta itt a tisztelőit és hámulóit a genialis publicista, aki félszáz év előtt még az akkori »Ifjú Magyarország« irodalmának az élén vezérelkedett (már akkor is vezér!) s most mint a régi Magyarország egyik legjelesebb s legnemesebb veretű képviselője szinte fiatalon tért meg az örök nyugalom homáiba. Ez csak látszólagos paradokszon, — e kivételes emberrel a valószínűleg dolgot történésé s a lehetetlen lehetőségessé leszen. Valójában fiatalon hagyta itt a lelkes olvasóit, — hiszen mindvégig, majdnem végő lehelletéig, utolsó vezércikkéig, a militáns politikai írás és társadalmi elmélkedés temperamentumos, fiatalos hevületű s a szó nemes értelmében veredő apostola volt, aki stílusának elevenségével és meggyőződéseként a becsületességével örök mintája maradt az utána sorakozott újságírói nemzedéknek. Kettőnek is, mert amióta (több mint 60 év előtt) zászlót bontott, azóta két nemzedék nőtt fel a betűk és eszmék világában, s ő, az Elpusztíthatatlan sohase maradt el mögöttük se termékenység se stílus dolgában, — mindig vezér volt és mindenkor elől vágatott.

A politikája nem volt mindig olyan, amely egész nemzete gondolkodását tükrözhetné volna (s talán ez volt oka, hogy minden írói és zsurnalisztai erénye mellett se lehetett a hatása oly hatalmas mint nagy elődjé: Kossuth Lajosé), de esodlatos nyelvű művészeté még azokban is tiszteltet keltett az írásai és az egyénisége iránt, akik konzervatívabbak vagy liberálisabbak voltak nálnál. Csillogó fegyvere és ragyogó ékesége (egyszersmind a magyar irodalomnak és újságírásnak is felbecsülhetetlen kincse) volt az ő csiszolt — ahogy a pályája kezdetén még jellemezték: pallérozott —, tiszta, germanizmustól latinizmustól ment nyelve, amelynek szenvedelmese (sokak által tulzottnak tartott, de minden bizonytalán áldásos) kultuszát üzte. A magyar nyelv az ő nagy szerelme volt, — az a pont, amelynél megalkuvást nem tűrt. Akik a »keze alatt« dolgoztak s még életben vannak, mert hiszen a »fiatalok« közül is sokan megelőzték Mesterüket a halálban, emlékeztetnek a nemes barátságára s dicsően komoly rendreállításaira, amelyekkel azokat korholta, akik vétettek e szentség, a nyelv tisztasága, szízi érintetlensége ellen.

Ha más semmit se művelt volna mint azt a gondos gyomklást, amit írók és zsurnaliszták magyartalanságai és egyéb pongyolaságai között bosszusan ugyan, de szerető figyelemmel végeztek, már ez is hervadhatatlannak tenné az érdemeiket, amelyeket irodalom, publicisztika és Budapest még az ország izlébeli fejlesztése körül szerzett. Egy mondatára emlékszem, amelyet társalgásokban hallottam tőle:

— A francia nemzet talán azért oly kulturált s azért halad a civilizáció élén, mert a nyelve tökéletes. Ott a félművelt ember jobban beszéli az anyanyelvét mint nálunk az egészen művelt. A magyarnak is, és minden más népnek becsületbeli kötelessége mentül hibátlanabban beszélni és mentül tökéletesebben írni. Ez az az ut, amely a kultúra escaisaihoz és minden más nagysághoz vezet.

Mikor egyszer kérdeztek tőle, miért nem akar képviselő lenni (a Józsefváros mandátumával félyton kímlgatták s ő azt mindig visszautasította), azt felelte mosolyogva:

— A Házban olyan gyalázatosan beszélnek magyarul.

Ebben igaza is volt. De persze nem ez az igazi és komoly oka, amért nem kívánt bejutni a parlamentbe. Azért nem pályázott képviselőségre, mert pártoktól és kottériáktól független óhajtott maradni, s tudta, hogy egy népszerű újságot talpatzani állva, erősebb hatást gyakorolhat a közvéleményre mint az ország házából. Bizony, legalább is hatalmas pártvezérnek kellett lenni annak, aki annyit számított a politikában (főleg a Budapesti Hírlap fénykorában) mint Rákosi Jenő. A szava »kinyilatkoztatás« volt nemcsak az olvasóközönségnek, de a politika kártyakeverőinek is...

Mint íróknak csak kisebb lehetett, a hatása, nemcsak azért, mert a magyar kevesebbet olvas, fő-

leg könyvet, mint amennyit politizál, de azért is, mert ezen a téren mégse szárnyalta annyira túl a kortársait mint a publicisztika hadszínterén. Regénye (A legnagyobb Bolond) s az esztétikai tanulmánya (A Tragikumról) jelentékeny alkotások voltak, de nem olvasták őket többen mint más korabeli hasonló tárgyú műveket. Drámai alkotásának nagyrésze is (az Aesopus-t, a Szerelem Iskoláját meg Endre és Johannát kivéve) kénytelen lesz irodalomtörténeti jelentőséggel beérni, bár irányító hatásuk az akkori irodalomra, hírlapsajtóra s a közönségre határozottan penetráns volt. Nélküle nemcsak a magyar publicisztika — amelynek ő valóssággal csodás fenoména —, de az irodalom, a kritika s különösen a drámaírás nemcsak az ő markáns, hatalmas, szinte napóleoni egyéniségével volna szegényebb, de a hatással is, amelyet korára, az olvasóközönségre, és sajtóra gyakorolt.

Imperialisztikus álmódzása ugyan esalódásos ébredéssé fakult, de küzdelme a német nyelv tértfoglalására ellen a kiegyezést követő évtizedekben annál nagyobb sikerrel járt. Ez egyik legnagyobb érdeme és legmaradandóbb nyomokat hagyott kultúreselekedete. A Népszínházzal (amelynek ő volt az első igazgatója). Blahánéval, akit ő szentelt föl nyelvünk kultuszának a papnőjévé és a Béhával (ahogy újságírói nyelven a Budapesti Hírlapot hívták), amelyben évtizedeken keresztül hirdette a »nemzeti« politika előnyeit s a magyarosodás kategorikus imperatívuszát, s bravuros vezércikkeivel napról-napra intenzívebb befolyást gyakorolt a közönségre. Kossuth Lajos óta nem volt magyar publicista, akire annyian s oly lelkesen hallgattak, mint őra.

Ott is, ahol tévedett imperialista álmok álmódzásában és az Ady Endre poézise elleni küzdelemben), mindig jóhiszemű szenvedelem és őszinte meggyőződés vezették. Szuggáló képességének az ereje — csakugy, mint Kossuthnál — e főtulajdonságában: a lelkéből fakadó s a mások lelkébe átárgzóit szenvedelmében gyökerezett. Szenvedélyesen tudott szeretni és haragudni, lándzsát törni valamely eszme vagy intézmény (s csak nagynéha valamely egyéniség) érdekében vagy ellenében, mégis anélkül, hogy bármelyik érzése, akár a szeretető, akár a gyűlöletű, teljesen lesodorhatta volna az objektívítás talajáról. Ilyenkor csak a kiinduló pontja lehetett téves, az okjejtése és a konkluziója mindig művészi maradt. Így történt, hogy a »józanabb« politikások se nehezteltek rá a tulsoven hívtallása miatt, s az Adyástak se gyűlölték meg igazán, amért a bálványukat nem akarta velük imádni. Csak sajnáltuk, hogy a mindnyájunk által nagyrabecsült Mester, az irodalmi vezér nem tudia méltányolni a kiilletéssé poétát, akivel szerintünk épp ugy kezdődött új éra a költészetünkben, nunt félszázad évvel előbb az ő Aesopus-ávak. De hát ebben a kérdésben se ismert megalkuvást, — itt is a szenvedélye vezette. S az a meggyőződés, hogy neki van igaza.

A szenvedelmesség olyannyira integráló jellemvonása volt, hogy az végigvonult egész közéleti tevékenységén, s csak éltének alkonyán derült át filozóf-nyugalomba. Egy tisztelője, mikor emlegették e tulajdonságát, így szilatkozott róla: — Rákosi nemcsak szenvedélyesen szeret és gyűlöl, szenvedélyesen közömbös is.

Természetes, hogy aki ügyek és emberek mellett és ellen hevesen száll síkra, s valamely eszme vagy egyén iránt hívős és közömbös marad, az különösen föl fog tűnni s könnyen kelthet oly benyomást, hogy ez a közömbösség is a szenvedélyek kohójából fakad.

Publicisztikai és mindenfajta közéleti szereplésének szenvedély lévén az egyik rugója, s tán alapja is, természetes, hogy e szenvedély a sikerreinek is éltető forrása lett. En legalább mindig ilyen trance-szerű hangulatban láttam őt, — legnyugodtabb óráiban is. Nem pusztító szenvedély volt ez (mert akkor nem éllhetett volna 87 esztendő s nem maradhatott volna jóformán élete utolsó hónapjáig csodás frissességű munkaerő), hanem önbuzdító, éltető és tápláló érzemény, amely működésének színt, erőt, kitartást, szívósságot adott. Melódiaszerű szenvedélyesség volt ez, s nem vilharzó és ő, aki szerette idézni Shakespeare-t s az ő »hideg tüze«-ét, talán a maga hevéit is ilyennek látta: hidegnek és nyugodtnak. Hiszen sohase ragadta messzebbre, mint őmaga akarta.

Az ő példája is példa rá, hogy a szenvedelmek azok inkább, mint a higgadt és jól átgondolt megállapítások, amelyek a világhistoria és a nemzet történetet kiválósságait nagyokká teszik. Ez a titka a szenvedelmisen mozgékony és nyugtalanul agitáló Széchenyi meg a hévvel szónokló és

cikkező Kossuth nagyságának, s annak, hogy alkotásai maradandóbbak és felejtetlenebbek leszenek, mint a böces és megdondult Deák közjogi műve, amely félszáz esztendőig se bizonyult szintartónak. Asbóth János, a konzervatív politika egyik régiebb harcosa, Rákosi Jenőnek különben kortársa és »Kávéforrás«-beli barátja, ennek ugyan épp az ellenkezőjét vitatta: Deák Ferencnek a kiválóbságát a Kossuthé és Széchenyié fölött. Valószínűleg, mert ő is, mint sokan mások, nem akarták tudomásul venni, hogy az elragadtatás s a merész iamázia sokszor biztosabb jelei a zseninek és a teremtőöröknek, mint az óvatosság és a böcesesség.

A jövő történetírója is valószínűleg a Rákosi Jenő szenvedelmességében fogja föltalálni a nagy publicista rendkívüli sikereinek a titkát. A lánglélek amellyel a politikáját és annak célkitűzéseit szolgálta, s a szenvedelmes — és mégis mindig nemesen irodalmi és izléses — stílus, amellyel e cikkek írvák, ha nem is az egyes írásoknak, de azok összeségének mint egy kiválóan munkás, nagytehetségű író oeuvre-jének a halhatatlanság egy nemét kölcsönzi. Egyes művei fölött talán el fog haladni az Idő, ez a nagy fejletű és feleltető, s a feledség fátyla borulhat rájuk, de az egész Rákosi-termes, ez a példátlanul gazdag és hőseges betű- és eszmeartás, amelynek az olvasók százezrei tapsoltak hat évtizeden által, az a maga imponáns és úszteletreméltó egészében és mélyseges hatásában halhatatlan marad. A Budapesti Hírlap tengernyi fölőkötetete, a régi Reform sárga ivlanjai s a magyar közélet egyéb emlései sokáig fogják fönttartani e tünemény-szerű akaratnak és erőteljes szellemnek az emléket.

Az utóbbi években az őz író a Pest Hírlapban és az Új Időkben tette közzé még mindig fiatal lendületű cikkeket, amelyek a közönség nemcsak élvezettel, de kegyelettel is olvasott. Kegyelettel is, mert hiszen mindennap attól kellett tartani, hogy az aznap írás lesz az utolsó, amely az olvasók elé kerül. Ez a szomorúság most csakugyan bekövetkezett. Rákosi Jenő — szinte hihetetlen most is, hogy meghalt — már nem ír. Sohase lankadott tola megszűnt betűket vetni s a nagy Fáradhatatlan pihenőre tért...

El lehet mondani róla, amit egy régi biografas (gondolom, Ferency Jakab) írt Pázmány Péternek a dicséretére:

— Bö tudomány, rendületlen lélek, a közjött hön pártoló kebel és fáradhatatlan munkásság voltak tulajdonai.

Amíg élt, mindig dolgozott, sohase pihent, mert sohase érzett fáradságot. Azért oly valószínűtlen, hogy ezennél már nem ír...

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

F. Galambos Margit:

Szomorú rimek

Csak ritkán fakad vig dal a szivemben,
Bohóságnak lelkem nem örül.

A szivemet beláthatatlan magasan
Borongó bánat övezi körül.

Csengő rimeken, ritmuson keresztül
Ezernyi kínos jajszó tör felém,
Elöttem sápadt arcok lénye rezdül
A bánatoknak sötét éjjelein.

Látom a meddő munka vértanuját
Ahogy lehajlja fejét szótlanul,
Könny-könnyre perdül haltnak a szeméből,
Szivemre a nehéz kín visszahull.

Látom a bűnök halvány bus virágát,
Egyszer... rég... szíve tán álmódhatott,
Megölték. Soha semmi fájdalomra
Többé már fel nem ébred a halott.

Csak ritkán fakad vig dal a szivemben
Bohóságnak lelkem nem örül.
A szivemet beláthatatlan magasan
Borongó bánat övezi körül.

An érzézőkötő óta bevált

TEMPEL

gyógyforrás víz egyuttal a legkellenebb axtali víz is kellemesen
égyézőző vízzel. Borral keverve a Tempel-víz rendkívül frissítő italk
szolgálat. Felülmúlhatatlan a Tempel-víz és alkoholmentes italok
keveréke. Mint gyógyvíz ott alkalmazható, ahol a gyomorazvat kell
közömbösíteni és a máj, vesé és a hólyag megbetegedéseinél. A

STYRIA és DONAT

gyógyvizeket rendszerint orvosi rendelésre használják
Közen rognak a szlónai (Rohitich-Sanatorium) ásványvizeket me
dési palackokban minden árucsoportban és élelmiszerüzletekben.

Tempó!

A német fővárosnak amugy sem tulságos csendjét néhány hónap óta újszerű kiáltás zaja tölti be. Jótorku rikkancsereg ösztönlí el a kora déli óráktól késő estig Berlin utcáit, hóna alatt egy újonnan megindult újság ljesztő tömegével. **Tempo** — ez a címe Ullsteinék legújabb vállalkozásának és ez a Tempo-kiáltás rövid pár hét leforgása alatt szinte nélkülözhetetlen tartozékává lett a német főváros életének.

A **Tempo** hallatlanul érdekes újság. Már a fejbetűi mutatják a gondolatot, amely a lapot létrehozta: mint-ha szálló füstgomolygás irná az égre szeszélyes egymásutánban a cím öt betűjét és az embernek szinte az az érzése, hogy ezek a betűk néhány szempillantás múlva ismét szétoszlanak és semmivé válnak. Ez az újság oldalától az utolsóig forradalmat jelent a zsurnaliztika történetében. **Mindent másképp csinál, mint az eddigiek.** Amerikai elgondolás: rövid, de jellemző tudósítások tarka sorozata kergeti egymást a hasábokban. Nincsenek rovatok: változatos összevisszaságban olvashatunk itt politikáról (erről igen keveset), sikkasztásról, öngyilkosságról, tözsdéről, közlekedési balesetekről és mindarról, amit az utolsó órák történetéből a fúrge újságírógárda ügyesen összehordott. Távirati stílusban megfogalmazott címek vonják magukra a figyelmet; az egyes hírek között apró széljegyzetek a világ eseményeiről (Roda-Roda és mások tollából); izgalmas kalandorregény legújabb folytatása, a szomszédos hasábokon pedig — komolyan megírt szakszere tanulmány a modern technika aktuális vívmányairól. Ez a kaleidoszkopszerű egyveleg aligha német ember gondolata. A német sokkal precízebb, sokkal lelkiismeretesebben aprólékos. Francia ötletesség, amerikai fúrgegség, német szervezés: ez a **Tempo**.

Azután, ami a legérdekesebb: a **Tempo** nem reggeli újság, nem déli, nem estilap. Az első oldalán ezt olvashatjuk: **Megjelentünk naponta többször.** Többször, hogy hányszor, azt a szerkesztők nem tudják, annyiszor, ahányszor az események megkivánják. Az első kiadás a déli órákban kerül ki az utcára, néhány óra múlva követi a második és így tovább. **Ez az újság, mely folyton megjelenik** és minden kiadásban van valami a megelőzőből. Néhány oldala változik csupán, amelyet eldobnak, hogy helyébe friss anyaggal töltsék meg a lapot. Így azután a **Tempo** minden újságnak egyformán konkurrensé, újabb és újabb hírcével a késő esti órák kiszolgálja közönségét, hogy azután reggelre összegyűjtsön mindent, ami az elmúlt huszonegy óra anyagából a legfontosabbnak látszik és ezt a reggeli kiadás keretében újra a közönség közé dobja. Ezt a számot küldik külföldre is és még ez az aránylag lehangadt, nyugodtabb tartalom is meglepi az embert a sorok között vibráló izgalommal, a gyorsaságnak minden uralkodó erejével: egyszerűen: a tempójával. A **Tempo** tempója a huszadik századnak leghívebb fotográfiája. Jövendő történetírók minden adatot megtalálhatnak benne.

A tempó... Keyserling grófnak esztendőekkel ez-élt volt egy megállapítása, amely azóta is folyton-folyvást felbukkan az értekezések és előadások során, a korszellemnek alaposabb tárgyalása folyamán. Azt mondotta az ismert német filozófus, hogy napjainknak jellemző alakja a sofftörpípus; ez az izig-véríg motor-ember a huszadik századnak modern hőse. Keyserling bizonyos lenézéssel beszél erről a sofftörpípusról és szavaiból kizárk, hogy valamilyen alacsonyabb fejlődési fok reprezentánsának minősíti. Valóban: igen kevéssé lehet az ideálunk az olyan férfi, akinek egész gondolkozása a Keyserling által jelzett igen szűk keretek között mozog, de azért kár volna felülről lefelé tekinteni azokra, akiknek munkássága, hivatása, sőt egész életfelfogása a huszadik század minden eddigig felülmúló iramát reprezentálja.

Nem szabad a tempót bántani. A világháború és az ezt követő esztendők folyamán az emberiség amugy is ugyancsak ritkán tett egy-egy lépést előre. (Visszafelé talán annál többet, erről azonban most ne essék szó). Ha tehát most a tempót fokozzuk, annak csak hasznos következményei lehetnek. Hátha sikerülni fog ezzel a tempóval behozni valamit abból, amit az elmúlt évek alatt mulasztottunk...

A külföldi könyvpiacnak talán legnagyobb szenzációja tavaly az a napló volt, amelyben egy tizenöt éves kis orosz diák elmeséli, hogy milyen az élet az új orosz iskolában. Kostja Rjabzew feljegyzései meglepően nagy számban forogtak közökben. Középeurópában is, ami teljesen érthető, hiszen ez a korához képest hihetetlenül fejlett intelligenciája és itélőképességi fia sok olyasmit meglát, ami mellett bizony a legtöbb felnőtt ember észrevétlenül volna hallandó elhaladni. A kis Kostja bemutat egy verset, amelyet az osztály egyik tanulója írt és a diákok között nagy sikert aratott. Ebben a versben azt olvassuk, hogy

„Telegramtempo, das ist der Stil.
Jedes Wort ist uns zu viel.“

azaz, hogy a most felnövő új generáció ösztönyszerűen idegenkedik minden fölösleges beszédől: a sürgönystílus az ideálja és nem szereti a hosszadalmas eszmecseréket.

Könnyen lehetséges, hogy néhány régi gondolkozású és felfogású ember elégedetlenül csóválja majd a fejét ennek hallatára, amint hogy kétségtelen az is, hogy az új tempó egy csapással ledönt a helyéről régi eszményeket, régi báványokat. A mai fiataloknak

kevesebb ráérő ideje lesz sok olyasmire, ami régebben magától értetődő időtöltésnek számított és a Wertherek, a Karthauzók, sőt — ne tessék szentségtörésnek minősíteni — a Toldi szerelmek olvasóközönsége alighanem a szakemberek szűkebb körébe fog szorítkozni. Ez bizony így van, ha nem is akarunk tudomást venni róla, mi persze nem jelenti az elmúlt korok valódi és időhöz nem kötött értékeinek feledésbe merülését.

Hajt az idő gyorsan, rendes utján eljár.

Ha felülünk, felvesz, ha maradunk, nem vár.

— mondta a halhatalan Toldi estéjének halhatalan szerzője és — hiába a miálkotás, amely tulságosn saját korának termése, anélkül, hogy az örök művészt sze-

me előtt tartaná: nem számíthat az örök életre.

Az emberiség rohan valamilyen előre is homályos cél felé. Technika, tudomány, társadalmi élet, iradalom, költészet: mindezt az egyre fokozódó tempó jellemzi. A körutakon szágúldó autósereg csak egyik megnyilatkozása annak a csillapíthatatlan szenvedélynek, amely a huszadik század emberét pillantig sem enged megpillentni. Sietniünk kell, semmi sem érünk rá, Sietniünk kell, hová s miért — még csak meg sem kérdezzük magunktól. Csak előre, mindig előre, mindig gyorsabban. Hogy így a halálhoz is gyorsabban elérünk? Lehet. Nein törődünk, nem gondolunk vele. Autók, újságok, emberek: előre! Tempo, tempo!

A Csika meg a Lálá...

Jött a nagytudományú és végtelenül finom ember — a temesvári püspök... Ki fogadja a határban a községi deputáció élén? Ki fogadhatná más, mint a — Lálá Joca... Kinek lövöldözés már egy órája a községi mozsarak a templom mellett szünetlenül úgy, hogy már a templom védszentjének tiszteletére messze földekről összejött bucsusnép is csodálkozni kezd; pedig nemcsak bácskaiak, hanem még a lövöldözés mesterei — szerénységiek is vannak itt!...

Hát a Lálá Jocának! Hadd tudja meg a büszke Bácska, meg a testvéri Szrém, hogy ki a bánáti — Lálá!

És ki az, aki nem vállal semmi tisztséget a községi, de mégis őrajta keresztül adódik a községnek minden tisztelet? Hát megint csak ki volna más, mint a Lálá Joca!

És ki az, akit minden hivatal végzésére megválasztanak és aki a deputációban csak mint a menydörgő visszhang — a zsvió szerepel? Ez már más valaki. Az már a Csika. A Csika Milos.

A községi életében a Lálá és a Csika ugyanaz, mint az ország életében a miniszter és a sőt — a miniszter séfjei.

Mint hogy a miniszterekről és a különféle séfekről annyi szó esik — igazságtalanság volna hallgatni a Láláról és a Csikáról.

Mert ha például arról van szó, hogy a községnek haladni kell a korrál — tegyük fel ártezi kintat kell tenni — akkor a Csika addig futkos, számol, lelkesedik, amíg a községi be nem látja, hogy jövője attól az ártezi kuttól függ. Mikor a községi ezt belátja, akkor jön a Lálá és megmondja, hogy a kintat a községi mely részén kell megírni. Hogy e kérdésben ki visz végbe nagyobb tettet, azt szinte lehetetlen eldönteni és ezért nehéz, sőt szinte lehetetlen megérteni, hogy miért nem Csika a Lálá és miért nem Lálá a Csika?

De nézzünk csak a kérdés szemébe! A Lálá Joca, mintha tekinthetesebb volna... Mintha a Lálá több volna, mint a Csika. No, nem épen a száznylevő hold földje miatt. Nagy hiba, sőt igazságtalanság volna ezt hinni. Mert igaz, hogy a száznylevő hold hiányában talán őt is csak az egyszerűbb, de talán népszerűbb Csika megszólítás illetné — de azért hiába volna a száznylevő hold, ha nem lenne birtokában annak a másik kelleknek is, ami a föld hatalmát emberivé teszi — ha nem volna **ember**. Aki pedig most már mindezekből azt állapítaná meg, hogy a Lálá: az egy gazdag ember! — az megint csak nem tudná, hogy: ki a Lálá?

Az bizonyos, hogy szegény Lálá nincs. De a gazdag se mind — Lálá. Nem azért, mert rossz ember az illető... de hogy! Lehet egészen jóra való, de mindeme kellekek birtokában is csak Csika — a rangja! Valahogyan nem tudott — Lálá lenni.

Lálá Joca, az már — Lálá. Nem is csoda. Kinek van több földje a faluban, mint neki? És kinek van szebb háza? És amit először kellett volna kiemelni: szebb felesége?

Én bizony kimondom, hogy Lálá Joca alighanem kénytelen volna megelégedni a bár ismertebb, de valamilyen mintha mégis kisebb — Csika rangjelzéssel, ha tetka Drága nem volna olyan: drága asszony. Bizony tetka Dárca nemcsak szép, legalább olyan szép, mint amilyen gazdag Lálá Joca, hanem még ezen kívül legalább annyi derű van a fekete, forró szemében, mint amennyi emberség a Lálá égkék, komoly nézésében. És akár hiszik, akár nem — de az új ártezi kut sem azért került a Lálá Joca háza sarkára — mert a csikák így akarták, hanem azért, hogy hát izé... bizony

ha a tetka Drága nem volna olyan igen szép, különösen akkor, mikor az emberre rámosolyog... akkor a kut — kutba esett volna...

Lám a Csika Milos megpróbált ellenkezni — hogy a régi kut őtöle messzebb van, mint a Lálá házáétól...

A Lálá házáétól igen, de az enyémtől nem, — mosolygott tetka Drága.

Nézd csak Milos a Lálát... míg ő egyet lép, nekem hármat kell lépnem!

Lett erre nevetés, mert ez már igaz! Oda is került a kut a Lálá háza sarkára.

No, most már nem mondom, majdnem tudjuk, hogy ki a Lálá. De — hogy még jobban megismerkedjünk vele — ismernünk kell a Csika Milost!

Csika Milos sem szegény! Van neki is mit aprítani a jó hús, kellemesen savanykás juhtejbe — a tarhóba. De hogy ő mégis Csika — és nem a teljesen jelentéktelen, mindennapi: goszpodin, azt nem az a tizenöt hold teszi, hanem az, hogy Csika Milos is — egyenlőség! Csak másfajta, mint a Lálá Joca.

Mert míg Csika Milos tele van ambícióval a közügyek terén, addig a Lálá Joca konzervatív, akarom mondani: optimista. Amint láttuk — nem is ok nélkül.

Csika Milos mindenáron szerephez akar jutni — mert imponálni akar baba Dáfkájának! Ami magunk között szólván, nem épen könnyű feladat. Tudja ezt Csika Milos is. Azért, ha valamit véghez akar vinni, akkor így kezdi: ako Bog da!... ha Isten enged! Szóval Csika Milos liberális — engedékenyebb. Hogy ne mondjam: pesszimista.

Lám, lám... tetka Drága és baba Dáfká! Mert megfordítva: baba Drága és tetka Dáfká, szóval hogy tetka drága ne legyen kedves néni, hanem szigorú anyus legyen — az nem megy, nem lehet.

Hogy miért? Hát azért, mert az sem lehet, hogy Csika Joca mikor a felesége: az a derűs nőzésű tetka Drága. És bizony, hiába lenne Csika Milosnak annyi a földje, mint Lálá Jocának, ő akkor is csak Csika lenne a baba Dáfká mellett — bácsika és nem: lala! — vagyis olyan ember, aki legény a talpán. Hogy a Csika Milos mégis a népszerűbb, az onnan van, hogy a baba Dáfká szigorúsága miatt, Csika Milosé a nép szimpátiája, amit a mártírokkal szemben a meghatótt nép, kedveskedően ismer be: a Csika — a bácsika rang megadásával. Így hozza be Csika Milos a nép szimpátiát révén azt, amit elveszt a vámon: otthon. Ugyanis a nép szimpátiája révén a Csika minden átlásba bejut a községi. Ami nyereséget Csika Milosnak is és a községi is. Milos kevesebbet van otthon, a községi meg pontos és szorgalmas fizetvéseket kap. Mert ugyan milyen hivatalnok volna a Lálá? Ugyan emberek, ne vetessétek ki magatokat. Láttatok ti olyan jó hivatalnokot, akinek olyan napsgaras tekintetű a felesége, mint a Lálá Jocáé? Nincsen is hivatala a Lálá Jocának, míg ha Csika Milos a névjegyére mind rá akarná a hivatala címeit vezetni, akkor ehhez akkora névjegy kellene, mint egy öt kilós zacskó. Mert ő a legeszményibb hivatalnok. Hiszen örül szegény, ha otthon kiemetheti magát — a hivatalaival. Ő a kántor, a hitközségi pénzeszedő, révész, kisbíró, esküdt, pénztáros és harangozó. Ő harangozik reggel ötóra helyett négykor, vagy még előbb és este hét helyett nyolc óra után!

Hehe — nevetnek az emberek... a Csika rosszul aludt!... Vagy: nem tud aludni a Csika... azért harangozik ilyen későn.

Csak a Lálá elégedetlenkedik, mondván: ezek a liberálisok felforgatják a világ rendjét. Még aludni sem hagyják az embert...
Kristály István.

Legjobb
sifon-vászon
legolcsóbban

SZÉKELY
divatáruházában Subotícán

Nyári kaland

Kis regény három részben

Írta: Vidor Imre

(3)

Elfuttam. A közvetlen előttem felszukló sírás úgy összezavart, hogy elakadtam. Reszkető, akaratomtól független kézzel simogattam Elly haját. A simogatásra az asszony megvonaglott. Sírása elállt. Puha haja, feje belesimult tenyerembe. Görcsösen, levegőt szomjazva felsóhajtott. Most két kézzel simogattam. Egyikkel a haját, másikkal az arcát. És egyszer csak — pillanat örvényében — Elly karja a nyakam köré fonódott. Lehuzott magához. És csókolgott egymást addig, amíg lélegzettel bírtuk. Aztán az asszony eltaszított magától. Ijedt rémülettel, vadul, erősen. De én örült erővel tartottam fogva. Téptük egymást hangtalanul, szerelmesen — ellenséges viaskodással. Lélegzetünk akadozva fujtatott. Két állat szerelmi csatája. Végül is az asszony elernyed. Átadta magát. És én elvettem magamnak. A földön. A kiterített köpönyegen.

Aztán felugrottunk. Szótlanul álltunk. Szégyenkezünk. Egyikünk sem tudott mit mondani. Mintha most, hogy a vihar elmúlt, csak a tett szégyenét éreznék. Az asszony támolyogva kissé, mintha részeg volna, lehajtott fejjel megindult. Felemeltem köpönyemet és hozzáléptem. A karjához nyultam. De Elly elhuzta. És én nem mertem újra próbálni. Így mentünk. Végre hogy nagyon nyomott a hallgatás, megszólaltam. Hangom gyáván reszketett.

— Nagyon haragszik rám?

Elly rámnézett.

— Nem. Nem magára. Nem dobom magára bünyöm súlyát. Nekem kell azt viselnem. Azt is.

Az élet hát nem kimélt meg semmitől. Ettől sem!

Most felsírt:

— De miért én is? Miért kellett nekem is olyan-nak lenni! Mint a többi. Akiket megvetettem. Mennyire utálok magamat!

— Elly! Édes Elly! Ne mondjon ilyet! Fáj nekem. Hígyje el, én nem...

Zavarba jöttem. Hogyan is mondjam?

— Elly! Édes! Drága! Szeretem! Maga az életem csodája! Az álmok világából, ahol csak sejtettem, ahonnan magamhoz vágytam, onnan jött és valóság-gá lett nekem. Szeretem! Maga nekem az elérhetetlen, akit elértem. Minden! Ami az életben magasabbrendű, szép, nagy és ami előttem el volt zárva. Ha soha többé nem érinthetem, akkor is örökre boldog leszek. Megőrzöm az emléket, mint kincset, amit érdemtelennül kaptam. Egy percre enyém volt és aztán megint eltűnt, mert nem engem illetett. Elly! Drága Elly! Tesztet öltött álmom! Csodám! Jó lesz így?

És őszintén beszéltem. Mindezt akkor éreztem. Éreztem, tudtam, hogy finom, zavargó, háborgó asszonyi lélek vívódásából fakadt pillanatnyi — örületeshez hasonló — lelki vihar dobta oda nekem ezt az imádandó testet.

Ellyt is mintha lecsillapította volna a hízog, ér-ző szavak simogató melege. Hánykódó szegény lelke mintha hálásan kapaszkodott volna ezekbe a szavakba.

— Köszönöm! Soha, soha többet...

Hazaérkezünk. Megcsókoltam Elly kezét. És aztán könyörgő tekintettel néztem az arcába. És Elly elmosolyodott. Kezével megsimogatta arcomat, elpirult, aztán lehajolt és megcsókolta a számam...

Kora hajnalban, amikor másnap szakaszom élen álmosan kivonultam és Dárdás lakása elé értem, föltekinttem a lefüggönyözött ablakra. És képzeletben láttam Elly rózsás testét habos, finom, csipkés fehérnemű között, ajkamon még éreztem utolsó csókját és testem remegve emlékezett a nagy ölelésre. Csak most éreztem át igazán diadalomat. Ilyen asszony! És nekem sikerült. Egyedül nekem! Elly nem színészkedett. Én voltam az első, akit szerelmemmel szeretett és a csodálatos asszony. Én töltöttem neki az élet színborát... én... én... vittem bűnbé a szegény asszonyt. Szinte lelkiismeretfurdalást éreztem. De hamar le nyugattam lelkem kis háborgását. Nem tehetek róla. És elvégre... rendjén van.

A gyakorlótérre értünk. Utközöket játszottunk. Rajvonalat vezettem képzelt ellenség ellen. A zászlóaljparancsnok lóhátról nézte vitézkedésemet és észrevételével szórakoztatott nem annyira engem, mint saját magát.

Most az országút fölül a zászlóaljsegédtiszt vágatott a gyakorlótérre. Halkan jelentett valamit. Az alezredes felkiáltott. Sarkantyuba fogta lovát és elgaloppozott. Az adjutáns utána. De kis idő múlva az adjutáns visszajött.

— Einrückten!

Páran körülfigáltak. Néhány szót váltottak vele. Biztosan a rendkívüli kegy — a korai bevonulás — okát tudakolták.

— Vergatterung! — hangzott össze-vissza.

Én is összeszedtem embereimet és lassan, kimért lépéssel — minék sietni? — veztettem a társaságot a gyülekezőhelyre. A tiszték egy csoportban álltak. Nagy-on tárgyaltak valamit. Miután helyére veztettem szakaszomat, szintén a tiszték közé igyekeztem.

És egyszerre hirtelen — mint utszéli rabló — fitótt fejbe a hír: *Dárdásné meghalt!* Olyan képzelt-hetetlenül buta volt ez a mondat, hogy csak néztem. Néztem, a szám nyitva maradt. Nem tudtam felfogni.

Nem tudtam kérdezni. Csak bámultam. Aztán gépiesen, tagoltan ismételtam, dadogtam: Dár...dás... né meg...

Most megrázkódtam. Elsápadtam. Reszkettem. Megbénult agyam már működni kezdett. Belekapaszkodtam egy társamba. Már tudtam, de hallani akartam.

— Mi? Mi az? Mi történt?

— Dárdásné meghalt. Véletlen szerencsétlenség.

— Hogyan? Hogy történt?

— Nem tudjuk. Az adjutáns jött a hírrel.

Putni kezdtem. A többi utánam. A hír ott kavargott fölöttünk, körülöttünk, bennünk.

— Ilyen szép asszony! Olyan kedves! Okos! Elegáns! Finom!

— De hogy? Mi történt? Mi volt? És az ura?

— Az ura inspekciós délig. Nem rukkolt ki. A lágerben van. Talán nem is tudja.

— Borzasztó! Szörnyű!

Igy kiabáltak összevissza. A hotel elé értünk. Itt laktak. Dárdások. A bejáratnál tiszték, katonák. Az ezredorvos most jön ki. Rája estünk.

— Igen. Meghalt. Az ura szolgálati revolverével. Talán bahrált vele. Vagy el akarta tenni. És elsült. A szívébe. Rögjön meghalt.

A hotel tulajdonosnője — kövér nagy asszony — kezeit tördelve jött közeink.

— Ilyen baj nálam! Reggel lejött. Friss volt, szép volt, mint mindig. Az egész lépcső jóságú tőle. Sétálni ment. Egyedül. Mint máskor. Aztán visszajött. Még beszélt is velem. Aztán felment. Még dudolt is magában. Hiszen semmi baja se volt. Pár perc múlva. Akkor. Egy dörrenés. Bum! Felszaladtunk. Már nem élt. Csupa vér... Megfordultam. Gondolat nélkül, automatikus mozzással hazamentem.

... Elly... piros seb a szíve táján... A habos csipkés ing csupa vér...

Felzárтам szóhája ajtáját. A földön egy levél. A nyitott ablakon dobhatta be valaki. Felemeltem. Nekem szól. Ismeretlen írás. Szép, nagy, nyugodt vonások. Felbontottam. Ezt is gondolat nélkül, tudattalanul. Levél — hát fel kell bontani. Meg kell nézni az aláírást. Felhőrdültem. Megtántorodtam és az ágyra estem. Elly!... Aztán mégis el tudtam olvasni. És zokogtam és fuldokoltam a sírástól. Fejemet a párnába tettem. Elly! Elly! Egész testemben rázkódtam. A levél a kezemben gyűrődött. Aztán újra elolvastam:

Barátom,

mire ezeket a sorokat olvassa... Nem! Ne használjuk a sablont. Mindig gyűlöltem. Most sem akarom. Tehát: Kedves Sándor, bucsuzom magától. Senkitől ezen a világon, csak magától. Elmegyek. Olyan mündeg, hogy hová, ha egyszer magától elmegyek. És csakis magától. Bánt, nagyon bánt, hogy így megyek. Durva, csuf. De silszerű befejezés.

Ne nézzen meg, ha halott leszek! Ugy tartson meg emlékében, ahogy utóljára látott. Amikor a kapu előtt megsimogattam és megcsókoltam.

Hogy miért? Nem volt más utam. Hígyje el, édes Sándor! Nem volt.

Talán jobb lenne, ha magának sem írnék. Ha úgy bucsu nélkül angolosan mennék el. De mégsem vagyok olyan erős. Akarom, hogy valami — egy ember — akiben hiszek, ha rám emlékezik — ugye fog? — Jót gondoljon rólam. És ismerjen. Ezért írok. Milyen jó, hogy kikérdeztem — pedig akkor nem gondoltam erre — apró szokásait. Tudom, hogy melyik az ablaka. Tudom, hogy a szobája le van zárva. Tudom, hogy abba más idegen a legényem kívül nem megy. Így tehát levelem csakis a maga kezébe juthat.

Sokat mondtam el már magának magamról. Miért? Eimonátam, hogy szerencsétlen vagyok. Hogy nincs az életemben senmi, ami biztatna, hogy csak keressd. Mégis kerestem... Megtáldtam! Rendszer nélkül írok. Gondolataim lám mégis kuszáltak. Hal-dokló boldog lelkemnek fotográfiája ez a levél. Hasonlít-e ahhoz a másik képhez, amely a külsőmet tükrözi?

Mikor leány voltam, mindennel felpakkoltak, ami az életet széppé, csunyvá, élvezhetővé és tűrhetővé teheti. Hogy is mondtam? Emlékszik? Virágos gályán eveztem ki az élet tengerére. Frázis, ugye? De ma is érzem, így érzem ezt a képet. Művelt, szellemes, okos kislány voltam. És ostoba. Olyan ostoba, amilyennek csak előkelő intézetekben nevelhették az embert. Aztán mindről térjhez adtak. Az uram... nem: a férjem gazdag ember. Egész családjá az. És kereskedő. Az egész családjá. Kereskedő és semmi más. Nincs olyan dolog a világon, ami érdekelné, ha nem kereskedhetik vele. Elvett és még a szépségemet se vette észre. Négy éve el-mellettem és...

Nem! És nagyon csunya. Nem írok erről. Tönkretettek. Elrontották az életemet. És én szomjas voltam! Olyan szomjas! Odadobtam volna mindent egy, egyetlenegy meleg szóért. És mindenem volt, csak éppen ez nem. Férjem becsült, mint valami híres hőnyvet, amelyről sokat hallott, de amelyet

nem olvasott és nem is fog elolvasni soha. Dícsékedett velem mint a szálonkban függő értékes képpel. Ezt a képet éppen úgy nem értette, mint engem. Elvett, mert ennyimegennyi forinttal növelte hozománym az üzleti tőkét. Hogy csinos is voltam, az kellemes ráadás volt. De éppen így elvett volna akkor is, ha csunya lettem volna. És nem vett volna el soha, ha ezer forinttal kevesebbet hoztam volna! Mindezt csak akkor láttam, akkor tudtam, amikor már késő volt. Mondom, nagyon ostoba lány voltam. Elválni? Nem lehetett. Sándor. Nem lehet. Ugy összevissza van üzleti szűkkel kötözve, gabalyítva a két család, hogy... az nem lehet. A botránytól meg irtóztam. Arisztokrata vagyok. Nietzsche tanítványa. Utódom, ami piszkos, ami ruha, ami közös a tömeggel. Ezért nem lettem soha rossz asszony. Mert csálni, hazudni kellene. Híványnak, aljasnak lenni. Alacsonyabbrendűnek kelene érezni magamat, mint a férjem. Méltán bíráskodhatik le-letem. Joggal büntethet. Ót családom. Neki hazudnám. Nem, Sándor, ezt nem bírtam. Szerencsétlen, boldogtalan, de tisztá. Ekkor jött maga az életembe. Sándor, én nem hittem soha, hogy ez lehetséges. Mindig azt gondoltam: regényírók, drámaírók, költők fantáziája. Hogy egyszerre, hirtelen, szemem át, fölön át, mint villanyűtést az idegekben, szerel-met lehessen érezni. Nem hittem. Akkor sem, amikor pedig éreztem. Azt mondtam: nem igaz, nem lehet. És nem szabad! Védekeztem. Küzbödtem. Titkoltam. Leküzdtem nem bírtam, Sándor. És boldog voltam... Végre! Végre megtáldtam én is! Végre! Végre megnyit nekem is az élet csodavirága. A szerelme! Áldott ez az érzés és áldott, aki bennem felébresztette: maga!

És jött, ami el nem maradhatott. Ami erősebb volt, mint én. Drága, nagy pillanat, amelyben elvesztettem magamat. Nem: megtáldtam! Amit eddig nem ismertem. Amiben nem hittem. Amiről azt gondoltam, hogy mese, csakugy, mint sok más, amit szépek dícsértek és amit — ha megismertem csunyanak találtam. A szerelme csókját. A szenvedély ölelését. Soha addig szerelemből nem csókol-tam! Soha addig édesentűző, mindentadó szenvedéllyel nem öleltem!...

Jött, ami el nem maradhatott. És én boldog vagyok, hogy ezt megérett! És most Sándor, jön, ami szintén el nem maradhat.

Mennem kell! Ne tartóztasson és ne kíváncsion vissza! Most már beteljesült az életem. Most már nyugodtan megyek. Egy-két óra múlva hazajön a férjem. Ha meg akar csókolni... Sándor, akkor mit csinálnék? Ott éri az ajka, ahol a maga csókja ég? Mi lenne belőlem? Nem bírok Sándor! Elválni nem lehet. Megszökni? Lesüllyedni? Nem! Nem!

Láska! Abban a hibben írok, hogy maga éppen úgy szeret engem, mint én magút. Pedig talán... Nem! Ezt a hitet sem akarom elveszíteni! Illuzió? Ragaszkodom hozzá! Hiszek!...

Nem akarom, hogy ha már — emberi törvények így mondják — elbuktam, egy kaland kellemes cél-jaira, nem egyébre történi volna. Ugye, ez meg-bocsátható? Tehát ezt a hitet, nem: tudatot viszem magammal, hogy szeret...

Láska, Sándor — most már írom: édes, egyetlen nagy szerelmem! — nincs más ut. Nagyon sajnálom, hogy ilyen brutális fájdalmat kell magának okoznom, de nem tehetek másképpen. Szerettem volna addig kibírni, ami innen elmegyünk. És akkor titokban, távol magától... De nem lehet. Egy-két óra múlva jön a férjem, nem: az uram! És nem bírok!

Azért kissé sajnálom. Ugy terveztam, hogy két hét múlva, ha innen elmegyünk, odajövök magához, az utolsó napon és önként... És ugy... De így talán még szebb volt...

Most lehunyom a szememet. És látom magút. És érzem. Ez az egyetlen, ami most a szívemben van...

Isten veled, édesem! Szerelmem! Mindenem Szeretlek! Ha még egyszer... Nem! Vége!... Szép volt. Szébb már nem lehet. Ami most történik, felejtse el! Csak arra emlékezzél, ami tőrtan volt. Nekem is az lesz utolsó élő gondolatom. A tied voltam. És aztán senkié!

Elly.

Utóirat. Kell ez is. Hiszen asszony vagyok. Felbontottam a borítékot. Egy arcképet tettem belé. Most kivesszem. Visszaveszem. Nem adom. Ne friss-sítse fel emlékeimet, ha már elhalványt az ne hom-tyosítsa el, amíg frissen él. Nincs tovább. Isten veled! Édes!...

Mikor másodszer elolvastam, nem sirtam. Valami nagy érzés lepte meg szívemet. Elly!... És Elly nőtt. Betöltötte a szívemet. A lelkemet. A szobát. Az egész világot...

A tisztiszolga jött, hogy kikéfcje a ruhámat. Ebéd-re kell menni. Ebédre ma? Most? Nem! De aztán ész-be kaptam. Nekem nem szabad jobban gyászolnom, mint a többinek. Kerülni kell minden feltűnést. A drága halott — borzasztó, utálatos szó! — emléke kívánja.

A »menázshans« persze csak a borzasztó tragédiáról volt szó. A hatóság is már megtartotta a szemlét. Az eset világos. A revolver — más holmival együtt — az éjjeli szekrény fiókjában volt. Az asszonyka valamit kereshetett ott. A fiókot ugyanígy nyitva találták. A föl-tött revolver »sperrklapnija« bizonyára nem volt el-

zárva. Babrálhatott vele, vagy aközben sült el, hogy kiemelte. Semmi tárgyi, vagy személyi ok arra, hogy öngyilkosságot tételzenek fel, »nem forog fenn.«

Megreszkettem. Ha valaki észrevette az éjjeli sétát? Vagy azt, hogy Elly az utolsó utján — milyen jelző! — levelet dobott be ablakomra? De nem. Senki. Ha tudott volna erről valaki, bizonyára már kipattant volna.

Találkoztam Dárdással is. Nem kerülhettem el Szegény ember, nagyon megtört. Mikor kezét fogott velem, hangosan felsírt.

— Az urak közül te ismerted legjobban. És téged nagyon kedvelt.

A szemem — akaratom ellenére — könnyes lett. Dárdás észrevette. A nyakamba borult, megölelt.

— Köszönöm! Te tudod, milyen vidám volt. Menyire szeretett élni! Szegény, szegény! Kissé sok is volt talán benne az élet szeretet. Hisz olyan vig, olyan élnivágyó volt. Lehet — tette hozzá mintegy mentegelve a halottat — mert érezte, hogy nem tart sokáig. Még utolsó este is. Hallom, milyen jókedvű volt. Az a revolver! De ki gondolt erre? Hiszen mindig ott volt! És tudta, hogy töltve van. Nem gondolhattam — most magát mentegette — hogy kézbe veszi. A hatóság először öngyilkosságot gyanított. Te tudod, hogy ez kizárt dolog...

... Milyen komédia az élet! — gondoltam.

A halott Ellyt — ő kívánta így — nem néztem meg. A holttestet elszállították. A családi sírboliban fogják örök nyugalomra helyezni. Én is elkísértem a koporsót.

... És senki sincs a világon — gondoltam — aki őt ismerte volna. Csak én, csak én! És senkinek a halottja, csak az enyém! És nem szabad a koporsóját átölelnem! Nekem nem szabad...

A koporsót kocsióra tették. A férj és egy szabad-ságot katona kísérték.

... Elly, édes, szegény, szerencsétlen, boldog szerelmes asszony: isten veled!...

A fegyvergyakorlati idő leteltével első dolgom volt, hogy Elly sírját kerestem fel. Virágot vettem és kimentem a temetőbe. Az őr a sírhoz vezetett. Friss és hervadt virágok voltak elszórva rajta. Kis táblán felirat: Dárdás Alfrédné, született Herz Ella. És a halálának napja. Virágot letettem a sír szélére. Nézem a földet, amely alatt ő fekszik. És lepergett emlékemben egész rövid ismeretségünk. Első beszélgetésünk a Miljacska partján. Milyen különös ígérettel hatott rám! Az illúzió délután. Milyen kicsapongóan vidám volt! A mosztári jelenet. Amikor először nyílt meg nekem kissé az a szegény, ez a gazdag lélek! És végül az a csodásan mámoros éjjel, amely után a halál jött... Milyen világosan egyszerű és milyen talányosan rejtélyes! Hogy a szívenbe kényszerítette magát az az asszony, amikor elsőként előlem fenségesen hidegen megközelíthetlenségbe: a halálba!...

Vállamon kezét éreztem. Dárdás volt. Szomorú szótlanúsággal fogtuk kezét.

Nem tudtam mit mondani.

— Köszönöm! Köszönöm! — szólt Dárdás halkán. — Ugye, te is sokat gondolsz rá? Isten remeke volt! És összetört...

Zsebkendőjével törölte szemét.

— Mindennap itt vagyok — kezdte újra. — Vele vagyok. Kérdezem. Faggatom. Beszélgetek vele.

— Gyötrőd magadat!

— Nincs más gondolatom. Csak vele élek. Keresem az utat a lelkéhez. Napokat töltök azzal, hogy az ő dolgait nézegetem. Mindegyikben maradt belőle valami. Olvasgatom a könyveit. Tanulmányozom, amiket, azokban aláhúzott. Amiket jegyezgetett. Ugy keresem őt, ahogy — most már sejtem — ő kereste a boldogságot. Már kezdem őt érteni. Bár életében oly közel lehettem volna hozzá.

Fel és alá jártunk a temető utján. Bogarak zümögtek a megért nyárban.

— És nem beszélgethetek senkinek róla! Nem ismerték. Te kivétel vagy. Magam sem tudom, miért. Belémkarolt.

— Tudod, most már nem hiszem hogy véletlen baleset volt.

Megrendültem.

— Mit beszélsz?

— Az igazat. Sokszor egészen világosan érzem: ő dobta el magától az életet. Akarva. De miért? Erre nem tudok, nem merek felelni. Pedig ezt is érzem. Csak egy ok lehetett. Én...

— Nem! Képzeldől!

— Hidd el! Ezért faggatom a sírjában. Ezt keresem otthon. Nem felel. De érzem. Nem voltam hozzávaló. Tudom. Most már tudom. Ő repülni tudott. Szárnyai voltak. Nekem csak otromba lábam. Csak mászni tudtam. Poros földön. Hogyan is illetünk volna össze! Ha életre kelthetném! Térdeimen csuszva vinném neki a szabadságát! Csak élne!

Sírni kezdett. Részvétellel, de kissé borzongva néztem.

— De még mindig talány! Rejtély! Miért ott? Miért akkor? Valami kényszerítette. Valami. De mi? Könyveit, írásait azt mondják, hogy már beletörődött. Mi történt az uton? Minden szavát összeállítottam. Semmi. Pedig történt De mi?

Szenvedtem. Szerettem volna már szabadulni ettől a kínzástól. Dárdás úgy hatott rám, mint Raszkolnyikovra a rendőr. Már-már ellenállhatatlan kényszer éreztem, hogy mindent bevalljak.

Dárdás pedig folytatta.

— A multkor írásokat találtam. Egy tanulmányát Nietzsche-ről. Nem értettem. Nekifeküdtem. Most tanulom Nietzsche-t. Már kívülről tudom. »Also sprach Zarathustra.«

Le szerettem volna ütni. Mit turkál szörös kalmármancsaival Elly finom lelkében, amely csak nekem, egyedül nekem nyílt meg! (És amellyel én akkor éppen levelet keveset törődtem, mint ő.) Aztán mégis megszajnáltam ezt a szegény embert, egy halott asszony elkésett szerelmését. Egy halott lélek maniakus boldogját.

Meg kellett ígérnem, hogy meglátogatom. Hogy megnézem a »török sarkot«, amit Szarajevóban rendezt. Megjött már, ott van a szobában, úgy, ahogy ő akarta...

Nem mentem el. Hónapokig Elly emléke nyugtázt le. Már féltem, hogy a halott engem is rabba tesz, mint Dárdást. Félttem ettől és valahogy mégis irigyletem azt az embert. Hogy így betölti lelkét egy nagy érzés...

Aztán az én életem szekere megint csak visszazökkent a régi vágásba és döcögött tovább.

Dárdásról csak hallottam. Addig-addig olvasgatta Elly könyveit, amíg elhítte, hogy már érti Nietzsche-t. Most azután már azt akarta, hogy más is értsen. Pá-

lyadiját tüdőzt ki Nietzsche műveinek méltatására és magyarázására. Elly emlékének akart ezzel s áldozni. Nagy feltűnést keltett. Mindenütt dicsőítették és ünnepezték a nemes Mecenást. Felkérték, hogy a pályamunkákat bíráló és eldöntő bizottságban ő is vegyen részt. A díjat kifizették egy középiskolai tanárnak és a világi napirendre tért az eset és Dárdás felett. Alfréd urnak jól esett az ünnepeletés, de már megfizette. Barátkozott írakkal, költőkkel, vacsorákat, bankettet adott a tiszteletükre. Ilyenkor annyit hallotta, hogy ő milyen irodalombarát és hogy mennyire ért az irodalomhoz, hogy igazán udvariánlanság lett volna tőle, ha el nem hiszi. A vége az lett, hogy az üzletet átadta családjának, a vagyonát kivette és folyóiratot alapított. Fejedelmi módon fizette a munkatársakat. A lap jó volt, az írók is azok voltak, csak a pénzügyi eredmény volt rossz. Hogy ezt orvosolja, napilapot is csinált. Ugy okoskodott, hogy a napilap hatalom. És ha a pénz hatalmat jelent, akkor megfordítva is igaz a tétel, hogy a hatalom meg pénzt jelent, vagyis pénzt hoz.

Aztán jött a háború. És a napokban az a pár soros hír. Bizonyára a felesége mellé temették a kriptába. Tudom, érzem, hogy az ő sírjához is el kellene mennem és tőle is bocsánatot kérem. Mert én is bűnösnek érzem magamat a sorsában. Vagy nem én, az élet? Ki tudja?...

Egy szerény párhuzam Erdély - Vajdaság - Irodalom

Irta Aszlányi Dezső

(2)

Erdély tájszépségeiből termett ki a történelme és a költészete. A vajdaság lapályából viszont a lapály egyhangúsága. Összehasonlítást itt nem lehet csinálni, de az eltérésekre érdemes figyelni.

A Bérc másképp beszél mint a Sík. A Bérc gazdag. Csucsa, lombja, nyerge, völgye, eresze, ösvénye, barlangja és buvója van. Van úgy, hogy krátere, füstje, lángja, lávája és szeszélyes formációk czrei árnyékolják el a Napot, takarják el olykor a holdat, a csillagokat és egymástól a falvakat és városokat. Ott csupa káprázat és változat. Itt egyformaság.

A Síkon egy nyitott horizont állt: egy lapos őszinteség. Itt a hajnal egyetlen szorítással fojtja meg a sötétséget; — az alkony: egy kortyra nyeli el a világgosságot, itt az ég nyitva áll, a föld nem titkolódik; — hegyvölgyes kenőözésekkel nem fontoskodik. Egy lapos őszinteség terpeszkedik mindenem. Az irodalmon is.

Ezt az őszinteséget nem szabad véka alá rejtteni. A vajdasági irodalom jellege: a Sík és a rög.

A becsvágyak szüdele ma mindent fölfelé ragad, a végtelenbe és a képzletbe. *A mi költészetünk iránya azonban lefelé mutat. A miénk a paraszt és a rög. Ez a költő: céd és utódnny. A föld szeretetéhez egy új megismerés csatlakozik, azt i. i., hogy a Föld egy lüktető, lélező test; édes anyánk.* Ez a tudat egy anyaságos közösség, mely mindenkit sorsközösségnek honosítvá varázsol és minden embernek hazájává avatja azt a földdarabot, amelyen él, tűr, szenved vagy élvez. *És testvérekké avatja az egy dűlamban lakó embereket, bármilyen nyelven beszélnek és akármilyen hitet hisznek is.*

Ez bőven elég tartalom. Ami leegyszerűsödött fogalmaink a másnyelvűek és máshittiek testvériesülését szorgalmazzák. Ez, a pillanatban még parlag. Előbb ugarolnunk kell!

*

Az elmondottak után rátérhetek a sztari-becseji ünnepélyre. Huszonöt évi bácskai és bánáti ittelés jogcímén jussot érzek a következők elmondására:

A sztari-becseji magyar népkör jubelumi ünnepében a vajdasági irodalmi probléma, csak mint betét szerepelt volna. »Volna«, mert mihez szerepelt? Semmi olyan nem történt, ami a krónikus ellentéteket: a főakadályt megszüntethette volna.

De valami történt: egy rögtönzés. A horgosi legény százdlánros alapítványa.

Kicsi dolog; hanem az ötlet kínálkozott, hogy magva legyen egy kezdeményezésnek. Egy szóbeli perdlással fel kellett volna azt használni és felhívást rögtönözni utánzásra, ilyenent:

»Uraim, hölgyeim, a kezdet megvan, kövessük a példát mindnyájan, akik itt vagyunk. Adjon mindenki tehetsége szerint! Isteni adományokhoz, amilyen a költészet, emberi adományokkal kell hozzájárulni! Ne gondolják, hogy az áldoz, aki a bőségéből és fölöslegéből pénzt ad; nem, hanem az áldoz, aki hitét, tehetségét, munkáját kínálja fel, félig vagy egészen ingyen és még úgy sem nyulnak utána.

Pedig az irodalom mindnyájan ereje. Tőle és vele okosodunk. Gyerekeink, unokáink vele nevelődnek bele a világba. És minden családban születetik egy tehetség, aki maga is művész, vagy ha nem az, hát mint a művészet rajongója, kerül közeli rokonságba az irodalommal.

Minden elveszhet, a legnagyobb vagyon is eluszhat. De amit adunk, az adva van s az örökre tett marad. És ki tudhatja, hátha a fia, veje, menyé vagy uno-

kája örül majd egyszer annak, ami ezekből az adományokból idővel kihajt.

Az anyanyelv kincesét őrzi és gyűjti az irodalom. De egyelőre nincsen se háza, se pénze, se lapja, se semmije. Csak meztelen önmaga van: a lelkekben lebegő gondolat.

Vagyunk elegen hozzá, hogy ne hagyjuk e drága javakat szabad pródúra elszóródni. Tanuljunk egyszer a föld népétől! Ez a fiatal legény bőlebb volt nálunk, mikor megmutatta, hogy mit kell tennünk. Tegye mindenki ami tőle telik. Az aláírásgyűjtést ezennel megindítjuk.

Egy ilyen felhívással meg kellett volna rohmozni a pillanatot. A közönség szívesen hajlik a szóra, ha a hiúság is segít és a kezdeményezés jó hatást tesz rá. De a vajdasági magyar irodalom: apátlan maradt Sztari-Becsej után is, Nem akadt br. Kemény Jánosa és a horgosi legény száz dinárja is árván maradt.

Sztari-Becsej az irodalom számára nem volt szűret. Ez az írás se több mint: eső után köpönyeg.

Valamit mégis tenni kell!

De nem kéregetéssel!

A buza sem eszi meg a kalásztát. A venyige sem issza meg a szőlője borát. A gazdag sem éli föl mindenét. Minden ember adószedője is, — adózója is a társadalomnak. Okos belátásból s nem kéregetések-ből kell a nemes adományoknak fakadniok!

És fognak is fakadni attól a pillanattól, amelyben mi: írók, költők, kritikusok; — irodalomhoz tartozók, példát tudunk mutatni az összetartásból. *Magatartásunkból kell kérésznie a társadalomnak, hogy az irodalom nem öncéért küzd, hogy akkor is ad, amikor kér és csak azért kér, hogy adhasson és pedig olyan értéket, amely örökre megmarad.*

E szerény párhuzamossággal szeretném az vajdasági magyar irodalom összebékülő egységét megfogantatni és mindenkit egymásfelé fordítani, — mindenkit, aki akár csak egy verssel is érzékeltetni tudja az intelligens ösztönlegyűró testvérségét.

Legyünk kezdeményezők! *Valljuk és tanítsuk a megalkuvó bölcs szeretetet, amelynek nincsenek föltételei és nincsenek ellenszenvéi.* Mindenki méltó az elnézésünkre, akik az élet velünk összelhoz.

A »szerezd ellenségedet« még sehol nem olvadt e Földön ölelésbe. Ez a végtelenbe nyújtzkodó siktái: a Vajdaság, úgy sem nyújthat olyant, aminél sokkal szebbet produkáltak már másvalahol. *Nyújtson egy erkölcsi példát, mely mint egy szivtűz lobogva harapódzék tovább, felgyújtani az értelmesek szeretetét és eltantani az ösztönösök gyűlöletét, — mindenhol.*

A vajdasági magyar irodalom ebben az eszményben fog megszületni. Azaz újjászületni.

Kegbiz'ató, nagy ismeret'éggel rendel'kerő

üzletszerzőt

keres azo nali belépésre S ubotica város és esetleg környéke részére nagy Biztosító intézet, amely a biztosítások összes ágaival foglalkozik. Fix és jutalék. Nem szakmabeliek kioktatást nyerne. Ajánlatok „Biztos megélhetés“ jelígerre a kiadóba kéretnek

A költő és a hercegné

(Egy matróna halálára.)

Emlékeztek még rá? Kecskeszakállas arcára... Szatirijának is nevezték... Mindig és mindig beszélgetett magáról.

Az »Il fuoco« (»A Tűz«) szerzője ez, D'Annunzio, Biztosan olvastátok ezt a szerelmes történetet, a szerény Duse Eleonora szerelmének nagy fejezetét, szívének hivatlan — memoáriját. Merthogy ez volt ez a könyv. Az olaszok legnagyobb tragikája szerette, nagyon szerette a — költőt, azt a költőt, aki Dante óta a legszebben hangolta össze dalba az olasz szavakat... És a költő szívesen elfogadta a szívét annak a szíveszőnőnek, aki leginkább szótaltatta meg az emberi érzéseket a színpadon... A költő elfogadta ezt a szerelmet, hogy egész romantikáját — később kama-toztassa a maga javára, mikor már elváltak egymástól. Feldolgozta regényben reális aprólékosággal hűen, úgyhogy mikor Duse megtudta, hogy D'Annunzio nyomdába adta művét, riadtan rimázkodott, hogy a könyv ne jelenjék meg. Az író azzal mentegetődzött, hogy most már késő, már kiszedték, a szerződéses díjakat is már felvette — és erre Duse kifizette a kiadó összes költségeit, de a regény — mégis megjelent, Il Fuoco (A Tűz).

Megjelent, mert D'Annunzionak kellett a — feltűnés. Ez a feltűnni akarás vezette minden lépését, ez küldte el őt Párisba, Rostand páholyába, a Chanteclairre bemutatására — ez diktálta azokat a lendületes előadásokat: és kérészként felolvasásokat, amelyeket Rómától Velencéig tartott sűrűn, egymásután és ez a nagy kielégítő-akarás lobogott benne óriási tüzzel, mikor megjelent az olasz fórumon, a négyüléseken s harsány szóval éltette a háborút. S minden szava perzselő tűz volt.

Akkor egy asszony megpróbálta ezt a tüzet eloltani. Poroszországból jött, a német állam küldte, bár ő maga is olasz volt: *Campanale hercegnője, Beccadelli di Bologna Mária hercegnő.*

Marco Minghettinek volt a mostoha leánya a hercegnő. Marco Minghetti még Cavour kabinetjében volt miniszter és így természetes volt, hogy liberális elvek keretezték az olasz kormány programját, amikor ő volt a kormány elnöke. A fiatal hercegnőt nagyon érdekelt a politika és kitűnt, hogy mikor Minghetti magával vitte családját Londonba, majd Bécsbe az olasz követségi rezidenciájába, kitűnt, hogy Mária éles szemre rögtön meglátta ezeknek az idegen államok politikai életének mozgató rugóit, pedig hát a politikától nagyon is távolos világban, a művészetben, a zenében akart »nevet szerezni«, mint Liszt Ferenc tanítványa. Aztán meg kitűnt, hogy nemcsak a zongorán, hanem a politikai hangszeren is ért a — játékhöz, hogy meglátásait meglepően tudta felhasználni, mikor hosszú válogatás után az elegáns Bülow hercegnek lett a felesége.

Az olasz hercegnőből német hercegné lett Campo-veale hercegnője és hamarosan a német kancellár neje, merthogy azzá nevezte ki férjét a császár. Mondják, hogy ebben nagy része volt annak a nagy, előkelő társaságnak, amely állandó vendége volt a hercegnő palotájának. Ez valószínű is, mert valóban Bülow felesége szerette meg férjének azt a legnagyobb pozíciót, amelyet német politikus elérhetett. És mintha a hercegnének ezzel csak az az egyetlen célja lett volna, hogy a junker német földön is megvalósítsa mostoha apja örökségét, a cavouri demokráziájának világát.

I. Vilmos császár családjának nőtagjai kerültek el-entébe a kancellárral, *Bismarckkal*. A trónörökös felesége, *Viktória*, az angol királynőnek volt a leánya és lehetetlen volt megértenie Bismarcknak, az angol demokráziától teljesen elfordult kormányzását. II. Vilmos idejében ép megfordítva, a kancellár nejeinek demokráti-ikus eszméi álltak merev ellentétben a császár feudális törekvéseivel szemben.

Talán még emlékeztek a *Kaiser* katonás, nyers hangjára, amelyre ijedten fogták be fulúket Európa diplomáciái. Bülowné pedig azt vélte, hogy a külügyminiszterek idegességének egyedüli hatásos ellenszere, ha a császár hatalmát egy folytonosan erősödő parlament korlátozhatja. Bülow herceg kilenc évi kancellári működése igazolta, hogy felesége célkitűzésének szolgálatában áll. Az eredmény pedig, hogy a császár a kilenc évi szolgálat után, 1909 júliusában váratlanul felmondott, megbuktatta kancelláriját — Bülow visszavonult. Amikor a háború kitört, semmiféle hivatalba nem hívatta meg II. Vilmos, de mégis, 1915-ben őt küldte el a német kormány Rómába, hogy az olaszokat legalább semlegesre bírja, ha már nem akarnak megmaradni a német és osztrák-magyar szövetségben. Bülow elutazott feleségével birtokára, a Villa Maltara, hogy Campo-veale hercegnő összeköttetéseit érvényesítse, d'Annunzio háborús uszításaival szemben — a béke érdekében. És Bülowné már-már elérte ideutazása célját, sőt már abban is reménykedhetett, hogy az általános békéhez hozzá közelebb az egymás ellen harcoló államokat, de a mit valamiképp összehozott, felépített, *elrontotta a bécsi diplomácia* és — Olaszország hadat üzent. A tüzes, szertelen költő D'Annunzio győzött és nem a nyugodt hercegnő, a férfi dicsvágy és nem a női szív.

*

Stresemann volt a német kancellár. A legyőzött birodalom érdekei új külpolitikai orientációt követeltek.

A kancellár Olaszországot akarta meggyerni, olasz támogatást a franciák »ellensúlyozására«.

Olaszország győzelmi mámorában lángolt, viharzott D'Annunzio. Fiúmból emelte fel újból nevé. Nem igen lehetett tudni, mit akar? Az olasz trikolor tulzott törekvéseit képviseli-e, látszólag magán akciókép, vagy pedig — vagy pedig király akar lenni? Végül is kijózanodva megelégedett *Montenapoli hercege* címmel.

A józanabb légkörbe jött újból Bülow herceg feleségével Rómába, Stresemann megbízásából. És Campanale hercegnő most mintha győzött volna. D'Annunzio, a világfelfordító, lenyugodva visszavonult hercegi kastélyába — emlékeihez. Bülow házaspár pedig megfelelő eredményekkel térhetett vissza Berlinbe. Ezekre az eredményekre építhetett Briand és Stresemann.

mert ezek az eredmények nyitották meg az utat Lorcarno felé.

A mult héten az újságok leírták azokat az ünnepeket, amelyeket rendeztek a dorni-udvarban II. Vilmos hetvenedik születésnapjaira. D'Annunzióról is írtak akkor, hogy új regényen dolgozik és ugyanakkor hírül hozták a 81 éves Bülow hercegné halálát. Az excsászár ünneplését letagadhatlan mosollyal kommentálták és leplezetlen volt a mosoly a D'Annunzióról szóló kom-
münikék mögött is, a hercegnő poéta most már csak emlékiratba illő regényt ír. De Bülow hercegné egyéniségéről, szerepléséről a legmelegebb elismerések során írták meg a nekrológot. Ismét olyasvalaki távozott el közülünk, akiben hittünk.

Magister

Ballada két bundáról

Irta: Blazsek Ferenc

Napokon át lógtak egymással a kirakatban. Nem a Belvárosban, hanem a Népszínház-ucca végén, veszedelmes közelségben a Teleki-térhez. Ami azt jelent, hogy már nem voltak egészen újak. Azért még mindig szépek voltak.

Az egyik sötétbarna coboly-bunda volt, a másik szürke városi bunda. Az egyik nőnemű volt a másik hímennű; talán ezért simultak oly édesen egymáshoz. Nincs kizárva, hogy a ruhadarabokban is vannak bizonyos érzelmek; hiszen nem mindenkire tapadnak egyformán.

Ennek a bájos idillnek sok nézője akadt. Senkisémet tudott elmenni az üzet előtt úgy, hogy meg ne állt volna Itt, a külső Józsefvárosban, nem mindennapi látvány az ilyesmi. Hogy viseltek és kissé kopottak voltak már, mitsem vont le az értékükből. Így is óriási sikerük volt. A környék összes női és férfialjéről a két bundáról álmodtak. De tisztában voltak azzal, hogy ez az álom utólréhetetlen. Annyl pénz talán nincs is a világon, amennyibe kerülnek. Ugyan ki lenne bolond ennyi pénzt kidobni?...

Csodák csodájára mégis akadtak ilyen bolondok. Egy szép napon eltűnt mindkét bunda a kirakatból. Délután a coboly-bundát vették ki, délután pedig a városi bundát. Egyedül, úgy látszik, nem érezte jól magát.

Vajon ki vásárolta meg őket? Vajon hová lettek? Ezen tanakodtak a két bunda lecsúszott imádói, ahogy az ember a hulló csillagok után szokott nézni, hogy vajon hová esnek...

*

A körüti moziban nagy műsor volt. A nézőtér zsúfolásig megtelt.

Az előadás már megkezdődött, amikor nagy sietve berontott egy elkésett hölgy.

A jegyszédő a fejét csóválta.

— Kérem, talán tessék itt az ajtóban várni, amíg világos lesz. Nagysád helye éppen a sor közepén van, most bajos volna odajutni. Tetszik tudni, a közönség...

A hölgy méltatlankodott:

— Csak nem gondolja, hogy állva nézem végig az egész darabot?

A jegyszédőnek mentőötlete támadt:

— Volna, kérem, egy üres páholy. Egy ur foglalta le mind a hat széket, de most még egyedül ő van itt. Talán tessék beülni oda, ha az illető ur megengedi... Erre, kérem...

— Bocssása meg, hogy háborgatom.

— Ó, kérem, nem tesz semmit.

— Csak a felvonás végéig leszek a terhére; azután megkeresem majd a helyemet.

— Fölösleges, kérem. Az ismerőseim ugyanis, akiknek számára lefogaltam a páholyt, nem fognak eljönni s így nagysád itt is maradhat, ha kedve tartja. Engem nem zavar.

— Uraságod nagyon lekötelez...

— Engedje meg, hogy bemutatkozzam: Türk Egon, báró...

A hölgy egy pillanatig habozott, azután elfogadta a kinyújtott kezét:

— Hajdu Lea vagyok, táncosnő...

A közönség piszgni kezdett, hogy »Csendet kérünk«. Erre elhalgattak és nézték a filmet, amelynek »Ninive pusztulása« volt a címe.

Amikor kigyultak a lámpák, végignézték egymáson. A báró így szól magához: »Buta szerencsém van. Milyen szép ez a nő! A keze és a lába...« A táncosnő pedig így szól magához: »Buta szerencsém van. Milyen szép férfi ez! A szeme és a fogai, a fogai...« És mindketten alig várták, hogy megint sötét legyen...

A báró közelebb hozta a széket és óvatosan megfogta a táncosnő kezét. A következő felvonás alatt megfogta a karját. És így tovább: minden felvonás egy-egy újabb hódítással járt. Amikor már a csók került volna sorra, vége volt az előadásnak. A báró hosszankodott. »Szemtelenség, hogy milyen rövidke ezek a mostani filmek«. Azután felszegtette a táncosnő bundáját. Ez kissé meglepte. Mintha már látta volna ezt a dundát. De gyorsan megnyugtatta magát. »Egy táncosnő csak nem fog a Népszínház-uccában vásárolni.«

Közben a táncosnő is hasonlóan tündődött. Mintha már látta volna a báró bundáját. De ő is megnyugtatta magát. »Egy báró csak nem fog a Népszínház-uccában vásárolni.«

A kijárat előtt megálltak.

— Most pedig lsten vele, báró ur.

— Tessék? Csak nem akar hazamenni?

— De igen.

— És egyedül?

— Mindig úgy szoktam.

— Magának rossz szokásai vannak... Én el fogom kísélni.

— Ugyan?! És minő jögon?

— Furesa kérdés. Azon a jögon, hogy már Ninive pusztulása óta ismerjük egymást. Az pedig régen volt.

A táncosnő mosolygott, a báró pedig intett egy taxiórt.

És néhány perc múlva, az autóban, megint egymáshoz simultak a coboly-buda és a városi bunda.

*

Másnap délután ismét találkoztak, természetesen a Nemzeinél, ott, ahol a hatos megáll.

A viszontlátás kölcsönösen egy kis kiábrándulással járt. A nappali világítás rosszul állt mindkettőjüknek, főleg a bárónak, akinek nemcsak az arca, hanem az öltö-zete is gyűröttnek és kopottnak látszott. A tegnapi buda helyett ócska átmeneti kabát volt rajta.

— Nem fázik ebben a borzasztó hidegben? — kérdezte a táncosnő.

— Ezzel azt akarja kérdezni, ugye, hogy mért nem vettem fel a bundámat?

— Eltalálta. Mert könnyelműség ilyenkor így öltözködni, ha másképp is tudna.

— Ez az: ha másképp is tudnék.

A táncosnő csodálkozva nézett rá.

— Mit akar ezze mondani?

— A báró köhintett egyet és kissé remegő hangon így szólt:

— Kedves Lea, én egy vallomással tartozom magának. Kérem, ne ájuljon el és ne haragudjék meg érte. Én... én nem vagyok Egon és nem vagyok báró, én egyszerűen csak Türk István vagyok, B-listás tisztviselő.

— Itt megállt és várta a következményeket. Biztosra vette, hogy földrengés lesz és összedől az egész világ. Mindebből azonban nem lett semmi. Sőt, a táncosnő még nevetett is hozzá.

— Maga ezen nevetni tud? — kérdezte az ex-báró.

— Azon nevetek, hogy maga is hogy fog nevetni rögtön. Tudniillik én is csak olyan, hogy is mondjam csak, olyan B-listás táncosnő vagyok.

Türk István a fejbubáját vakarta.

— Szépen összekerültünk mi ketten. Mondja, hol vette ezt a bundát?

— Stern Árminnál, a Népszínház-uccában.

— Honnan volt ennyi pénze?

— Nem került olyan sokba. Stern Ármín, hogy úgy mondjam, régi tisztelőm s ezért a beszerzési áron alul adta ide, azt is részletfizetésre.

— Ha szabad érdeklődnöm: milyen részletekben fizeti?

— Ez nincs megállapítva; attól függ, hogy havonta hányszor utazik el a Stern Ármín felesége. Node, beszéljünk inkább másról, talán a hétágu koronáról. Mondja, mikor nevezte ki magát bárónak?

— Tegnap este.

— Először az életben?

— Először. Mert azelőtt nem volt rá szükségem, azelőtt megéltem a keresetemből. Amióta azonban elbocsájtottak az örvény szélén álltam, amikor egy ismerősöm révén bejutottam egy játékarlagba. Nem volt ugyan szerencsém, de egy kis összeget mégis észszeharácsoltam úgy, hogy a nyereséget mindig zsebre-vágtam, a veszteséggel pedig adós maradtam. Ezzel a pénzzel, gondoltam, sikerülni fog majd új életet kezdenem. Mivel ruha teszi az embert, először is vettem egy előkelő bundát.

— A Népszínház-uccában?

— Eltalálta. Azután kibéreltem a moziban egy egész páholyt. Számítottam ugyanis arra, hogy egy elkésett urat vagy hölgyet ideiglenesen beültetnek hozzám s így esetleg szert tehetek valami előnyös ismeretségre.

— Jól számított.

— Amikor maga bejött, hogy nagyobb bizalmat kerjessék, bemutatkoztam bárónak. Ha bevallottam volna, hogy B-listás hivatalnok vagyok, maga tüstént eltávozott volna. Így ellenben ott maradt velem, kettesben. És én megfogtam a kezét, most már eláruhantom, megfogtam a kezét, hogy lehuzzam róla a gyűrűjét; de nem volt gyűrűje. Utána megfogtam a karját, hogy lekapcsoljam róla a karperecét; de nem volt karperece. Azután átfogtam a nyakát, hogy leszedjem róla a nyakláncot; de nem volt nyaklánc. Ha lett volna ékszere, talán elloptam volna és maga soha többé nem látott volna engem. Ahogy ezután sem fog majd látni, ha úgy akarja. Mondja: menjek-e, vagy maradjak?

A táncosnő visszazondolt az elmúlt estére, amely mégis szép volt... És ezt válaszolta:

— Mért menne el? Azért, hogy becsapott engem, nincs okom haragudni, sőt még hálával tartozom magának. A maga jóvótól egy napig abban a hitben ringathattam magam, hogy báró az udvarlóm. És ez a fontos, hogy mit hiszünk. Ha tele van a zsebed sárgarézzel, de te azt hiszed róla, hogy arany, akkor gazdag ember vagy. Ez régi igazság és egyetlen szerencsénk, hogy így van... Most pedig megyünk egy cukrászdába uzsonnázni; jó?

— Nem lehet. Azaz, bemenni lehet, de hogy jövőnk majd kié? A pénztrósnó bajosan fogja aranyának nézni

a sárgarézet.

— Kell pénz?

Türk István iparkodott elpirulni, hogy sértődöttnek lássék.

— Hogy képzeli?!

— Bocssáson meg... Ugy gondoltam, természetesen, kölcsönbe...

— Az más. Van magának?

— Mennyi kell?

— Sok. Még ma lejár néhány becsületbeli adósságom. A bundámat már értékesítettem, tudja, abban a vörös épületben, a Lónyai-uccában. De még mindig nem elég.

— És ha én is beadnám oda a bundámat?

— Köszönöm, ekkora áldozatot nem fogadok el. Mért is tenné ezt értém?

— Az az én dolgom. Különben, ha akarja tudni: maga... maga nagyon tetszik nekem. Sajnálom ugyan, hogy nem báró, de legalább... legalább...

— Mondja ki: szélművés.

— És én szeretem a rendkívüli embereket... Szóval áll az alku? Kezet rá.

Türk István megcsókolta Lea szép kezét.

És néhány óra múlva a bundák népszerű találkahelyén: a zálogházban megint egymáshoz simultak a cobolybunda és a városi bunda...

nemcsak nem kerül pénzbe, az olvasót valósággal üldözik a könyvtárak, hogy vegye őket igénybe. A könyvek reklámja eljut a legsötétebb külvárosokba s a legelhagyatottabb falukba is. Ezenkívül mozgó könyvtárak gondoskodnak arról, hogy a gyermekeket is elűssék a nekik megfelelő szellemi táplálékkal.

1915-ben a könyvkiadók 806.887.417 dollárt fordítottak a könyvek kiadására, de ebbe az összegbe nincs beletérve az újságokra, folyóiratokra, s zeneművekre fordított kiadás.

Az idén az Egyesült Államokban 423.893.344 könyv jelent meg. Ezek közül 79 millió az iskolakönyv, 29 millió a regény, több mint 15 millió a gyermekkönyv, 2.690.000 életrajz és 8.800.000 a verseskönyv.

Majdnem 9 millió verseskönyv! Rémes!

*

King ur (Texax Államban) elunta, hogy papagája mindig ugyanazt a mondatot hajtogatta s minthogy részvétet érzett a többi papagájutaladónos iránt is, akinek ilyen «műveletlen» madarak van, elhatározta, hogy a papagájokat iskoláztatja. Papagájtanfolyamot alapított. Itt a növendékeket gramofonlemezeken újították különböző versikékre, mondásokra, melyek megfelelnek az amerikai ízlésnek.

Minekélőtte a papagájokat elbocsátják, vizsgát kell tenniük, aztán bizonyítványt kapnak, mint a diákok. A vizsgázott papagájoknak felszökött az árfolyamuk.

*

Könyv jelent meg az új nevelés úttörőiről. Hermann Hietzről, Giuseppe Lombardo Radiceről és Baculesről.

Hietz 1898-ban alapította meg a Harz tövében kerti iskoláját. Lassanként három osztályt létesített a tizenkét esztendőes gyermekek számára, akiket játszva oktatott, majd a 12—16 esztendőes serdülő gyermekek számára, akiket mezőgazdasági munkákkal foglalkoztatott. Ez a családi élet, az egyéniség teljes kultusza, a szabad levegőben való mozgás kitűnő eredményekkel járt. Lombardo Radice Olaszországban egyengette az utját a modern nevelésnek. Ő vezette be az iskolába a játékokat, a táncot. Szemben a régi oktatással, mely az idegen nyelvekre fektette a fősúlyt, az anyanyelvet tanította. Ez véleménye szerint fejleszt a gyermekek ösztönösségét, őszinteségét, becsületességét. Könyvet ugyiszólván alig használt. Bacules visszamaradt gyermekekkel foglalkozott: önérzetet, hitet nevelt beléjük.

*

Akik Columbusban edzették a hitet... A Rirista Nautica című olasz folyóiratban fölsorakoztatva találjuk azokat a hagyományokat és legendákat, melyek Columbusban, Amerika felfedezőjében edzették a hitet, hogy van egy ismeretlen világrész, melyhez el kell jutnia.

San Girolamo már Columbus előtt is hirdette, hogy léteznie kell egy nagy földdarabnak, melyet az emberek még nem ismernek. Hivatkozott egy levélre, melyet Szent Clement írt, aki világotan kimondotta, hogy «mihelyt végigmegyünk az Oceanon, egy másik világ bukkan elénk».

Platon egy egyetemi pap kijelentését írja meg, melyet az athéni Solonnak tett. Eszerint az Atlant Oceanon van egy sziget, mely Hercules oszlopán túl fekszik. Platon szerint ez a sziget olyan nagy, mint Ázsia és Afrika, az Ocean veszi körül, az emberek akik lakják, valamint az állatok is sokkal nagyobbak, mint a miénk s a bányákban rengeteg arany és ezüst található.

Ez a kétezer év előtti sejtélem szóról-szóra valóban bizonyult. Még inkább meglepő Seneca jóslata, akinek tüzes képzelete, vallásos áhitata a keresztény egyházatyákat is megtermékenyítette. A latin költő a Medea című drámájában ezt írja:

— Jön majd egy idő, amikor az Ocean századok hosszú sora után kinyitja birodalmának korlátját s egy hatalmas szárazföldet mutat a halandóknak. Egy másik Tills (az argonauták hajója) új világokat fog fölfedezni és Tule nem lesz többé a világmindenség határa...

*

Amerikai humor. Egy amerikai folyóirat az alábbi hirdetést teszi közzé:

— Ha gyakran szédül a feje, fejfájás, ájulás, borzongás bántja, vagy görcs, émelygés, köhögés, bőrkilítés, az anak a jele, hogy beteg s már nem sokáig fog élni. Ennélfogva siessen, fizessen elő folyóiratunkra egy évig s akkor szerződésileg kezessédjünk arról, hogy halála esetén megindító és szép nekrológot írunk önéről...

Ez a reklámszöveg hasonlít ahhoz, melyet Barrés lapja, a Tintafoltok alkalmazott, amikor első száma megjelent. Pont ezen a napon végezték ki Párisban X. gonosztevőt. A lap kiadóhivatala reklámbereket íratott a párisi körutakon, akik mellükön-látukon ezt a táblát sétáltatták:

— X. már nem olvassa a Tintafoltokat!

*

Egy gyermeklap a kicsinyek közt pályázatot hirdet, hogy értelmüket, megkülönböztető-képességüket, ítéletüket éleltse. Ezt a kérdést intézi hozzájuk:

— Hogy hívják azt a kis éhes és falánk néger gyereket, aki meglesi édesapját és édesanyját?

A pályázók a gyermeket hol emberevőnek nevezik, hol anyagyilkosnak, hol fekete csirkefogónak, sőt

TERE-FERE

Hogy lépett vérpadra Desmoulin Camille?

Raoul Arnaud »Camille Desmoulin zaklatott élete« címen könyvet adott ki. Könyvének egyik legmegröbb részlete az, melyben elbeszéli, hogyan halt meg ez az ifjú, rokonszenves forradalmár:

— Hóhérok és pribékek várták. Mikor kora délután beléptek Camille cellájába, az egy sarokban kuporgott, mint valami sebzett állat. Minden izében reszketett, lázongva, dühösen kiabált. Nem lehetett közöledni hozzá. Lábaival, körmeivel védekezett. Csendőröket kellett hivatni, meg kellett őt kötnöni, hogy ingét kivághassák s haját lenyírassák. Miután ezzel elkészültek, az elítélt, noha kezei össze voltak kötözve, dulakodni kezdett a hóhérségekkel. A harag megzúszerezte erejét. Csak ügyel-bajjal tudták kivonszolni a kardélyhoz, mely a börtön udvarán várt rá.

Ardély szállították, Camille Desmoulin épp oly izgatottan viselkedett, mint a börtönben. Kiabált: »Nép, megcsalnak! Földelozzák a hivat! Nem ismeretek meg engem?« Az egyik pribék, hogy elhallgattassa, azzal fenyegette meg, hogy a kardély vázához kötnözi őt. Erre már nem kiabált segítségért, magába süppedten nézett, nyugtalanul beszélgetett a szomszédjaival.

A kardélyok rohantak, csendőröktől kísérvé a Szabadságtér felé. Sokan jártak az uccákon. Az idő gyönyörű volt, sohasem volt ilyen jó élni. A menet a gyűlölet légkörébe érkezett. Kiabáltak és énekeltek. A nép sértette bálványait. Camille látta maga körül a hitvány tömeget, melyet annyiszor bujtogatott. Most őt is meggyalázták, kifütyülték, lekötötték, hogy a dühtől és szégyentől pusztuljon el. Próbálta szétépteni köteleit, oly vadul hadonászott, hogy szétrepedt ruhája meztelenül hagyta nyakát, vállát, melyre majd ráhull a nyaklító. Soha élet nem nyilatkozott meg így lüktetően, mint ebben a fiatal emberben, aki a halálba ment. A hóhérnak az utolsó pillanatig ellenállt s ingatag léptekkel tántorgott a vérpadra.

*

Az új török főváros. Valahányszor visszatér az utas az új török fővárosba, Angorába, ha csak pár hétig is volt távol, meglepődve látja, hogy a város mennyire fejlődik. Új utak nyílnak, kis villák emelkednek, vagy középületek, mintegy a földből, kertek lombjai bólogatnak ott, ahol annakelőtte az anatóliai pusztasívo homokja sárgállott. Ez a főváros amerikai útamben fejlődik, nemcsak azért, mert népessége követeli meg, hanem azért is, mert valami kemény dac él az itt lakó emberekben, hogy a maradt multtal fölvegyék a versenyt s megmutassák, hogy életre valók.

A jelszó ez: építeni, építeni! A kormány, hogy az építkezési kedvet föllendítse, adómentesen adja a telkeket. Ki-ki igyekezett tehát építeni lakóházat, bérházat, vagy egy kis villát, ágyással, kerttel, gyümölcsösökkel.

A nehézség, hogy Anatólia közzepén, ezen az állandóan napégette, szikkadt, tar területen, melynek nincs vize, egy város keletkezzék, óriási volt.

Megannyi ellenvélemény is szölt az ellen, hogy épp ezt a helyet választották az újtörökök a fővárosuk fölépítésére. Itt nem voltak házak, se szállók s az idegen diplomaták, akik lerándultak ide, vajmi rövid időt töltöttek, csak annyit, hogy elintézzék ügyeiket. Éjszaka rendszerint visszamentek a hálófülkéjükbe s ott aludtak.

De a titáni nehézségek ellenére a főváros egyre szépül, fejlődik. Csodálatos erő lakozik az építőikben, meg akarják mutatni, hogy Kisázsia közzepén is kiszökkenhet a kultúra és a pusztasívo homokja televény lehet. Erre a jó példát maga Kemal Musztafa adja meg, aki Angora szomszédságában mintagazdaságot létesített, melyet maga irányít s néhány év alatt szívós munkája eredményeül ezer meg ezer fa zöldel a villája körül,

egy nagy parknak a magva.

*

Száraz Amerika. A szárazok és nedvesek tusakodása Amerikában még egyre tart. A tiszta víznek papjai vannak, főként papnői, jámbor hölgyek, kik hivatásukat gyermektegyetelbuzgósággal teljesítik.

A józan élet egyik prédikátornöje, hogy jobban meggyőzze hallgatóit, minden beszédét ábrázoló példákkel óhajítja igazolni. Rendszerint két aggastyánt mutat be. Az egyik duzzal az élettől, a másik, noha fiatalabb, tesileg és szellemileg valóságos roncs.

— Nézzétek — kiált a hallgatóságnak — nézzétek barátaim ezt a két embert. Itt van John, a jobb oldalamon és rámutat a pompás aggastyánra. Ez sohasem ivott még bort. Thomas ellenben, aki bal oldalamon áll — és rámutat a szomorú emberi romra — folyton pálinkázik, borozik. Fölteszem a kérdést, kihez akartok hasonlítani: Johnhoz, vagy Thomashoz?

Egy napon azonban a hallgatóság egyik tagja megleste John és Thomast. A két aggastyán az előadás végeztével karonfogta egymást s elindult egy földalatti pincébe, ahol borsos áron mérk az itókat. Egy óra múlva John és Thomas kijött a butikból. John tántorgott. Az életérős aggastyán így szölt a szomorú emberi roncsához:

— Te pájtás, ha ez a szájas némbér még sokáig povedál, meghalok a szomjúságtól...

*

Aki a Dunában született. Meg kell adni, nem mindennapi esemény. Eddig a krónika megemlékezett arról, hogy valaki az uccán született, vagy vasuton, vagy a szabad mezőn. De folyóban még nem született senki. Még Mózes sem dicsekedhetett ezzel, mert őt a vízből pusztán kimentették.

Ellenben Tockoel a vízben született.

Igy történt. Egy munkás parasztasszony, noha áldott állapotban volt, nem hanyagolta el napi teendőit. A Duna partján sulykolt, mosta az ingeket, nadrágokat, lepedőket.

Egyszerre elszédült, beleesett a folyóba, mely itt — a partok közelében — szerencsére nem volt mély. A hideg víz magához térítette s minthogy nem tudott a partra jutni, kétségbeesetten kezdett kiabálni segítségért. Egy járókelő, aki figyelmessé lett a kiabálásra, odaszaladt ügyel-bajjal kihuzta a partra, de akkor elámulott ő is meg az asszony is, mert mindketten azt látták, hogy a vízben egy csecsemő evickél, s nyivákol, egy kisfiúcska, aki világra született, miközben az asszony kénytelen furdót vett a folyóban.

A járókelő hamarosan kimentette a kisfiúcskát is, aztán az anyát, az újszülöttet pedig beszállították a kórházba.

Itt a csecsemőt belktatták az anyakönyvbe. A hivatalnok, aki felvette az adatokat, a születési hely megjelölésére ezt a kifejezést használta:

— Dunában született.

*

Szesz. Egy angol hölgy, aki bérbe akarta adni burtozott szobáját, előbb leltárt vettetett fel az ottani jegyzővel. Magára hagyta a jegyzőt s egy pár órára elávozott hazulról.

Amikor visszatért, a jegyző teljes hosszában feküdt az ebédli egyik szőnyegén, horkolt, előtte pedig a leltár volt. Ezt írta be:

— Két whysskis palack a pohárszéken. Egy forgókönyvtár. Még egy forgókönyvtár. Még egy forgókönyvtár...

*

Amerikai kutár. Amerikában a könyvtárak mindenki számára nyitva vannak, könyvet kölcsönözni itt

Dr. SCHAEFER-féle „EPILEPSAN“
epilepszia, görcsök, eskór ellen
Naponta érkező köszönőlevelek
Külsőlebbi felvilágosítás és szétosztás:
Apoteka Sv. Stjepana M. M. Flster, Osijek III.

Fűszer-, vas- és fakereskedők
látogatására oly
utazót keresünk

aki egyébként is rendszeresen utazik. Csak is e-
sörendő kifogástalan utak jelentkezzenek, mert
előkelő nagy cég árúinak eladásáról van szó.
Cím: Rádió Reklám Jugoszlavia, Pašičeva 7.

2 ÉVI HITEL
Mindenemű egyes és univerzális
asztalos- és
bognárgépek
beépített motorral vagy anélkül
keretfűrészek

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő kombi,
egyengető, csapoló, maró és vaslátsági gyalu,
marógép turógéppel és körfűrészel kombinálva.
11-45

MOLE DOUBLE GRAPE
THACKERAY HARDWATER

azonkívül festőfóral minden színben állandóan raktáron

A. ROMANO, ZAGREB

Boškovičeva ul. 15. Telefon: 51-93
Táviratcím: Diana Zagreb

Raktárról eladó

- 1 drb 510-es csukott Fiat-au'ó
- 1 „ 509-es „ „ „
- 1 „ 503-as „ „ „
- 1 „ hatüléses De Dion Bouton autó
- 1 „ négyrugós Ford-autobusz
- 1 „ Ford féltelherautó

Az autók jó állapotban vannak

Megtekinthetők a

Vulkan garázsban, Sombor

Uj regény! Uj regény!
Quasimodo

Ivánov meg a szeretője
Fenyves Ferenc előszavával,
mely BRAUN HENRIK halálának
tizedik évfordulójára jelent meg
Ara 40 dinár

Megrendelhető a Bácsmegeyi Napló
könyvosztályánál

KERESZTSOROS REJTVÉNY
Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros
rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes. 1. Caraffa, 3. Cherven, 15. Gépies, 18.
Alamuszli, 19. Stratéga, 21. Lok, 22. Sia, 24. Sed, 25.
Dér, 26. Lira, 28. Ót, 29. Rizs, 30. Zénó, 31. Adem, 33.
Fakul, 34. Georges Clemenceau, 35. Inn, 36. Sig, 37.
Dráma, 38. Alice, 40. Mac, 44. Eit(fel), 48. A csikgól
hercegnő, 51. Csira, 52. A nyíl, 53. Bakó, 54. Kapa, 55.
Ta, 57. Tetu, 58. Eto, 59. Mág, 60. Ásd, 62. Nis, 63.
Tarhonya, 66. Ebzárlat, 68. Gulyás, 69. Flamme, 70.
Torlasz, 71. Galetta.

Függőleges. 2. Anakreon, 3. Réim, 4. Apus, 5. Festő
6. Fizetési meghagyás, 7. Ami, 8. C. G. S., 9. Hétsze-
melyes tábla, 10. Epres, 11. Riád, 12. Vét, 13. Ecsédékes,
14. Ballagi, 17. Marólug, 18/a Leiden, 20. Genuai, 23.
Irály, 27. A N. R., 30. Zac, 32. Igó, 33. P. N., 39. Cica,
40. Machethi, 41. A Csata, 42. Csikorgó, 43. Bihar, 44.
Egyenet, 45. Initia, 46. Fölusta, 48. Iró, 49. Ka, 50. Ent,
54. Kánya, 56. Aszal, 59. Moll, 61. Dámé, 64. Hur, 65.
Asz, 66. Eíg, 67. R. M. T.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt
megfejtették 123-an. A kézírású hírlaptartót sorsol-
ás útján Berger Gyuláné, Subotica, Petrogradska ul.
nyerte meg, akit arra kérünk, hogy 5 dinárt szivesked-
jen beküldeni portóra.

LEGHÜTÉS - JÉGGYÁRTÁS

minden szakértelem és vegyszer nélkül

BROWN-BOVERI HÜTŐ-
szab, AUTOMATÁVAL

Egyszerű Nincs kezelési Veszélytelen Nincs utántöltés!

ÜZEMBEN MEGTEKINTHETŐK:

KORHEZ GYULA, HENTESZÜZEM, SUBOTICA
NAGY SÁNDOR, JÉGGYÁR, BAKÓ-TOPIA
SZINDI LAJOS, JÉGGYÁR, BAKÓK
GÖRNER SÖRDEPOT, SOMBOR
KÖZKÖRHÁZ, OSJÉK
RICHTIGER JAKAB, HENTES, PRIGL, SV. IVAN
DORNYÁDTER JAKAB, GURKASZ, NOVI SÁD
A hűtőautomata mellett első-angli ammoniak-kompresz-
szorokkal szolgálunk!

GELLÉRT IGNÁC ÉS TÁRSA R. T.
BUDAPE T. VI., Podmaniczky-u. 41. — Telefon: Aut. 212-91
WIEN — BRÜNN

Legjobb minőségű
Ételésre
jól válogatott
m gblakható
kittűs bar-
és c. omogo-
szőlőoltványok
kiváló amerikai alanyokon
oltva, igen erős gyökérzettel,
mérsékelt árbau kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.
Györgyavics Mian
szőlőoltványtelen-tulajdonos
Novisad, Kiszácsi utca 10

Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra
előkészít **Galgóczy magántanfolyam**
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.
1.728

ELŐNYOMDÁT
legmodernebb stílus rajzokkal és
képekkel legolcsóbban szállít
LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára
Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

A VAJDASÁGIK
KEDVELT TALÁLKOZÓHELYE
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berende-
zett kényelmes családi ház

Központi fűtés, hideg-meleg víz,
telefonos, rádiós szobák

Mérsékelt polgári árak

Vajdaságiaknak 20% engedmény

LATOGASSA MEG

AZ 1929-IKI

**LEIPZIGI TAVASZI
VÁSÁRT**

EZ KIFIZETŐDIK ÖNNEK
Kezdődik március 3-án

Mintavásár: március 3-tól 9-ig
Nagy technikai és építészeti vásár:
március 3-tól 13-ig

Textil vásár: március 3-tól 7-ig
Cipő- és bőrvásár: március 3-tól 6-ig
Mindennemű felvilágosítással postafordultával szolgálnak.

KOVÁCS D.

Moser és Wertheim cégnél, Novisad, Miletičeva ul. 36.
Zvanični biro Lajpoškoj Sajma za Balkan, Beograd
Knez Mihajlova ul. 33.

LEIPZIGER MESSEAMT LEIPZIG

Euphosal Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos
lakásán. Telefon: 539

A legjobb és eredményekben felülmúlhatatlan
gyógymód **reuma, köszvény, ischias, lum-
bago, és neu algi us tájdaimak** esetel-
ben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos
logyasztás az egész testre, vagy annak egyes
részeire berhűti módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás
és ellátás. Kívánatra prospektus, vagy szó-
beli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

Épitkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen 16-
lem árajánlatot! Üvegezést négyzet-
méterenkint valódi belga üveghől leg-
olesőbb napi áron végezik

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinjski trg 2

Szabadalmazott jégcszekrényeket
40% jégmegtakarítással gyárt
Braća Goldner főbbszörösen kiténtetett Szubotica, Jugovića ulica 20
jégcszekrénygyára Subotica, Kérjen árjegyzéket!

FEHÉR HÉT

Április és május, október és november azok a hónapok, amelyekben a következő szezonra szoktuk bevásárlásainkat eszközölni, a december az alánédezősok hónapja, július az utazások hónapja, FEBRUÁR A FEHÉR HÉTEK HÓNAPJA. A háziasszony is egyszer hozzájut, hogy fehérneműből, háztartási- és konyhafelszerelési cikkekből kedvező bevásárlások folytán készleteit kiegészítse. Minden háziasszony tudja, hogy mi a fehér hetek alatt olyan árukat hozunk forgalomba, amelyekre szüksége is van. Nagyszámú és megelégedett vevőnkre való tekintettel nagymennyiségű szükségleti cikket szereztünk be és minthogy mi a nagy és gyors árusítás mellett csak igen kis nyereséggel dolgozunk, módunkban van a legnagyobb körültekintéssel kiválasztott árak árait olyképp megállapítani, hogy ISMÉT MÓDUNKBAN LESZ BEBIZONYÍTANI, HOGY VEVŐINK BIZALMÁRA ÉRDEMESEK VAGYUNK.

A lehetetlenséggel határos ennek a hirdetésnek keretén belül az összes cikket felsorolni, ezért csak egyes minőségeket említettünk meg, hogy vevőinknek útmutatóul szolgáljon áruházunk különböző osztályain:

Minden háziasszonynak a szíve reves az örömtől, ha VÁSZONO SZTÁLYUNK izlésesen feldiszipített helyiségeibe lép. Minden kereskedő, aki olcsót árul tart, árul 8 dináros sifont. De van ennél még olcsóbb áru is. Ter mészetes, hogy mi a legolcsóbb fajtáról nem állítjuk, hogy ez a legmeglehetőbb is. Sokkal kifizetőbb, ha jó áruért 2-3 dinárral többet fizetünk. Jóminőségű a mi 13 dináros sifonunk és valami egészen különös a 15 dináros »Blumenweber« sifonunk. De minden más fajtából is nagy a választék. Ágyneműre minden háziasszony a legszívesebben damasztgrádlit vesz, amely egyiptomi makó fonálból készül. Rendkívül tartós a mi 28 dináros cikkünk, amely 80 cm. széles. Annak a háziasszonynak, akinek csak szerény összeg áll otthona berendezésére, rendkívül olcsó abrosszal szolgálhatunk, már 30 dinárért adunk egy abrosszt. Egy másik fajta szlens szegéllyel ellátott abrossz és hozzávaló 6 desszert-asztalkendő 72 dinár, a drágábbakból kiváló minőségű hatszemélyes aszurozott damasztabrossz 190 dinár.

Mindenki tudja, hogy mily nagy raktárunk van törüllőzőkben és zs ebkendőkben. Batisztsifon zsebkendő gyermekeknek 1.50 dinár, zsefir zsebkendő 2.75 dinár, tarkaszegélyes férfi zsebkendő 4 dinár, aszurozott batiszt női zsebkendő 4.50 dinár, TÖBB EZER TUCAT VÁRJA VEVŐINK OSTROMÁT. Feleslegesnek tartjuk további fajták felsorolását, hanem azt ajánljuk, hogy kérje ingyenes mintáinkat, Mindenestire közölie velünk, hogy milyen árút és milyen célra óhajt.

NAGY VÁLASZTÉKUNKBÓL AJÁNLJUK MÉG A KÖVETKEZŐKET:

Női ingek:	Din.
Sifon, csipkével és betéttel	23.-
Sifon, mint fent, motívval	26.-
Finom sifon himzett betéttel	39.-
Finom sifon gyönyörűen himezve	42.-
Finom sifon, kiváló kidolgozásban	48.-
Sifon, nyitott forma, vállpánttal	30.50
Sifon szegéllyel és caknikkal	36.-
Hálóing, lenvászon, aszurozva	38.-
Hálóing, sifon, aszurozva	58.-
Ing-nadrágkombinék:	
Sifon, aszurozva, himzéssel	32.-
Sifon, aszurozva, falmi diszítéssel	50.-
Kombinált alszoknyák:	
Jóminőségű vászonból	34.-
Batiszt, klöppicsipkével	44.-
Jóminőségű sifon himzéssel	62.-

Kötények:	Din.
Erős vászonból	16.50
Jóminőségű sifonból	48.-
Vállpántokkal	16.-
Vállpántokkal, volant-diszítéssel	27.-
Vállpántokkal, betét-diszítéssel	41.-
Kék nyomott anyagból	14.-
Kék nyomott anyagból, dívatos	21.-
Kék nyomott anyagból, vállpánttal, zsebkével	25.-
Kék nyomott anyagból, felül zárt	35.-

CSIPKÉK	Din.
Klöppli és cérnacsipkék:	
1 cm. széles, métere	1.25
2 cm. széles, métere	1.75
2.5 cm. széles, métere	3.-
3 cm. széles, métere	4.-
Valencia csipkék és betétek:	
1 1/2 cm. széles, métere	2.-
1 1/2 cm. széles, métere	2.50
2 cm. széles, métere	3.50
stb.	
Fehér himzés, csipkék, betétek:	
2 cm. széles, métere	1.-
2 1/2 cm. széles, métere	1.75
3 cm. széles, métere	2.50

Tabletták:	Din.
35/35 cm.	14.-
19/30 cm.	11.-
17/17 cm.	5.50
ovális vagy négy-sarkos	
Millyők:	
21/21 cm.	8.-
30/27 cm.	12.-
49/36 cm.	25.-

Függönyök:	Din.
Madrás-függöny, mosható, kétszárnyas, draperiával, mintázott, különféle színekben	90.-
Paplan, nagy, meleg	180.-
Gyermektakaró, flanelből	30.-
Ágyelőtét, szmirna juta	54.-
Ágyelőtét, jutaspárga	64.-
Futószőnyeg, métere	28.-

FÉRFIDIVAT	Din.
Ing színes mell	54.-
French-ing, szép mintázással	65.-
Zefiring, szép mintázással	90.-
Popelining, fehér mintázással	120.-
Popelining, színes, mintázással	125.-
Rövid alsónadrág, sifon	28.-
Rövid alsónadrág, erős grádlból	39.-
Hosszu alsónadrág, zsinóros, vászonból	28.-

Hosszu alsónadrág, gombolós	56.-
Rövid harisnya, egyszínű, párja	6.-
Rövid harisnya, melirozott, párja	9.-
Flórzoknik	20.-
Dívatzoknik	28.-
Selyemzoknik	56.-

MUNKÁSRUHÁK

Fehér munkaköpeny, mosható grádlból	130.-
Fekete klott-köpeny	150.-
Kék munkaköpeny, erős grádlból	130.-
Pincérbuz, grádl, fehér	85.-
Pékbluz, grádl, fehér	85.-
Szakácsbluz, grádl, fehér	95.-
Szakácssapka, fehér	15.-
Pincérvödrény, fehér	15.-
Szakácskötevény, fehér	28.-
Motoröltöny, impregnált szövethől	240.-
Szélfogó, turisták részére	180.-

ÜVEGÁRUK

Ivópohár	2.-
 Kompótos sányér, cseh üveg	7.50
 Kompótos tál	7.-
 Süteményauisatz, 22 cm.	7.-

PORCELLÁN

Fehérkávés csésze aljál	7.-
Feketekávés csésze	4.-
Fehérkávés csésze, diszítéssel	8.-
Feketekávés csésze, diszítéssel	5.-
Fehér bögre	2.50
Fehér bögre, diszítéssel	3.50
Süteményes készlet, 1 nagy tál és 6 kis tál, diszítéssel	40.-

Fehérkávés-készlet, diszítéssel, 6 személyes	75.-
Fehérkávés-készlet, diszítéssel	160.-

Feketekávés készlet, tálcával, szépen diszítve, hatszemélyes 108.-

FAÁRUK

Szalvétagyűrű lakkozva	2.-
Paszirozófa	2.-

Husktöplő .. 3.-

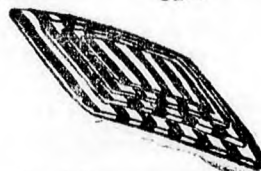
Husvágódeszka, akasztóval	0	1	2
	3.-	5.-	6.-

Husvágódeszka, kerettel	0	1
	6.-	7.50

Törüllőzőszárító

3	4	ággal
14.-	16.-	

Edénytálcák, íából	22	26	30	38	42	46 cm.
	4.50	9.-	12.-	16.-	20.	24.-

Tálcák, finoman lakkozva	26	40	45	50	55	60	65	70 cm.
	12.-	22.-	28.-	32.-	37.-	40.-	48.-	52.-
Fűszerállvány	8.-							
Fűszerállvány, nagy, 14 részes	35.-							
Edényállvány, nagy	65.-							
Gyűrűdeszka	30.-							
Ruhaakasztó	1.-							
Ruhaakasztó, lakkozva	2.50							

HÁZI CIPŐK

Házi papucs, filcből, 36-42-es nagyság	14.-
Házi papucs, filcből, bőrtalppal, 36-42-es szám	50.-
Gyermekcipők, különböző színben, 19-26 szám	35.-

Kastner & Ober ZAGREB Ilica 4

Fióküzet-megnyitás!

Tudomására adjuk, hogy fióküzetünket
Veliki-Becskeken

Miletićeva ul. 3. szám
(buzatér)

alatt megnyitottuk.

A t. gazdaközönseget kérjük fiókunk
megtekintésére, ahol az összes **Hofherr-
Schrantz-Clayton-Shuttleworth** és **International
Harvester Company Mc Cormick Chicago**
gyártmányai vannak kiállítva, valamint az
összes gépekhez tartozó alkatrész és **Manilla**
kapható.

A t. gazdaközönseget felkérjük, hogy
bizalmát, amellyel a **Hofherr-Schrantz-
Clayton-Shuttleworth** iránt viseltetett,
fiókunkra is sziveskedjék átruházni, hol a
legjobb kiszolgálásban fog részesülni.

Fiókunk kívánságra felvilágosítással és
áránajlattal szolgál.

Kiváló tisztelettel

Auŝi drugovi k. d.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth

1210

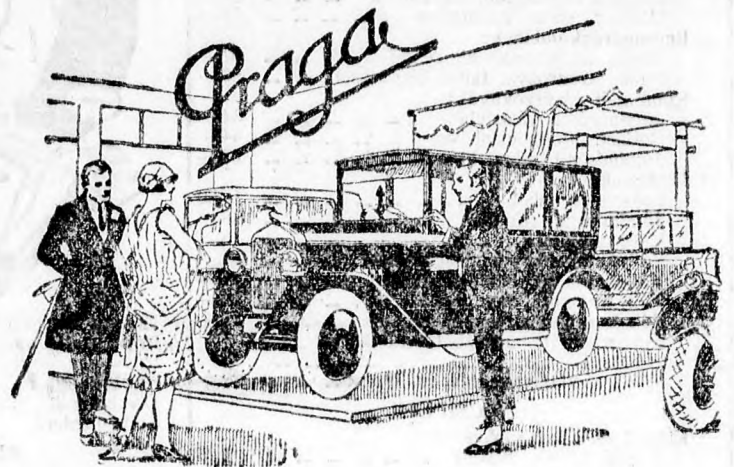
A világ legjobb és legjobbat használt gumija

VAJDASÁGI KÉPVISELETEK:

Dipl. Ing. Sartor & Ing. Rieger, Novisad, Uspenska ulica 5
Dipl. Ing. Albert Szilárd, Sombor, Atanckovićevo 8
Arnold Kemény, Velika-Kikinda, Vel. Bečkerek
Weigand & Co., Subotica, Paje Kujundžica ul. 4
Johan Schmidt, Vršac, Svetosavska 50, Dr. Hugo Lenard, Pančevo
Kousum, Stari-Bečej. — Mátyás Csikmák, Senta

SZEMÉLY- és TEHERAUTÓK

Legnagyobb megbízhatóság!

Hosszu élettartam!

RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD

Temerinska ulica 6-8.

1210

Egy próbarendelés mindenkit meggyőz,
hogy a legjobb kötésű üzleti könyv a Minerva kapható!

Letöltők

a limonádégyártáshoz, önműködő szörpivattyúval,
mialatt a palecek töltésénél a kívánt szörpmennyiség adagolódik
a palackba, valamint teljes szikvizgyári berendezések kizárólag
és nagy választékban kaphatók

SZÉNSAVIPAR
Philippovich Ádám

975

Pančevo — Zemun

Fiókok: Beograd, Karadjordjeva 13, Novisad, Futoški put 36
szikvizgyárberendezési cégnél

Elsőrangú utazót

fiatalabb erőt, ki a gazdaközönseggel
való érintkezésben jártas, kere-
gépgyár. Szerb, német és magyar
nyelvtudás kívánatos. Ajánlatok
„Gazda 127“ jelűre Jugoslovensko
Rudolf Mosse A. D. Beograd, Tera-
zije 25 hirdetőiroda címére kü-
lendők.

1055

A szesz-szakmában teljesen jártas

Bánátban és Szerém-
ségben jól bevezetett

képviselőt keresünk

Kelico Likörgyár Jaša-Tomić (Modoš)

Oicsón

kartellen kívül

szerezze be szükségletét

Lederer Dezső cégnél
Somborban

Mai árak:

16% superfostat 50 kg. zsákokban 102.—

18% " " 50 " " 116.—

15% mész-nitrogen vashordókban 255.—

100 kg.-ként a vevő vasuti állomására szállítva
legalább fél vagon rendelésnél.

Benzin garantált könnyű minőségű 9:80

Petroleum garantált legjobb minőségű 6:80

Lucerna heremag 21.—

☉ Kálisó, mész őpor, ch'lasalétram napi áron

SLAVEKS FURNIROKAT

legújtanosabban szeresheti be

SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU
Zagreb, Brod n/S vezérképviselőjénél

LUDWIG HUBERTI SIN, NOVISAD

Caru Dušana 33. Postafiók 25

„ORIENT“-KEKSZ
GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT
MAYER ALFRÉD
géperőre berendezett pékségben
SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

Fatalos üdéséget,
természetes báját
köcsöző a

Orvosi-csésze

utandó használatra

A modern és tudományos kozmetika legelőkeltebb
víványa folok, szemölcsök, szeplők, kiütések, orr-
vörösség és egyéb arctisztatlanság ellen. Számos
elismerés. — Készíti és postán szétküldi

BLUM gyógyszerár, Subotica

All. ndóan raktáron:

BELEGÁS:

Miloi Podje

BEZDAN:

Török István

BAJOK:

Hudap Adam
Cvetvai József
Matija Stipić
Jakob Šenić
Jova Beck
Thüringer Mátyszám

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Mars redivivus

Néhány szó az újraéledő háborus irodalomról

Aki csak felületesen is elolvasott egy-egy tudósítást az asszonyok-rendeze frankfurti kongresszusról, — amilyen napirendjén a gázháboru ellen való védekezés problémája szerepelt, — az elszorult szívvel kellett, hogy tudomásul vegyen holmi tényeket. Hogy van vagy huszonöt-féle gáz, amely ellen nincs védőeszköz. Hogy a jövő háborúja nemcsak hadsereg és hadsereg, hanem népek és népek közt fog dühöngeni, asszonyok, gyerekek, aggok elsősorban való pusztulásával. Hogy a laboratóriumokban lázasan folyik a munka újabb és még hathatósabb gázok kitermelésére. Hogy szelekció-elmélet háboruspárti kommentárjai bacillusok és baktériumok jóindulatu közreműködését is megakarják nyerni a jövő háborújához. De ami a frankfurti tanulságos kongresszus közeli és távoli figyelmét leginkább érintette, az, hogy a megoldást csak igen-igen halkán és akkor is teljesen reménytelenül hozta szóba egyik-másik delegátus: azt, hogy a gázháboru megelőzése csak a háboru intézményének gyökeres kipusztításától függ. Így aztán zajos sikertől szabaduladások, klasszikus erejű szónoklatok, prófétai kinyilatkoztatások és vidám társasbédék után el is születt a kongresszus.

A háboru réme pedig csak tovább vicsoirítja ránk pusztító fogát...

Persze, sohasem szabad kétségbeesni. És hogy kétségbe ne essünk, áltassuk magunkat azzal, hogy szósztátyár politikusok és hasonló vágásuak harci kedve nem jelenti mindig a háborut. De igen jellemzi ez a nyelvöltögető, háborus szörnyeteg korunk szinkopált időritmusát. Kell is most egy nemzedék, kell is tíz év egy-egy eszméáramlat felbukkanásához, végigvonulásához, eloszlásához, újra feltűnéséhez! Évek, félévek is alig telnek el és jön az új, vagy visszatér egy-egy régi eszméáramlat. Akár a divatnak, az eszmék áramlatának is meg vannak a maguk titkos, vagy látható Worthjai, Paquinjai...

A háboru, a tankos, foszgócs, repülőbombsz, éhségblokádos harc — az még persze messze van és a rém, amelyről az ismét beszéltünk, egyelőre csak esztétikus formájában, eszméileg mered reánk egészen közel. *Értsd: az irodalomból.* Mert emlékezzünk: 1921-től úgy 1925-ig, az első kijózanodásnak ama pár esztendőjében a hítes rajongók könyvespolcain is a feledés pora kezdett leszállni kegyelctelen patinaként még Barbusse »Tűz«-ére is s a többi jó könyvre is, amely a háboruról szólt.

Igaz, a békekötés másnapján már a jegybankokkal inflációs versenyre kelték felelős és felelőtlen tényezőök öngazoló emlékiratok emissziójával, de ezeknek a diplomata vagy hadinaplóknak nagyrésze éppen oly kevéssé volt »fedezet«, akárcsak a jegybankok festett papírjára. Mert ugyan kit ne bosszantott, egyben kacagtatott volna meg Ludendorff bájos tájékozatlansága, amikor Czerninről, mint »osztrák miniszterelnökről« ir!

Jött 1925, a békeofenzíva és Locarno éve, a nemzetek nagy kiengesztelődésének ószi napsugaras ünnepe. — Közeledés, — ez volt a szent jelszó. A nagy bulváron tufteng a német szó és Thomas Mann, Alfred Kerrt meg a kortási német géniusz sok más perszonalifikációját a hivatalos francia világ előkelőségei fogadják Párisban. Ugyanez — más színben — a Sprce partján. Csak természetes, hogy ehhez igazodjék az irodalom is. A béke végigteríti bűvös leplet egész Európában. Be szép is így az élet. A háborus irodalom tovább porosodhat a könyvespolcokon.

De itt volt 1928, itt van 1929 és a mult hangjait kezdjük hallani, a mult színei kezdtek felesillani. Csak nézzünk szét. A »J'accuse« amelyhez az inspirációt Barbusse »Tűz«-e adta, mindenütt röprizre került. Párisban a »Verdun«-t, Newyorkban a »Big Parade«-ot pergetik. És ha távolabbra tekintünk, a háboru szenzációja lüktet azokban a művészi alkotásokban, amelyek úgy egy esztendő óta Európában az írott igaz szó malasztjára sóvárgóknak kezébe kerültek.

Különösen két regényre gondolok itt: két német — az egyik — egy-egy munkájára. »A háboru« — Ludwig

Renn műve — és »Nyugaton semmi újság« — Erich Maria Remarque naplőregénye — ez a két munka. A problematikus értékű tömegsikeren túl szinte páratlan az utóbbi években az az irodalmi és még inkább etikai siker, amit ezek a naplőregények elértek. Egyik író sem volt a reklámos boérkezettek közül való, de ez a művek minden akadémiikus, klikkes beskatulyázásnál hatályosabban a művészi írás Szentlélek-lovagjává ütötte őket. Mert a világháboru élményének tökéletesebb leírása aligha van meg valahol, mint Ludwig Rennék, a közkatónának naplőjében.

Nem utolsó sorban — a forma a feképítő eszköz, a stílus leegyszerűsítettsége jelzi Renn könyvének abszolút művészi értékét. Aki pedig kíváncsi lesz a világháboru halottjainak, egy eldttevesztett nemzedéknek pszichológiájára, az üsse fel Erich Maria Remarque regényét: »Nyugaton semmi újság«. Ott az

adáz harcok szinte homéroszian elemi erejű leírása, fizikai és lelki gyötrelmek sajgóan realiztikus megelvenítése és majd a szemérmes, szubtilis megremegések, majd az erotikum kítombolásai közt megtalálhatjuk sorokba tömörítve egy háborus generáció tragédiáját!

— Nem fognak bennünket megérteni, — írja naplőjében Remarque ifjú hőse, aki iskolapadból mert kaszárnyába, — mert előttünk felű egy generáció amely itt, a fronton, együtt töltötte ugyan az éveket de most visszamegy régi pozícióiba, ahol el fogja felejtetni a háborut. És mögöttünk felű egy nemzedék, előbb hasonló hozzánk, de idegen lesz számunkra és félretaszít bennünket. Főlösegek vagyunk, főlösegek a magunk számára; fel fogunk nőni egyesek alkalmazkodni fognak, mások megalázzák magukat — és sokan tanácstalanok lesznek. És az évek elfutnak és végül tönkremegyünk...

Hosszu volna a lista, ha az újraéledt háborus élmény irodalmának e két mesterműve mellé odaillesztenék a kevésbé igényeseket is. De a tünet, — a két ségtelenül megvan: a háboru szelleme visszajár.

Erdős Iván.

UJ KÖNYVEK

Komáromi János: Régi ház az országutnál. A kiváló író eddigi munkáinak leghatalmasabbja ez a regény: a szegénység jelszava, melyet azonban soha senki sem hall fölülről. Saját nyomorúságos és riasztóan küzködő fiatalágát írja le benne Komáromi János: árva életét, szelléredesapja hetvenkettő férrikorát s megrendítően támasztja föl édesanyja emlékét, akit már csak a siron túlról ismerünk meg, mint visszajáró lelket. Kisérteni hatása van ennek a könyvnek. A megholtak hazajárnak benne a másvilágról s az obsitos, aki szüzesztendős is elmúlt talán s a magános és elhagyatott ház bubos kemencéjének melegedőjén üldögél szunyokálva, maga is valóságos kísértet. A falu is, amely a különös regény színtere félelmet keltő a hazajáró lelkek akonyati imbolgyszában, amelyek miatt csak elvtve csendülnek föl a zselér és eselédnépek panaszdalai. Egész sereg markáns, rendkívül eredeti, sokszor groteszk alakja van ennek a hatalmas regénynek: fölvonulnak benne az író szegénysorson tengődő, patriarkális rokonsága, az ifjúkeri barátok és ismerősök tömege s az író édesapjának híres sógorai, akiknek virtusától hangos a Labore és az Ondava nagy síksága. Szokatlanul szép tájleírások szövdődnek bele a regény menetébe: az országhatár béceitől egészen a Taktaközig s az egész fölött ott ég egy csodálatos gyermekkori szerelem könnyes emléke. Az izléses kiállítású regény a Genius kiadásában jelent meg, ára elegáns vászonkötésben 50 dinár.

Pierre Benoit: Szerelmes ellenségek. Pierre Benoit nevét nem kell ismertetnünk a világ olvasóközönsége előtt. Regényeit milliósámra olvassák s olyan könyvsikere még francia regényírónak is alig volt az utolsó öt évben, mint ennek a finom tollú, mely lélekrajzolónak: Benoitnak. A »Szerelmes ellenségek« most megjelent regénye háborus regény, nem frontot, harcokat ír le, hanem a fogság borzalma, egy francia mérnök éveit a németek szigorított fogolytáborában. Három rettenetes év történetét a porosz dunákon épült barakokban. A francia fogoly, akit megbíznak a szomszéd falu kastélyának villanszerelésével, beleszeret a gyűlölt ellenség leányába, egy porosz tiszt menyasznyába. A vigasztalan hosszúságú hónapok kínzó egyhangúságába úgy lép be ez a szerelem, hogy előbb gyöngye világú gyertyaként sűt bele ebbe a szörnyű sötétbe, később éltető nap lesz a két magányos léleknek s néhány órai boldogságot hoz azoknak, akiket egymástól egy világ és két nemzet évszázados gyűlölködése választ el egymástól. A könyv Genius izléses kiállításában jelent meg. Ára egész vászonkötésben 50 dinár.

Kassák Lajos új folyóirata. Érdekes, nívós és tartalmas folyóirat indult meg nemrégiben Budapesten. Az új szemlétt Kassák Lajos jegyzi, mint szerkesztő és az ő fogalommal tisztult irodalmi neve kétségkívül garancia a színvonalra, sőt ígérlet a fejlődésre is, amely számról-számra szembeállított ennek a havonta megjelenő írásnak hivatást betöltő életében. *Munka* — ez a címe Kassák lapjának, amelynek harmadik és negyedik száma került most a kezünkbe. A harmadik szám gaz-

dag tartalmából Kassák Lajos vezető cikkét, *Nádas József* versét, *Tamás István* és *Gró Lajos* pompás kritikáit és *Forgó Pál*, *Kertész Ernő*, valamint *M. Pogány Béla* cikkeit és tanulmányait emeljük ki. A negyedik számban is Kassák irt vezető helyen, kiválc *Justus Pál*, *Zilahi László*, *Gelléri Andor*, *Nádas Endre*, *Ilyés József*, *Fischer József* és *Herzog S.* tollából közöl cikkeket verset és tanulmányt a kitűnő folyóirat. A *Munka* Jugoszláviában is kapható.

Az Uhu új száma azt az érdekes kérdést intézi az olvasóhoz: »Hány évi börtönt érdemel én?« A lap azokra a titkos kis bűnökre céloz, amelyek nem ütköznek ugyan büntetőtörvénykönyv paragrafusaiiba. A kérdésre néhány ismert személy az Uhu februári számában őszinte és érdekes feleletet is ad. A népszerű képes hetilap ezenkívül számos érdekes cikket és az érdekes illusztrációk egész tömegét közli.

Vajdasági magyar írók a pozsonyi Uj Aurórában. A csehszlovákiai magyar irodalom reprezentatív évkönyvének az *Uj Auróra*nak most jelent meg a nyolcadik száma *Reinle János* gondos és avatt szerkesztésében. Az 1929-es évkönyv a csehszlovákiai és erdélyi magyar irodalom java termésén kívül ezuttal először ad nyilvánosságot a vajdasági magyar íróknak is, akik közül *Szenteleky Kornél*, *Tamás István*, *Farkas Geiza*, *Debreczeni József*, *Borsódi Lajos*, *Csuka Zoltán* és *Fekete Lajos* szerepelnek írásaikkal az almanachban. *Szenteleky Kornél*tól a *Bácska éjéit*, ezt a különlegesen művészi hangú pompás verset hozza az évkönyv. *Tamás István* a *Holdtűltle februárban* és a *Vidéki vasárnap délutánok* című csodálatosan szuggesztív erejű versei reprezentálják, maradéktalanul, *Farkas Geiza Önzés, izlés, rokonszeny* címen kristályos okfejtésű esszét irt. *Debreczeni József Régi kabalája* finoman pontúrozott erős költemény. *Borsódi Lajos* a *Kóbat Apolló* című mely és művészi novellával mutatkozik be Csehszlovákia magyar irodalmi nyilvánosságának. *Csuka Zoltán Évek a fargabőről* emü lenyűgözően lendületes lírai írását válogatta ki az évkönyv számára, végül *Fekete Lajos* ad életjelet magáról a *megbékélés verse* és a *Sasfők* című versek révén. A finom papírra nyomott kétszázötven oldalas, vasdos almanach a kiadó *Concordia* könyvnyomdánál rendelhető meg Bratislava, Csehszlovákia.

A »Századunk« új száma. Most megjelent januári számával a negyedik évfolyamába lépett Vámbéry Ruzsem és Varró István mindig kitűnően szerkesztett társadalomtudományi szemléje. Az új szám érdekes tartalmából külön ki kell emelnünk Vámbéry Ruzsem tanulmányát, amely napjaink egyik legégetőbb társadalmi kérdésével: a középosztály és a szocializmus viszonyával foglalkozik; Fodrossi M. Józsefnek a falu tragédiájáról írott cikkét, amelyből sőt plaszticitással emelkedik ki a magyar paraszt szomorú jelene és kevés reményű jövője; Jászai Oszkár cikkét a béke utjáról; a gazdag Szemle és Könyvismeretetés rovatot és végül Benedek Marcel, Nagy Lajos, stb., kortörténeti jegyzeteit az aktuális társadalmi és irodalmi eseményekről.

ÁLLJUNK MEG EGY SZÓRA

Egy kis nyelvészet

Hát *könyörgöm* (mert nem is művelt ember az, aki ezt az igét nem *ikesen* ragozza) *tárcát* olvasok *spont* (tárca: névelő nélkül) és a Schwartzról meg az Engelről van benne szó (ezek már névelővel!) és a Schwartz *jelenleg pillanatra* megakad, mert lánnyal áll már hosszú órák óta így érdeklődéssel *szemkőzt*, ki *csudálul* tetszik neki. Többiek a zöld fűben egymás mellett *tétferegnek* (szép szó, de nem azt jelenti, hogy: *hemperegnek*) *forszírozzák* egymást, mert nem akarnak *bühdre* rossz árut vásárolni *egymáson*. (Nem is lehet. *Valakin* megvenni valamit, ez jó, de egészen mást jelent.) *Lehetőleg végleg* és *jelenleg* legyen minden (még megbocsátható), de nem lehet, mert Engelnek sok *kápé* a kilencvenzer, minék céljából (okából és céljából: kettő) Schwartz leenged a kilencvenzerből, *ami* a feleségét dühbe gurítja. (A Schwartz, vagy a leengedés vagy a kilencvenzer?)

Ezalatt a szerelmeseknél az *ügyek* *rendben látszanak lenni* és a *két szerencsétlen* kedves mondatokon *andalognak*. Hogy egymáséi ne legyenek — gondolom — *ki van zárva*, sőt a magam részéről hozzá teszem: *nem létezik*. (Talán még jobb: *nem létezik*.) A továbbiakból megtudom, hogy a kis nőnek van *annyi* (—ja *tudniillik*) amennyi elég, (—), hogy a férfi *egyesbe hozza magát*, s az esetben a beigért látogatás nem maradhat el, csak néhány dolog *körül* kell még a részleteket megbeszélni. Az egyik majd elutazik, de vigyáz, hogy az *utakat* ne *hiába* csinálja, mert ezek *költségek*. (Oda-vissza: a magyar embernek egy ut). Azután valaki *információkat* beszerz. Ha minderre *illető* hölgy igent mond, *eredményt* el lehet *valahova* könyvelni sikeresen. Csak hogy baj van ám! Az *üzlet áru* és egybei sajnos *kárbavesztett* vagy pedig *tulterhelésekkel* *elégítették* ki az *ügynököket* *jórészt*. De ugy kell a kereskedőnek! Mért *hitelez* a portékát. Most itt van neki egy *tönk*.

Ez egy novella, így én és a novellában a szavak szókötések benne. (Ahol csak lehetett, mindenütt a szavak megváltoztatásával mutattam be a hibás szerkezetet. Egyáltalában nem célok az, hogy valaki ráismerjen az írásra.)

*

Talán nem kell fölemlítenem azt, hogy Aranytól Vajdái mindenki botlott, sőt hibázott is. És talán azt is fölösleges hangsúlyoznom, hogy egyelőre nem is a *hibát*, hanem a *sok hibát*, vagy ahogy ebben a tárcában mondanák: a *sok hibákat* kell üldöznünk és irtanunk. Még tovább megyek: *rendben* van, *egy ilyen* novellát is írhat mindenki. De csak egy találmóra kiválasztva itt van a másik, hasonló, ugyanonnan.

A novella egyik szereplője a *ceruzája* után kutat, *amiknek* helye a zsebében van. Közben pedig így beszél barátjához:

— Kérem itt vagyok én, *ahogy* *megnéz* most.

Elnézélnének és figyelik a vásár *megsokasodott állatforgalmát*. Az egyik fiatalemberrel (kár az *ifjú emberért*, az magyarosabb volt!) *már forgott a világ* és *gyöngyvirágos* *keriben* járt. (A fiatalember vagy a világ?) Fején kalap volt észrevehető *jeleivel*, hogy már régen viseli. Az ember szinte megérti azt is, hogy mért kell neki így fölsóhajtania:

— Szürke és *érthetetlen* az *élet* nekem!

De a nők helyzete se lehet rózsás.

— Igazi férfit kapni, egy eszményit kérem, az most ritkaság *s ilyen esetekben* is a *szép nők* *előnyben*.

Nem is holygatom a szöveget. *Hogy ez is elég ne volna*, *megint ki van zárva*. Azt mondhatja valaki, hogy mindez csak élethű jellemzés. De mért írjon le a toll majd mindig ilyen és ehhez hasonló beszédet?

*

Más.

A vajdasági tárca irodalomban mintha kellenél többször szerepelne a *krajzeros*. Senki ne értsen félre: tárcához, regényalak lehet herceg és lehet parasztsuhanc. Lehet szatócs is. De ő nem szatócs és nem kiskereskedő, kikéri magának, ő *bühdre* nem megy, ő *krajzeros*. Még ez sem volna baj. De ha már *krajzeros*, akkor világért se szolgál ki vevőket. Nem is ismeri őket, önéki csak *kuncsaijai* vannak. És minden áron meg kell éresztenie egy pár ilyen szöveget: *kinn vagyok az ősz vízekből*. Csakis így lehet az ember eredeti. Üzletében vagy helyesebben: a *krajzerájában* mintha csak azért tartana *hokedült*, hogy a szegény vajdasági író *valahogy székelt* ne írjon a novellájába. Ha az író a kiszolgálásról is meg akar emlékezni egy-két sorban: a *krajzeros* *spont* *kvargült* csomagol be a szeme láttára. Ha *főzi* a nőt, belelát a *pájszilába*, anyja csakis: *mutter*, a nagynéni *tanti*, az *Erdélyinek* névelőből csinál *predikátumot* és *viresált!* (Nem tudom, hogy mit jelent ez a sokszor fölbukkanó szó, s így nem csinálhatok belőle mondatrészt.) Vagyona mindig *kápé*; ha *leég*: *te-jóistent* emleget. (Káromkodna inkább, az nem volna olyan nagy bűn.) *Felesége egy nő*, aki már rég lenyíratta a *coplját* s ha drágább lesz valami a piacon, csakis *stájerol* a lakónak. Bátyja, *öccse*, *nénje*, *huga* nincs, legföljebb *fivérei* és *nővérei* vannak. (Ezék is jó magyar szavak, de kellenél gyakoribb használá-

tuk, mintha már megártott volna az előbbi, nem csinált s mégis többet mondó szavaknak.) Se szeri, se száma annak a sok szedett-vett (és nem szedett-vedett!) nyelvrontó idegen főnelemnek, amelyet az ilyen — máskülönben gyakran ügyes — írásokból lassan magába szedeget az itteni fejletlen izlésű, de jobbra és nemesebbre is nevelhető olvasó. Ezeknek a rosszagu virágoknak jórészt talán már Pesten is megunták. Vagy ha nem is: a napi írásokban mégse halmozzák, dődelgetik és nem tenyészítik őket szinte mesterségesen. Nálunk azonban élnek és oszlanak, mint a gombák s érdekességnek számítanak. Lehet, hogy túloztam az előbb, amikor ugyszólván irodalmi kérosznak tüntettem föl épen a *krajzerost*, de az bizonyos, hogy meséink jó részét abban a levegőben játszódnak le, ahol bő alkalom kínálkozik az ilyen *eredetiség*nek, nem is kitalálására, hanem csupán utózására. Akármilyen szép szándék vezet az író tollát, végeredményben ezeknek a kacér kísérleteknek nem is a jóhiszemű szándékától, hanem a majdnem bizonyosan rossz hatásától félttem az irodalmat. Mindenesetre sokallom őket. Az ember inkább ejtse el a témát, ha az csak ilyen szavakon tud megállani.

*

A nyelvi tisztaság és helyesség ügyével újabbán egyre gyakrabban foglalkoznak a napilapok is. Hol itt, hol ott jelenik meg róla egy-egy cikk s néha csoportba gyűjtve néhány érdekes gyomvirág is kerül melléje. Csak a *Bácsmegyei Napló* rövid egymásutánban három cikket is hozott erről a tárgyról. Egy-két gyakoribb hibára szerelnék itt rámutatni, különösen azokra, amelyekre mások — legalább is tudomásom szerint — még nem hívták föl az olvasók figyelmét.

A *gyermeknek* az volt a legnagyobb öröme... : ez jó, a *gyermeknek legnagyobb öröme* az volt: ez is helyes, de így már helytelen: a *gyermeknek* az volt a legnagyobb öröme. Egyidő óta pedig ez is divatos. Ugyancsak gyakori eset az, hogy a kéttagu alany mellett az állítmányt is többes számban használják: A főispán és a polgármester *megérkeztek*. (Még jó, ha: *megérkeztek* és nem: *visszatartak*.) Ez ellen pedig már nagyon sokszor szót emelnek. Az állítmányt csak akkor tehetjük többes számba, ha két tulajdonnév az alany: Akkor is ajánlatosabb az egyes szám használata. Nem ritkán halljuk vagy olvassuk egy-egy nyelvész asszonytól, hogy: nem *birta* kiállni, hogy oda ne szölgjön... Először is *birta* helyett *tudta*, másodsor *tudta* helyett *mégjobb a hatóképző*, harmadszor pedig *kiállni* helyett *megállni* a helyes ige. Tehát: *nem állhatta meg*. *Ki nem állom* az azt jelenti, amit a jobb szóérzékű ember úgy fejez ki, hogy: *nem tűrhetem*. Épen így mást jelent *szóhabozni* és mást jelent *szóvá tenni*. Az elsőnek értelme, megemlíteni, a másodiké: *főlpanaszolni*. *Elfogódott* helyett (bár ez egy kissé nehézkes szó) ne írjunk *el fogult*-at s a *jó lenne* helyett ajánlatosabb mindig ezt írni: *jó volna*. Így legalább ritkábban tévedünk. Inkább az élőbeszédben fordul elő (különösen azoknál, akik választékosan akarnak beszélni) az *üldomos* szónak helytelen értelemben való használata. *Üldomos* annyit jelent, mint *eszes*, *okos* és semmi köze sincs az illedelmességhez. Ugyancsak sokszor halljuk *kész* helyett (nem a *fatígot* értem) azt, hogy *kész van*, *mind* helyett: *mindet* s itt Bácskában különösen az alsó részen egy *sincs* helyett azt, hogy: *egy se nincs*. (Ebből származik, de csakis összevontan helyes.)

Alig akad riport, hogy ilyen mondatra ne találja benne az olvasó: *megszóltotta haragosát, akit leütött*. (Először leütötte s aztán megszóltította?) Vagy: *elcsábította a lányt, akit feleségül vett*. (Azt csábította el, akit először feleségül vett?) Alárendelés helyett ez mellérendelés kíván a magyarban, egy mellérendelő kötőszóval (*és*, *de*) s valamelyik mutató névmással: *megszóltotta haragosát és (azt) leütötte*. Vagy ha vonatkozó névmással akarjuk s alárendeléssel, akkor a mellémondattól kell főmondatot csinálnunk: *Elvette a lányt, akit elcsábított*. Erre már néhány ízben fölhívták a riporterek figyelmét, de úgy látszik: hiába.

Szinte ritkaságszámba megy már a ragozott igenév is, pedig a rag elhagyása sokszor kétértelművé teszi a mondatot. *Mind a három embernek írni kell*, — ez alig mond valamit a magyarban. *Mind a háromnak írnom kell*, vagy: *mind a háromnak írnia kell*, — az értelmet a rag adja meg. (A nagy írók is mintha elfelejtették ezt olykor, maga Arany János egy helyt a *Tetem-rehívásban* kétszeres hibát ejt vele: Fáj nekik a hóst

vérbe látni — S nem harc mezején *elomlania*. Arany menthető, nem azért, mert nagy költő — ezzel nem volna szabad nyelvi hibákat mentegetni — menthető azért, mert nyelvi hiba árán — sokkal szebb és hibátlanabb zenéjű sorokhoz jutott.)

Eszembe jut még a határozói igenévek a van vagy *lesz* segédigével összetett alakja, amely tulajdonképpen helyettesíti a magyar szenvedőt. Egy ilyen címet adtam egy ízben valamelyik írásomnak s másnap lafaki szememre vetette, hogy mért irtam mindjárt címnek ilyen németes szerkezetet. A határozói igenév kezdettől fogva megvan a magyarban, épen így a *van* ige is, mért ne lehetne a kettőt egybekapcsolni ott, ahol *heli* és ahol az *helyénvaló*. Egészen bizonyos, hogy a honfoglalás idejében is élték vele. Nem kellett az ezer év előtt élő magyarnak sem a németekhez fordulnia, hogy ezt a körülírt igealakot föltalálja magának. Csak aztán tessék tudni azt, hogy *nékor helyes* ez a szerkezet és mikor nem az. A terem *tönsye volt*: ez jó, ha egy vidéki tudósító írja is. (Pántóbb és rosszabb a cselekvője, így magában: a terem *meglőmötték*. Az *igazi* passzívum a magyarban is passzívum, már *állapot* s nem cselekvés fölé.) De már ez: *még meg sem vagy születve*, — legalább is nagyon erőltetett és szokatlan hangzású akkor is, ha maga Petőfi Sándor írta. (A *csatadaltól* — B. N. karácsonyi számában leközölt kéziratmásokból.) Hosszadalmas dolog volna az igeikötés igeiket tárgyalni. Különösen a hosszabb kérdőmondatokban, ahol egy-egy fonák hangsúly vagy helyét nem találó szókietelés olykor fölékel a különben ártatlan igeikötőt s ellőki, mint a futball, egészen a kérdőjelig, két-nyolc szónyira az igejétől. Ugyancsak szeretném az élőbeszédben való hangsúlyozásnak egy-két hibás módjára is ráterelni a szót. De egyelőre az írásnál maradok. Nem épen ritka, de nem is gyakori (ha az volna is: akkor sem föltűnő) az ilyen helyesírás, *szlínx* (helyett: sphinx vagy szifinksz), *antropomorph* (antropomorph vagy atropomorf), *phizika* (physika vagy fizika) vagy mint a budapesti egyetem kémiai előadójában a vegytani törvények falitábláján látható: *reaktio* (reactio vagy reakció). Még hántóbb (s izléstelen) a *magyar kiejtésű*, becéző női neveknek ipsiszonnal való írása: *Anny*, *Mary*, *Ily*, *Ely*. Ma már nemcsak a rózsaszínű levelek sarkában láthatók, hanem úgy látszik az irodalomba is így akarnak bevonulni. A dolog arra a főúri szokásra emlékeztet, amikor egy tanyai Gyurkára ráhúzzák minden ebéd előtt a libériát, s az alatt az idő alatt nem lehet más, mint *Zsorzs*. S eszembe jut egy agvszűz Monika néni, aki mindig így írta le a becéző nevét: *Mony*. Nagyon *prúd* volt szegény, sose mertem megmondani neki, hogy ez a szó magyarul — *eny*-betűvel — olvasva micsoda esunya dolgot jelent. Még jó, hogy ez a név ritka! (Maga a szó *magyar*, ne vagy elő senki a francia vagy az angol szótárt!)

*

Az írónak s különösen a költőnek olykor, bár látva-látja is a helyes és a helytelen szerkezetét: mégis a hibásat kell választania. Nem is a rim kedvéért. Egy *szükséges* és a nyelvhelyesség szempontjából el nem hagyható szócska eljöttével néha ezerszer muzsikálóból lesz a sors. Egy szótagon mulik néha, hogy az egész gondolat, nem kapja meg azt a zenét, elevenséget, ami pedig a szakasz leírása előtt még ott hömpölygött a vers elképzelésében. (Ezen vagy azon *mulik*: itt is elég gyakori a botlás.) A költő ilyenkor nagyon sokszor a nyelv helyességéről mond le. Ez így van, s ez *egyetlen* eset, amikor a *költőt* s az *író* *menteni* lehet. De a kicsit is, nemcsak a nagyot. A *sem* és a *se* szócskát hozom föl példának. Néha a szóvégi *m* betű miatt az egész sor nehézkesen mozdul. Hovatovább ez az *m* is olyan mozgó betű lesz, mint a határozott névelő végén a *z* mássalhangzó. A vonatkozó névmás használatával talán minden tollforgató tisztában van. De a mai, mindent legalább is fölig megszemélyesítő költői nyelvben az ember néha visszalaposítaná a legelevenebb fősor, ha *amely* vonatkozó névmással csatlólna hozzá a mellékmondatot. *Aki*: olykor *tulerős* s ha nem az: *népies*, nincs más hátra, mint a helytelen *ami-t* előírítani. S van ez így más esetekben is, hibás szó-, vagy szótag kihagyással teljesebb, szokatlanabb s ünneplőbb muzsikát kapunk.

S talán az is igaz, hogy aki jól akar tudni magyarul, az tanulja meg előbb a német nyelvet. Ez vigasztalás azoknak, akik csak magyarul beszélnek s bár állandóan fejlesztik nyelvérzéküket, mégis kellenél gyakoribban csuszik rossz kifejezés a tollunk alá. A gimnázium harmadik osztályában nagyon félttem attól, hogy meg fogok bukni németből. Egyik cimborám, mindig eredeti és jökevű gyerek voltam *Jó magyarság* című könyvet akart rám erőszakolni. Azt mondta, hogy a legzengzetesebb német kifejezéseket megtalálja benne az ember. Ő is azt tanulmányozza minden német dolgozat írás előtt.

Lehet, hogy igaza volt,

*

Végül még egy figyelmeztetés.

A vajdasági magyar irodalom csak akkor lehet irodalom, ha már magyar.

Addig csak vajdasági próbálkozás.

Berényi János

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes

arc- és szépséghibák gyógyítása villany és

kvarcfénykezelés, paraffin terapia

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

buszárt.
Gyuri azokkal a nagy csóka szemével meglátta a Daml
Hanem egyszer mégis baj kerekedett a séta.
ne lépjen a kis csizmával valami pocsolába.
volna, hogy utánunk ne szöjjön: Azán vigyázz a fiura, bele
lött elcsúsztam Gyurival a té felé, az anyja el nem mulasztotta
kisért, ha hazafőttem, az üdvözölt először. Ha vasárnap dele-
homonan a kis csizma szava. Ha elmentem hazutól, az ajtóig
Ha ebéd után lefeküdtem: Kipp!-kopp! — hanzzott vala-
lyekezet, nézd már, milyen sárosan hozta be a kis csizmát.
Meg aztán: Elnye, elnye, nincs ebben a Mariban semmi
— Mari lelkem lefelehet, de előbb tisztítsa ki a kis csizmát.
— Mari lelkem, hozza be a kis csizmám!
Azontul aztán reggel és este a kis csizma járta.
Íával az egyiket, a jobb karjával a másikat.
ban és a paplan fölött hűséggel ölelte a kis csizmát, a bal kar-

Hol van a vadkan?

REJTETTKÉP

Schermann Boriska, Wajsz Veronka, Rill Antal, Vass Rózsika, Csiz-
madia Annuska és Öcsike, Pakay Ilonka, Fischer Imre, Mokos Anci,
Rill Margit, Kiss Karcusika, Stibinger Imriske, Glacier Annuska, Heve-
sy Mancika, Ádám Pityu, Bognár Lacika, Berky Ilke, Bognár Sán-
dor.

A jutalmat Hannauer Aranka és Bognár Sándor nyerte el.

ÜZENETEK:

Stibinger Imriske: Látod, ha megkapom a leveled, rögtön vála-
szolok. A többi a jövő számban. — Fischer Imre: Most kaptam kéz-
hez egyszerre két leveled, régieket még januárban irtad. Most meg a
fejtörő megfejtését kifejejtetted belőle. Legközelebb te fogsz nyerni,
csak írd szorgalmasan. — Pakay Ilonka: Ha szorgalmasan írogatsz,
te is fogsz jutalomban részesülni. — Csizmadia Annuska: Ha a neved
benn van a megfejtők között, akkor jól fejtetted meg. — Wajsz Ve-
ronka: Előre is minden jót kívánok a születés napodra. Látod hiába
küldte a Klárikát, nem irt még egy sort se. — Brückner Laci: Leg-
közelebb elküldöm. — Haupt Józsika: Csak tanulj, hogy behozd az
elmulasztottakat. — Farkas Ica: Csak küldj, ha jók, felhasználó.m. —
Brückner Gyuszi: Küldött fejtörők már megjelentek. Az egyiket fel-
használhatom. — Goldstein Miska: Ha kérdezősködsz, pontosan vála-
szolok minden kérdésedre, de eddig még nem kaptam levelet. —
Wajsz Bandika: Természetesen, de nagyon szorgalmasan kell tanul-
nod és írogatni a Balázs bácsinak. — Bodis Lajos és Rontó Pál:
Minden fejtörőt meg kell fejteni és beküldeni. — Pálfy Jusziika: Ez
a megfejtésed nem sikerült, majd a jövőben talán jobb lesz.

Fejtörő

Ad ia BBBB KKK
BBBB KKK

Goldstein Miksától

1/2 K
E

Brückner Gyuritól

VVVVVV
A

Sőregi Andor

— Szőlő be kérék, ha az ablakon át meglátod a kis csiz-
mat.
Megadással inttem, hogy ugy lesz.
A kis csizma, amit még nem is láttam, nem is tudom, mi-
lyen kerülhetetlenül elfoglalta a helyét az életemben.
Az óramutató meglátott felhalt egy negyed órát.
Nekiteküldtem a számoknak.
Feregtek a félórák, az órák.
A feleségem időnként féltékeny lenyomta a kilincset és
rámmeredt, mint valami eleven kérdőjel, de én hűségesen inte-
gettem neki a nem-et.
Az ajtón át süttogás, türelmetlenség szűrődött be hozzám.
Néha ajtócsapások, halkított, de siető topogások is. A Mari ott
ácsorgott az uccsajában és hordta a jelentéseket — a kis
csizmától, ami nem jön.
Olyan ideges nyugtalanság kezdett terjedni körülöttem
a levegőben, hogy minduntalan elvettem a számadást. A két-
szereketto egyszerre hirtentotta nyelve vált előttem.
Lecsaptam a tollat és olyan kedvel, mint aki fellátja ké-
szül az egész világra: Vége legyen a szepegésnek, botorkála-
dörögtem a háznapre: Vége legyen a szepegésnek, botorkála-
soknak, megyek a csizmáért!
Mind a ketten a nyakamba ugrottak, a Gyuri is, az anyja
is, édesnek, kedvesnek neveztek, ahog tudtam szabadulni az
öleléstől.
Felőra mulva otthon voltam a kis csizmával.
Biz a még a Kasa Pálénál is szebb volt.
Illett a Gyuri lábára, mint ha ráöntötték volna.
Trappolt bennem, mint egy generalis vagy harmincszor az
ablakig, meg vissza.
Perze a kalács addig mind odaégett a sütőben, mert a
Mari a csizmákra látotta a száját.
— No most, komám, mondtam Gyurinak, elég legyen!
Huzd le a kis csizmát, aztán tedd el szépen holnapig az éjjeli
szekrénybe. Aztán egy árva szót se püssz, míg én kész nem
legyek a dolgommal.
Nem is zavart semmi, senki.
Ejtél után egy órára készen voltam a munkámmal.
Atosontam a zverekszobán.
Az én Gyuri fiam mélyen bentjárt az álmodok birodalmá-

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Subot.ca, 1929. február 10. 6

HABOSTORTA
JÓ GYERMEKEKNEK

Téli sport Németországban

Jó óra múlva már itthon is voltak, azaz nem lehet azt ilyen közönségesen mondani, — egy jó óra múlva Gyuri ron-
tot a szobámba. Ugy jött, mint az istenítélet, csatogva, buu-
moza.
Ránéztem, nem éppen barátságosan, mert a félelmi mére-
gen dolgoztam és baj lett volna belőle, ha hibá csuszik a szá-
mitásomba.
— Mi az, te üvöltő dervis?
Métathatunkodva s egyben végtelen büszkeséggel nézett
vissza rám, mint aki nem érti, hogy lehet olyat kérdeznit: mi
az?
— Megvettük a kis csizmát!
— No jól van! — simítottam el egy barackkal a szigo-
ruságot. — Örülj neki, kis fiam és eredi szépen játszd a
másik szobába.
Jó gyerekek voltak.
Szót fogadott, de látszott rajta, hogy azt már sehogyan
sem érti, hogyan lehet efelé a nagy esemény felétt egy-két
szóval így naprendre térni.
En meg nagy buzgalommal nekültem a számadásnak.
Alig értem a lap végére, nyílik az ajtó és ott áll előttem
a feleségem örömkönyvekkel a szemében.
— Megvettük a kis csizmát.
Ot is biztattam, hogy örüljön neki, ha megvette. Pedig
jelkemre mondott, kezdtem megdöbbeni a kényes pillanatomat,
annak az utolsó észleltirányának az előkötörését. Ágaskodni
kezdett bennem az indulat, de hát a feleségemet csak nem za-
varhatam ki a szobámból. Pedig ott előttem az a nagy könyv
felestele volt számokkal. Ha én azokat reggelre eldédába nem
állítottam, össze nem egyeztettem, abból baj lesz. Minden percem,
fél percem drága volt.
— Edes fiam... — akartam magyarázni a feleségemnek.
De közbevettem:
— Es te még csak nem is kérde, hol van a kis csizma?
— No, hol van hát?
— Ott hagytuk az üzletben. Káulitk a parkót, meg a rezet
az orra és úgy küldik haza.
— No, derék, mondom, legalább így tovább tart azon az
imposztoron.
A feleségem ijedten ugrott fel.
— Látom, hogy rossz kedved van, hát kimegyek.
Azért az ajtóból visszaszólt:

Csizmában volt az is és a csizmáján sarkantyú.
Persze, nem nyugodott addig, míg sarkantyút nem vettem
a kis csizmára, éppet olyat, mint a Dani huszárc.
Hát bizony nagy bajt vettem a vállamra azzal a kis csiz-
mával.
Ez is panaszokdram szíven szerint a hivatalban a kollé-
gáknak.
Ezt is vesztemre tettem, mert ezentúl még a főnököm is
azzal köszöntött rám reggel: No, mi van a kis csizmával?
Egyszer aztán igazán veszedelmbe került a kis csizma.
Valami kölyökkutyát szerzett valahonnan a feleségem.
Az ilyenféle jószág mindent tép, rág, ami a személgébe
akad.
Egyik kora délután nagy megrökönyödéssel szalad be a
Mari, kezében az egyik kis csizma. Jajgat, hogy évről-évről
nincs meg a párja sehol.
(Meg kell mondanom, hogy a Gyuri a fűrdőkádban pacs-
kolt a papírhajókat, mert szombat volt.)
Egyszerre a kályha fele esik a tekintetem.
Ott dolgozott nagy szorgalommal a foci a kis csizmán.
Szerecségre még az orránál nem jutott tovább, az meg
részben lévő, ellenáll a szíves nyalogatásnak.
Ezt már nem is mertem elmondani a hivatalban. Halálra
gyötörték volna vele.
Pedig kezdtem már amugy is nagyon haragudni a kis
csizmára.
Hiszen amióta a házál volt, alig akadt egy nyugodt per-
cem. Ha más nem is történt vele, örökre lehetett hallani vala-
hol: Kipi! Kipi! Kipi!
Egyszer aztán mégis elállt a szava.
A Gyuri torokgyilkos esett, abba a csuf betegségbe, ami
teretia a kényes embert palánját, mint a szenge vetést a
jégső.
A kis csizma ott árválkodott a sarokban.
Csak én pendittem meg rajta nagy ritkán a sarkantyút.
Illyenkor visszasimogatta a rekedt kis hang az ágyból:
Cini! Cini! Odavittém őket az ágyához.
— No, pendis rajta egyet!
Bágyadt kezeccskéjét kinyújtotta a paplan alól és hozzá-
édlette.
— Cini! Cini! Cini! — szólt a sarkantyú. Talán még mást
is mondott volna, de Gyuri fáradtan intett: — Vidd vissza a
kis csizmákat, apa! Sohasesm húzom én már fel azokat!

I R T A: S Z E G E D I E M I L

Ezután gyorsan peregték az események. Charlie és Jackie
azonnal a serifhez mentek és átadták neki az okmányokat,
Charlie elmesélte észleleteit, melyeket a cirkuszban tapasztalt.

— Hol van most a leányka? — kérdezte a serif.

— A Félszemű magával hurcolta egy elhagyatott házba,
— válaszolt csillogó szemmel Jackie, — Én tudom hol van a
ház, mert nyomon követtem őket.

— Akkor induljunk azonnal, amíg nem késő — mondotta
a serif, egy nagy bajszos, hatalmas, testes férfi és kiszólt a
szomszédos szobába, hol két ember bóbiskolt az asztal mellett.

— Talpra fickók — kiáltotta harsányan és oldalba bökte
az egyik »hatósági közeget«. Talpra hékás, nagy ügy van.

A rendőri szolgálatot teljesítő két szálás fiatal legény erre
a szóra, hogy »munka«, felugrott, mint ha tübe ültek volna.
Egy szempillantás alatt felcsatolták öveiket és odaszóltak a
serifnek:

— Indulhatunk!

Clintonban ritkán akadt dolga a hatóságnak. Nem mintha
nem lettek volna tolvajok, de azokat a legtöbb esetben nem
nyomozták ki, mert nem tudták.

A kis csoport a serif vezetése alatt Jackie utmutatása mel-
lett, elindult. Már este volt és az égen vakítóan égtek a csilla-
gok. Csendesesen mentek, egy szó nem hangzott el közöttük.
Jackie szíve hangosan kalimpált az izgalomtól és már maga
előtt látta társait, akik majd csodáló szemmel, visszafójtott lé-
legzettel hallgatják kalandját.

Néhány sötét, tekervényes uccán mentek keresztül. Már

játszókat el csaknem egészen laposan. Ha jó erős lendülettel
dobtatók el, akkor a bumeráng gyorsan forogva repül előre,
aztán egyszerre felfelé emelkedik, különösen, ha egy kis szél
is fúj szembe veletek, majd szünte egészen megáll, visszafor-
dul s szépen odasiklik vissza hozzátok. Természetesen ha be-
leütközik valamibe, akkor elveszti forgását és leesik ott s
ilyenkor ne kívánjátok, hogy visszajöjjen, hanem menietek
érte magatok.

A nyalánk krokodilus

Egyszer egy vadász fürödni akart, már le is vetkőzött,
hogy a nagy folyóba ugorjon. Amde megijedt, mikor egy
óriási krokodilus bukkant elő a vízből!

— Végem van! — kiáltott ijedten. De azután eszébe ju-
tott, hogy egész csomó finom cukorka van a zsebében, hát ha
azt is szereti a csuf állat. Oda is kínálta neki s a krokodilus-
nak nagyon ízlett a pompás csemege. A vadásznak jó ötlete
támadt.

— Van ám ilyen cukrom otthon több is, — mondotta —
ha uraságod megvárja, szívesen elhozom.

A krokodilus örült az ajánlatnak, gondolta, az embert ak-
kor is megeheti, ha a cukor elfogyott.

— Menj hát, de siess vissza — mondta neki.

— De kérem, uraságodat, hogy itt várjon meg, mert kü-
lönben nem találkoznék többet! — felelte a vadász és elietett.

Az ostoba krokodilus várt, várt, míg meghalt éhen. A va-
dász egy hónap múlva arra járt, megtalálta, megnyúzta és
pompás táskát csináltatott a bőrből.

≡ Balázs bácsi postája ≡

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Tegnap előtt, holnap
után, Hónapos retek.*

Helyesen fejtették meg: Jákló Kámi és Gizike, Berger Kató, De-
csi Jucika és Sárika, Kőszegi Irénke, Hannauer Aranka, Bodis Lajos,
Rontó Feri, Lányi András és Pista, Weisz Bandika, Brückner Gyuszi
és Laci, Rózsa Sándor, Dudás Lali, Sőregi Andor, Parkas Ica, Haupt
Stefike és Józsika, Vukov Konstantin és Mariska, Kalmár Gizike,

— Régen volt bíz az. Nagyanyó, már mint az én feleségem, ott üldögte a kalyha mellett a pénzt számolt a Gyurival, a te édesapáddal. Az am. Pénzt. A Gyuri kezében egy étkelen, csorbafüli cseréplisznö volt, abból rázta faradhatatlanul nagyanyád kőtenyébe a rézkrafcárokat. — Rézkrafcárokat? — No persze. Azokat. Szép fényes volt mindégnyik, mint az ajtókilincs. Egy szálig igaz kereseménye a Gyurinak. Születésnapj közszönrők, illédelmes közszönrékek ára. Volt köztük három király is, három ezüst forint. Számolták kegyetlenül. Először a három királyt, aztán a fényes közszönrékeket. Aztán újra kezdtek hátulról. Végre lelkendezve megszólalt a feleségem: Még csak egy ezüst forint hiányzik, aztán megvehetjük Gyurinak a kis csizmát, nem volt tőle nyugta az anyjának. En nem nagyon lelkesedtem a kis csizmáért, hát az anyját nyuzta érte. Mindennap megütötte a filemet valami beszélgetés a kis csizmáról. Hogy ilyen meg olyan lesz. Patkó is lesz rajta, a lesz ám az ortán, mint a Kása Palién. Es így tovább. Egysszer aztán nem hallgathattam tovább ezt a nagy epkedést és kikötöttem a bügyellárisomból az utolsó királyt: No, Isten neki fakerezst, vegeytek meg a kis csizmáit! Lett erre öröm, sikongatás, tánc. Nem kell mondanom, hogy a sikongatást a Gyuri szolgáltatta, a táncot meg az anyja. Szaladtak ki a konyhába. — Mari lelkem, vigyázzon mindenne. Adjon idejében a Gyukornak. Aztán, ha a kalács megkelet, tegye be a sütdőbe. Mi meggyünk Gyurival és megvesszük a kis csizmát.

— A kis csizmáit! A kis csizmáit! — ujjongott Gyuri. — Lessz kis csizmám! — Lessz kis csizmám! — Lessz kis csizmám! Es prosza tapsikolta örömben a két apró tenyerét. Mert mióta megálta a Kása Pali lábán a rezessorru kis csizmát, nem volt tőle nyugta az anyjának. En nem nagyon lelkesedtem a kis csizmáért, hát az anyját nyuzta érte. Mindennap megütötte a filemet valami beszélgetés a kis csizmáról. Hogy ilyen meg olyan lesz. Patkó is lesz rajta, a lesz ám az ortán, mint a Kása Palién. Es így tovább. Egysszer aztán nem hallgathattam tovább ezt a nagy epkedést és kikötöttem a bügyellárisomból az utolsó királyt: No, Isten neki fakerezst, vegeytek meg a kis csizmáit! Lett erre öröm, sikongatás, tánc. Nem kell mondanom, hogy a sikongatást a Gyuri szolgáltatta, a táncot meg az anyja. Szaladtak ki a konyhába. — Mari lelkem, vigyázzon mindenne. Adjon idejében a Gyukornak. Aztán, ha a kalács megkelet, tegye be a sütdőbe. Mi meggyünk Gyurival és megvesszük a kis csizmát.

— Régen volt bíz az. Nagyanyó, már mint az én feleségem, ott üldögte a kalyha mellett a pénzt számolt a Gyurival, a te édesapáddal. Az am. Pénzt. A Gyuri kezében egy étkelen, csorbafüli cseréplisznö volt, abból rázta faradhatatlanul nagyanyád kőtenyébe a rézkrafcárokat. — Rézkrafcárokat? — No persze. Azokat. Szép fényes volt mindégnyik, mint az ajtókilincs. Egy szálig igaz kereseménye a Gyurinak. Születésnapj közszönrők, illédelmes közszönrékek ára. Volt köztük három király is, három ezüst forint. Számolták kegyetlenül. Először a három királyt, aztán a fényes közszönrékeket. Aztán újra kezdtek hátulról. Végre lelkendezve megszólalt a feleségem: Még csak egy ezüst forint hiányzik, aztán megvehetjük Gyurinak a kis csizmát, nem volt tőle nyugta az anyjának. En nem nagyon lelkesedtem a kis csizmáért, hát az anyját nyuzta érte. Mindennap megütötte a filemet valami beszélgetés a kis csizmáról. Hogy ilyen meg olyan lesz. Patkó is lesz rajta, a lesz ám az ortán, mint a Kása Palién. Es így tovább. Egysszer aztán nem hallgathattam tovább ezt a nagy epkedést és kikötöttem a bügyellárisomból az utolsó királyt: No, Isten neki fakerezst, vegeytek meg a kis csizmáit! Lett erre öröm, sikongatás, tánc. Nem kell mondanom, hogy a sikongatást a Gyuri szolgáltatta, a táncot meg az anyja. Szaladtak ki a konyhába. — Mari lelkem, vigyázzon mindenne. Adjon idejében a Gyukornak. Aztán, ha a kalács megkelet, tegye be a sütdőbe. Mi meggyünk Gyurival és megvesszük a kis csizmát.

— Régen volt bíz az. Nagyanyó, már mint az én feleségem, ott üldögte a kalyha mellett a pénzt számolt a Gyurival, a te édesapáddal. Az am. Pénzt. A Gyuri kezében egy étkelen, csorbafüli cseréplisznö volt, abból rázta faradhatatlanul nagyanyád kőtenyébe a rézkrafcárokat. — Rézkrafcárokat? — No persze. Azokat. Szép fényes volt mindégnyik, mint az ajtókilincs. Egy szálig igaz kereseménye a Gyurinak. Születésnapj közszönrők, illédelmes közszönrékek ára. Volt köztük három király is, három ezüst forint. Számolták kegyetlenül. Először a három királyt, aztán a fényes közszönrékeket. Aztán újra kezdtek hátulról. Végre lelkendezve megszólalt a feleségem: Még csak egy ezüst forint hiányzik, aztán megvehetjük Gyurinak a kis csizmát, nem volt tőle nyugta az anyjának. En nem nagyon lelkesedtem a kis csizmáért, hát az anyját nyuzta érte. Mindennap megütötte a filemet valami beszélgetés a kis csizmáról. Hogy ilyen meg olyan lesz. Patkó is lesz rajta, a lesz ám az ortán, mint a Kása Palién. Es így tovább. Egysszer aztán nem hallgathattam tovább ezt a nagy epkedést és kikötöttem a bügyellárisomból az utolsó királyt: No, Isten neki fakerezst, vegeytek meg a kis csizmáit! Lett erre öröm, sikongatás, tánc. Nem kell mondanom, hogy a sikongatást a Gyuri szolgáltatta, a táncot meg az anyja. Szaladtak ki a konyhába. — Mari lelkem, vigyázzon mindenne. Adjon idejében a Gyukornak. Aztán, ha a kalács megkelet, tegye be a sütdőbe. Mi meggyünk Gyurival és megvesszük a kis csizmát.

zabb. A dobásnak az a titka, hogy nagyon gyorsan forgatva kell elhajítani a bumerángot. Ezt a kis jószágot kézzel nem lehetne gyorsan megforgatni, tehát majd másképp csináljuk.

Azzal rátett az asztalra két egyszerű iskolakönyvet.

Az egyik könyvet egyszerűen lefektette simán az asztal lapjára, a másikat rátámasztotta az elsőre, úgy hogy ferdén állt. A papírbumerángot rátette a ferde könyv szélére, úgy hogy a hosszabbik fele kiállt a könyv széléről. Aztán elővette hosszú ceruzáját s hirtelen mozdulattal jó erősen ráütött vele a bumeráng kiálló végére.

A bumeráng elrepült a könyvről, gyorsan pörögve szállt előre ferdén a magasba, aztán egyszerre megállt s szépen kezdett visszasiklani a könyvhöz. Ugyanolyan ferdén siklott visszafelé is, közben sebesen forogva tovább is.

A gyerekeknek szinte elállt a szemük-szájuk a csodálkozástól. Bandi tiszser is elpenderítette a kis bumerángot s az mindig szépen, engedelmesen visszatért. A többiek is megpróbálták s ha ügyesen ütöttek rá a ceruzával, hogy a bumeráng gyorsan pörögve indult el, akkor olyan biztosan tért mindig vissza, mintha csak szeme lett volna.

Bandi meg is magyarázta, hogy mért van ez így?

— Ugyanaz ez is, mint a pörgetyű, amit mindnyájan ismeretek. Ha megforgatjuk a pörgetyűt, akkor az megáll a hegyén, pedig különben eldőlné. Amig azonban forog, addig egyenesen marad. Ez a bumeráng is forog, azért nem esik le egyszerűen a földre. Ez a bumeráng is forog, azért nem bukik fel s szépen siklik a levegőben, akárcsak a repülőgép. A könyv táblája megadja neki az irányt, meg is tartja mindaddig, amig csak forog.

Ebben igaza is volt Bandinak, hiszen nemcsak a pörgetyűt ismeretek, hanem másról is tudhatjátok, hogy a forgás mit jelent. Gondoljatok csak a karikára, mit szaladva szoktatok hajítani. Hiába próbálnátok megállítani, rögtön eldől, de ha forog, vagyis, ha gurul, akkor a forgás közben szépen egyenesen marad s annál egyensebben gurul, mennél gyorsabban hajtjátok.

Nagyban is meg lehet csinálni a bumerángot s készen is kapni a játékboltokban. Ezzel természetesen nem lehet a szobában játszani, mert nagyobb hely kell neki. Ha kaptok ilyen igazi bumerángot, akkor így bánjatok vele: Álljatok ki a szabadban olyan helyeken, ahol nincs semmi akadály előttetek. Jobbkezetekkel fogjátok meg a bumeráng egyik szarát s ha-

közel jártak és Jackie szólt is a serifnek, hogy mindjárt a célnál lesznek. Megálltak és a serif két csoportra osztotta embereit.

— Óvatosnak kell lennünk ilyen körmönfont gazemberekkel szemben. Két felől közeljünk.

Pár percig mentek még, mikor Jackie rámutatott egy házra.

A csoportok megalakultak. Egyiket a serif vezette és ebben volt Jackie és az egyik rendőr, a másikban pedig Chaplin és a másik rendőr.

— Kerüljétek meg az uccatömböt — adta ki az utasítást a serif, aki igen körültekintően, bátran és ambícióval vezette a nyomozást. Hátral álljatok fel a kerítés mentén, nehogy ott távozzanak a jó madarak.

Chaplin félrecepta kis kemény kalapját, előrszegezte a botját és nekiindult a sötét uccának. Ugy csinált, mintha nem félné.

A serif a csapatával a ház elé ért. Csend volt, a házból világosság nem látszott ki és azt a benyomást keltette, hogy az ütött-kopott házban nem lakik egy élő lélek sem. A kapu be volt zárva. De mi volt ez a fürge Jackienek. Egy pillanat és már kapu tetején volt, nesztelenül leereszkedett és kizárta a kaput. A serif és társa beléptek az udvarra és lábujjhegyen egy alacsony ajtóig mentek. A serif felgyújtotta villanylampját és bevilágította az ajtót. Alig észrevehetően nyitva volt.

— Csel — suttogta a serif és elővette revolverét, hasonlóképpen tett társa is. Belökték az ajtót és egy sötét, dohos kis helyiségbe léptek. Egy összetakolt ágy állott a fal mellett, a falon fogas, rajta egy rongyos kabát. A szoba üres volt. Végigkutaták a lakást, de sehol egy lelket nem találtak. Ez a körülmény gyanút keltett a serifben.

— Gyorsan ki az udvarra — mondta izgatottan — a jómadarak úgy látszik megneszelték a dolgot és kerekét oldottak még mielőtt mi ideértünk volna.

Futólépésben mentek ki az udvarra. Jackie fület azonnal megütötte az a nyöszörgő, kaparó, furcsa zaj, amely az udvar ellenkező részében álló épület felől hallatszott.

— Ott valaki van — szólt a serifhez — hallom a zajt.

Mindannyian füleltek. A zaj egyre erősebben hallatszott és olyan volt, mintha valaki szabadulni akarna valahonnan.

— Hat! Nagyapó!
— No, mi az?
— Valami szót írt.
— Hol?
— Itt bent a szekrény aljában, ahogy kivettem a dohányszórt.
— Szórt? Hm! Aztán mit szólt? — kérdezte nagyapó.
— Azt, hogy: Cini Cini Cini! Mint a Sármany nyakán a csizma.
— Aztán te látni szeretted ezt a chincsin, ugy-e? No lát ha szeretnéd, keresd meg ott a szekrény aljában. De vigyázz! Mert én természetesen nem tehetek róla, ha valami kis éget megharapja az újadat.
Egy ugrással ott termettem a szekrény előtt. Nagy vizsgálgatás után kitaláltam az ajtaját és fémlebbenttem a papirtakarót a balsarokból, ahonnan előbb a hangokat hallottam, akkor aztán előbújt a nagy titok: egy pár szép kis rezessorru.
— Ni, még sarkantyú is van rajta, akkurat a Jancsi huszáré ott a képekönnyben.
— Megpöngéstem az újjammal.
Elszóltam magát, mint az előbb: Cini Cini Cini!
— Kie ez a kis csizma, nagyapó?
Nagyapó rám nézett a karosszékéből a két füstfelhőn át, aztán megismogatta a szakállát és csak annak mondta: A te édes apáde...
Elgondolkoztam.
— No már így!
— Hát az én édesapám is volt valamikor olyan kis leány, akinek ekkora kis csizma kellett?...
— Volt ám! Volt ám! — mondta nagyapó a szakállának. — Nagy eset volt az, mikor édesapád ezt a kis csizmat kapta. — Nagy eset?!

EGY PÁR KIS CSIZMA

— eőre! — adta ki a jelszót serif és villanylámpa fénye bevilágította a terepet. Az előtt a kamraszerű épület előtt állottak, amelybe — mint tudjuk — Rin-Tin-Tin volt bezárva.

Az ajtót lakat zárta el. Megálltak, újból hallgatóztak.

— De hiszen ez Rin-Tin-Tin — kiáltott fel Jackie boldogan. Peggi kutyája — tette hozzá. Nagyon okos állat, ki kell szabadítani, a segítségünkre lehet.

A lakatot hamar leverték a vaspánról és egy pillanat múlva előttük állt csaholva, nyöszörögve, boldogan ugrándozva Rin-Tin-Tin.

— Édes Tin — mondta könnyes szemmel Jackie és átölelte a kutya nyakát. Hol van Peggi?

A kutya, mintha csak megértette volna a kérdést, azonnal idegesen megrándult. Szeme égett a sötétlen keresztül, vadul felugrott és nyilegyenesen ahoz a szobához futott, ahol Peggi be volt zárva. Nekirontott az ajtónak, amely felnyílt. Ez a szoba is üres volt.

— Peggit elvitték — mondotta gyorsan Jackie a némán csodálkozó serifnek, aki semmit sem értett a kutya hírtelen megjelenésére és a leány eltűnése között.

— Mi történt? kérdezte még mindig csodálkozva a serif.

Jackie gyorsan elmondotta az előző napok eseményeit és abból, hogy a kutyát törbe csalták és bezárták, azt a biztos következtetést vonta le, hogy kis pajtását a Fél szemű már elvitte ebből a házból. A kutya nem segíthetett rajta, mert a köfalat nem tudta kikaparni.

Az udvar végéből vad ugatás hallatszott. A kutya a kerítésnél állt, ugrált, ágaskodott és jelezte, hogy nyomon van. Szükkölt az értelmes állat, hogy felhívja a figyelmet.

— Rin nyomon van — szólt örvendezve Jackie és megragadta a serif karját, akit futva vonszolt maga után.

A kerítés deszkafala egy helyen ki volt feszítve. A deszkalapok, amelyeket eltávolítottak, ott feküdtek a földön.

— Erre menkültek el a gonosztevők — mondotta a serif és lámpájával bevilágította a földet, amelyen még friss lábnyomok látszóttak.

A nyíláson ők is kiléptek.

Ebben a pillanatban vad kiáltás hallatszott.

(Folyt. köv.)

Bizony igen régen esett az először, hogy a ludak egy szép este, mikor hazajöttek a tartólól, így kezdték maguk közt beszélgetni:
— Még sincs rendjén, hogy a tartón, mezőn mindenki a maga begyöbe szedi, amit talál, mert megessék, hogy nekünk nagy szerencséje van, amnyi minden jóra akad, hogy meg se tudja mind enni, a másiknak meg nem szolgát a szerecs: hába lát-e egész nap, irtes a tarisznyája, koppan a szemé. Közösen össze kellene gyűjteni mindent, amit kiki talál s aztán egyenlően elosztani egymás közt. Így mindenkinek jutna egyformán: mindenki részese lenne jóból, rosszából. El is határozták, hogy holnapról kezdve így tesznek: közös lesz a kereset.
Mikor reggel utnak indultak a tartó felé, hogy feledésbe ne menjen az esti megállapodás, a gunár, aki az élen baktatott, el is kezdte mindjárt a mondkát:
— Egy zsákba! Egy zsákba!
A többiek is rá-rámondták közbe közbe hátul, hogy ugy lesz.
— Egy zsákba!
Hanem mikor kitétek a tartóra, mindjárt a föld szélén megpillantott a gunár három szép buzakalászt, nosza odatört ökelme s bizony kezdte morzsolni a szemeket befelé, s feledve mindent, elkezdte nagy hangosan határozni:
— Kiki magának! Kiki magának!
A többiek is, hogy kalaszra akadtak, mindjárt arra szavaztak, hogy: kiki magának!
Mikor este hazafele bandukoltak, azért eszükbe jutott a tegnapi elhatározást igen hallgattak, szőgyelték magukat. Otthon szöve is tette egyik-másik (ám, akik keveset meze-retek), hogy semmiképp se volt szép, ahogy viselkedtek. No meg is fogadták mind szentül, hogy holnap megtartják, amiben megállapodtak.
Másnap reggel vitte is a szót megint a vén gunár elöl. — Egy zsákba! Egy zsákba!
A többi is kontrázott rá it-ott, hanem midőn a mezőre ki-jutottak s ott enni-álóra akadtak, megint mindenki csak a kiki magának kezdte határozni egymásután.

A ludak

„Sok százestendő telt el azóta, a ludak mégis ott tartanak ma is, ahol akkor.

Minden este megállapodnak benne most is, hogy holnap közös kereseten lesznek, reggel mondogatják is: egy zsákba, egy zsákba! — mikor ballagnak a mezőre, hanem ahogy kiérnek, előttük az enni-áló, akkor aztán tüstént:

— Kiki magának! Kiki magának!

Mindenki szívesen osztozik addig, míg nincs mit megosztania, de ha valakinek kerül valamije, amin osztozni lehetne, mindjárt arratér, hogy csak:

— Kiki magának! Kiki magának!

A KIS EZERMESTER

A bumeráng

Ha olvastatok már indián történeteket, akkor biztosan tudjátok, hogy az indiánoknak van egy nagyon különös fegyverük. Olyan mint egy könyök, vasból, vagy nagyon kemény fából faragják s az a tulajdonsága, hogy ha eldobják, akkor vissza jön a gazdájához. A vadak rácéloznak vele az ellenségre, vagy az állatokra, melyet meg akarnak ölni, aztán feléje hajtják, úgy hogy a bumeráng nagyon gyorsan forogva röpködjön. Akit eltalál, annak vége, olyan erősen üti meg, ha pedig célt téveszt, akkor tovább forogva felmelkedik és szépen visszazáll ahhoz, aki elhajította.

Nincsen ebben semmi ördögösség s mikor az ezermester Bandi pajtásai nem akarták elhinni, Bandi megmutatta nekik, hogy mégis igaz a bumeráng. Persze nem kell azért mindjárt olyan veszedelmes fegyvert csinálni, hogy kipróbálja az ember a dolgot, egészen ártatlan játékszerként is fel lehet használni az indiánoknak ezt a fegyverét.

Bandi így csinálta meg a gyerekeknek a szobába való kis bumerángot:

Vett egy közönséges kemény levelezőlapot s abból ollóval kivágott egy kis, könyökalku darabot. A könyöknek olyan alakunak kell lenni, mint mikor az ember éppen félig behajtja a könyökét s az egyik vége valamivel hosszabb legyen a másiknál. Egyébként mindegy, hogy kicsi, vagy nagyobb. Amikor készen volt a papírbumeráng, Bandi így szólt:

— Az indiánoké is pont ugyanez, csak nagyobb és nehe-

ISMERETLEN IRODALMAK ÖSVÉNYEIN

Sokat panaszkodtak az utóbbi évek folyamán arról, hogy kiadóink a hazai írókkal szemben előnyben részesítik a külföldi szerzőket. Bizonyos mértékben — meg kell hagynunk — jogos is volt ez a szemrehányás, hiszen kétségtelen, hogy míg egy-egy fiatal magyar tehetség számára egyenesen megoldhatatlan probléma volt munkájához kiadót találni, addig idegenből fordított regények egész tömege árasztotta el a könyvpiacot.

Ezek után talán kissé különösen hangzik az a megállapítás, hogy a külföldi szerzők beáramlása ellenére sem ismeri a magyar közönség a modern európai irodalom tekintélyes részét. Nem ismeri és nem is ismerheti a kiadói óvatosság csak »beérkezett» és nemzetközi viszonylatban súlyos értékű nevekkel dolgozott. (Amennyiben pedig ettől az alapvetőtől eltért, akkor olyan ponyvaregényeket dobott piacra, amelyek tömegolvasmánynak talán megfeleltek ugyan, az általános irodalmi tájékozódás szempontjából, azonban semmit sem jelentettek).

Az idők folyamán ilyesformán egyeduralomra jutottak egyes nemzetek egyes írói, akiknek minden új munkája kockázatmentes, biztos üzletnek látszott, — míg ugyanekkor nagyrészt, nagyjelentőségű alkotásokról közönségünk egyáltalában nem vett tudomást. Így azután még az átlagon felüli művelt olvasó tudatában is egészen hamis kép alakult ki korunk irodalmáról és ez különösen akkor derült ki, amikor egy-egy említett irányú könyvsiker híre mégis csak eljutott hozzánk és amikor a külföld számos országában közzismert író említésekor nálunk csodálkozva kapták fel sokan a fejüket: — ugyan ki is lehet ez az ember.

Az egyoldalúság veszedelmes méreteket kezdett már ölteni és erre a veszedelemre egyre többen és többen felügyeltek. A budapesti *Literatura* c. folyóirat nagyszerű aktualitás érzékkel megáldott szerkesztője, dr. Szilka Géza kísérli most meg, hogy külön almanach keretében rövidre fogott áttekintést adjon az is-

meretlen, vagy alig ismert irodalmak mai állásáról. Amidőn megállapítja, hogy talán a tíz újjunkon elszámolhatjuk azt a néhány német, francia és angol (Amerikai) író, akik hegemonikusan uralkodnak a mai olvasók ízlésén s akik viszont éppen az olvasók tömegizlésének hatása alatt hovatovább mindjobban egymáshoz is hasonulnak, — egyben kiadja a jelszót: ki kell az ablakokat szélesre nyitnunk, friss levegőt kell a dohosodó háborúutáni irodalom fülledt kamarájába eresztelnünk. A lap szerkesztőségének néhány tagja — Fodor Erzsébet, Kállay Miklós, Rónay Mária, Kemény István — vállalkozott az úttörő, nem mindig hálás munkára, amelynek eredményeképpen az olvasó elé kerül ez az *Újvilág* című gyűjtemény a maga változatos tarkaságában. A szerb, bolgár, cseh, finn, lengyel, olasz, román, török és újgörög irodalmakat tárgyalja a kötet és ha a dolog természeténél fogva nem is lehet rendszeres irodalom történetet várni ezektől a gyorsfényképszerű tanulmányoktól, annyi bizonyos, hogy kitünő áttekintést nyújtanak a huszadik század irodalmi életéről és az egyes szakkérdések iránt érdeklődők számára hasznos kiindulópontul szolgálnak kutatásaik folytatásához.

De ezen túlmenően is úgy érezzük, hogy ennek a gyűjteménynek különös jelentősége van. A világháború által felidézett gyűlölködés, vagy legalább is bizalmatlanság szelleme — sajnos — még sokfelé uralkodik a lelkeken és utjában áll az oly nagyon kívánatos kiengesztelődésnek és megértésnek. A kiengesztelődés első feltétele azonban az, hogy meg kell ismernünk egymást, szokásainkat, társadalmi életünket és nem utolsó sorban kulturánkat. Minden lépés, amelyet ezen a göröngyös úton megtesznek, egy lépés a jobb holnap felé — és talán elsősorban ezért kell szívesen fogadni, esetleges fogyatékosai ellenére is, ezt az önzetlen lelkesedésből származó kísérletet.

(k. i.)

Bebe Daniels megrögzött „aggregény-szokásai”
miatt nem tud férjet találni

A híres filmsztár elmondotta, miért szakított sorban Harold Lloydal, John Gilberttel, Jack Pickforddal, Michael Arlenneel és Paddockkal

Newyork, február.

Bebe Daniels, a film feketeszemű női atléta, a *St. Louis Post*-ban cikket írt és ebben olyan érdekes, őszinte és mulatságos kijelentéseket tett, hogy az amerikai közönség napokig mulatott és a vicclapok hálás témához jutottak.

»Bibi» ugyanis — így ejtik ki a nevét — kijelentette, hogy »megrögzött aggregény-szokásai» miatt nem tudott eddig férjhez menni, pedig legalább is hat »nagy» szerelem volt az életében. A hetedik szerelem éppen most dúl és filmkörökben tudják, hogy a filmszínésznő és Ben Lyon, a leányosarcu filmsztár eljegyzését nemsokára nyilvánosságra hozzák.

Bebe Daniels elmondta, hogy ő tértínek tekintni magát, aki oda megy és azt teszi, amit jónak lát. Ezt — mondta Bibi — igazi férfi nem tűri el. Én pedig csak igazi férfival állok szóba.

A filmsztárnak eddig hat nagy szerelem volt. Első ször tizenegyéves korában egy Barry Beneto nevű iskolatársába volt szerelmes és »rómesen szenvedett»,

mert Barry rá sem akart nézni. Harold Lloyd volt második szerelme tárgya, de mindketten olyan fiatalok és olyan szegények voltak, hogy mire években és pénzben gyarapodtak, már elhidegültek egymástól. Ezután John Gilbert következett, aki gyors rohammal vette be a filmsztár szívet. De mielőtt házasság lett volna a dolgából, mindketten rájöttek, hogy tévedtek. Jack Pickford, Mary Pickford öccse és maga is jónévi filmszínész volt a negyedik. Jack Pickford állítólag igen romantikus és gavallér természetű volt, de ragaszkodott ahoz, hogy esőben kalocsnit és esernyőt viseljen. Ez pedig a legnagyobb szerelmet is eloltaná. Jött Charle Paddock, a világhírű sprinter és meghódította az »aggregény» filmszínésznő szívet, de a házasságból csak szoros barátság lett. Michael Arlenneel is ismert író Newyorkban mutatott be Bebe Danielsnek és »meqlátni, megszeretni pillanat műve volt.» Azonban kiderült, hogy Arlennek »anyára és nem feleségre van szüksége».

A közönség most azt szeretné tudni, hogy mit szól ehhez Ben Lyon, a soros véglegény? K. S.

FILM-HIREK

A Mosinger filmpályázat eredménye. A Mosinger filmvállalat által kitűzött ötszáz dínáros pályázatra közel ezer válasz érkezett. A beérkezett válaszok közül sok száz igen helyesen oldotta meg a feladatot, úgyesen indokolta meg, hogy az Elsodort ember hőse miért nem maradhat meg családjá körében? Nehéz volt eldönteni, hogy ki kapja meg a díjat a sok kitünő válasz közül? Így a zsűri elosztotta a díjat a három legjobb között. Első lett Schaag Ferenc Noviszad, második Boros Dánielné Sztaribecsei, harmadik Hubert Gyula Sztaribecsei.

Mit játszanak a vajdasági muzik? Ujabbán a Carevicsot, Petrovics Sztetiszlav legújabb filmjét, Iwan Mosjuhlin Titokzatos futárját, Harry Liedtke Modern Cassanováját, Ken Maynard A vörös sas című filmjét, Harrolddal a gyáva hőst, Emil Janningsal Az elsodort embert, Billie Dowe Sárka Ilomát, La Jana A két rózsza című slágerét, Luciano Albertini Legyőzhetetlenjét, Korda Mária Szép Helenáját. Végül most indult el Pola Negri Egy asszony vallomása, illetve A szeplőtelen asszony című drámája.

A filmdiva könnyel. Sokan azt hiszik, hogy a film-könyveket glicerinnal vagy hasonló szerrel állítják elő. Valójában ez nincs így, mert a nagy művésztől

joggal elvárhatják, hogy annyira beleélje magát szerepébe, hogy a sírás spontánul, mintegy belső élmény kiborításaként jelentkezzen. Aki erre nem képes, az csak csepürágó, legjobb esetben rutinos iparos, de nem alkotó művész. Egy érdekes esetet említ meg a krónika Norma Shearer-ről, aki már annyiszor sikatott meg bennünket valódi könnyeivel. Egyszer megint sírnia kellett volna. »Nagy jelenet, sírni!» — ordította Sam Wood rendező a megalonon keresztül. De Norma, aki-nél pedig a sírás nem olyan ritka jelenség, sehog sem tudott könnyeket kieroszakolni. Hiába nyomogatta, dörszölte a szeméit, nem sikerült előgyötörnie egyetlen könnyet sem. E fölött rendkívül bosszankodott és annyira ideges és izgatott lett, hogy hangos zokogásban tört ki. »Folytatni! Még tíz méteren keresztül!» — Ordította az örvendés esemény láttán a rendező. Norma Shearer boldog volt, hogy végre megindult a sokáig várt könnyzáró és annyira megörült ennek, hogy vidám kacagásban végződött a sírása. Hogyisne, mikor annyit kellett várni a mindent megváltozó könnyekre. Persze a jelenet el volt rontva. Ezen a napon nem készült több fölvetel.

Vladimir Gajdarov A marokkói nőrablókban. Gajdarov legjobb filmjei mindenkori a keleti tárgyú izgal-

mas meséjű műsorok, mint amilyen a tavalyi. Fehér rabszolganő című film volt. Gajdarov ebben a keleti nullilöbén van otthon. Legjobban ezek a szerepek ille- nek egyéniségéhez. Most a Marokkói nőrablók című filmben ismét ilyen szerephez jutott és abban brilliroz is. Gajdarov új filmje még februárban fog megjelenni.

Tempo! Tempo! Ez a címe Luciano Albertini leg- újabb filmjének. Hajsza, üldözés, menekülés, vereke- dés, azonban mindenkori a jóízű határán belül, ez jellemzi Luciano Albertini filmjeit. Ebben különbözik az ő filmje a tömeg kalandoratrakcióktól, amelyekben

Minden mozis ellensége
saját zsebének
ha
UFA filmet

1177

nem játszik.

UFA a vezető német márka a legkedveltebb színészgárdával: Lillian Harvey, Marcella Albani, Dita Paro, Jény Jugo, Dina Gralla, Suzy Vernon, Gerda Maurus, Lil Dagover, Sztetiszlav Petrović, Vladimir Gajdarov, Harry Piel, Willy Fritsch, Werner Fütterer, Henry Stuart, Gustav Fröhlich.

Kérj n még ma ajánlatot a vajdasági vezérképviselettől:

Orient Film Rt. Subotica, Lifka-mozi épület

nem mindig a logika törvényei szerint folyik a cselekmény. Luciano Albertini népszerűségének a titka épen az, hogy filmjeit a nagy tömeg és a finomabb ízlésű közönség is egyaránt lelkesedik.

A WINGS még mindig a Wings! Mindenfelé a Wings nevét hirdetik még mindig a mozgósírházak. Berlinben már hetek óta fut a film változatlan érdeklődés mellett. A Wings vajdasági bemutatója február hónapban lesz és bizonyos, hogy szenzációt fog kelteni mindenfelé. A Wings rövid egymásután fog Sztutobicán és Noviszadon is megjelenni.

ÜZENETEK
A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Szöke lány Kikinda: A szabadalmazott őszi mélabu kissé anakronisztikusan hat ebben a transzibériai hidegben. Évgyékint intelligens dilettáns, kedves dolgozata, a hivatottság színtomái nélkül. Családi használatra bátran folytathatja.

A beglerbég. Nem sikerült. A fordítás nyelvezete bántóan régieskedő, sokhelyütt pedig egyenesen magyartalan. A versátültetéseknek sohasem a szolgai szövegűség adja meg a létjogosultságot.

Gács Elek a juhász. Sok invenciával és erővel megírt epizód, kár hogy a tulságosan cícomásra esztergályozott mondatok az egészet a modorosság szemrontó színével vonják be. Ugy hisszük, megintünk már Önnek, hogy nem tartjuk minden kétség nélkül valóknak az írásait és újból csak ezeket ajánlhatjuk a figyelmébe: több ökonómiát vigyen a jelzők adagolásába, kevesebb verejtéket pazaroljon az amugy is erőltetett ható »uiszerü» szöfűzésekre és ne csomagolja végtelen körülírásokba a lényegét.

Tiértetek. A költeményben a szabadvers kifogástalanul adoptált frazeológiája kissé groteszk módon ölelkezik össze érzékeny banálitásokkal. Mindamellert van benne valami tehetséggyanus. Megpróbálhat egységesebb hangot keresni.

Közölköztelének: Medardus tizenkét verse, A juhász verse, A nő, Egyedül, Nellihez.

B. I. Vukovár. Az írás gyöngye, a helyesírás még gyöngébb. Leghelyesebb, ha rövid úton leköszön az Olimpuszról.

Morena. Az egyiket kihozzuk, a másodikban nem csillog meg a már méltott költés.

K. T. A »dalba csökolt hulló álmok» ma már ritkán hatnak álmatlanság ellen. Tagadhatatlan verselő készsége időszerűbb mondanivalókat érdemelne.

A vetélytárs. Intelligens ember munkája. A kidolgozásban van bizonyos könnyedség, amely talán szunynyadó elbeszélő vénára mutat. A világosan stilizált rövid mondatok harmóniáját egyedül az édeskés millió- festés bontja meg. Biztatni merjük.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Tudja már hogy mindenki aki a RADIOWELT-re előfizet, vagy előfizetését megújítja, **ingyen kap** egy SD 4 audion ámpát, vagy egy XD 4 végerősítő ámpát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa porója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból!

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe talozziggasse 6

Vasárnap, február 10.

ZAGREB. 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Tánczene. 20: Operai közvetítés.

BÉCS. 10.15: Osztrák balett- és tánczene. előadja a wien szimfonikus zenekar. 15.50: Délutáni hangverseny. 18.30: Vidám-est. 19.30: Bécsi specialitások.

BERLIN. 11.30: Délelőtti hangverseny. 21: Ursula van Driemen hangversenyének előadása. Utána tánczene.

BRÜNN. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Esti hangverseny. 21: Könnyű zene. 22.20: Katonazenekari hangverseny után étermi zene közvetítése.

FRANKFURT. 20: J. Kálmán: »Die Fäschingsfee« operettjének előadása. 23: Tánczene.

KATTOWITZ. 18: Mandolinzenekar hangverseny. 20.30: Esti hangverseny közvetítése Varsóból. 22.30: Tánczene.

KÖLN. 12: Jakobus Mensen orgonahangversenye. 24: Éjjeli zene.

LEIPZIG. 17: Richard Trunk dalok. 17.30: Népszerű hangverseny. 19.30: A drezdai filmharmonikusok hangversenyének közvetítése.

MILÁNÓ. 12.30: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató zene. 17.15: Cigányzene. 20.30: W. Gluck »Orfeo« című operájának közvetítése. Utána: Sporthírek.

PRÁGA. 16.30: Délutáni hangverseny. 18: Senta von Westland operatársulat németnyelvű előadása. 21: Katonazenekari hangverseny.

RÓMA. 17: Szórakoztató hangverseny. 20.45: M. Mascetti »Il Marchese Del Grilo« című operettjének közvetítése.

STUTTGART. 15: Délutáni hangverseny. 19.45: Időjelzés, sporthírek. 20: E. Kálmán »Die Fäschingsfee« előadása.

BUDAPEST. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Hálaadó ünnepi istentisztelet XI. Pius pápa megkoronázásának évfordulója alkalmából. 11.30: A si-világ bajnok-ságok rádióközvetítése Zakopane-ból. (Lengyelország.) 12.40: Rádió Szabad Egyetem. 16.15: Kamarazene-délután Hubay Jenő dr. budai palotájából. 17.40: Tarkast. Egyfelvonásosok — chansonok. 19.40: Róbert Emma, a bécsi állami Operaház v. kóloratzenekari zenekarának hangversenye. 20.25: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 21.50: Pontos időjelzés és sporteredmények. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Hétfő, február 11.

ZAGREB. 17.30: Hangversenyközvetítés az Európa Palace moziból.

BÉCS. 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: A zenekadémiai tanárok kamarahangversenye. 22.10: Esti hangverseny.

BERLIN. 16.30: Kamarazene. 0.30: Éjjeli zenekari hangverseny.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Bernhard Grün: »Miss Chocolat« című operettjének közvetítése. 21: Kamarazene.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15: Szórakoztató zene. 16: Tánczene. 17: Annie Rees (szoprán) és Ederm Jones (bariton) hangversenye. 18.30: Könnyű zene. 22.15: Tánczene. 23: Jazz-band közvetítése a Hotel »Cecilia«-ből.

KÖLN. 17.45: Délutáni hangverseny. Vidám zene. 20: Esti hangverseny. 24: Éjjeli zene.

KÖNIGSEBERG. 16.30: Délutáni hangverseny, orosz zene.

LEIPZIG. 16.30: A házzenekar hangversenye. 19.30: Tschairowski »Pique Dame« című operájának közvetítése a drezdai állami operából.

MILÁNÓ. 16.30: Rádió-kvintett. 20.30: Egy operett közvetítése. 23: Jazz-band.

MÜNCHEN. 12.55: Déli hangverseny. 19.30: Vidám dalok hárfakísérettel. 20.15: Offenbach »Die schöne Helena« című operettjének közvetítése.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: B. Grün: »Miss Chocolat« című operettjének közvetítése a Studióból. 21: Kamarazene.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: A római kvartett hangversenye. 20.45: Olasz kamarazene.

STUTTGART. 16.30: Vidám délután. Zenekari hangverseny. 20.15: Esti hangverseny.

BUDAPEST. 9.15: Trió-hangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofonhangverseny. Hírek. 17.30: Cigányzene. 18.30: Német nyelvoktatás (dr. Szentgyörgyi Ede). 19: Rádió-amatőrposta. 20.15: Liszt-est. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Kedd, február 12.

LJUBLJANA. 12.30: Déli zene. 13.30: Vizállás, tőzsde. 17: Hangverseny. 18: Sloven lírai antológia. 19: Német nyelvóra.

ZAGREB. 17.30: Délutáni hangverseny. 22.10: Tánczene.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.35: Kedélyes farsangi visszaemlékezés.

BERLIN. 17: Szórakoztató zene. 20: »Pi Pa Po« farsangjával egy berlini műteremben. Fellépnek többek között Henny Porten és Huszár Pufi, a táncszámokat Dajos Béla és Fred Bird zenekari kísérik.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 21: Zenekari hangverseny Ferdinand Pour operatársulat közreműködésével.

FRANKFURT. 16.35: Zenekari hangverseny. Operett-részletek. 20.15: Robert Koppel-est. Zenekari hangverseny.

KATTOWITZ. 17.55: Könnyű délutáni zene. 19.50: Előadás közvetítése a poseni operából.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Farsangi zene. 19.30: J. Strauss »A denevér« című operettjének előadása.

KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni zenekari hangverseny. 20.05: A házzenekar hangversenye. 22.15: Farsangi kabaré.

LEIPZIG. 15.15: Könnyű zene. 10.30: Francia operettzene. 20: Gerő Erzsébet, a leipzig opera tagja (koloratúrekes) hangversenye.

MILÁNÓ. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Régi olasz zene. 23: Jazz-band.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny. 21.30: A zenekari hangverseny folytatása. 22.20: Kávéházi zene közvetítése.

RÓMA. 17.30: Szórakoztató hangverseny. 20.45: Ranzató »Cin-Ci-La« című operettjének közvetítése, utána tánczene.

STUTTGART. 16.35: Délutáni hangverseny. Operett-részletek.

BUDAPEST. 9.15: Hangverseny. Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 17.40: Szimfonikus zenekari hangverseny az Ostende-kávéházból. Vezényel: Ábrányi Emil karnagy. 18.35: Mit üzen a rádió? 19.35: Farsangi szokások. Irta és felolvassa Demsa Sándor dr. 20: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult ifjúegyesület hangversenye. 21: Farsang a Studióban. Tréfák, dalok, mókák, cigányzene, jazz, gramofonhangverseny és különféle meglepések.

Szerda, február 13.

LJUBLJANA. 12.30: Déli zene. 13.30: Vizállás, tőzsde. 17: Hangverseny. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 19.30: Előadás.

ZAGREB. 17.30: Népszerű délutáni hangverseny. 20.35: Esti hangverseny. 22: Könnyű zene.

BÉCS. 11: Délelőtti zene. 20.05: Dalok. 20.40: Egyházi hangverseny. A mise után könnyű esti zene.

BERLIN. 17: Szórakoztató zene. 20: »Faust«-jele-
netek szülő énekkar és zenekarra.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 17.55: Alga Hansel hangversenyének előadása és Leo Meinert operatársulat előadása. 19.15: Tschairowski: »Die Pique Dame« című operájának közvetítése a brünni nemzeti színházból.

FRANKFURT. 16.35: Délutáni hangverseny. Orosz zene. 20.45: Wagner hangverseny.

KATTOWITZ. 17: Cseh népies zene és népdalok. 20.30: Kamarazene. 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG. 16.30: Franz Osborn zongoraművész hangversenye. 22.30: Tánczene közvetítése Berlinből.

LEIPZIG. 16.50: Délutáni hangverseny. 20: Szimfonikus hangverseny.

MILÁNÓ. 20.30: Könnyű zene. 21.45: Rádió-kvintett. 22.40: Tánczene.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.05: Csajkovskij: »Die Pique Dame« című szimfóniájának közvetítése.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Verdi »Requiem«-jének közvetítése.

STUTTGART. 16.35: Délutáni hangverseny. Orosz zene.

BUDAPEST. 9.15: A m. kir. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12: Hírek. 12: Déli harangszó és időjárásjelentés. 12.05: Trióhangverseny. Hírek. 17.35: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 18.40: Olasz nyelvoktatás. (Gallerani Bonaventura.) 19.45: Másfélóra könnyű zene. (Zenekari hangverseny.) 21.20: Kemény Rezső és Nagy Géza, a Zeneműv. Főisk. tanárainak hegedű-zongora szonátaestje. Dióssy Edith, a m. kir. Operaház művész-
nének közreműködésével. 22.20: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 22.45: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye az Ernye-kávéházból.

Csütörtök, február 14.

LJUBLJANA. 12.30: Déli zene. 13.30: Vizállás, tőzsde. 17: Hangverseny. 20: Orgonahangverseny.

ZAGREB. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.30: A cseh filmharmonikusok hangversenyének közvetítése Prágából.

BÉCS. 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 19.45: Richard Wagner »A Walkürök« című operájának közvetítése.

BERLIN. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Offenbach »Hoffmanns Erzählungen« című fantasztikus operájának közvetítése.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 13.10: Lőcs-zene. 15: Szimfonikus hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.30: Zenekari hangverseny. 20.50: Egon Petri zenekarának hangversenye. 22.15: Katonazene Robert Easton (basszus) közreműködésével. 23.07: Tánczene.

FRANKFURT. 16.35: Délutáni hangverseny. Utána a Langs-sche dalárda hangversenye.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 21.30: Vidám est. 24: Kávéházi zene.

LEIPZIG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Zongorahangverseny.

MÜNCHEN. 12.55: Déli hangverseny. 19.55: Verdi: »Der Maskenball« című operájának közvetítése.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Filharmonikusok hangversenye. Ruzena Naskova operatársulat közreműködésével.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Egy opera közvetítése.

STUTTGART. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.15: Rádió-reklám hangverseny. 20.15: Esti hangverseny. Utána: Willy Rehberg zongorahangversenye.

BUDAPEST. 9.15: Gramofonhangverseny. Hírek. 12: Déli harangszó és időjárásjelentés. 12.05: Zongorahangverseny. Hírek. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.40: Szalasi-Popita Gyula és cigányzenekarának hangversenye. 18.45: Angol nyelvoktatás (J. W. Thompson).

19.20: Vigjáték-előadás a Studióból. »A templom eger«, vigjáték három felvonásban. Irta Fodor László. Rendezi Odry Árpád, a Nemzeti Színház örökös tagja, a Studio főrendezője. 21.10: Gramofonhangverseny. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 22.15: Bachmann jazz-band.

Péntek, február 15.

LJUBLJANA. 12.30: Déli zene. 13.30: Vizállás, tőzsde. 17: Hangverseny. 19: Franciányelvóra. 20: Sloven halladák.

ZAGREB. 17.15: Hangversenyközvetítés a »Corso-kávéházból«. 20.35: Hangverseny-est. 22: Könnyű zene.

BÉCS. 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 17.30: Kamarazene.

BERLIN. 16.30: Dalok gitárkísérettel. 17: Könnyű délutáni zene. 20: Vonósékes hangverseny.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 22.20: Étermi zene közvetítése.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15: Aragonahangverseny. 16: Tánczene. 18.30: Könnyű zene. 21: A »Midland« zongora-saxofon hangversenye. 22.15: Tánczene.

FRANKFURT. 17.35: Délutáni hangverseny. 19.30: A frankfurti muzeumi társaság hangversenye. Utána kamarazene.

KÖLN. 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: R. Leonhard »Orpheus« hangjáték előadása. 24: Tánczene.

KÖNIGSBERG. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Tánczene. 22.30: Szórakoztató és tánczene.

LEIPZIG. 16.30: Theodor Blumers »Des Fünfluttes« című zenés vigjátékának közvetítése. 20: Könnyű zene. 21: A leipzig diákegyesület karénekei. 24: Tánczene.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 16.25: Délutáni hangverseny. 21.30: Zenekari hangverseny régi cseh zeneszerzők régi hangszerre írt műveiből. 22.20: Étermi zene közvetítése.

RÓMA. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny és G. Donizetti »La Favorite« című operájának közvetítése.

STUTTGART. 16.15: Délutáni hangverseny. 10.30: Pénteki hangverseny.

BUDAPEST. 9.15: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. Hírek. 12: Déli harangszó és időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Hírek. 16: Onkel Hans németnyelvű mesedélutánja. Utána »Vom Strumpelpeter und Hanskasper.« 17.35: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.) 19.40: Francia nyelvoktatás. (Dr. Garzó Miklós.) 20: Az Országos Katolikus Növendék Egyesület hangversenye a Budai Vigadó-ból. Közreműködnek: Basildes Mária (ének), dr. Póhányni Ernő (zongora), Zathureczky Ede (hegedű) és Kényi Imre (zongora). 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Szombat, február 16.

LJUBLJANA. 12.30: Déli zene. 13.30: Vizállás, tőzsde. 17: Hangverseny. 19: Német nyelvóra. 20: Operaátvitel.

ZAGREB. 17: Tánczene. 20.35: Schubert-est. 22.10: Tánczene.

BÉCS. 11: Délelőtti hangverseny. 16.25: Délutáni hangverseny. 20.10: Millocker: »A koldusdiák« című operettjének közvetítése.

BERLIN. 17: Szórakoztató zene. 22: Nemzetközi újszövegű erdélyieknek közvetítése, legújabb hírek és időjelzés. Ezután a Fred Bird jazz-zenekar hangversenye.

BRÜNN. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Schubert dalok. 19.05: Esti hangverseny. 20: Könnyű francia zene énekbetéttel.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL. 15.30: Katonazene Geby Vaile (szoprán), Silvio Sidel (tenor) hangversenye. 21: Kamarazene. 22.20: Zenekari hangverseny.

FRANKFURT. 16.35: Tánczene. 23: Tánczene.

KÖLN. 13.05: Oscar Petras-hangverseny. 23: Tánczene.

KÖNIGSBERG. 16.35: Délutáni hangverseny. 20.05: Kamarazene. 22.30: Zenekari hangverseny. Műsoron a régi és új tánczene.

LEIPZIG. 16.30: A házzenekar délutáni hangversenye. 22.30: Tánczene közvetítése Berlinből.

PRÁGA. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Fuvószenekari hangverseny. 20: Vidám műsor. 21.20: Balajkazenekar hangversenye. 22.25: Cigányzene.

RÓMA. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: A fiánzenekar hangversenye.

STUTTGART. 15: Délutáni hangverseny. 16.30: Tánczene. 20.15: »Reisinger gegen Reisinger« című hangjáték közvetítése. Utána hírek és tánczene.

BUDAPEST. 9.15: Trió-hangverseny. Hírek. 12: Déli harangszó és időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.35: Hírek. 16: Dr. Lévay Mihály előadása: »Mikor hívsunk a gyermekhez orvosra?«. 17.50: Komlóssy Emma magyar nőtánc énekel Kurina Simi és cigányzenekarának kísérettel. 19.30: A m. kir. Operaház »Rajna kincse« előadása. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Utána: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.